MEB • AGS

ÖABT

375 Soru

4. FASİKÜL

Bireyi Tanıma Teknikleri

ÇÖZÜM

Çetin Boztaya

Soru Bankası

KORTEKS

dizgikitap
dizgikitap.com

1. Soruda ölçek aynı öğrenci grubuna **üç hafta arayla iki kez uygulanmış** ve iki uygulamadan elde edilen puanlar arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu nedenle ölçülmek istenen güvenirlik türü **test-tekrar test güvenirliğidir**. **Test-tekrar test güvenirliği**, bir ölçme aracının **zaman içindeki kararlılığını** belirlemek amacıyla kullanılır. Aynı testin aynı gruba belirli bir zaman aralığıyla tekrar uygulanması ve iki uygulamadan elde edilen puanlar arasındaki **korelasyon katsayısının** hesaplanmasına dayanır. Korelasyonun yüksek olması ölçme aracının zaman içinde **tutarlı sonuçlar verdiğini** gösterir. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

A seçeneğindeki iki yarı güvenirliği test maddelerinin iki eşdeğer parçaya ayrılması (örneğin **tek-çift maddeler**) ve bu iki yarıdan elde edilen puanlar arasındaki korelasyonun hesaplanmasına dayanır. Bu yöntem testin **iç tutarlılığına** ilişkin bilgi verir ve **tek uygulama verisiyle** hesaplanır.

C seçeneğindeki iç tutarlılık güvenirliği bir ölçekteki maddelerin aynı özelliği ölçme derecesini, yani maddeler arasındaki **tutarlılığı ve homojenliği** ifade eder. Bu tür güvenirlik çoğunlukla **Cronbach alfa katsayısı** ile belirlenir.

D seçeneğindeki puanlayıcılar arası güvenirlik aynı performansın farklı değerlendiriciler tarafından puanlanması durumunda verilen puanların **birbiriyle ne kadar uyumlu olduğunu** gösterir. Özellikle gözlem ve performans değerlendirmelerinde önemlidir.

E seçeneğindeki madde analizine dayalı güvenirlik test maddelerinin **madde güçlüğü** ve **madde ayırt edicilik indekslerinin** incelenmesiyle testin madde düzeyindeki niteliğinin değerlendirilmesini ifade eder.

Cevap: B

2. Soruda empatiyi ölçmek amacıyla geliştirilen ölçeğin puanlarının, empatiyle ilişkili **duygusal anlayış ve başkasının bakış açısından düşünme** becerileriyle değil; daha çok **prososyal davranışlarla** ilişkili olduğu görülmektedir. Bu durum ölçeğin empatiyi değil başka bir yapıyı ölçtüğünü gösterir. Dolayısıyla ölçeğin **yapı geçerliğinin sağlanamadığı** anlaşılmaktadır. **Yapı geçerliği**, bir ölçme aracının ölçmeyi amaçladığı **kuramsal yapıyı gerçekten ölçme derecesini** ifade eder. Empatiyi ölçmek için geliştirilen bir ölçeğin daha çok yardım etme eğilimini ölçmesi, ölçülen yapının hedeflenen yapıdan farklı olduğunu gösterir. **Doğru cevap A seçeneğidir.**

Test-tekrar test güvenirliği, bir ölçme aracının **zaman içindeki kararlılığını** belirlemek amacıyla aynı testin aynı gruba belirli bir zaman aralığıyla tekrar uygulanması ve iki uygulama puanı arasındaki korelasyonun incelenmesine dayanır. Soruda zamana bağlı bir tutarlılık incelemesi söz konusu değildir.

Kapsam geçerliği, ölçme aracının ölçmek istediği alanın **tüm boyutlarını yeterince temsil edip etmediğiyle** ilgilidir. Genellikle uzman görüşleriyle değerlendirilir. Sorudaki problem alanın kapsamından değil, ölçülen **kuramsal yapının farklı olmasından** kaynaklanmaktadır.

İç tutarlılık güvenirliği, ölçekte yer alan maddelerin **birbiriyle ne kadar tutarlı olduğunu** gösterir ve çoğunlukla **Cronbach alfa katsayısı** ile hesaplanır. Soruda maddeler arası tutarlılıkla ilgili bir durumdan söz edilmemektedir.

Standardizasyon, testin **uygulama, puanlama ve yorumlama süreçlerinin standartlaştırılması** ve normların oluşturulması sürecini ifade eder. Sorudaki bulgu standardizasyonla ilgili değildir.

Cevap: A

3. Soruda psikolojik danışman ortaokul öğrencilerinin sınav kaygısını ölçmek için bir ölçek geliştirmek istemektedir ve özellikle ölçeğin **öğrencilerin yaş, sınıf düzeyi, okula devam durumu ve akademik beceri farklılıklarına uygun olmasını** hedeflemektedir. Bir ölçme aracı geliştirilirken ilk yapılması gereken, testin uygulanacağı grubun özelliklerini ayrıntılı biçimde tanımaktır. Bu nedenle doğru cevap **D seçeneğindeki hedef grubun demografik, bilişsel ve sosyal özelliklerini ayrıntılı biçimde incelemektir**. Test geliştirme sürecinde ilk aşama **hedef kitlenin özelliklerini ve ölçülecek yapının bağlamını belirlemektir**. Böylece hazırlanacak maddeler öğrencilerin gelişim düzeyine, dil özelliklerine ve yaşantılarına uygun şekilde oluşturulabilir.

Kapsam geçerliği, ölçme aracının ölçmek istediği alanın tüm boyutlarını yeterince temsil edip etmediğini ifade eder ve genellikle **uzman görüşleri** alınarak değerlendirilir. Ancak bu aşama, hedef kitle ve ölçülecek yapının özellikleri belirlendikten sonra gerçekleştirilir.

Pilot uygulama, hazırlanan maddelerin küçük bir örneklem üzerinde denenmesi sürecidir. Bu uygulama madde yazımı tamamlandıktan sonra yapılır ve test geliştirme sürecinin ilk basamağı değildir.

Madde güçlüğü ve **madde ayırt edicilik indeksleri**, test maddelerinin ne kadar zor olduğunu ve öğrencileri ne kadar iyi ayırt ettiğini belirlemek amacıyla hesaplanır. Bu analizler genellikle **pilot uygulamadan sonra** yapılır.

Yönerge ve puanlama anahtarının hazırlanması, testin uygulanma ve puanlanma süreçlerinin standartlaştırılmasıyla ilgilidir ve geliştirme sürecinin ilerleyen aşamalarında gerçekleştirilir.

Cevap: D

4. Soruda Ahmet Bey'in gerçek stres düzeyinden daha yüksek puanlar verdiği ve bunu **yöneticilerin dikkatini çekmek ve daha fazla destek almak amacıyla bilinçli olarak yaptığı** belirtilmektedir. Yani kişi ölçme aracını kasıtlı biçimde yanlış yönlendirmektedir. Bu nedenle doğru cevap **C seçeneğindeki yanıltmadır**. **Yanıltma**, bireyin test veya anketteki sorulara **bilinçli olarak gerçeğe aykırı cevaplar vermesi** ve ölçme sonucunu belirli bir amaç doğrultusunda değiştirmeye çalışmasıdır. Kişi burada gerçek durumunu değil, **elde etmek istediği sonuca uygun bir yanıt örüntüsü** sergilemektedir.

Sosyal kabul hatası, bireyin toplum tarafından **olumlu karşılanacak cevapları verme eğilimidir**. Kişi kendini daha iyi göstermek ister. Soruda ise kişi kendini daha iyi değil, olduğundan **daha kötü durumda** göstermektedir.

Orta yol cevap verme, bireyin kararsızlık ya da risk almama eğilimi nedeniyle ölçeklerde **orta seçenekleri tercih etmesidir**. Soruda böyle bir durum yoktur.

Toto oynama, bireyin soruların doğru cevabını bilmediğinde **rastgele işaretleme yapmasıdır**. Bu durum genellikle başarı testlerinde görülür.

Cevapların kalıplaşması, bireyin soruları dikkatle okumadan **aynı seçeneği art arda işaretlemesi** gibi durumları ifade eder. Soruda sistematik biçimde aynı seçeneği işaretleme söz konusu değildir.

Cevap: C

5. Soruda ölçme değerlendirme uzmanı geliştirdiği ölçeğin **zamana karşı ne kadar tutarlı sonuç verdiğini** incelemek istemektedir. Bu amaçla ölçeği **aynı öğrenci grubuna iki hafta arayla iki kez uygulamış** ve iki uygulamadan elde edilen puanları karşılaştırmıştır. Bu nedenle doğru cevap **B seçeneğindeki test-tekrar test güvenirliğidir**. **Test-tekrar test güvenirliği**, bir ölçme aracının **zaman içindeki kararlılığını** belirlemek amacıyla aynı testin aynı gruba belirli bir zaman aralığıyla tekrar uygulanması ve iki uygulamadan elde edilen puanlar arasındaki **korelasyonun incelenmesine** dayanır.

KR-20 ve KR-21 güvenirliği, özellikle **iki kategorili (doğru-yanlış gibi)** maddelerden oluşan testlerde kullanılan **iç tutarlılık güvenirliği katsayılarıdır**. Maddelerin birbirleriyle ne kadar tutarlı olduğunu belirlemeye yöneliktir.

Paralel form güvenirliği, aynı özelliği ölçen **iki eşdeğer test formunun** aynı gruba uygulanması ve iki formdan elde edilen puanların korelasyonunun incelenmesine dayanır. Soruda aynı test iki kez uygulanmıştır, farklı form kullanılmamıştır.

Ölçüt geçerliği, bir testten elde edilen puanların **başka bir ölçütle olan ilişkisini** inceleyerek tes-

tin geçerliğini değerlendirmeyi ifade eder. Bu durum güvenirlikle değil **geçerlikle** ilgilidir.

Cronbach alfa güvenirliği, ölçek maddelerinin **birbiriyle tutarlılığını** gösteren bir **iç tutarlılık güvenirliği katsayısıdır** ve tek uygulama verisine dayanır.

Cevap: B

6. Soruda geliştirilen testin maddeleri **doğru-yanlış biçiminde iki kategorili olarak yanıtlanmaktadır** ve danışman testteki maddelerin **birbirleriyle tutarlılığını**, yani testin genel olarak güvenilir olup olmadığını belirlemek istemektedir. İki kategorili maddelerden oluşan testlerde iç tutarlılığı belirlemek için kullanılan özel katsayılar vardır. Bu nedenle doğru cevap **B seçeneğindeki KR-20 ve KR-21 güvenirliğidir**. **KR-20 ve KR-21**, doğru-yanlış ya da **0-1 biçiminde puanlanan maddelerden oluşan testlerde iç tutarlılığı belirlemek için kullanılan güvenirlik katsayılarıdır**. Bu katsayılar testteki maddelerin **aynı özelliği ölçüp ölçmediğini ve birbirleriyle ne kadar tutarlı olduğunu** gösterir.

Test-tekrar test güvenirliği, bir ölçme aracının **zaman içindeki kararlılığını** belirlemek için aynı testin aynı gruba belirli bir zaman aralığıyla tekrar uygulanması ve iki uygulama puanı arasındaki korelasyonun incelenmesine dayanır. Soruda zamana bağlı bir karşılaştırma yapılmamaktadır.

Puanlayıcı güvenirliği, aynı performansın farklı değerlendiriciler tarafından puanlanması durumunda verilen puanların **birbiriyle ne kadar tutarlı olduğunu** gösterir. Genellikle gözlem veya performans değerlendirmelerinde kullanılır.

Paralel form güvenirliği, aynı özelliği ölçen **iki eşdeğer test formunun** aynı gruba uygulanması ve iki formdan elde edilen puanların korelasyonunun incelenmesine dayanır. Soruda farklı test formlarından söz edilmemektedir.

İç tutarlılık güvenirliği, bir testteki maddelerin **birbiriyle ne kadar tutarlı olduğunu** ifade eden genel bir kavramdır. Ancak iki kategorili maddelerden oluşan testlerde bu amaçla kullanılan özel yöntem **KR-20 ve KR-21 katsayılarıdır**.

Cevap: B

7. Soruda geliştirilen ölçek **Likert tipi** olup maddeler "hiç katılmıyorum-tamamen katılıyorum" şeklinde **çok kategorili derecelendirme** ile yanıtlanmaktadır. Danışman ayrıca ölçek maddelerinin **birbiriyle ne kadar tutarlı olduğunu**, yani ölçeğin iç tutarlılığını incelemek istemektedir. Bu nedenle doğru cevap **C seçeneğindeki Cronbach alfa güvenirliğidir**. **Cronbach alfa**, özellikle **Likert tipi ve çok kategorili maddelerden oluşan ölçeklerde iç tutarlılığı belirlemek için kullanılan güvenirlik katsayısıdır**. Ölçekteki maddelerin aynı yapıyı ölçüp ölçmediğini ve birbirleriyle ne kadar tutarlı olduğunu gösterir.

Test-tekrar test güvenirliği, bir ölçme aracının **zaman içindeki kararlılığını** incelemek amacıyla aynı testin aynı gruba belirli bir zaman aralığıyla tekrar uygulanması ve puanlar arasındaki korelasyonun hesaplanmasına dayanır. Soruda zamana bağlı bir inceleme yapılmamaktadır.

Puanlama güvenirliği, özellikle açık uçlu veya performans değerlendirmelerinde farklı puanlayıcıların verdikleri puanların **birbiriyle ne kadar tutarlı olduğunu** gösterir. Likert tipi bir öz-bildirim ölçeğinde bu tür bir değerlendirme söz konusu değildir.

Paralel form güvenirliği, aynı özelliği ölçen **iki eşdeğer test formunun** aynı gruba uygulanması ve iki formdan elde edilen puanların korelasyonunun incelenmesine dayanır. Soruda ikinci bir test formu bulunmamaktadır.

İki yarı güvenirliği, test maddelerinin iki eşdeğer parçaya ayrılması (örneğin **tek-çift maddeler**) ve iki yarıdan elde edilen puanlar arasındaki korelasyonun incelenmesine dayanır. Bu da iç tutarlılığı inceleyen bir yöntemdir; ancak Likert tipi ölçeklerde en yaygın kullanılan yöntem **Cronbach alfa katsayısıdır**.

Cevap: C

8. Murat Bey, öğrencilerin ilk testten etkilenmesini önlemek için **aynı kavramı ölçen farklı bir test formu** hazırlamış ve **her iki formu aynı öğrenci grubuna uygulayarak puanlar arasındaki ilişkiyi incelemiştir**. Bu nedenle doğru cevap **D seçeneğindeki paralel form güvenirliğidir**. **Paralel form güvenirliği**, aynı özelliği ölçen **eşdeğer iki test formunun** aynı gruba uygulanması ve iki formdan elde edilen puanlar arasındaki **korelasyonun incelenmesine** dayanır. Bu yöntem, testin farklı formlarının **benzer sonuçlar verip vermediğini** belirlemek amacıyla kullanılır.

Test-tekrar test güvenirliği, aynı testin **aynı gruba belirli bir zaman aralığıyla tekrar uygulanması** ve iki uygulamadan elde edilen puanlar arasındaki ilişkinin incelenmesine dayanır. Soruda ise aynı test değil, **farklı test formları** kullanılmıştır.

KR-20 ve KR-21 güvenirliği, doğru-yanlış gibi **iki kategorili maddelerden oluşan testlerde iç tutarlılığı** belirlemek için kullanılan güvenirlik katsayılarıdır.

Cronbach alfa güvenirliği, özellikle **Likert tipi ve çok kategorili maddelerden oluşan ölçeklerde** maddelerin birbiriyle ne kadar tutarlı olduğunu gösteren **iç tutarlılık katsayısıdır**.

İç tutarlılık güvenirliği, bir testteki maddelerin **aynı özelliği ölçme derecesini ve maddeler arasındaki tutarlılığı** ifade eden genel bir kavramdır. Soruda ise maddeler arası tutarlılık değil, **iki eşdeğer test formunun karşılaştırılması** söz konusudur.

Cevap: D

9. Psikolojik danışman tarafından geliştirilen ölçek **Likert tipi** olup maddeler "hiç katılmıyorum-tamamen katılıyorum" şeklinde derecelendirilmektedir. Ayrıca amaç, ölçeğin maddelerinin **birbiriyle ne kadar tutarlı olduğunu** ve ölçmek istediği yapıyı güvenilir biçimde yansıtıp yansıtmadığını incelemektir. Bu nedenle doğru cevap **B seçeneğindeki iç tutarlılık güvenirliğidir**. **İç tutarlılık güvenirliği**, bir ölçekteki maddelerin **aynı özelliği ölçme derecesini** ve maddeler arasındaki tutarlılığı ifade eder. Likert tipi ölçeklerde bu tutarlılık çoğunlukla **Cronbach alfa katsayısı** ile belirlenir.

Test-tekrar test güvenirliği, bir ölçme aracının **zaman içindeki kararlılığını** incelemek amacıyla aynı testin aynı gruba belirli bir zaman aralığıyla tekrar uygulanması ve iki uygulama puanı arasındaki ilişkinin incelenmesine dayanır.

Paralel form güvenirliği, aynı özelliği ölçen **iki eşdeğer test formunun** aynı gruba uygulanması ve iki formdan elde edilen puanların korelasyonunun incelenmesini ifade eder.

Ölçüt geçerliği, bir testten elde edilen puanların **başka bir ölçütle olan ilişkisini** inceleyerek testin geçerliğini değerlendirmeye yöneliktir.

Görünüş geçerliği, test maddelerinin ölçmek istediği özelliği **yüzeysel olarak ölçüyor gibi görünmesi** ile ilgilidir ve genellikle uzman ya da katılımcı görüşlerine dayanır.

Cevap: B

10. **I.** **öncülde**, bireyin ölçme aracındaki ifadeleri dikkatlice okumadan **benzer yanıt biçimlerini tekrar tekrar işaretlemesi** anlatılmaktadır. Bu durum envanter hatalarından **cevapların kalıplaşması** olarak adlandırılır. Kişi soruları değerlendirmeden aynı seçeneği sürekli işaretleme eğilimi gösterir.

II. **öncülde**, katılımcının bazı maddelerin cevabından emin olamadığında **rastgele seçim yapması** ifade edilmektedir. Bu durum ölçme hatalarından **toto oynamak** olarak adlandırılır ve bireyin sorulara bilinçli bir değerlendirme yapmadan şans eseri cevap vermesini ifade eder.

III. **öncülde** kişinin kendisini net biçimde ifade etmekten kaçınarak genellikle **orta seçenekleri tercih etmesi** söz konusudur. Bu durum **orta yol cevap verme** eğilimi olarak bilinir ve bireyin uç seçeneklerden kaçınarak ortada kalma eğilimini gösterir.

IV. **öncülde** bireyin kendisini değerlendirirken **toplum tarafından onaylanabilecek biçimde görünmeye çalışması** anlatılmaktadır. Bu durum **sosyal kabul (sosyal beğenirlik) hatası** olarak adlandırılır.

Cevap: E

11. Psikolojik danışman tarafından geliştirilen ölçekte maddelerin çoğu **ders çalışma süresi ve ödev teslim alışkanlıkları** gibi sınırlı davranışlara odaklanmakta; ancak öz disiplinin önemli boyutları olan **dürtü kontrolü, plan yapma ve erteleme-me** gibi alanlar yeterince temsil edilmemektedir. Danışmanın ölçeğin geçerliğini artırmak için bu alanlara ilişkin **yeni maddeler eklemeyi planlaması**, ölçülen yapının tüm boyutlarını kapsamasını sağlamaya yöneliktir. Bu nedenle doğru cevap **C seçeneğindeki kapsam geçerliğini geliştirmeye yöneliktir**. **Kapsam geçerliği**, bir ölçme aracının ölçmek istediği alanın **tüm boyutlarını yeterli ve dengeli biçimde temsil etme derecesini** ifade eder.

Ölçüt bağıntılı geçerlik, bir testten elde edilen puanların **başka bir ölçütle olan ilişkisine** bakılarak değerlendirilir. Amaç, test sonuçlarının başka bir ölçümle ne kadar ilişkili olduğunu incelemektir.

Yapı geçerliği, bir ölçme aracının ölçmek istediği **kuramsal psikolojik yapıyı gerçekten ölçüp ölçmediğini** belirlemeye yöneliktir ve genellikle faktör analizi gibi yöntemlerle incelenir.

Yordama geçerliği, testten elde edilen puanların **gelecekteki bir performansı veya davranışı ne ölçüde tahmin ettiğini** inceleyen bir geçerlik türüdür.

Görünüş geçerliği, test maddelerinin ölçmek istediği özelliği **yüzeysel olarak ölçüyor gibi görünmesiyle** ilgilidir ve genellikle uzman veya katılımcı görüşlerine dayanır.

Cevap: C

12. Araştırmacı envanter sonuçlarının okul ortamındaki gerçek gözlemlerle örtüşmediğini fark etmiş ve bunun nedenlerini incelemiştir. İnceleme sonucunda bazı öğrencilerin **anketi hızlıca ve rastgele doldurduğu**, bazı maddelerin **olumsuz ifadeleri nedeniyle anlaşılmadığı** ve okul yönetiminin sonuçları göreceği söylentisinin yayıldığı belirlenmiştir. Bu durum sırasıyla **yanıtlayıcı motivasyonunun düşüklüğü**, **madde anlaşılırlığının zayıflığı** ve öğrencilerin kendilerini olumlu göstermek istemesine bağlı **sosyal beğenirlik etkisini** ifade eder. Bu nedenle doğru cevap **A seçeneğindeki yanıtlayıcı motivasyonunun düşüklüğü, madde anlaşılırlığının zayıflığı ve sosyal beğenirlik etkisidir**.

B seçeneğinde geçen **iç tutarlılığın yüksekliği** maddelerin birbirleriyle tutarlı olduğunu gösteren olumlu bir durumdur; soruda ise testin kalitesini düşüren faktörlerden söz edilmektedir. Ayrıca kapsam ve yapı geçerliğiyle ilgili doğrudan bir bulgu verilmemiştir.

C seçeneğinde yer alan **uygulayıcı önyargısı**, testi uygulayan kişinin tutumundan kaynaklanan bir hatadır. Soruda uygulayıcıdan kaynaklanan bir durum bulunmamaktadır. Aynı seçenekte geçen **ölçüt geçerliğinin yüksekliği** de problem değil, olumlu bir özelliktir.

D seçeneğinde belirtilen **test-tekrar test güvenirliği** ve **madde homojenliği** testin güvenirliğini artıran kavramlardır. Soruda ise güvenirliği azaltan durumlar anlatılmaktadır.

E seçeneğinde yer alan **kültürel uyum eksikliği** ve **dışsal güvenirlik** gibi kavramlara ilişkin bir bulgu verilmemiştir. Ayrıca seçenek "tepki yanlılığının azalması"ndan söz ederken, soruda tam tersine yanlılık oluştuğu görülmektedir.

Cevap: A

13. Psikolojik danışman tarafından uygulanan testte **aynı akademik başarı düzeyine sahip kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı puan farkları** görülmüş ve ayrıntılı analizde bazı maddelerin **bir grup için daha kolay, diğer grup için daha zor** olduğu belirlenmiştir. Bu durum, maddelerin ölçmek istedikleri beceri dışında **belirli bir grup lehine avantaj oluşturduğunu** gösterir. Dolayısıyla burada test geliştirme sürecinde karşılaşılan sorun **E seçeneğindeki madde yanlılığıdır**. **Madde yanlılığı**, aynı yetenek düzeyine sahip farklı grupların bir maddeyi **sistematik biçimde farklı başarı düzeylerinde cevaplaması** durumudur ve testin adil ölçme yapmasını engeller.

A seçeneğindeki kapsam geçerliği, bir testin ölçmek istediği alanın tüm boyutlarını ne kadar iyi temsil ettiğini ifade eder. Soruda ise içerik kapsamından değil, maddelerin belirli gruplar için avantaj sağlamasından söz edilmektedir.

B seçeneğindeki madde güçlüğü, bir maddenin öğrenciler tarafından doğru cevaplanma oranını ifade eder. Soruda sorun madde güçlüğünün istikrarlı olması değil, güçlüğün **farklı gruplar için değişmesi**dir.

C seçeneğindeki iç tutarlılık, test maddelerinin aynı özelliği ölçme derecesini ifade eder ve genel-

likle **Cronbach alfa katsayısı** ile incelenir. Soruda maddeler arası tutarlılıkla ilgili bir problem verilmemiştir.

D seçeneğindeki uygulayıcı güvenirliği, farklı değerlendiricilerin verdikleri puanların birbiriyle ne kadar tutarlı olduğunu ifade eder. Bu durum daha çok **gözlem veya performans değerlendirmelerinde** önemlidir ve sorudaki durumla ilişkili değildir.

Cevap: E

14. Ölçek aynı öğrencilere **iki hafta arayla tekrar uygulandığında puanlar arasında düşük korelasyon** bulunması, ölçme aracının **zaman içinde tutarlı sonuç vermediğini** gösterir. Bu durum **güvenirliğin düşük** olduğuna işaret eder. Ayrıca ölçek puanları ile **dönem sonu not ortalaması ve ders devamlılığı** arasında anlamlı bir ilişki bulunmaması, ölçme aracının ölçmek istediği yapıyla ilişkili ölçütlerle bağlantı kuramadığını gösterir; yani **geçerlik de zayıftır**. Bunun yanında maddelerin bazıları **motivasyon** ve **öz düzenleme** gibi farklı kavramları da içermektedir; bu da ölçeğin ölçmek istediği yapıyı net biçimde temsil etmediğini düşündürür. Bu nedenle doğru cevap **B seçeneğindeki ölçeğin hem geçerliliğinin hem de güvenirliğinin zayıf olmasıdır**.

A seçeneğindeki durum, ölçeğin geçerli olduğu fakat güvenilir olmadığı anlamına gelir. Oysa soruda hem güvenirliğin hem de geçerliğin sorunlu olduğunu gösteren bulgular bulunmaktadır.

C seçeneğinde ölçeğin güvenilir fakat geçerli olmadığı ifade edilmektedir. Ancak test-tekrar uygulamasında düşük korelasyon bulunması, güvenirliğin de düşük olduğunu gösterir.

D seçeneğindeki kapsam geçerliği ve yapı geçerliği değerlendirmesi sorudaki bulguların tamamını açıklamaz. Soruda yalnızca yapı ile ilgili değil, **güvenirlik ve ölçüt ilişkisi** ile ilgili sorunlar da vardır.

E seçeneğinde belirtilen ölçüt bağıntılı geçerlik, test puanlarının başka bir ölçütle güçlü ilişki göstermesi durumudur. Soruda ise test puanları ile akademik başarı arasında **anlamlı ilişki bulunmadığı** belirtilmiştir.

Cevap: B

15. Psikolojik danışman test uygulaması öncesinde öğrencilere gerekli bilgilendirmeyi yapmış ve uygulama sırasında **standart yönergeleri ve süre sınırını değiştirmeden** süreci yürütmüştür. Ancak test sonuçlarını öğretmenlerle paylaşırken bazı öğrenciler için **"dikkat eksikliği tanısı"** ifadesini kullanmıştır. Oysa psikolojik test sonuçları **tek başına klinik tanı koymak için yeterli değildir** ve bu tür ifadeler etik açıdan sorun oluşturur. Bu nedenle burada ihlal edilen ilke **D seçeneğindeki test sonuçlarının yorumlanmasında dikkat edilmesi gereken etik sınırlılıklardır**. Ölçme sonuçları yorumlanırken testin **amacı, kapsamı ve sınırlılıkları** dikkate alınmalı; test sonuçlarından doğrudan **tanı koyma** gibi aşırı yorumlar yapılmamalıdır.

A seçeneğinde belirtilen **birden fazla ölçme aracı kullanma ilkesi**, değerlendirmelerin farklı veri kaynaklarıyla desteklenmesini ifade eder. Soruda bu ilkenin ihlal edildiğine dair doğrudan bir bilgi verilmemektedir.

B seçeneğindeki uygulama koşullarının standartlığı, testin aynı yönerge ve süre ile uygulanmasını ifade eder. Soruda danışmanın yönergeleri ve süreyi değiştirmediği özellikle belirtilmiştir; yani bu ilke korunmuştur.

C seçeneğindeki kapsam geçerliği, test maddelerinin ölçmek istediği alanın tüm boyutlarını temsil etmesiyle ilgilidir. Sorudaki problem test içeriğiyle değil, sonuçların yorumlanmasıyla ilgilidir.

E seçeneğinde ifade edilen durum, ölçme aracının **farklı zaman ve koşullarda benzer sonuçlar vermesi**, yani güvenirlik ile ilişkilidir. Soruda böyle bir güvenirlik sorunu bulunmamaktadır.

Cevap: D

1. Havayolu şirketi pilot adaylarını değerlendirmek için bir test uygulamakta ve **yalnızca en yüksek puanı alan adayları eğitim programına kabul etmektedir**. Yani test sonuçları adaylar arasında bir eleme yaparak **en uygun adayların belirlenmesi** amacıyla kullanılmaktadır. Bu nedenle doğru cevap **B seçeneğindeki seçme işlevidir**. İşe alım, öğrenci kabulü veya programlara yerleştirme süreçleri bu işlevin tipik örnekleridir.

A seçeneğindeki sınıflama, bireyleri belirli özelliklerine göre **farklı kategorilere veya gruplara ayırmayı** ifade eder. Burada ise gruplama değil, **en yüksek puanlı adayların seçilmesi** söz konusudur.

C seçeneğinde yer alan yöntemi değerlendirme, uygulanan bir eğitim programı veya müdahalenin **etkililiğini incelemek** amacıyla testlerin kullanılmasını ifade eder.

D seçeneğindeki araştırma, psikolojik testlerin **bilimsel veri toplama ve değişkenler arasındaki ilişkileri inceleme** amacıyla kullanılmasını ifade eder.

E seçeneğinde belirtilen hipotezlerin kontrol edilmesi, araştırmalarda belirli varsayımların **istatistiksel olarak sınanması** sürecidir ve burada anlatılan durumla ilişkili değildir.

Cevap: B

2. Psikolojik danışman öğrencilerin **öğrenme stillerini belirlemek** için bir envanter uygulamış ve elde edilen sonuçlara göre öğrencileri **baskın öğrenme stiline uygun destek gruplarına yerleştirmiştir**. Bu süreçte hiçbir öğrenci elenmemiş, yalnızca benzer özelliklere sahip öğrenciler farklı gruplara ayrılmıştır. Bu nedenle doğru cevap **A seçeneğindeki sınıflamadır**. **Sınıflama**, psikolojik test sonuçlarına dayanarak bireylerin **benzer özelliklerine göre farklı gruplara veya kategorilere ayrılması** işlemidir.

B seçeneğindeki seçme, bireyler arasından belirli ölçütlere en uygun olanların seçilmesi ve diğerlerinin elenmesi sürecini ifade eder. Soruda öğrencilerin elenmesi söz konusu değildir.

C seçeneğinde yer alan uygulanan yöntemi değerlendirme, bir eğitim programının veya müdahale yönteminin **etkililiğini incelemek** amacıyla test sonuçlarının kullanılmasıdır.

D seçeneğindeki yordama, test puanlarının **gelecekteki bir başarıyı ya da davranışı tahmin etmek** amacıyla kullanılmasını ifade eder.

E seçeneğindeki tanılama, bireyin bir **psikolojik sorununu ya da durumunu belirleme** amacıyla yapılan değerlendirmeleri ifade eder. Soruda böyle bir klinik değerlendirme söz konusu değildir.

Cevap: A

3. Depresyon hastalarına uygulanan **iki farklı terapi programının etkililiğini karşılaştırmak** amacıyla terapi öncesi ve sonrası depresyon düzeyleri **Beck Depresyon Ölçeği** ile ölçülmüş ve hangi yöntemin daha etkili olduğu incelenmiştir. Yani psikolojik test burada **bir müdahale yönteminin sonuçlarını değerlendirmek** amacıyla kullanılmıştır. Bu nedenle doğru cevap **C seçeneğindeki uygulanan yöntemin değerlendirilmesidir**. Psikolojik testler bazen bir eğitim, terapi ya da müdahale programının **etkililiğini belirlemek** için kullanılır.

A seçeneğindeki seçme, bireyler arasından belirli ölçütlere en uygun olanların belirlenmesi ve diğerlerinin elenmesi amacıyla testlerin kullanılmasıdır. Soruda böyle bir eleme söz konusu değildir.

B seçeneğindeki sınıflama, bireylerin benzer özelliklerine göre farklı gruplara ayrılmasıdır. Bu soruda bireyleri gruplara ayırmak değil, **iki yöntemin sonuçlarını karşılaştırmak** amaçlanmaktadır.

D seçeneğindeki araştırma, psikolojik testlerin bilimsel veri toplamak ve değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla kullanılmasıdır. Soruda araştırma niteliği bulunsa da asıl amaç **uygulanan terapi yöntemlerinin etkililiğini değerlendirmektir**.

E seçeneğindeki hipotezlerin kontrol edilmesi, araştırmalarda belirli varsayımların istatistiksel olarak sınanmasını ifade eder. Burada test doğrudan bir **terapi yönteminin etkililiğini değerlendirmek** amacıyla kullanılmıştır.

Cevap: C

4. Bir üniversitede yapılan çalışmada öğrencilerin **sınav kaygısı düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki** incelenmektedir. Araştırmacılar kaygı düzeyini ölçmek için **Sınav Kaygısı Envanteri**, başarıyı belirlemek için ise **dönem sonu notlarını** kullanmıştır. Burada psikolojik test, bireyleri seçmek ya da sınıflamak için değil; **iki değişken arasındaki ilişkiyi incelemek ve bilimsel veri toplamak** amacıyla kullanılmaktadır. Bu nedenle doğru cevap **D seçeneğindeki araştırma işlevidir**. Psikolojik testler araştırmalarda **değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek ve bilimsel veri elde etmek** amacıyla sıkça kullanılır.

A seçeneğindeki sınıflama, bireylerin belirli özelliklerine göre farklı gruplara ayrılmasıdır. Soruda öğrencilerin gruplara ayrılması söz konusu değildir.

B seçeneğindeki seçme, bireyler arasından belirli ölçütlere en uygun olanların belirlenmesi ve diğerlerinin elenmesi sürecidir. Araştırmada böyle bir eleme yapılmamaktadır.

C seçeneğindeki uygulanan yöntemin değerlendirilmesi, bir eğitim programının ya da müdahale yönteminin **etkililiğini belirlemek** amacıyla testlerin kullanılmasıdır.

E seçeneğindeki tanılama, bireyin bir **psikolojik sorunu veya klinik durumunu belirlemek** amacıyla yapılan değerlendirmeleri ifade eder. Soruda böyle bir amaç bulunmamaktadır.

Cevap: D

5. Test geliştirme uzmanı ölçeğin uygulanması için **ayrıntılı yönergeler hazırlamış ve tüm uygulayıcıların aynı talimatları izlemesini istemiştir**. Ancak bazı psikolojik danışmanların soruları değiştirmesi ve puanlamada farklı ölçütler kullanması, testin **standardizasyonunun bozulmasına** neden olur. Standardizasyonun sağlanmaması durumunda test her uygulayıcı tarafından **farklı biçimde uygulanır ve puanlanır**, bu da sonuçlarda tutarsızlık ve ölçüm hatasına yol açar. Bu nedenle doğru cevap **E seçeneğindeki testin ölçüm hatasının artması ve farklı uygulayıcılar arasında tutarsızlık oluşmasıdır**. Standardizasyon, testin **aynı yönerge, aynı uygulama koşulları ve aynı puanlama sistemiyle** uygulanmasını gerektirir.

A seçeneğindeki kültürel geçerlik, testin farklı kültürlere uygunluğunu ifade eder. Standardizasyon eksikliği kültürel geçerliği artırmaz.

B seçeneğinde normların güncel kalması ve standart sapmanın azalması testin norm çalışmalarıyla ilgilidir; uygulayıcıların yönergeyi değiştirmesi bu sonucu doğurmaz.

C seçeneğinde kullanım kolaylığının artması, testin pratikliğini ifade eder. Standardizasyonun bozulması tam tersine **sonuçların yorumlanmasını zorlaştırır**.

D seçeneğindeki içerik geçerliği, test maddelerinin ölçmek istediği alanı temsil etmesiyle ilgilidir. Uygulayıcıların farklı yönergeler kullanması içerik geçerliğini artırmaz.

Cevap: E

6. Psikolojik danışman test sonuçlarını yorumlarken **10 yıl önce büyük şehirlerdeki öğrencilerden elde edilmiş normları**, farklı sosyoekonomik özelliklere sahip **küçük bir kasabadaki öğrenciler için** kullanmaktadır. Normların **güncel ve temsil edici olmaması**, bireylerin puanlarının uygun bir karşılaştırma grubuyla değerlendirilmemesine yol açar. Bu durumda öğrencilerin test puanları **yanlış değerlendirilebilir ve bireyler hatalı biçimde sınıflandırılabilir**. Bu nedenle doğru cevap **B seçeneğindeki test sonuçlarının yanlış yorumlanması ve bireylerin yanlış sınıflandırılmasıdır**. Normlar, test puanlarının **benzer özelliklere sahip bir referans grupla karşılaştırılması** için kullanıldığından, temsil gücü zayıf veya güncelliğini yitirmiş normlar yorum hatalarına yol açabilir.

A seçeneğindeki durum, güvenirliğin artması ve geçerliğin azalması gibi bir sonuçtan söz eder; normların güncel olmaması doğrudan böyle bir ilişki oluşturmaz.

C seçeneğindeki standardizasyon, testin aynı koşullarda uygulanmasıyla ilgilidir. Normların güncel olmaması standardizasyonu güçlendirmez.

D seçeneğinde belirtilen kullanım kolaylığı, testin uygulanmasının pratik olmasıyla ilgilidir; normların eski olması sonuçların kesinleşmesini sağlamaz.

E seçeneğindeki ifade, normların değişmemesine rağmen geçerliğin artacağını öne sürmektedir; oysa temsil gücü zayıf normlar test sonuçlarının **doğru yorumlanmasını zorlaştırır**.

Cevap: B

7. Psikolojik danışman öğrencilerin **problem çözme becerilerini** ölçmek amacıyla bir test geliştirmiştir; ancak testteki maddeler yalnızca **bilgi düzeyini ölçmeye** yöneliktir. Bu durum testin ölçmek istediği özellik ile gerçekten ölçtüğü özellik arasında bir uyumsuzluk olduğunu gösterir. Yani test **problem çözme becerisini değil, bilgi düzeyini ölçmektedir**. Bu nedenle doğru cevap **A seçeneğindeki testin ölçtüğü özellik ile amaçlanan özellik arasında uyumsuzluk olmasıdır**. Böyle bir durumda testin **yapı geçerliği** zayıf olur; çünkü ölçülmek istenen kuramsal yapı doğru biçimde temsil edilmemektedir.

B seçeneğinde belirtilen durum testin uygulanma süresiyle ilgilidir ve daha çok **uygulama kolaylığı veya katılımcı motivasyonu** ile ilişkilidir; geçerlik sorununun temel nedeni değildir.

C seçeneğinde ifade edilen ekonomiklik, testin **zaman, maliyet ve uygulama açısından pratik olması** ile ilgilidir. Bu durum testin geçerliğiyle doğrudan ilişkili değildir.

D seçeneğindeki standart talimatlar, testin **standardizasyonu** ile ilgilidir. Soruda ise standardizasyon değil, ölçülen özellik ile amaçlanan özellik arasındaki uyumsuzluk söz konusudur.

E seçeneğinde yer alan normların güncelliği, test sonuçlarının **yorumlanmasıyla** ilgilidir. Sorudaki temel problem normlar değil, test maddelerinin ölçtüğü özelliktir.

Cevap: A

8. Psikolojik danışman geliştirdiği ölçeği aynı bireylere iki hafta arayla tekrar uygulamış ve sonuçlarda dalgalanmalar olduğunu fark etmiştir. Ayrıca ölçekte bazı maddelerin **birbirleriyle tutarsız olduğu** belirtilmektedir. Bu durum ölçme aracının **tutarlı sonuçlar vermediğini** gösterir. Dolayısıyla burada yeterince sağlanamayan özellik **güvenirliktir**. Bu nedenle doğru cevap **D seçeneğindeki güvenirliğin sağlanamaması ve ölçüm hatasının artmasıdır**. **Güvenirlik**, bir testin **farklı zamanlarda veya benzer koşullarda uygulandığında tutarlı sonuçlar vermesi** anlamına gelir. Güvenirliğin düşük olması ölçümlerde **rastlantısal hatanın artmasına** ve sonuçların kararsız olmasına yol açar.

A seçeneğindeki geçerlik, testin ölçmek istediği özelliği doğru biçimde ölçüp ölçmediğini ifade eder. Soruda asıl problem ölçülen yapının doğruluğu değil, **sonuçların tutarsız olmasıdır**.

B seçeneğinde yer alan kullanışlılık, testin uygulanmasının pratik olması, süre ve maliyet açısından uygunluğu ile ilgilidir. Soruda böyle bir sorun belirtilmemiştir.

C seçeneğindeki normlar, test puanlarının benzer özelliklere sahip bir referans grupla karşılaştırılması için kullanılır. Soruda normlarla ilgili bir problem bulunmamaktadır.

E seçeneğindeki standardizasyon, testin aynı yönerge ve koşullarda uygulanmasını ifade eder. Soruda uygulayıcılar arası farklılık değil, **sonuçların tutarsızlığı** söz konusudur.

Cevap: D

9. Test geliştirme uzmanı tarafından hazırlanan test bataryasının **hazırlanması, uygulanması ve puanlanmasının çok zaman alması ve yüksek maliyet gerektirmesi**, testin pratik kullanımını zorlaştırmaktadır. Bu durum ölçme araçlarında **kullanışlılık (ekonomiklik ve uygulanabilirlik)** ile ilgili bir soruna işaret eder. Yani test teorik olarak iyi hazırlanmış olsa bile **uygulanması zor ve maliyetli olduğunda yaygın biçimde kullanılması güçleşir**. Bu nedenle doğru cevap **C seçeneğindeki testin uygulanabilirliğinin zorlaşması ve yaygın kullanımının kısıtlanmasıdır**.

A seçeneğinde belirtilen durum testin ölçtüğü özelliğin doğruluğu ile ilgilidir ve daha çok **geçer-**

lik sorunudur. Soruda böyle bir durumdan söz edilmemektedir.

B seçeneğinde ifade edilen her uygulamada farklı sonuçların ortaya çıkması, testin **güvenirliğinin düşük olması** ile ilgilidir. Soruda testin tutarsız sonuç verdiğine dair bir bilgi yoktur.

D seçeneğinde belirtilen temsil edici örneklem sorunu, testin **norm çalışmalarıyla** ilgilidir. Soruda normların oluşturulmasıyla ilgili bir problem bulunmamaktadır.

E seçeneğindeki standardizasyon, testin tüm uygulayıcılar tarafından **aynı yönerge ve koşullarda uygulanması** ile ilgilidir. Sorudaki problem uygulama koşulları değil, testin **zaman ve maliyet açısından zor uygulanmasıdır**.

Cevap: C

10. Psikolojik danışmanın alan seçimi sürecinde **bilgilerin yalnızca tek bir döneme ait olmasını eleştirmesi**, birey hakkında verilerin **zamana yayılarak toplanması gerektiğini** ifade eder; bu durum **süreklilik ilkesine** karşılık gelir. Ayrıca bilgilerin **gerçeği yansıtmaması ve bireysel kanaatlere dayanmasına karşı çıkması**, elde edilen verilerin **doğru ve güvenilir olması gerektiğini** vurgular; bu da **geçerlik ilkesidir**. Bu nedenle doğru cevap **A seçeneğidir**.

Takım çalışması: Sürecin **farklı uzman ve paydaşların iş birliğiyle yürütülmesini** ifade eder.

Bütünsellik: Bireyin **farklı yönleriyle ve çeşitli veri kaynaklarıyla birlikte ele alınmasıdır**.

Paylaşım: Toplanan bilgilerin **etik sınırlar içinde ilgili kişilerle paylaşılmasıdır**.

Cevap: A

11. Psikolojik danışman ölçeği geliştirme sürecinde **farklı yaş, cinsiyet ve sosyoekonomik düzeylerden öğrencilerin yer aldığı bir deneme grubu** oluşturmuş ve bu grubun özelliklerini test kılavuzunda ayrıntılı biçimde belirtmiştir. Test kılavuzunda deneme grubunun özelliklerinin verilmesi, testin **hangi özelliklere sahip bireyler üzerinde geliştirildiğini ve denenmiş olduğunu** gösterir. Bu bilgi, testin daha sonra **hangi öğrenci grubuna uygulanmasının uygun olacağı konusunda uygulayıcıya doğrudan rehberlik eder**. Bu nedenle doğru cevap **E seçeneğindeki testin uygulanacağı uygun öğrenci grubunun belirlenmesidir**.

A seçeneğindeki puanların hesaplanması, test maddelerinin nasıl puanlanacağı ve toplam puanın nasıl elde edileceği ile ilgilidir. Deneme grubunun özellikleri bu süreci doğrudan belirlemez.

B seçeneğindeki güvenirlik katsayısı, test puanlarının tutarlılığını gösteren istatistiksel bir değerdir. Deneme grubu bu katsayının hesaplanmasında kullanılır; ancak kılavuzda grubun özelliklerinin verilmesi uygulayıcıya esas olarak **kimin üzerinde kullanılacağı** konusunda bilgi sağlar.

C seçeneğindeki geçerlik kanıtları, testin ölçmek istediği özelliği ne derece doğru ölçtüğünü belirlemeye yöneliktir. Deneme grubunun tanıtılması doğrudan geçerlik kanıtını değerlendirmek için değil, **testin hedef kitlesini tanımlamak** için kullanılır.

D seçeneğindeki pratik kullanım, testin uygulanma süresi, maliyeti ve kullanım kolaylığı gibi özelliklerle ilgilidir. Deneme grubunun özellikleri bu konuda doğrudan belirleyici değildir.

Cevap: E

12. Akademik başarı testinde **standart hata 3** olarak verilmiştir ve öğrencinin test puanı **145**'tir. Ölçme mantığına göre gerçek puanın yaklaşık %95 olasılıkla bulunduğu aralık **±2 standart hata** ile hesaplanır. Bu nedenle öğrencinin gerçek puan aralığını tahmin etmek için **145 ± (2 × 3)** işlemi yapılır.

2 × 3 = 6 olduğundan,

145 − 6 = **139**

145 + 6 = **151**

Buna göre öğrencinin gerçek puanı yaklaşık olarak **139 ile 151** arasında beklenir. Bu nedenle doğru cevap **B seçeneğindeki 139-151 aralığıdır**. Bu aralık, ölçme sonucundaki **ölçüm hatasını dikkate alarak gerçek puanın tahmin edildiği güven aralığını** ifade eder.

Cevap: B

13. Psikolojik danışman öğretmenlerin "ölçek sonuçları öğrencilerin o günkü ruh hâline göre değişebilir" görüşü üzerine **aynı ölçeği aynı öğrencilere iki hafta arayla tekrar uygulamış** ve iki uygulamadan elde edilen sonuçların **ne kadar tutarlı olduğunu incelemek istemiştir**. Bir ölçme aracının farklı zamanlarda benzer sonuçlar verip vermediğini incelemek **güvenirlik** ile ilgilidir. Bu nedenle doğru cevap **D seçeneğindeki güvenirliktir**. Bu tür uygulama özellikle **test-tekrar test yöntemi** ile ölçme aracının **zaman içindeki tutarlılığını** belirlemek için yapılır.

A seçeneğindeki geçerlik, testin ölçmek istediği özelliği doğru biçimde ölçüp ölçmediğini ifade eder. Soruda testin doğru özelliği ölçmesi değil, sonuçların **zaman içinde tutarlı olup olmadığı** incelenmektedir.

B seçeneğindeki kullanışlılık, testin uygulanmasının **pratik, ekonomik ve kolay** olmasıyla ilgilidir.

C seçeneğindeki standardizasyon, testin tüm bireylere **aynı yönergeler ve aynı koşullarda uygulanmasını** ifade eder.

E seçeneğindeki normlar, bireylerin test puanlarının **benzer özelliklere sahip bir referans grupla karşılaştırılması** için kullanılan ölçütlerdir.

Cevap: D

14. Psikolojik değerlendirme sonucunda dikkat eksikliği ve hiperaktivite belirtileri gösteren bir öğrencinin **bireyselleştirilmiş eğitim programına (BEP)** yönlendirilmesine karar verilmiştir. Yani test sonuçları kullanılarak öğrenci **belirli bir eğitim kategorisine yerleştirilmiş ve uygun bir programa yönlendirilmiştir**. Bu nedenle doğru cevap **B seçeneğindeki sınıflamadır**. **Sınıflama**, psikolojik test sonuçlarına dayanarak bireylerin **benzer özelliklerine göre belirli gruplara veya eğitim programlarına yerleştirilmesi** anlamına gelir. Özel eğitim hizmetlerine yönlendirme bu işlevin tipik bir örneğidir.

A seçeneğindeki seçme, bireyler arasından belirli ölçütlere en uygun olanların seçilmesi ve diğerlerinin elenmesi durumunu ifade eder. Soruda bir eleme yapılmamaktadır.

C seçeneğinde belirtilen **uygulanan yöntemlerin değerlendirilmesi**, bir eğitim ya da terapi programının **etkililiğini belirlemek** amacıyla testlerin kullanılmasını ifade eder.

D seçeneğindeki hipotezlerin kontrol edilmesi, araştırmalarda belirli varsayımların **istatistiksel olarak sınanması** sürecidir.

E seçeneğindeki yordama, test puanlarının **gelecekteki bir başarıyı veya davranışı tahmin etmek** amacıyla kullanılmasını ifade eder.

Cevap: B

15. Soruda öğrencilerin testi doldururken kendilerini **olduğundan daha dışa dönük, girişken ve sorumluluk sahibi** göstermeye çalıştıkları belirtilmiştir. Bunun nedeni test sonucunun **öğrenci temsilciliği seçiminde kullanılacağını öğrenmeleridir**. Yani öğrenciler test sonuçlarını **kendi lehlerine olacak şekilde bilinçli olarak değiştirmeye çalışmaktadır**. Bu durum ölçme literatüründe **yanıltma** olarak adlandırılır. Bu nedenle doğru cevap **C seçeneğindeki yanıltmadır**. **Yanıltma**, bireyin testten elde edilecek sonucu etkilemek amacıyla **bilinçli olarak gerçeğe uygun olmayan cevaplar vermesi** durumudur.

A seçeneğindeki orta yol cevap verme, bireyin uç seçeneklerden kaçınarak genellikle **orta seçenekleri tercih etmesi** durumudur.

B seçeneğindeki cevapların kalıplaşması, katılımcının soruları dikkatlice okumadan **aynı yanıt biçimini art arda işaretlemesi** durumunu ifade eder.

D seçeneğindeki boş bırakma, bireyin bazı maddeleri **yanıtsız bırakması** anlamına gelir.

E seçeneğindeki sosyal kabul hatası, bireyin kendisini **toplum tarafından olumlu görülecek biçimde sunma eğilimi** göstermesidir. Soruda ise öğrencilerin **test sonucundan avantaj sağlamak için bilinçli biçimde yanıltıcı yanıtlar vermesi** söz konusudur.

Cevap: C

1. Psikolojik danışman kaygı ölçeğini **sınav haftasında uygulanan öğrenciler** ile **normal ders döneminde uygulanan öğrenciler** üzerinde karşılaştırmıştır. Beklendiği gibi sınav haftasındaki öğrencilerin **kaygı puanlarının daha yüksek** olduğu görülmüştür. Bu durum ölçeğin **kuramsal olarak beklenen bir farkı ortaya koyabildiğini**, yani kaygı düzeyinin artması beklenen bir durumda gerçekten daha yüksek puan verdiğini gösterir. Bu nedenle doğru cevap **E seçeneğindeki yapıya dair geçerlik delilidir**. **Yapı geçerliği**, bir ölçme aracının ölçmek istediği **kuramsal yapıyı (burada kaygı)** gerçekten ölçtüğüne dair kanıtların elde edilmesini ifade eder. Beklenen gruplar arasında fark bulunması, yapı geçerliğine ilişkin önemli bir kanıttır.

A seçeneğindeki iç tutarlılık, test maddelerinin birbirleriyle ne kadar tutarlı olduğunu ifade eder ve genellikle **Cronbach alfa katsayısı** ile incelenir. Soruda maddeler arası tutarlılık değerlendirilmemektedir.

B seçeneğindeki paralel form güvenirliği, aynı özelliği ölçen **iki eşdeğer test formunun** aynı gruba uygulanması ve puanlar arasındaki ilişkinin incelenmesine dayanır.

C seçeneğindeki kapsama dair geçerlik delili, test maddelerinin ölçülmek istenen alanın **tüm boyutlarını temsil edip etmediğini** ifade eder ve genellikle **uzman görüşleri** ile değerlendirilir.

D seçeneğindeki kullanışlılık, testin uygulanmasının **zaman, maliyet ve pratiklik açısından uygun olup olmaması** ile ilgilidir.

Cevap: E

2. Ahmet'in çoklu yetenek ve ilgi envanterinden aldığı puanlara bakıldığında **müzik, matematik ve yazarlık gibi farklı yetenek alanlarında** ve ayrıca **beş farklı ilgi alanında %85'in üzerinde puan aldığı** görülmektedir. Bu durum Ahmet'in birçok alanda **yüksek ve birbirine yakın puanlar aldığı**, yani profilinin belirli bir alanda yoğunlaşmadığını gösterir. Ölçme değerlendirmede buna **düz (flat) profil** denir. Bu nedenle Ahmet'in yetenek ve ilgi alanları arasında **belirgin bir ayrışma olduğu söylenemez**. Doğru cevap **D seçeneğidir**.

A seçeneğindeki "yüksek düzeyde düz profil", bireyin birçok alanda birbirine yakın ve yüksek puanlar alması durumunu ifade eder. Verilen bilgiler bu duruma uygundur.

B seçeneğinde belirtilen "çoklu yetenek ve ilgi", bireyin birden fazla alanda yüksek performans göstermesi anlamına gelir. Ahmet'in puanları bunu desteklemektedir.

C seçeneğindeki "güçlü yetenek ve ilgiler", %85 gibi yüksek puanlarla uyumludur.

E seçeneğinde belirtilen "yetenek ve ilgi alanları arasında uyum", bireyin yeteneklerinin ilgi alanlarıyla örtüşmesi durumudur. Verilen bilgilerde hem yetenek hem ilgi alanlarında yüksek puanlar bulunduğu için bu yorum yapılabilir.

Cevap: D

3. Matematik yeteneğini ölçmek amacıyla hazırlanan testteki bir madde **bilgisayar programlama senaryosuna dayanmaktadır**. Bu nedenle programlama dersi alan öğrenciler bu soruyu daha kolay yanıtlamış, aynı matematik yeteneğine sahip ancak programlama deneyimi olmayan öğrenciler ise daha düşük başarı göstermiştir. Bu durumda test maddesi ölçmek istediği **matematik yeteneği dışında bir özellikten (programlama deneyimi)** etkilenmektedir. Böyle bir durum ölçme sonuçlarına **sistematik hata** karışmasına yol açar. Bu nedenle doğru cevap **E seçeneğindeki test puanlarına karışan sistematik hata miktarının artmasıdır**. Sistematik hata, ölçüm sonuçlarının belirli bir grup lehine **düzenli biçimde sapmasına** neden olur.

A seçeneğinde belirtilen **güvenirlik (kararlılık)**, testin farklı zamanlarda benzer sonuçlar vermesiyle ilgilidir. Soruda zaman içindeki tutarlılık değil, madde içeriğinden kaynaklanan bir yanlılık vardır.

B seçeneğindeki ölçmenin duyarlılığı, testin bireyler arasındaki küçük farkları ayırt edebilme gücünü ifade eder. Sorudaki problem duyarlılık değil, **madde yanlılığıdır**.

C seçeneğinde her grubun ortalamasının artması beklenmez; madde yalnızca belirli bir grup için avantaj sağlamaktadır.

D seçeneğinde ifade edilen **kullanışlılık**, testin uygulanmasının pratik ve ekonomik olmasıyla ilgilidir. Soruda uygulama kolaylığıyla ilgili bir sorun yoktur.

Cevap: E

4. Psikolojik danışman geliştirdiği testin **öğrencilerin gerçek hayattaki problem çözme becerilerini ne ölçüde yansıttığını** incelemek istemektedir. Yani testten elde edilen puanların **gerçek yaşam performansıyla ne kadar örtüştüğüne** bakılmaktadır. Bu durum bir testin başka bir ölçütle (gerçek yaşam davranışıyla) ne kadar ilişkili olduğunu incelemeyi ifade eder. Bu nedenle doğru cevap **B seçeneğindeki ölçüt (uygunluk) geçerliğidir**. **Ölçüt geçerliği**, test puanlarının **dış bir ölçütle ya da gerçek yaşam performansıyla ilişkisini** inceleyerek testin geçerliğine kanıt sağlar.

A seçeneğindeki içerik geçerliği, test maddelerinin ölçülmek istenen alanın **temsil edici örneklerini içerip içermediğini** ifade eder. Soruda ise asıl vurgu maddelerin kapsamından çok **gerçek yaşam performansını ne kadar yansıttığına** yöneliktir.

C seçeneğindeki yapı geçerliği, testin ölçmek istediği **kuramsal yapıyı gerçekten ölçüp ölçmediğini** belirlemeye yöneliktir.

D seçeneğindeki görünüş geçerliği, testin ölçmek istediği özelliği **yüzeysel olarak ölçüyor gibi görünmesi** ile ilgilidir.

E seçeneğindeki kapsam geçerliği, ölçülmek istenen alanın **tüm boyutlarının testte temsil edilmesi** ile ilgilidir.

Cevap: B

5. Psikolojik danışman geliştirdiği ölçeği uyguladıktan **altı ay sonra öğrencilerin dönem sonu not ortalamalarını incelemiş** ve ölçek puanları ile akademik başarı arasında **anlamlı ve pozitif bir ilişki** olduğunu belirlemiştir. Yani test puanlarının **dış bir ölçütle (akademik başarı)** ilişkisi incelenmektedir. Bu nedenle doğru cevap **C seçeneğindeki ölçüt geçerliğidir**. **Ölçüt geçerliği**, bir testten elde edilen puanların **başka bir ölçütle veya gerçek performans göstergesiyle ne kadar ilişkili olduğunu** inceleyerek testin geçerliğine kanıt sağlar. Ayrıca ölçütün **gelecekte elde edilmesi** (burada altı ay sonra not ortalaması) durumunda bu tür geçerlik **yordama geçerliği** olarak da adlandırılır.

A seçeneğindeki kapsam geçerliği, test maddelerinin ölçülmek istenen alanın **tüm boyutlarını temsil edip etmediğiyle** ilgilidir ve genellikle uzman görüşleriyle değerlendirilir.

B seçeneğindeki yapı geçerliği, testin ölçmek istediği **kuramsal yapıyı gerçekten ölçüp ölçmediğini** belirlemeye yöneliktir.

D seçeneğindeki görünüş geçerliği, test maddelerinin ölçmek istediği özelliği **yüzeysel olarak ölçüyor gibi görünmesi** ile ilgilidir.

E seçeneğindeki güvenirlik, testin **tutarlı ve kararlı sonuçlar verip vermediğini** ifade eder.

Cevap: C

6. Test geliştirme uzmanı ölçeğin **kuramsal olarak üç alt boyuttan oluştuğunu** belirtmiş ve bunu sınamak için verileri **doğrulayıcı faktör analizi** ile incelemiştir. Analiz sonucunda **üç faktörlü modelin veriye iyi uyum göstermesi**, ölçeğin kuramsal yapısının doğrulandığını gösterir. Ayrıca ölçek puanlarının **sosyal beceri yetersizliği ile pozitif**, **dışa dönüklük ile negatif ilişki göstermesi** de kuramsal olarak beklenen ilişkileri doğrulamaktadır. Bu tür bulgular testin ölçmek istediği **kuramsal yapıyı gerçekten ölçtüğüne dair kanıt sağlar**. Bu nedenle doğru cevap **A seçeneğindeki yapı geçerliğidir**. **Yapı geçerliği**, faktör analizi sonuçları ve kuramsal olarak ilişkili değişkenlerle beklenen yönlerde ilişkiler bulunması gibi kanıtlarla desteklenir.

B seçeneğindeki kriter (ölçüt) geçerliği, test puanlarının **başka bir ölçütle veya performans göstergesiyle** ilişkisinin incelenmesine dayanır.

C seçeneğindeki içerik geçerliği, test maddelerinin ölçülmek istenen alanın **temsil edici örneklerini içerip içermediğini** ifade eder ve genellikle uzman görüşleriyle değerlendirilir.

D seçeneğindeki kapsam geçerliği, ölçülmek istenen alanın **tüm boyutlarının testte yeterli biçimde temsil edilmesi** ile ilgilidir.

E seçeneğindeki yordayıcı geçerlik, test puanlarının **gelecekteki bir performansı ya da davranışı tahmin etme gücünü** ifade eder.

Cevap: A

7. Psikolojik danışman ölçek geliştirme sürecinde önce alanyazın taraması yapmış, ardından **akademik ertelemenin bilişsel, duygusal ve davranışsal boyutlarını kapsayan maddeler yazmıştır**. Daha sonra maddelerin ölçülmek istenen yapıyı **kuramsal olarak temsil edip etmediğini değerlendirmek için alan uzmanlarının görüşüne başvurmuştur**. Uzmanlar bazı maddelerin kapsam dışında kaldığını veya aynı özelliği tekrar ettiğini belirtmiş ve buna göre bazı maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Bu nedenle doğru cevap **C seçeneğindeki içerik geçerliğidir**. **İçerik geçerliği**, bir testteki maddelerin ölçülmek istenen davranış veya alanın **temsil edici örneklerini içerip içermediğini** belirlemek amacıyla genellikle **uzman görüşleri alınarak** değerlendirilir.

A seçeneğindeki yapı geçerliği, testin ölçmek istediği **kuramsal yapıyı gerçekten ölçüp ölçmediğini** belirlemeye yöneliktir ve genellikle **faktör analizi** gibi istatistiksel yöntemlerle incelenir.

B seçeneğindeki kriter geçerliği, test puanlarının **başka bir ölçütle olan ilişkisine** bakılarak değerlendirilir.

D seçeneğindeki yordayıcı geçerlik, test puanlarının **gelecekteki bir performansı veya davranışı tahmin etme gücünü** ifade eder.

E seçeneğindeki ölçüt geçerliği, test puanlarının **dış bir ölçütle (örneğin akademik başarı, performans vb.) ilişkisini inceleyen geçerlik türüdür**. Soruda ise herhangi bir dış ölçütle ilişki incelenmemiş, yalnızca maddelerin alanı temsil edip etmediği değerlendirilmiştir.

Cevap: C

8. Psikolojik danışman geliştirdiği ölçeğin taslak formunu bir uzmana inceletmiş ve uzman bazı maddelerin **kaygı kavramıyla doğrudan ilişkili görünmediğini** ve öğrenciler tarafından **kaygıyı ölçen bir ölçek olarak algılanmayabileceğini** belirtmiştir. Bunun üzerine maddelerin ifadeleri daha açık ve ilgili hale getirilmiştir. Burada değerlendirilen nokta, maddelerin **ölçmek istediği özelliği yüzeysel olarak ölçüyor gibi görünmesi ve katılımcılar tarafından bu şekilde algılanmasıdır**. Bu nedenle doğru cevap **B seçeneğindeki görünüş geçerliğidir**. **Görünüş geçerliği**, bir testin maddelerinin ölçmek istediği özelliği **ilk bakışta ölçüyor gibi görünmesi ve katılımcılar veya uzmanlar tarafından bu şekilde algılanması** ile ilgilidir.

A seçeneğindeki kapsam geçerliği, ölçülmek istenen alanın **tüm boyutlarının test maddeleri tarafından temsil edilmesi** ile ilgilidir.

C seçeneğindeki uygunluk geçerliği, test puanlarının **başka bir ölçütle ilişkisini** inceleyen geçerlik türlerinden biridir.

D seçeneğindeki ölçüt geçerliği, test puanlarının **dış bir ölçütle (örneğin başarı, performans vb.) ilişkisine** bakılarak değerlendirilir.

E seçeneğindeki yordayıcı geçerlik, test puanlarının **gelecekteki bir performansı veya davranışı tahmin etme gücünü** ifade eder.

Cevap: B

9. Test geliştirme uzmanı norm çalışması yaparken **yaş, cinsiyet, bölgesel farklılıklar, sosyoekonomik düzey ve kültürel çeşitlilik gibi değişkenleri dikkate alarak geniş ve temsil gücü yüksek bir örneklem oluşturmuştur**. Ayrıca bu grubun demografik özellikleri teknik kılavuzda ayrıntılı biçimde verilmiş ve hedef evreni temsil etme düzeyi istatistiksel olarak gösterilmiştir. Bu tür çalışmaların amacı, testten elde edilen puanların **hangi referans grubuna göre yorumlanacağını belirlemek** ve bireylerin performansını **benzer özelliklere sahip bireylerle karşılaştırabilmektir**. Bu nedenle doğru cevap **D seçeneğindeki test sonuçlarının anlamlandırılması için uygun normların oluşturulmasıdır**. Norm çalışmaları sayesinde bir öğrencinin aldığı puanın **yüksek, orta veya düşük** olup olmadığı güvenilir biçimde yorumlanabilir.

A seçeneğinde belirtilen durum test maddelerinin ölçülmek istenen alanı temsil etmesiyle ilgilidir ve daha çok **içerik/kapsam geçerliği** ile ilişkilidir.

B seçeneğindeki kullanışlılık, testin uygulanmasının **pratik, ekonomik ve kolay olması** ile ilgilidir; norm çalışması doğrudan bu özelliği geliştirmez.

C seçeneğindeki puanlayıcılar arası tutarlılık, özellikle açık uçlu veya performans değerlendirmelerinde farklı değerlendiricilerin verdikleri puanların **birbirine ne kadar benzer olduğunu** ifade eder.

E seçeneğinde yer alan **güvenirlik katsayılarının yükselmesi**, test maddelerinin tutarlılığıyla ilgilidir; norm grubunun belirlenmesi doğrudan bu katsayıları artırmaz.

Cevap: D

10. Rehberlik servisi öğrencilerin **genel yetenek düzeylerini belirlemek**, **üstün yetenekli olma olasılığı bulunanları tespit etmek** ve elde edilen sonuçlara göre bazı öğrencileri **özel eğitim programlarına**, bazılarını ise **destek eğitimine yönlendirmek** amacıyla bir yetenek testi uygulamıştır. Ayrıca öğrenciler test puanlarına göre **benzer özelliklere sahip akran grupları içinde konumlandırılmıştır**. Bu durum test sonuçlarının kullanılarak öğrencilerin **belirli gruplara ayrılması ve uygun eğitim programlarına yerleştirilmesi** anlamına gelir. Bu nedenle doğru cevap **E seçeneğindeki öğrencileri belirli kategorilere ayırarak uygun programlara yönlendirmedir**. Psikolojik testler bu tür durumlarda bireylerin özelliklerine göre **sınıflandırılmasını ve uygun eğitimsel düzenlemelere yönlendirilmesini** sağlar.

A seçeneğinde belirtilen araştırma işlevi, psikolojik testlerin **bilimsel veri toplamak ve değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek** amacıyla kullanılmasıdır.

B seçeneğindeki niteliksel veri toplama, gözlem, görüşme gibi yöntemlerle elde edilen **betimleyici bilgileri** ifade eder; testler ise genellikle **nicel veriler** sağlar.

C seçeneğinde yer alan danışma sürecinin etkililiğini değerlendirme, bir müdahale veya programın **sonuçlarını incelemek** amacıyla testlerin kullanılmasını ifade eder.

D seçeneğindeki durum, test maddelerinin niteliğini inceleyen **test geliştirme süreciyle** ilişkilidir.

Cevap: E

11. İnsan kaynakları birimi kuruma başvuran adaylara bir ölçme aracı uygulamakta ve **yalnızca belirli bir puanın üzerinde performans gösteren adayları değerlendirme sürecinin sonraki aşamasına davet etmektedir**. Yani test sonuçları kullanılarak adaylar arasından **kurum için uygun olanlar seçilmekte**, diğer adaylar ise süreç dışında bırakılmaktadır. Bu nedenle doğru cevap **A seçeneğindeki seçme işlevidir**. **Seçme işlevi**, psikolojik testlerin bireyler arasından belirli ölçütlere en uygun olanları belirlemek ve diğerlerinden ayırmak amacıyla kullanılmasıdır. İşe alım süreçlerinde kullanılan testler bu işlevin en tipik örneklerindendir.

B seçeneğindeki sınıflama işlevi, bireylerin özelliklerine göre **farklı kategorilere veya gruplara ayrılması** durumunu ifade eder. Soruda ise gruplama değil, **uygun adayların seçilmesi** söz konusudur.

C seçeneğindeki araştırma işlevi, testlerin bilimsel çalışmalarda **veri toplamak ve değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek** amacıyla kullanılmasını ifade eder.

D seçeneğindeki uygulanan yöntemlerin değerlendirilmesi, bir eğitim ya da müdahale programının **etkililiğini incelemek** amacıyla testlerin kullanılmasını ifade eder.

E seçeneğindeki tanılama işlevi, bireyin bir **psikolojik durumunu ya da klinik özelliğini belirlemek** amacıyla yapılan değerlendirmeleri ifade eder.

Cevap: A

12. Araştırma ekibi öğrencilerin **problem çözme becerileri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin yönünü ve gücünü** incelemek amacıyla bir çalışma yürütmektedir. Elde edilen puanlar **istatistiksel analizlerde kullanılmakta**, bireylere geri bildirim verilmemekte ve sonuçların **psikolojik danışma hizmetlerinden çok bilimsel literatüre katkı sağlaması** amaçlanmaktadır. Bu nedenle testin kullanım amacı bireyleri tanımak, seçmek ya da sınıflamak değil; **bilimsel veri elde etmek ve değişkenler arasındaki ilişkileri incelemektir**. Bu nedenle doğru cevap **C seçeneğindeki araştırma işlevidir**.

A seçeneğindeki tanılama işlevi, bireyin bir psikolojik durumunu veya sorununu belirlemek amacıyla yapılan değerlendirmeleri ifade eder.

B seçeneğindeki seçme işlevi, bireyler arasından belirli ölçütlere en uygun olanların belirlenmesi ve diğerlerinin elenmesi sürecidir.

D seçeneğindeki sınıflama işlevi, bireylerin belirli özelliklerine göre **farklı kategorilere veya gruplara ayrılması** anlamına gelir.

E seçeneğindeki uygulanan yöntemlerin değerlendirilmesi, bir eğitim ya da müdahale programının **etkililiğini incelemek** amacıyla testlerin kullanılmasını ifade eder.

Cevap: C

13. Okulda yürütülen **grup rehberliği programının etkililiğini incelemek** amacıyla program öncesinde ve sonrasında aynı ölçme aracı uygulanmış ve **ön test-son test puanları karşılaştırılmıştır**. Elde edilen sonuçlar öğrencileri seçmek veya sınıflamak için değil, **uygulanan programın hedeflenen sosyal becerileri geliştirip geliştirmediğini değerlendirmek** amacıyla kullanılmaktadır. Bu nedenle doğru cevap **C seçeneğindeki uygulanan yöntemlerin değerlendirilmesi işlevidir**. Psikolojik testler bazen bir **eğitim, rehberlik ya da terapi programının etkililiğini belirlemek** için kullanılır.

A seçeneğindeki seçme işlevi, bireyler arasından belirli ölçütlere en uygun olanların belirlenmesi ve diğerlerinin elenmesi durumudur.

B seçeneğindeki sınıflama işlevi, bireylerin özelliklerine göre **farklı kategorilere veya gruplara ayrılması** anlamına gelir.

D seçeneğindeki araştırma işlevi, psikolojik testlerin **bilimsel çalışmalar için veri toplamak ve değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek** amacıyla kullanılmasını ifade eder.

E seçeneğindeki tanılama işlevi, bireyin bir **psikolojik sorununun veya durumunun belirlenmesi** amacıyla yapılan değerlendirmeleri ifade eder.

Cevap: C

14. Psikolojik danışman geliştirdiği dikkat testinin güvenirliğini incelemek için iki farklı yöntem kullanmıştır. Önce testi **aynı katılımcı grubuna iki hafta arayla tekrar uygulamış** ve iki uygulama arasındaki korelasyonu hesaplamıştır. Bu işlem **test-tekrar test yöntemi** olup testin **zaman içindeki kararlılığını** değerlendirmeye yöneliktir. Daha sonra maddelerin **birbirleriyle ne kadar tutarlı olduğunu** incelemek amacıyla **Cronbach Alfa katsayısını** hesaplamıştır. Cronbach Alfa, bir testteki maddelerin **aynı özelliği ölçme derecesini**, yani **iç tutarlılığı** gösterir. Bu nedenle doğru cevap **E seçeneğidir**: **test-tekrar test yöntemi zaman içindeki kararlılığı, Cronbach Alfa katsayısı ise iç tutarlılığı ölçer.**

A seçeneğinde bu iki yöntemin işlevleri ters verilmiştir. Test-tekrar test iç tutarlılığı değil, **zaman içindeki tutarlılığı** ölçer.

B seçeneğindeki Cronbach Alfa, içerik geçerliğini değil **güvenirliğin iç tutarlılık boyutunu** değerlendirmek için kullanılır.

C seçeneğinde belirtilen **madde eşdeğerliği**, daha çok paralel form veya iki yarı güvenirliği gibi yöntemlerle ilişkilidir.

D seçeneğinde test-tekrar test yöntemi **madde güçlüğünü** belirlemez; Cronbach Alfa da **geçerliği** değil güvenirliği gösterir.

Cevap: E

15. Test geliştirme uzmanı öğrencilerin hazırladığı **laboratuvar raporlarını belirli kriterlere göre puanlamaktadır**. Ancak aynı raporların farklı uygulamalarda **farklı puanlar alması**, puanlama sürecinde tutarsızlık olduğunu göstermektedir. Uzman bu durumu düzeltmek için **puanlama yönergelerini daha açık ve net hale getirerek puanların tutarlılığını artırmayı** planlamaktadır. Bu nedenle doğru cevap **A seçeneğindeki puanlama güvenirliğidir**. **Puanlama güvenirliği**, özellikle performans ve açık uçlu değerlendirmelerde **puanlayıcıların aynı ürüne benzer puanlar vermesi**, yani puanlamanın tutarlı olması anlamına gelir.

B seçeneğindeki test-tekrar test güvenirliği, aynı testin aynı gruba **farklı zamanlarda uygulanması** ve sonuçların tutarlılığının incelenmesiyle ilgilidir.

C seçeneğindeki iç tutarlılık güvenirliği, test maddelerinin **birbirleriyle ne kadar tutarlı olduğunu** gösterir ve genellikle **Cronbach alfa katsayısı** ile değerlendirilir.

D seçeneğindeki paralel formlar güvenirliği, aynı özelliği ölçen **iki eşdeğer test formunun** aynı gruba uygulanması ve puanların karşılaştırılmasıyla incelenir.

E seçeneğindeki içerik geçerliği, test maddelerinin ölçülmek istenen alanı **yeterince temsil edip etmediğini** ifade eder.

Cevap: A

1. Soruda psikolojik danışman, geliştirdiği **kaygı ölçeğini aynı gruba iki hafta arayla uygulayarak iki uygulama arasındaki korelasyonu hesaplamaktadır**. Bir ölçme aracının farklı zamanlarda yapılan uygulamalarda benzer sonuçlar verip vermediğinin incelenmesi, ölçme aracının **zamana karşı tutarlılığını**, yani **güvenirliğini** değerlendirmeye yöneliktir. Özellikle aynı testin aynı bireylere belirli bir zaman aralığıyla yeniden uygulanması ve iki uygulama arasındaki ilişkinin incelenmesi, ölçme ve değerlendirme literatüründe **test-tekrar test güvenirliği** olarak adlandırılır. Bu yaklaşımda amaç, ölçme aracının zaman içinde **kararlı ve tutarlı sonuçlar üretip üretmediğini** belirlemektir. Bu nedenle psikolojik danışmanın yaptığı işlemin temel amacı **testin güvenirliğini belirlemektir** ve doğru cevap **B seçeneğidir**.

A seçeneğindeki geçerlilik, bir testin **ölçmeyi amaçladığı özelliği ne derece doğru ölçtüğünü** ifade eder. Geçerlilik; **ölçüt geçerliği**, **yapı geçerliği** ve **içerik geçerliği** gibi farklı türlerde incelenir. Soruda ise ölçme aracının doğruluğu değil, **zaman içindeki tutarlılığı** incelenmektedir.

C seçeneğindeki madde güçlüğü, bir test maddesinin **bireyler tarafından doğru cevaplanma oranını** ifade eden ve **madde analizi** kapsamında değerlendirilen bir özelliktir. Soruda yapılan işlem maddelerin güçlüğünü değil, test puanlarının **iki uygulama arasındaki tutarlılığını** incelemektedir.

D seçeneğindeki norm oluşturma, test puanlarının **geniş ve temsil edici bir örneklem üzerinde dağılımının belirlenmesi** ve bireylerin puanlarının bu dağılıma göre yorumlanması sürecidir. Soruda böyle bir **standartlaştırma veya norm geliştirme işlemi** yapılmamaktadır.

E seçeneğindeki içerik kapsamının değerlendirilmesi, test maddelerinin **ölçülmek istenen davranış alanını ne kadar temsil ettiğini** inceleyen **içerik geçerliği** ile ilgilidir ve genellikle **alan uzmanlarının görüşlerine** dayanarak belirlenir.

Cevap: B

2. Soruda test geliştirme uzmanı, geliştirdiği **25 maddelik akademik motivasyon ölçeğini aynı gruba uyguladıktan sonra maddelerin birbirleriyle olan ilişkisini incelemekte** ve bazı maddelerin diğer maddelerle **daha düşük ilişki gösterdiğini** fark etmektedir. Bir ölçme aracındaki maddelerin aynı yapıyı ölçüp ölçmediğini ve birbirleriyle ne kadar tutarlı olduklarını inceleme süreci ölçme ve değerlendirme literatüründe **iç tutarlılık güvenirliği** olarak adlandırılır. **İç tutarlılık**, testte yer alan maddelerin aynı psikolojik özelliği ölçme bakımından birbirleriyle **tutarlı ve ilişkili olup olmadığını** gösterir ve genellikle **Cronbach alfa katsayısı** veya **madde-toplam korelasyonları** gibi istatistiklerle değerlendirilir. Maddelerin diğer maddelerle düşük ilişki göstermesi, o maddelerin ölçülen yapıyı yeterince temsil etmediğini gösterebilir ve bu nedenle araştırmacılar bu maddeleri **gözden geçirir veya testten çıkarabilir**. Bu nedenle uzmanın yaptığı incelemenin temel amacı **testin iç tutarlılığını belirlemektir** ve doğru cevap **C seçeneğidir**.

A seçeneğindeki zaman içindeki kararlılık, aynı testin **aynı bireylere farklı zamanlarda uygulanması** ve sonuçların tutarlılığının incelenmesiyle belirlenen **test-tekrar test güvenirliği** ile ilgilidir. Soruda ise zaman aralıklı iki uygulama değil, **maddelerin birbirleriyle olan ilişkisi** incelenmektedir.

B seçeneğindeki madde eşdeğerliği, aynı özelliği ölçen **eşdeğer maddelerin veya paralel test formlarının** benzer sonuçlar verip vermediğinin incelenmesiyle ilgilidir. Soruda böyle bir **eşdeğer form veya paralel madde karşılaştırması** yapılmamaktadır.

D seçeneğindeki içerik geçerliliği, test maddelerinin **ölçülmek istenen kavram alanını yeterli ve dengeli biçimde temsil edip etmediğini** ifade eder ve genellikle **alan uzmanlarının görüşleri** doğrultusunda değerlendirilir. Soruda ise maddelerin içerik kapsamı değil, **istatistiksel olarak birbirleriyle tutarlılığı** incelenmektedir.

E seçeneğindeki normların uygunluğu, test puanlarının **geniş ve temsil edici bir örneklem üzerinde elde edilen dağılımlarına göre yorumlanması** ile ilgilidir. Soruda norm oluşturma veya normların değerlendirilmesine ilişkin bir işlem bulunmamaktadır.

Cevap: C

3. Test geliştirme uzmanı burada problem çözme becerilerini ölçen ölçeğin **aynı özelliği ölçen iki farklı formunu hazırlayıp aynı gruba uygulamakta** ve iki form arasındaki **korelasyonu incelemektedir**. Ölçme ve değerlendirmede aynı yapıyı ölçen iki eşdeğer test formunun uygulanarak elde edilen puanlar arasındaki ilişkinin incelenmesi **paralel formlar yaklaşımı** ile ilişkilidir ve bu süreçte amaç maddelerin **eşdeğer özellikte olup olmadığını**, yani **madde eşdeğerliğini** değerlendirmektir. Uzmanın bazı maddelerin **eşdeğerlik açısından düşük performans gösterdiğini** fark etmesi de maddelerin iki formda aynı psikolojik özelliği benzer biçimde ölçmediğini göstermektedir. Bu nedenle yapılan uygulama testteki **madde eşdeğerliğini** değerlendirmeye yöneliktir ve doğru cevap **B seçeneğidir**.

A seçeneğindeki zaman içindeki kararlılık, aynı testin aynı bireylere **farklı zamanlarda uygulanması** ile incelenen **test-tekrar test güvenirliği** ile ilgilidir.

C seçeneğindeki iç tutarlılık, test maddelerinin **birbirleriyle ne kadar ilişkili ve tutarlı olduğunu** gösterir ve genellikle **Cronbach alfa katsayısı** ile değerlendirilir.

D seçeneğindeki içerik geçerliliği, test maddelerinin **ölçülmek istenen davranış alanını yeterince temsil edip etmediğini** ifade eder ve çoğunlukla **alan uzmanlarının değerlendirmelerine** dayanır.

E seçeneğindeki normlara uygunluk, test puanlarının **geniş bir örneklemden elde edilen norm dağılımlarıyla karşılaştırılarak yorumlanması** ile ilgilidir.

Cevap: B

4. Test geliştirme uzmanı burada ölçeğin maddelerinin **birbirleriyle ne kadar uyumlu olduğunu** incelemektedir. Bir testte yer alan maddelerin aynı psikolojik özelliği ölçüp ölçmediğini ve maddelerin birbirleriyle ne kadar ilişkili olduğunu belirlemeye yönelik analizler **iç tutarlılık güvenirliği** kapsamında değerlendirilir. İç tutarlılığı istatistiksel olarak belirlemede en yaygın kullanılan yöntem **cronbach alfa katsayısıdır**. Bu katsayı, maddeler arasındaki ilişkileri temel alarak ölçeğin bütününün ne derece tutarlı çalıştığını gösterir. Maddelerden bazılarının diğerleriyle düşük ilişki göstermesi durumunda bu maddeler **gözden geçirilebilir veya testten çıkarılabilir**. Bu nedenle doğru cevap **A seçeneğindeki cronbach alfa katsayısıdır**.

B seçeneğindeki test-tekrar test yöntemi, aynı testin aynı bireylere farklı zamanlarda uygulanması ve iki uygulama arasındaki puanların tutarlılığının incelenmesiyle ilgilidir.

C seçeneğindeki paralel formlar yöntemi, aynı özelliği ölçen iki eşdeğer test formunun aynı gruba uygulanması ve elde edilen puanların karşılaştırılması esasına dayanır.

D seçeneğindeki içerik geçerliliği, test maddelerinin ölçülmek istenen davranış alanını yeterli ve dengeli biçimde temsil edip etmediğinin uzman görüşleriyle değerlendirilmesini ifade eder.

E seçeneğindeki norm karşılaştırması, bireyin test puanının geniş bir örneklemden elde edilen norm dağılımlarıyla karşılaştırılarak yorumlanmasıyla ilgilidir.

Cevap: A

5. Test geliştirme uzmanı burada **doğru/yanlış tipinde (iki kategorili)** maddelerden oluşan bir test geliştirmiştir ve test maddelerinin **birbirleriyle ne kadar tutarlı çalıştığını**, yani testin **iç tutarlılık güvenirliğini** incelemek istemektedir. Ölçme ve değerlendirmede maddeleri **doğru-yanlış, evet-hayır gibi ikili puanlanan testlerde** iç tutarlılığı belirlemek için en uygun yöntem **KR-20 ve KR-21 katsayılarıdır**. Bu katsayılar, özellikle **dichotomous (iki kategorili) maddelerden oluşan testlerin güvenirliğini** belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Uzmanın maddelerin performansını inceleyerek düşük uyum gösteren maddeleri çıkarmayı düşünmesi de iç tutarlılık analizinin tipik bir uygulamasıdır. Bu nedenle doğru cevap **D seçeneğindeki KR-20 ve KR-21 katsayılarıdır**.

A seçeneğindeki test-tekrar test yöntemi, aynı testin aynı bireylere farklı zamanlarda uygulanarak sonuçların zaman içindeki tutarlılığının incelenmesiyle ilgilidir.

B seçeneğindeki paralel formlar yöntemi, aynı özelliği ölçen iki eşdeğer test formunun uygulanması ve elde edilen puanların karşılaştırılması esasına dayanır.

C seçeneğindeki cronbach alfa katsayısı, maddelerin çok kategorili puanlandığı ölçeklerde iç tutarlılığı belirlemek için yaygın olarak kullanılan bir yöntemdir.

E seçeneğindeki içerik geçerliliği analizi, test maddelerinin ölçülmek istenen konu alanını ne kadar temsil ettiğinin uzman görüşleriyle değerlendirilmesini ifade eder.

Cevap: D

6. Burada geliştirilen ölçme aracı **kompozisyon gibi açık uçlu bir performans görevi** olduğundan, puanlama süreci değerlendiricilerin yorumuna bağlıdır. İki farklı uzmanın aynı öğrenci ürünlerini puanlaması ve verilen puanlar arasındaki **uyumun incelenmesi**, ölçme ve değerlendirmede **puanlayıcı güvenirliği** (değerlendiriciler arası güvenirlik) kapsamında ele alınır. Uzmanın bazı değerlendiricilerin daha yüksek ya da daha düşük puan verme eğiliminde olduğunu fark etmesi ve **puanlama yönergelerini netleştirmeyi planlaması**, değerlendiriciler arasında daha **tutarlı puanlama** sağlama amacını göstermektedir. Bu nedenle incelenen temel psikometrik özellik **B seçeneğindeki puanlayıcı güvenirliğidir**.

A seçeneğindeki test-tekrar test güvenirliği, aynı testin aynı bireylere farklı zamanlarda uygulanmasıyla elde edilen puanların tutarlılığını incelemeyi ifade eder.

C seçeneğindeki iç tutarlılık güvenirliği, test maddelerinin birbirleriyle ne kadar uyumlu olduğunu ve aynı özelliği ölçüp ölçmediğini belirlemek için kullanılır.

D seçeneğindeki paralel formlar güvenirliği, aynı özelliği ölçen iki eşdeğer test formunun uygulanması ve sonuçların karşılaştırılması esasına dayanır.

E seçeneğindeki içerik geçerliliği, test maddelerinin ölçülmek istenen davranış alanını ne ölçüde temsil ettiğinin uzman görüşleriyle değerlendirilmesini ifade eder.

Cevap: B

7. Uzman, geliştirdiği stres yönetimi ölçeğini **aynı öğrenci grubuna iki hafta arayla yeniden uygulayarak** iki uygulamadan elde edilen puanları karşılaştırmaktadır. Bir ölçme aracının aynı bireylere farklı zamanlarda uygulanması ve sonuçların **ne kadar benzer çıktığının incelenmesi**, ölçme ve değerlendirmede **test-tekrar test güvenirliği** olarak adlandırılır. Bu yöntem, testin **zaman içindeki kararlılığını** değerlendirmeye yöneliktir. Soruda da iki uygulama arasındaki puanların genel olarak **tutarlı bulunması**, ölçeğin zaman içinde benzer sonuçlar verdiğini göstermektedir. Bu nedenle incelenen psikometrik özellik **C seçeneğindeki test-tekrar test güvenirliğidir**.

A seçeneğindeki iç tutarlılık güvenirliği, test maddelerinin birbirleriyle ne kadar ilişkili ve tutarlı olduğunu belirlemeye yöneliktir.

B seçeneğindeki paralel formlar güvenirliği, aynı özelliği ölçen iki eşdeğer test formunun uygulanması ve puanların karşılaştırılmasıyla incelenir.

D seçeneğindeki puanlama güvenirliği, özellikle açık uçlu veya performans görevlerinde farklı değerlendiricilerin verdikleri puanlar arasındaki uyumu ifade eder.

E seçeneğindeki içerik geçerliliği, test maddelerinin ölçülmek istenen alanı ne kadar temsil ettiğinin uzman görüşleriyle değerlendirilmesini ifade eder.

Cevap: C

8. Uzman, sözel akıl yürütme becerilerini ölçmek için geliştirdiği testin **aynı özelliği ölçen iki farklı formunu** hazırlamış ve bu iki formu **aynı öğrenci grubuna uygulayarak** elde edilen puanları karşılaştırmıştır. Ölçme ve değerlendirmede aynı yapıyı ölçen **eşdeğer iki test formunun sonuçlarının karşılaştırılması**, testin farklı versiyonlarının benzer sonuçlar verip vermediğini incelemeye yöneliktir. Bu süreç **paralel testler güvenirliği** olarak adlandırılır. Uzmanın bazı maddelerin **eşdeğerlik açısından düşük performans gösterdiğini** fark etmesi de iki formdaki maddelerin aynı özelliği aynı düzeyde ölçmediğini gösterir. Bu nedenle incelenen psikometrik özellik **E seçeneğindeki paralel testler güvenirliğidir**.

A seçeneğindeki test-tekrar test güvenirliği, aynı testin aynı bireylere farklı zamanlarda uygu-

lanarak zaman içindeki tutarlılığın incelenmesini ifade eder.

B seçeneğindeki iç tutarlılık güvenirliği, test maddelerinin birbirleriyle ne kadar uyumlu olduğunu ve aynı yapıyı ölçüp ölçmediğini belirlemeye yöneliktir.

C seçeneğindeki puanlama güvenirliği, özellikle açık uçlu ya da performans görevlerinde farklı değerlendiricilerin verdikleri puanlar arasındaki uyumu ifade eder.

D seçeneğindeki içerik geçerliliği, test maddelerinin ölçülmek istenen konu alanını yeterince temsil edip etmediğinin uzman görüşleriyle değerlendirilmesidir.

Cevap: E

9. Durum dikkatle incelendiğinde Serra Hanım'ın karşılaştığı problem, öğrencilerin testi **rastgele işaretlemesi** ve **arkadaşlarından kopya çekmesi** nedeniyle elde edilen puanların **tutarlı ve güvenilir olmama ihtimalidir**. Ölçme ve değerlendirmede **güvenilirlik**, bir testten elde edilen sonuçların hatalardan arınmış ve **tutarlı** olmasıyla ilgilidir. Öğrencilerin testi ciddiyetle yanıtlamaması veya başkalarının cevaplarını kullanması, ölçme sürecine **tesadüfi hata** karışmasına yol açar ve sonuçların güvenilirliğini düşürür. Serra Hanım'ın bu durumu fark etmesine rağmen testi yeniden uygulamadan sonuçları raporlaması, ölçme aracından elde edilen puanların **güvenilirliğinin zedelenmesine rağmen kullanılmaya devam edilmesi** anlamına gelir. Bu nedenle ihlal edilen temel psikometrik özellik **E seçeneğindeki güvenilirliktir**.

A seçeneğindeki geçerlik, testin ölçmek istediği özelliği doğru biçimde ölçmesiyle ilgilidir.

B seçeneğindeki ekonomiklik, testin zaman ve maliyet açısından pratik uygulanabilir olmasını ifade eder.

C seçeneğindeki standartlaşma, testin uygulama ve puanlama koşullarının tüm bireyler için aynı şekilde düzenlenmesini ifade eder.

D seçeneğindeki kullanışlılık, ölçme aracının uygulanmasının ve yorumlanmasının pratik olmasını ifade eder.

Cevap: E

10. Dikkat edilirse psikolojik danışman, yalnızca Mert'in kararsızlığını çözmeye odaklanmamış; **sınıftaki tüm öğrencilerin güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerini tanımalarına yardımcı olacak çalışmaların yapılması gerektiğini** vurgulamıştır. Ayrıca öğrencilerin **yalnızca akademik değil kişisel gelişimlerinin de desteklenmesi** gerektiğini ifade etmektedir. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin temel amaçlarından biri, öğrencilerin **kendilerini tanımaları**, ilgi ve yeteneklerinin farkına varmaları ve buna dayalı olarak **daha sağlıklı ve gerçekçi seçimler yapabilmelerini sağlamaktır**. Bu nedenle psikolojik danışmanın yaklaşımının temel gerekçesi öğrencilerin **kendileri hakkında farkındalık kazanmalarına yardımcı olmak** ve bu farkındalık sayesinde yaşamlarına ilişkin **daha uygun kararlar verebilmelerini desteklemektir**. Doğru cevap **E seçeneğidir**.

A seçeneği, öğrencilerin uyum sorunlarını belirleyip müdahale programları geliştirmeye odaklanır; soruda ise bir sorun müdahalesinden çok **gelişimsel rehberlik** yaklaşımı görülmektedir.

B seçeneği, gelişim görevlerinde yaşanan güçlükleri belirlemeye vurgu yapar; ancak metinde asıl amaç güçlük tespiti değil **öğrencilerin kendilerini tanımalarını desteklemektir**.

C seçeneği, öğrenciler arasında rekabet oluşturmayı ifade eder; rehberlik hizmetlerinin temel amacı rekabeti artırmak değildir.

D seçeneği, grup içi etkileşimi geliştirmeye vurgu yapar; metindeki vurgu ise öğrencilerin **kendi özelliklerini fark etmeleri ve seçim yapabilmeleri** üzerinedir.

Cevap: E

11. Soruda bireyi tanıma çalışmalarının **temel amaçları** sorgulanmaktadır. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde bireyi tanıma; öğrencinin **ilgi, yetenek, değer ve kişilik özelliklerini** daha iyi anlamak, öğrencinin kendini tanımasına yardımcı olmak ve bu bilgiler doğrultusunda **eğitsel, mesleki ve kişisel gelişimine yönelik uygun rehberlik hizmetleri sunmak** amacıyla yapılır.

A seçeneği doğrudur. Bireyi tanıma çalışmaları, öğrencinin özelliklerinin daha iyi anlaşılmasını sağlayarak onun **eğitim sürecinden daha etkili**

biçimde yararlanmasına katkı sağlar.

B seçeneği doğrudur. Bu çalışmalar öğrencinin **kendisi hakkında daha gerçekçi bir benlik algısı geliştirmesine** yardımcı olur.

C seçeneği yanlıştır. Bireyi tanıma araçları öğrencilerin **sınıf içindeki sosyal statülerini belirleyip buna göre kalıcı yerleşim düzeni oluşturmak amacıyla** kullanılmaz. Bu tür araçlar öğrencileri etiketlemek ya da sınıf düzenini kalıcı biçimde belirlemek için değil, **rehberlik hizmetlerinde öğrenciyi daha iyi anlamak ve desteklemek için** kullanılır.

D seçeneği doğrudur. Bireyi tanıma çalışmaları, okul rehberlik hizmetlerinde **uygun müdahale ve destek stratejilerinin belirlenmesine** yardımcı olur.

E seçeneği doğrudur. Öğrencilerin özellikleri hakkında elde edilen bilgiler, onların **gelecekteki akademik ve mesleki yönlendirmelerine** ilişkin önemli bir veri kaynağı oluşturur.

Cevap: C

12. Bu durumda Demet Hanım öğrencilerin **fen alanına yatkınlıklarını belirlerken yalnızca fen dersi yazılı notlarını** temel almaktadır. Oysa bireyi tanıma sürecinde öğrencinin **ilgi, yetenek, kişilik özellikleri, akademik performansı ve diğer bireysel özellikleri birlikte değerlendirilmelidir**. Üstelik öğrencilerden gelen geri bildirimler de fen notlarının tek başına öğrencinin eğilimini yansıtmadığını göstermektedir. Buna rağmen tüm yönlendirmelerin yalnızca tek bir ölçüte dayandırılması, bireyi tanıma çalışmalarının **çok yönlü ve bütüncül olması gerektiği** ilkesine aykırıdır. Yani Demet Hanım, öğrenciyi **tek bir veri kaynağına bakarak tanımaya çalışmaktadır**. Bu nedenle ihlal edilen ilke **D seçeneğindeki bireyin tek bir uygulama sonucu ile bütüncül olarak tanınabileceğini varsaymasıdır**.

A seçeneği, verilerin güncel tutulmamasıyla ilgilidir; soruda böyle bir durumdan söz edilmemektedir.

B seçeneği, yalnızca kişilik özelliklerinin göz ardı edilmesine vurgu yapar; oysa problem yalnızca kişilik değil, **tüm bilgilerin tek bir ölçüte indirgenmesidir**.

C seçeneği, verilerin geçerliğini kontrol etmemekle ilgilidir; metindeki asıl sorun verinin geçerliliğinden çok **tek veri kaynağına dayanılmasıdır**.

E seçeneği, bireyi tanıma verilerinin gizliliği ile ilgilidir; soruda gizlilik ihlali bulunmamaktadır.

Cevap: D

13. Olayda disiplin kurulu başkanı, öğrenci hakkında karar verirken psikolojik danışmandan **kişilik testleri ve aileyle yapılan özel görüşme kayıtlarını** istemektedir. Psikolojik danışman ise bu bilgileri kurula vermiştir. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde bireyi tanıma sürecinde elde edilen bilgiler **özel ve hassas nitelikte** kabul edilir. Bu nedenle bu tür bilgiler, danışanın izni olmadan ya da gerekli etik koşullar sağlanmadan üçüncü kişilerle paylaşılmaz. Öğrencinin kişilik testleri ve aile görüşmeleri gibi **mahrem bilgilerinin disiplin kuruluna aktarılması**, bireyi tanıma sürecinin en temel etik ilkelerinden biri olan **gizlilik** ilkesinin ihlali anlamına gelir. Bu nedenle doğru cevap **B seçeneğindeki gizliliktir**.

A seçeneğindeki gönüllülük, bireyin bireyi tanıma çalışmalarına kendi isteğiyle katılmasını ifade eder.

C seçeneğindeki süreklilik, bireyi tanıma sürecinin tek seferlik değil, öğrencinin gelişimi boyunca devam eden bir süreç olmasını ifade eder.

D seçeneğindeki kullanışlılık, bireyi tanıma araçlarının uygulanabilir ve pratik olmasını ifade eder.

E seçeneğindeki iş birliği, rehberlik hizmetlerinde öğretmen, yönetici ve aile gibi paydaşların birlikte çalışmasını ifade eder.

Cevap: B

14. Metne dikkatle bakıldığında psikolojik danışman, Can'ın meslek seçimiyle ilgili karar verirken **yalnızca 9. sınıfta uygulanmış sayısal yetenek testi sonucuna** dayanmakta ve daha sonra elde edilen **ilgi envanteri sonuçlarını dikkate almamaktadır**. Oysa bireyi tanıma sürecinde elde edilen veriler **tek bir zamana veya tek bir ölçme sonucuna dayanarak değil**, öğrencinin gelişimi boyunca toplanan **güncel ve çeşitli veriler birlikte değerlendirilerek** yorumlanmalıdır. Özellikle mesleki rehberlikte öğrencinin **zaman içinde değişebilen ilgi, yetenek ve değerleri** dikkate alınmalıdır. Danışmanın daha eski bir veriyi esas alıp daha **yeni ve güncel bilgileri göz ardı etmesi**, bireyi tanıma çalışmalarının **süreklilik** ilkesine aykırı bir durumdur. Bu ilke, bireyin gelişiminin zaman içinde izlenmesini ve elde edilen verilerin **sürekli güncellenerek birlikte değerlendirilmesini** gerektirir. Bu nedenle doğru cevap **A seçeneğindeki sürekliliktir**.

B seçeneğindeki objektiflik, bireyi tanıma verilerinin önyargısız ve tarafsız biçimde değerlendirilmesini ifade eder.

C seçeneğindeki geçerlik, kullanılan ölçme aracının ölçmek istediği özelliği doğru ölçmesiyle ilgilidir.

D seçeneğindeki gizlilik, bireyi tanıma sürecinde elde edilen bilgilerin izinsiz biçimde başkalarıyla paylaşılmamasını ifade eder.

E seçeneğindeki iş birliği, rehberlik sürecinde öğretmen, aile ve diğer paydaşlarla birlikte çalışılmasını ifade eder.

Cevap: A

15. Deniz Hanım, Kerem'in **öz güven düzeyini değerlendirmek amacıyla gözlem yapmaktadır**. Ancak gözlemini Kerem'in normal sınıf ortamındaki davranışlarını yansıtan bir durumda değil, **basketbol antrenmanında başarı elde ettiği ve arkadaşlarından övgü aldığı özel bir anda** gerçekleştirmiştir. Üstelik elde ettiği verilerin Kerem'in **genel sınıf içi davranışlarını temsil etmediğinin farkında olmasına rağmen**, olumlu bir rapor hazırlamak amacıyla bu durumu kaydetmiştir. Bireyi tanıma sürecinde elde edilen verilerin **tarafsız, gerçeğe uygun ve gözlemcinin kişisel beklentilerinden bağımsız biçimde kaydedilmesi** gerekir. Verilerin bilinçli biçimde olumlu yönde sunulması, bu sürecin **nesnellik** ilkesini zedeler. Bu nedenle Deniz Hanım'ın davranışı **B seçeneğindeki nesnelliğin** ihlali olarak değerlendirilir.

A seçeneğindeki bütünlük, bireyin farklı yönlerinin birlikte ele alınmasını ifade eder.

C seçeneğindeki geçerlik, kullanılan aracın ölçmek istediği özelliği doğru biçimde ölçmesiyle ilgilidir.

D seçeneğindeki kullanışlılık, kullanılan yöntemin pratik ve uygulanabilir olmasını ifade eder.

E seçeneğindeki gönüllülük, bireyin bireyi tanıma çalışmalarına kendi isteğiyle katılmasını ifade eder.

Cevap: B

1. Burada psikolojik danışman, **üstün yetenekliler programına öğrenci seçimi yaparken yalnızca tek bir ölçme aracına (görsel zekâ testi)** dayanarak karar vermiştir. Oysa bireyi tanıma sürecinde öğrencinin özellikleri **tek bir test sonucuna göre değil**, farklı kaynaklardan elde edilen bilgiler birlikte değerlendirilerek yorumlanmalıdır. Özellikle yetenek belirleme süreçlerinde **ilgi, motivasyon, akademik başarı, öğretmen gözlemleri ve farklı yetenek alanları** gibi çeşitli verilerin birlikte ele alınması gerekir. Yalnızca tek bir ölçme aracına dayanarak nihai karar verilmesi, bireyi tanımanın **bireyin farklı yönlerini birlikte değerlendirmeyi gerektiren bütüncül yaklaşımına** aykırıdır. Bu nedenle doğru cevap **E seçeneğindeki bütüncüllük ilkesidir**.

A seçeneğindeki gizlilik, bireyi tanıma sürecinde elde edilen bilgilerin izinsiz biçimde başkalarıyla paylaşılmamasıyla ilgilidir.

B seçeneğindeki süreklilik, bireyi tanıma çalışmalarının öğrencinin gelişimi boyunca devam eden bir süreç olmasını ifade eder.

C seçeneğindeki gönüllülük, bireyin bireyi tanıma çalışmalarına kendi isteğiyle katılmasını ifade eder.

D seçeneğindeki geçerlik, kullanılan ölçme aracının ölçmek istediği özelliği doğru biçimde ölçmesiyle ilgilidir.

Cevap: E

2. Okul rehberlik servisinin topladığı bilgiler; öğrencilerin **kulüp tercihleri, mesleki eğilimleri ve öğrenme stilleri** gibi bireysel özelliklerine ilişkindir. Bu tür veriler bireyi tanıma çalışmalarında öğrenciyi **daha iyi anlamak ve gelişimini desteklemek** amacıyla kullanılır. Psikolojik danışmanın bu verileri her öğrenci için **bireysel gelişim planları hazırlamak** amacıyla değerlendirmek istemesi de rehberlik hizmetlerinin temel işleviyle uyumludur. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde bireyi tanıma çalışmalarının öncelikli amacı, öğrencilerin özelliklerini belirleyerek **onların gelişimini destekleyecek uygun rehberlik programlarını planlamaktır**. Bu nedenle psikolojik danışmanın savunması gereken gerekçe **D seçeneğindeki öğrencilerin gelişimlerini destekleyici bireysel rehberlik programlarını planlamaktır**.

A seçeneği, öğrenciler arasında rekabet oluşturmaya yöneliktir; rehberlik hizmetlerinin temel amacı rekabeti artırmak değildir.

B seçeneği, velilere bilgi vermeyi ifade eder; bu durum rehberlik hizmetlerinin bir sonucu olabilir ancak bireyi tanımanın **temel işlevi** değildir.

C seçeneği, öğrencilerin yaşadığı güçlükleri gözlemlemeye odaklanır; bireyi tanıma bundan daha geniş bir amaç taşır.

E seçeneği, okulun akademik performansını artırmaya yöneliktir; bireyi tanıma çalışmalarının temel amacı kurum performansını yükseltmek değil **öğrenci gelişimini desteklemektir**.

Cevap: D

3. Zahide Hanım bursluluk programı için **uygun adayları belirlemek amacıyla** öğrencilerin akademik başarılarını, motivasyon düzeylerini ve liderlik potansiyellerini çeşitli ölçme araçlarıyla değerlendirmektedir. Ölçme ve değerlendirme sonuçlarının, belirli bir programa ya da fırsata **en uygun bireyleri belirlemek** amacıyla kullanılması psikolojik tespit işlevleri içinde **seçme** olarak adlandırılır. Yani elde edilen veriler, öğrencileri tanımaktan öte **programa kimlerin kabul edileceğini belirlemek** için kullanılmaktadır. Bu nedenle yapılan çalışma **B seçeneğindeki seçme işlevine** örnektir.

A seçeneğindeki tanılama, bireyin yaşadığı bir problem ya da durumun nedenlerini belirlemek amacıyla yapılan değerlendirmeleri ifade eder.

C seçeneğindeki izleme, bireyin gelişiminin zaman içinde takip edilmesi ve değişimlerin gözlenmesiyle ilgilidir.

D seçeneğindeki uygulanan yöntemin değerlendirilmesi, kullanılan program ya da yöntemin etkililiğini incelemeyi ifade eder.

E seçeneğindeki sınıflama, bireylerin benzer özelliklerine göre gruplara ayrılmasını ifade eder.

Cevap: B

4. Okul psikolojik danışmanı, üç ay boyunca uygulanan **sosyal beceri geliştirme programının** etkisini görmek için program öncesi ve sonrası elde edilen **başlangıç ve bitiş testi sonuçlarını karşılaştırmaktadır**. Bu tür karşılaştırmaların amacı, uygulanan bir programın ya da müdahalenin **istenilen değişimi sağlayıp sağlamadığını** belirlemektir. Rehberlik ve psikolojik danışma alanında bir uygulamanın etkililiğini incelemek, psikolojik tespit işlevlerinden **uygulanan yöntemin değerlendirilmesi** kapsamında ele alınır. Bu nedenle yapılan işlem, programın öğrencilerin iletişim becerilerini **ne ölçüde geliştirdiğini değerlendirmeye** yöneliktir. Doğru cevap **E seçeneğidir**.

A seçeneğindeki sınıflama, bireylerin benzer özelliklerine göre gruplara ayrılmasını ifade eder.

B seçeneğindeki tanılama, bireyin yaşadığı bir problem ya da durumun nedenlerini belirlemek amacıyla yapılan değerlendirmeleri kapsar.

C seçeneğindeki araştırma, bilimsel bilgi üretmek amacıyla yürütülen sistematik çalışmaları ifade eder.

D seçeneğindeki seçme, belirli bir programa veya fırsata en uygun bireyleri belirlemek için yapılan değerlendirmeleri ifade eder.

Cevap: E

5. Bireyi tanıma çalışmaları yürütülürken kullanılan araç ve yöntemlerin **öğrencinin yaşına, gelişim düzeyine ve özelliklerine uygun olması** gerekir. Çünkü ilkokul, ortaokul ve lise düzeyindeki öğrencilerin bilişsel, duygusal ve sosyal özellikleri farklıdır. Bu nedenle bireyi tanımada kullanılan testler, envanterler veya gözlem teknikleri öğrencinin **gelişimsel özellikleri dikkate alınarak** seçilmelidir. Bu yaklaşım bireyi tanıma sürecinin temel ilkelerinden biridir. Bu nedenle doğru cevap **D seçeneğindeki öğrencinin gelişim düzeyine uygun araçlar kullanılmasıdır**.

A seçeneği doğru değildir; bireyi tanıma verileri yalnızca psikolojik danışman tarafından değil, gerekli durumlarda **öğrenci yararı gözetilerek ilgili kişilerle paylaşılabilir**.

B seçeneği yanlıştır; bireyi tanıma çalışmaları **tek bir zamana bağlı değildir**, öğrencinin gelişimi boyunca sürdürülen bir süreçtir.

C seçeneği uygun değildir; bireyi tanımada **tek bir ölçme aracına dayanmak yerine farklı kaynaklardan veri toplamak** esastır.

E seçeneği de doğru değildir; bireyi tanıma çalışmalarında elde edilen bilgiler uygun biçimde **öğrenciyle paylaşılabilir**, hatta bu durum öğrencinin kendini tanımasına katkı sağlar.

Cevap: D

6. Bireyi tanıma çalışmalarının temel amacı, **öğrencinin kendisini tanımasına yardımcı olmak**, elde edilen bilgiler doğrultusunda uygun rehberlik hizmetlerini planlamak ve öğrencinin gelişimini desteklemektir. Bu nedenle bireyi tanıma sürecinde uyulması gereken bazı temel ilkeler bulunmaktadır.

I. **öncül doğrudur.** Bireyi tanıma çalışmaları rehberlik hizmetlerinin amacı değil, öğrencinin kendisini tanımasına yardımcı olan ve rehberlik hizmetlerinin planlanmasına katkı sağlayan **bir araçtır**.

II. **öncül yanlıştır.** Psikolojik testlerin uygulanması ve yorumlanması **uzmanlık gerektiren bir süreçtir**. Bu nedenle bu testler genellikle psikolojik danışmanlar veya bu alanda eğitim almış uzmanlar tarafından uygulanır.

III. **öncül doğrudur.** Bireyi tanıma çalışmalarından elde edilen bilgiler **planlı biçimde ve gecikmeden kullanılmalıdır**.

IV. **öncül doğrudur.** Elde edilen sonuçlar öğrenciyle paylaşılırken öğrencinin **hazır oluş düzeyi ve psikolojik durumu** dikkate alınmalıdır.

Bu nedenle yanlış olan yalnızca **II. öncüldür.**

Cevap: B

7. Bireyi tanıma sürecinde elde edilen bilgilerin **farklı zamanlarda ve farklı araçlarla toplanıp birbiriyle tutarlı olup olmadığının incelenmesi**, verilerin güvenilirliğine dikkat edilmesi anlamına gelir. Çünkü aynı birey hakkında farklı kaynaklardan elde edilen bilgilerin **benzer sonuçlar vermesi**, ölçmenin **güvenilir** olduğunu gösterir.

Sorunun ikinci kısmında ise öğrencilik hayatı boyunca **düzenli aralıklarla veri toplanması** vurgulanmaktadır. Bu durum bireyi tanıma çalışmalarının **tek seferlik değil, öğrencinin gelişimi boyunca devam eden bir süreç olması** gerektiğini ifade eder ve **süreklilik** ilkesine karşılık gelir.

A seçeneği uygun değildir; ekonomiklik zaman ve maliyetle, gizlilik ise bilgilerin korunmasıyla ilgilidir.

B seçeneği doğru değildir; objektiflik verilerin tarafsız değerlendirilmesini, geçerlik ise ölçme aracının doğru özelliği ölçmesini ifade eder.

C seçeneği uygun değildir; bütünlük farklı yönlerin birlikte ele alınmasını vurgular, ancak soruda özellikle **verilerin tutarlılığı** üzerinde durulmaktadır.

D seçeneği doğru değildir; gönüllülük bireyin isteyerek katılımını, gizlilik ise bilgilerin korunmasını ifade eder.

E seçeneği doğru cevaptır. Verilerin **birbiriyle tutarlı olup olmadığına bakılması güvenilirlik**, öğrencilik hayatı boyunca **düzenli aralıklarla veri toplanması ise süreklilik** ilkesini vurgular.

Cevap: E

8. Kariyer danışmanlığı sürecinde öğrencinin mesleki yönelimleri belirlenirken **farklı veri kaynaklarının birlikte değerlendirilmesi** gerekir. Yetenek testleri önemli bilgiler sağlar; ancak meslek seçiminde **ilgi, değer, kişilik özellikleri, güncel deneyimler ve öğrencinin kendi görüşleri** de dikkate alınmalıdır. Soruda Ali Bey'in, Mert hakkında yalnızca **lise 1'de uygulanan sayısal yetenek testi sonucuna** dayanarak kesin bir yönlendirme yapması ve öğrencinin son dönemde gelişen **edebiyat ilgisi ve sosyal sorumluluk etkinliklerine yönelimi** gibi diğer bilgileri dikkate almaması bu açıdan sorunludur. Bu durum, bireyi tanıma sürecinde **birden fazla kaynaktan veri toplanması ve bireyin farklı yönlerinin birlikte değerlendirilmesi gerektiğini** vurgulayan **çok yönlülük (bütüncüllük) ilkesinin** göz ardı edildiğini gösterir. Bu nedenle doğru cevap **B seçeneğidir**.

A seçeneği uygun değildir; geçerlik, ölçme aracının ölçmek istediği özelliği doğru ölçmesiyle ilgilidir.

C seçeneği süreklilik ilkesini ifade eder; bu ilke bireyi tanıma çalışmalarının zaman içinde devam etmesi gerektiğini vurgular.

D seçeneği gönüllülük ilkesidir; bireyin bireyi tanıma çalışmalarına isteyerek katılmasıyla ilişkilidir.

E seçeneği gizlilik ilkesini ifade eder; elde edilen bilgilerin izinsiz paylaşılmamasıyla ilgilidir.

Cevap: B

9. Bireyi tanıma çalışmalarında elde edilen bilgiler **yalnızca toplanmak için değil**, öğrencinin gelişimine katkı sağlayacak biçimde **zamanında değerlendirilip kullanılmak için** toplanır. Soruda psikolojik danışman çok sayıda veri toplamış olmasına rağmen, yoğunluğu gerekçe göstererek bu bilgileri **eğitim yılı sonuna kadar kullanmamayı planlamaktadır**. Oysa bireyi tanıma ilkelerine göre elde edilen veriler **planlı biçimde ve gecikmeden kullanılmalıdır**; aksi halde öğrencinin gelişimini destekleme işlevi zayıflar. Bu nedenle burada öncelikle ihlal edilen ilke, **elde edilen bilgilerin planlı şekilde en kısa sürede kullanılması** ilkesidir.

A seçeneği doğru cevaptır. Soruda açıkça verilerin kullanılmasının **ertelendiği** belirtilmektedir.

B seçeneği süreklilik ilkesini anlatır; bireyi tanıma çalışmalarının öğrencinin gelişimi boyunca devam etmesi gerektiğini vurgular.

C seçeneği iş birliği ilkesine işaret eder; bireyi tanıma verilerinin gerekli durumlarda öğretmen ve diğer ilgili kişilerle birlikte değerlendirilmesi beklenir.

D seçeneği elde edilen bilgilerin öğrencinin gelişimine hizmet edecek şekilde yorumlanmasını vurgular.

E seçeneği bireyin farklı yönlerinin birlikte ele alınması gerektiğini ifade eder.

Cevap: A

10. Bireyi tanıma çalışmaları yalnızca problem yaşayan öğrenciler için yürütülen bir süreç değildir. Rehberlik hizmetlerinin temel yaklaşımı **tüm öğrencilere yönelik** olup öğrencilerin kendilerini tanımalarına, ilgi ve yeteneklerini fark etmelerine ve gelişimlerini planlamalarına yardımcı olmayı amaçlar. Soruda Hakan Bey'in bireyi tanıma çalışmalarını büyük ölçüde **başarısı düşük veya uyum sorunu yaşayan öğrencilerle sınırladığı**, buna karşılık geniş öğrenci grubuna ait **ilgi envanteri ve yetenek testlerini incelemeyi ertelediği** görülmektedir. Bu durum bireyi tanıma çalışmalarının **tüm öğrencilere yönelik olması gerektiği** ilkesine aykırıdır. Bu nedenle doğru cevap **D seçeneğidir**.

A seçeneği gizlilik ilkesini ifade eder; bireyi tanıma sürecinde elde edilen bilgilerin korunmasıyla ilgilidir.

B seçeneği süreklilik ilkesidir; bireyi tanıma çalışmalarının öğrencinin gelişimi boyunca devam etmesi gerektiğini vurgular.

C seçeneği ekip çalışmasını ifade eder; rehberlik hizmetlerinde öğretmen ve diğer paydaşlarla iş birliğini içerir.

E seçeneği bütünlük ilkesidir; bireyin farklı yönlerinin birlikte değerlendirilmesi gerektiğini vurgular.

Cevap: D

11. Rehberlik servisi, öğrencilerin **dijital bağımlılık düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi incelemeyi** amaçlayan bir çalışma planlamaktadır. Buradaki amaç belirli bir öğrenciyi tanımak ya da bir programa öğrenci seçmek değildir; iki değişken arasındaki ilişkinin ortaya konmasıdır. Bu tür çalışmalar, rehberlik hizmetlerinde **bilimsel bilgi elde etmeye ve bir durumun neden-sonuç ilişkisini incelemeye** yönelik olduğu için **araştırma** işlevi kapsamında değerlendirilir. Bu nedenle doğru cevap **E seçeneğidir**.

A seçeneği seçme işlevini ifade eder; belirli bir programa veya fırsata en uygun bireyleri belirlemek amacıyla yapılır.

B seçeneği uygulanan yöntemin değerlendirilmesidir; yürütülen bir programın ya da müdahalenin etkisini incelemek için kullanılır.

C seçeneği tanılama işlevini ifade eder; bireyin yaşadığı bir problemin nedenlerini belirlemeye yöneliktir.

D seçeneği sınıflamadır; bireylerin benzer özelliklerine göre gruplara ayrılmasıyla ilgilidir.

Cevap: E

12. Rehberlik servisinin yaptığı uygulamada öğrenciler, **kişilik ve ilgi envanteri sonuçlarına göre kariyer eğilimlerine göre gruplandırılmıştır**. Psikolojik testlerden elde edilen verilerin kullanılarak bireylerin **benzer özelliklerine göre belirli gruplara ayrılması**, psikolojik testlerin kullanım amaçları içinde **sınıflama** işlevine karşılık gelir. Bu uygulamada amaç belirli bir programa öğrenci seçmekten çok, öğrencileri **kariyer eğilimlerine göre gruplandırarak uygun alanlara yönlendirmektir**. Bu nedenle doğru cevap **D seçeneğindeki sınıflamadır**.

A seçeneği araştırma işlevini ifade eder; değişkenler arasındaki ilişkileri incelemeye yönelik bilimsel çalışmalar bu kapsamda değerlendirilir.

B seçeneği uygulanan yöntemin değerlendirilmesidir; bir programın ya da müdahalenin etkisini incelemek için yapılır.

C seçeneği seçme işlevini ifade eder; belirli bir programa veya fırsata en uygun bireyleri belirlemek amacıyla kullanılır.

E seçeneği tanılama işlevidir; bireyin yaşadığı bir problem veya durumun nedenlerini belirlemek amacıyla yapılan değerlendirmeleri kapsar.

Cevap: D

13. Psikolojik değerlendirme sürecinde bazen bireyler testlere gerçek durumlarını yansıtmayan **biçimde cevap verebilir**. Bu durum ölçme sonuçlarının doğruluğunu etkileyen önemli hatalardan biridir. **Yanıltma hatası**, bireyin belirli bir amaç doğrultusunda değerlendirme sürecini bilinçli olarak manipüle etmesiyle ortaya çıkar. Kişi, bir kazanç elde etmek ya da sorumluluktan kaçınmak amacıyla **psikolojik veya fiziksel belirtileri abartabilir ya da varmış gibi gösterebilir**. Bu nedenle yanıltma hatası, bireyin değerlendirme sürecini **bilinçli biçimde çarpıtması** anlamına gelir. Doğru cevap **A seçeneğidir**.

B seçeneği sosyal beğenirlik eğilimini anlatır; bireyin toplum tarafından onaylanacak cevaplar vermeye çalışmasıdır.

C seçeneği onaylama eğilimi (acquiescence) olarak bilinir; bireyin test maddelerine sürekli **"evet" deme eğilimi** göstermesidir.

D seçeneği rastgele cevaplama durumudur; bireyin soruları dikkatle okumadan gelişigüzel işaretlemesidir.

E seçeneği ise karşı çıkma eğilimini ifade eder; bireyin test maddelerine sistematik biçimde **"hayır" deme eğilimi** göstermesidir.

Cevap: A

14. Psikolojik ölçme araçlarında bireyler bazen soruları gerçek düşüncelerini yansıtmayan biçimde cevaplayabilir. Bu durum literatürde **cevaplama hataları** olarak adlandırılır ve farklı türleri vardır.

I. öncül sosyal kabul / sosyal istenirlik hatasını açıklar. Ahmet Bey'in hassas sorulara toplum tarafından onaylanacağını düşündüğü cevapları vermesi ve kendisini hatasız göstermeye çalışması, bireyin kendisini **toplum gözünde olumlu gösterecek şekilde cevap vermesi** anlamına gelir.

II. öncül toto oynamak hatasını gösterir. Zeynep Hanım'ın dikkatini vermeden ve düşünmeden seçenekleri işaretlemesi, sorulara **rastgele cevap verme** davranışıdır.

III. öncül orta yol cevap verme hatasını ifade eder. Kemal Bey'in sürekli **"orta" seçenekleri tercih etmesi** ve uç seçeneklerden kaçınması bu hataya karşılık gelir.

Bu nedenle sosyal kabul hatasını açıklayan yalnızca **I. öncüldür**.

Cevap: A

15. Psikolojik testlerde bazı durumlarda bireyler soruları dikkatle okumadan veya yeterince düşünmeden cevaplayabilir. Bu özellikle **uzun ve yorucu testlerin sonlarına doğru** görülebilir. Soruda Emel Hanım'ın testin son kısmında soruları dikkatle okumakta zorlandığı ve birçok soruya **düşünmeden, rastgele seçenekleri işaretlediği** belirtilmektedir. Bu durum ölçme literatüründe **toto oynamak** olarak adlandırılır. Toto oynamak, bireyin sorulara gelişigüzel ve rastgele cevap vermesi anlamına gelir ve test sonuçlarının güvenilirliğini düşürür. Bu nedenle doğru cevap **D seçeneğidir**.

A seçeneği sosyal kabul hatasını ifade eder; bireyin toplum tarafından daha olumlu değerlendirilecek cevapları vermeye çalışmasıdır.

B seçeneği orta yol cevap verme hatasıdır; bireyin sürekli orta seçenekleri işaretlemesiyle ortaya çıkar.

C seçeneği yanıltma hatasıdır; bireyin belirli bir amaçla testi bilinçli biçimde çarpıtmasıdır.

E seçeneği cevapların kalıplaşmasıdır; bireyin test boyunca aynı tür cevapları tekrar tekrar işaretlemesidir.

Cevap: D

1. Tutum ölçeklerinde bazen bireyler maddeleri dikkatle değerlendirmek yerine **alışkanlık haline gelen bir cevap biçimini sürekli kullanabilir**. Soruda Alaz Bey'in birçok ifade hakkında net bir fikri olmadığı hâlde, özellikle karmaşık maddelerde **sürekli "Katılıyorum" seçeneğini işaretlediği** belirtilmektedir. Bu durum bireyin test boyunca **aynı tür cevabı tekrar tekrar verme eğilimi** göstermesidir. Ölçme literatüründe bu durum **cevapların kalıplaşması** olarak adlandırılır.

A seçeneği sosyal kabul hatasıdır; bireyin kendisini toplum tarafından daha olumlu görünecek şekilde göstermeye çalışmasıdır.

B seçeneği yanıltma hatasıdır; bireyin belirli bir amaçla değerlendirme sonuçlarını bilinçli olarak çarpıtmasıdır.

C seçeneği toto oynamaktır; sorulara gelişigüzel ve rastgele cevap verilmesini ifade eder.

D seçeneği orta yol cevap verme hatasıdır; bireyin sürekli orta seçenekleri (kararsızım vb.) işaretlemesi durumudur.

Cevap: E

2. Mesleki rehberlik sürecinde öğrencinin **güncel ilgi ve yeteneklerinin** belirlenmesi büyük önem taşır. Çünkü bireyin ilgi alanları, değerleri ve yönelimleri zaman içinde değişebilir. Soruda psikolojik danışmanın öğrencinin **şu anki ilgilerini ve yeteneklerini değerlendirmek yerine**, yalnızca **8. sınıfta uygulanmış eski bir test sonucuna** dayanarak meslek önerisinde bulunduğu görülmektedir. Oysa bireyi tanıma çalışmaları öğrencinin gelişimi boyunca **belirli aralıklarla sürdürülmeli ve elde edilen bilgiler güncellenmelidir**. Danışmanın yeni bir değerlendirme yapmadan eski veriye dayanması, bireyi tanıma çalışmalarının **zaman içinde devam etmesi gerektiğini** vurgulayan **süreklilik ilkesine** aykırıdır.

A seçeneği bireysel farklılıklara saygı ilkesidir; öğrencilerin özelliklerinin birbirinden farklı olduğunu kabul etmeyi ifade eder.

C seçeneği nesnellik ilkesidir; elde edilen verilerin önyargısız biçimde değerlendirilmesini gerektirir.

D seçeneği standartlaşma ilkesidir; ölçme araçlarının uygulanma koşullarının herkes için aynı olmasını ifade eder.

E seçeneği ekip çalışması ilkesidir; rehberlik sürecinde öğretmen ve diğer paydaşlarla iş birliği yapılmasını içerir.

Cevap: B

3. Bireyi tanıma çalışmalarının temel amacı, birey hakkında bilgi toplamak değil; bu bilgileri kullanarak **öğrencinin kendisini tanımasına yardımcı olmak**, güçlü ve geliştirilmesi gereken yönleri hakkında farkındalık kazanmasını sağlamak ve daha **gerçekçi kararlar verebilmesine destek olmaktır**. Soruda Serap Hanım'ın farklı araçlardan elde ettiği verileri analiz ederken amacının öğrencilerin **gizli potansiyellerini fark etmelerine yardımcı olmak ve kendileri hakkında bilinç kazanmalarını sağlamak** olduğu belirtilmektedir. Bu yaklaşım, bireyi tanıma çalışmalarının **etiketleme veya kesin yargılar üretme amacı taşımadığını; bireyin kendisini anlamasına hizmet eden bir süreç olduğunu** vurgular.

A seçeneği bireyi tanıma verilerinin uzman tarafından kesin meslek kararları vermek için kullanılmasını savunur; bu rehberlik anlayışına uygun değildir.

B seçeneği verilerin yalnızca akademik başarıyı artırmak amacıyla yönetim ve öğretmenler tarafından kullanılmasını vurgular; bireyi tanımanın temel amacı bu değildir.

C seçeneği doğru cevaptır. Bu seçenek, bireyi tanıma sürecinin **bireyin kendisini anlamasına ve gerçekçi kararlar almasına yardımcı olma** amacını en doğru biçimde ifade eder.

D seçeneği test sonuçlarının kesin ve değişmez yargılar oluşturmak için kullanılmasını savunur; bu yaklaşım bireyi tanıma ilkelerine aykırıdır.

E seçeneği tüm sorumluluğu rehberlik servisine yükler; oysa rehberlik sürecinde bireyin aktif rolü vardır.

Cevap: C

4. Rehberlik hizmetlerinde bireyi tanıma süreci belirli etik ve mesleki ilkelere dayanır. Sorudaki her davranış bu ilkeler açısından değerlendirildiğinde hangi ilkenin ihlal edildiği belirlenebilir.

I. **öncül gizlilik ilkesine aykırıdır.** İlgi envanteri sonuçlarının öğrencinin ve velisinin bilgisi olmadan okul müdürüne verilmesi, bireyi tanıma sürecinde elde edilen bilgilerin **gizli tutulması gerektiği** ilkesini ihlal eder.

II. **öncül gönüllülük ilkesine aykırıdır.** Katılmak istemeyen öğrenciler dâhil herkese zorunlu kişilik envanteri uygulanması, bireyi tanıma çalışmalarının **bireyin isteğine bağlı olması** ilkesine ters düşer.

III. **öncül bütüncüllük ilkesine aykırıdır.** Bir öğrencinin tüm sorunları hakkında **tek bir envanter sonucuna dayanarak kesin yargı oluşturmak**, bireyi farklı yönleriyle ve birden fazla veri kaynağıyla değerlendirme gerekliliğini ihlal eder.

IV. **öncül süreklilik ilkesine aykırıdır.** Mesleki yönlendirmede öğrencinin gelişimini izlemek yerine **üç yıl önceki bir test sonucuna dayanmak**, bireyi tanımanın zaman içinde güncellenmesi gerektiği ilkesini ihlal eder.

V. **öncül araçların amaca hizmet etmesi ilkesine aykırıdır.** Yetenek testleri gibi bireyi tanıma araçlarının verilerini dikkate almadan yalnızca ailenin ekonomik beklentilerine göre yönlendirme yapmak, bu araçların **bireyin gelişimine hizmet etmesi** amacını göz ardı etmektir.

Bu nedenle doğru sıralama: **Gizlilik - Gönüllülük - Bütüncüllük - Süreklilik - Araçların amaca hizmet etmesidir.**

Cevap: B

5. Kişilik değerlendirmelerinde **objektif** ve **projektif** testler farklı özelliklere sahiptir. Objektif testler genellikle **standartlaştırılmış, puanlaması açık ve sayısal olarak değerlendirilebilen** araçlardır. Projektif testler ise daha çok **yoruma dayalı**, bireyin bilinçdışı süreçlerini ve iç dünyasını anlamaya yönelik niteliksel değerlendirmeler içerir. Bu nedenle iki test türünün güçlü ve sınırlı yönleri birlikte ele alınmalıdır.

A seçeneği doğrudur. Objektif testler genellikle geniş örneklemler üzerinde geliştirildiği için **norm çalışmaları daha kapsamlıdır**; projektif testlerde ise norm verileri daha sınırlı olabilir.

B seçeneği doğrudur. Projektif testler bireyin **yaratıcılığını ve özgün tepkilerini** ortaya çıkarma açısından objektif testlere göre daha esnek bir yapı sunar.

C seçeneği doğrudur. Objektif testler genellikle **nicel puanlama** ile değerlendirilirken, projektif testlerde yorumlama süreci **nitel ve klinik değerlendirmeye** dayanır.

D seçeneği doğrudur. Objektif testlerde birey soruların amacını anlayabildiği için **sosyal beğenirlik gibi yanıt çarpıtmaları** daha sık görülebilir; projektif testlerde bu tür bilinçli kontrol daha sınırlıdır.

E seçeneği yanlıştır. Projektif testler bilinçdışı süreçleri ortaya çıkarmada yararlı olabilir; ancak **her zaman objektif testlerden daha üstün oldukları söylenemez**. Her iki test türünün de kullanım alanları ve sınırlılıkları vardır.

Cevap: E

6. Projektif kişilik testleri bireyin **serbest tepki vermesine dayanan**, daha çok nitel yorumlama gerektiren değerlendirme araçlarıdır. Bu testler bireyin bilinçdışı süreçlerini, iç dünyasını ve savunma mekanizmalarını ortaya koymada yararlı olabilir. Ancak bu testlerin önemli bir sınırlılığı, **puanlama ve yorumlama süreçlerinin objektif testlere göre daha az standartlaşmış olmasıdır**. Bu nedenle aynı test farklı uzmanlar tarafından değerlendirildiğinde **yorum farklılıkları ortaya çıkabilir**.

A seçeneği objektif testlerin özelliğini anlatır; projektif testler çoktan seçmeli ya da doğru-yanlış formatında değildir.

B seçeneği doğru cevaptır. Projektif testlerde **puanlama ve yorumlama standardizasyonu sınırlı olabilir** ve bu durum uygulayıcılar arasında farklı değerlendirmelere yol açabilir.

C seçeneği projektif testlerin temel sınırlılığı değildir; aksine bu testler bireyin bilinçdışı süreçlerini anlamaya çalışır.

D seçeneği uygun değildir; projektif testler genel-

likle **kısa ve yüzeysel değil**, zaman alan ve ayrıntılı yorum gerektiren uygulamalardır.

E seçeneği de doğru değildir; projektif testlerde norm grupları genellikle **geniş ve güçlü değildir**, bu nedenle genellenebilirlik sınırlı olabilir.

Cevap: B

7. Kişilik değerlendirmelerinde **objektif testler** ve **projektif testler** farklı özelliklere sahiptir. Objektif testlerin en önemli özelliği, maddelerin ve cevap seçeneklerinin **önceden belirlenmiş olması** ve testin **puanlama ile yorumlama süreçlerinin standartlaştırılmış biçimde yapılabilmesidir**. Bu durum farklı uygulayıcılar tarafından yapılan değerlendirmelerde **daha tutarlı ve nesnel sonuçlar** elde edilmesini sağlar. Bu nedenle objektif testlerin projektif testlere göre temel avantajı **standart ve nesnel ölçme imkânı sunmalarıdır**.

A seçeneği projektif testlerin güçlü yönlerinden biridir; bireyin bilinçdışı süreçlerini keşfetmeye daha fazla olanak tanıyabilir.

B seçeneği doğru cevaptır. Objektif testlerde uygulama ve puanlama süreçleri **daha standart ve nesnel** biçimde yürütülür.

C seçeneği doğru değildir; objektif testlerde bireyler soruların amacını anlayabildiği için **yanıt çarpıtmaları (örneğin sosyal beğenirlik)** görülebilir.

D seçeneği projektif testlerin özelliğidir; bu testlerde uyarıcılar daha az yapılandırılmıştır.

E seçeneği projektif testlerin klinik yorum açısından daha esnek olmasına gönderme yapar; objektif testlerin temel avantajı bu değildir.

Cevap: B

8. **İlgi envanterleri**, bireyin hangi alanlara yönelim gösterdiğini belirlemeye yardımcı olan araçlardır. Bu envanterler bireyin **hoşlandığı etkinlikleri, mesleki eğilimlerini ve tercih ettiği faaliyet alanlarını** ortaya koyarak özellikle **eğitsel ve mesleki rehberlik** sürecinde kullanılır. Ancak ilgi envanterleri bireyin kişilik yapısını ya da değer sistemini **kesin biçimde belirleyen araçlar değildir**.

A seçeneği ilgi envanterlerinin kullanım amaçlarından biridir; elde edilen sonuçlar bireyin ilgi duyabileceği **hobi ve gelişim etkinlikleri** hakkında öneriler sunabilir.

B seçeneği doğru değildir. İlgi envanterleri bireyin **kişisel değerlerini ve önceliklerini kesin olarak belirlemek** için kullanılmaz; bu daha çok değer envanterleri veya farklı psikolojik değerlendirmelerle incelenir.

C seçeneği ilgi envanterlerinin dolaylı amaçlarından biridir; birey sonuçları yorumlarken **farklı meslek alanlarını tanıma fırsatı** bulabilir.

D seçeneği doğrudur; ilgi envanterleri bireyin **kariyer hedeflerini netleştirmesine** yardımcı olabilir.

E seçeneği de doğrudur; bireyin **eğitim ve kariyer kararlarını daha bilinçli vermesine** katkı sağlar.

Cevap: B

9. Psikolojik danışman danışanın **bilinçdışı çatışmalarını, düşünce örüntülerini ve duygusal süreçlerini** daha derinlemesine anlamak istemektedir. Bu tür durumlarda daha **serbest çağrışım ve yorumlama imkânı sağlayan** değerlendirme yöntemleri tercih edilir. **Projektif testler**, bireye yapılandırılmamış uyaranlar sunarak kişinin iç dünyasını, bilinçdışı süreçlerini ve savunma mekanizmalarını ortaya koymayı amaçlar. Bu nedenle bu amaç için en uygun yöntem **projektif tekniklerdir**.

A seçeneği Beck Depresyon Envanteri gibi **kendini raporlama ölçeklerini** içerir; bu araçlar daha çok belirli semptomların düzeyini ölçer.

B seçeneği kaygı düzeyini ölçen envanterleri ifade eder; bunlar spesifik bir psikolojik durumu değerlendirmeye yöneliktir.

C seçeneği MMPI gibi **objektif kişilik testlerini** içerir; bu testler standart ve nicel değerlendirme sağlar ancak bilinçdışı süreçleri ortaya koyma açısından projektif testler kadar derin değildir.

D seçeneği doğru cevaptır. Rorschach Mürekkep Lekesi Testi ve **Tematik Algı Testi (TAT)** gibi projektif teknikler bireyin bilinçdışı çatışmalarını ve içsel süreçlerini anlamada sıklıkla kullanılır.

E seçeneği sosyal beğenirlik gibi yanıt çarpıtmalarını belirlemeye yönelik ölçekleri ifade eder.

Cevap: D

10. Soruda danışman, öğrencinin **açıklık, sorumluluk, dışadönüklük, uyumluluk ve nevrotiklik** olmak üzere **beş temel kişilik boyutunu** ölçmeyi amaçlayan bir ölçek kullanmıştır. Bu beş boyut psikoloji literatüründe **beş faktör kişilik kuramı** olarak bilinen modele karşılık gelir. Bu modeli ölçmek için kullanılan araçlar da genellikle **kendini raporlama esasına dayalı Beş Faktör kişilik ölçekleridir**. Bu nedenle danışmanın kullandığı araç **Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeği'dir.**

A seçeneği doğru cevaptır. Bu ölçek bireyin kişiliğini deneyime **açıklık, sorumluluk, dışadönüklük, uyumluluk ve nevrotiklik** boyutları üzerinden değerlendiren araçtır.

B seçeneği MMPI'dir; daha çok **psikopatoloji ve klinik kişilik değerlendirmelerinde** kullanılır.

C seçeneği 16PF envanteridir; Cattell'in geliştirdiği **16 kişilik faktörünü** ölçmeye yöneliktir.

D seçeneği Leiter Uluslararası Performans Ölçeği'dir; **zekâ ve bilişsel performansı** ölçer.

E seçeneği Thurstone Temel Kabiliyetler Testi'dir; **bilişsel yetenekleri** değerlendirmek için kullanılır.

Cevap: A

11. Projektif teknikler, bireyin **bilinçdışı süreçlerini, içsel çatışmalarını ve dünyayı algılama biçimini** ortaya koymayı amaçlayan değerlendirme araçlarıdır. Bu tekniklerde bireye **belirsiz ve yapılandırılmamış uyaranlar** sunulur ve kişinin verdiği tepkiler üzerinden iç dünyası yorumlanır.

I. öncül projektif tekniklerin amacı değildir. Zekâ düzeyini ve bilişsel kapasiteyi ölçmek daha çok **zekâ testlerinin** amacıdır.

II. öncül projektif tekniklerin amaçları arasındadır. Bu teknikler bireyin **savunma mekanizmalarını ve bilinçdışı çatışmalarını** anlamaya yardımcı olabilir.

III. öncül projektif tekniklerin temel amacı değildir. Sosyal beğenirlik eğilimi genellikle **objektif kişilik testlerinde kullanılan geçerlik ölçekleri** ile incelenir.

IV. öncül projektif tekniklerin amaçları arasındadır. Projektif testler bireyin **kendine özgü algılama ve dünyayı anlamlandırma biçimini** ortaya koymayı hedefler.

Bu nedenle doğru seçenek **II ve IV**'tür.

Cevap: C

12. Soruda psikolojik danışmanın çocuğa **sonu açık bırakılmış masallar veya fabllar anlatması** ve çocuğun bu hikâyeleri nasıl tamamladığını incelemesi vurgulanmaktadır. Bu teknik özellikle çocukların **anne-baba ilişkileri, kardeş kıskançlığı, otorite figürleriyle çatışma gibi gelişimsel ve psikanalitik temelli duygularını** ortaya çıkarmayı amaçlar. Psikanalitik kurama dayanan bu yöntemde çocuk, hikâyenin devamını anlatarak **kendi içsel çatışmalarını ve duygularını yansıtır**. Bu özellikler, **Louisa Düss Psikanalitik Hikâye Testi'nin** temel uygulama biçimidir.

A seçeneği Çocuklar İçin Tematik Algılama Testi (CAT)'dir; bu testte çocuklara **resimli kartlar** gösterilir ve hikâye oluşturmaları istenir.

B seçeneği Rorschach Mürekkep Lekesi Testi'dir; bireylerden **mürekkep lekelerine ne gördüklerini söylemeleri** beklenir.

C seçeneği Rotter Cümle Tamamlama Testi'dir; bireylerden **yarım bırakılmış cümleleri tamamlamaları** istenir.

D seçeneği Denver Gelişim Tarama Testi'dir; projektif değil, **gelişimsel değerlendirme** aracıdır.

Cevap: E

13. Soruda tanımlanan araç **0-6 yaş arası çocuklarda gelişimsel ilerlemeyi izlemek**, olası gecikmeleri erken dönemde fark etmek amacıyla kullanılan bir **tarama testidir**. Ayrıca araçta **kişisel-sosyal, ince motor, dil ve kaba motor** olmak üzere dört gelişim alanının değerlendirildiği ve amacın **tanı koymak değil, olası gelişimsel riskleri belirlemek** olduğu belirtilmiştir. Bu özellikler gelişim psikolojisinde yaygın olarak kullanılan **Denver Gelişim Tarama Testinin** temel özellikleridir.

A seçeneği Stanford-Binet Zekâ Ölçeği'dir; çocukların **zekâ düzeyini ölçmek** için kullanılır.

B seçeneği doğru cevaptır. Denver Gelişim Tarama Testi, 0-6 yaş arası çocukların gelişimini **kişisel-sosyal, ince motor, dil ve kaba motor alanlarında** taramak için kullanılır.

C seçeneği WISC-IV'tür; **okul çağındaki çocukların zekâ düzeyini** ölçmeye yönelik bir testtir.

D seçeneği Thurstone Temel Kabiliyetler Testi'dir; **bilişsel yetenekleri** ölçmeye yöneliktir.

E seçeneği Bender Görsel Hareket Algısı Testi'dir; daha çok **görsel-motor koordinasyon ve nörolojik işlevleri** değerlendirmek amacıyla kullanılır.

Cevap: B

14. Soruda anlatılan uygulamada çocuğa **bir insan resmi çizmesi** söylenmekte ve değerlendirme yapılırken resmin sanatsal yönü değil; **çizimde yer alan vücut parçalarının sayısı, ayrıntılar, oranlar ve temsiller** dikkate alınmaktadır. Bu tür çizimlerde çocuğun bilişsel olgunluk düzeyi, çizdiği insan figüründeki **gelişimsel ayrıntılar üzerinden puanlanır**. Çocuklardan "bir insan çiz" talimatıyla alınan çizimlerin standart ölçütlere göre değerlendirilmesi, **Goodenough-Harris Bir İnsan Çiz Testi'nin** temel uygulama biçimidir. Bu test özellikle çocuklarda **bilişsel gelişim ve zihinsel olgunluk hakkında hızlı bir değerlendirme** yapmak amacıyla kullanılır.

A seçeneği Çocuklar İçin Tematik Algılama Testi'dir; çocuklara **resimli kartlar gösterilerek hikâye oluşturmaları** istenir.

B seçeneği Anadolu SAK Zekâ Ölçeği'dir; kapsamlı bir **zekâ testi bataryasıdır**.

C seçeneği Bayley Zihinsel Gelişim Ölçeği'dir; daha çok **0-3 yaş arası bebeklerin gelişimini** değerlendirmek için kullanılır.

D seçeneği doğru cevaptır. Goodenough-Harris Bir İnsan Çiz Testi, çocuğun çizdiği insan figüründeki ayrıntılar üzerinden **zihinsel olgunluk ve bilişsel gelişimi** değerlendiren bir testtir.

E seçeneği Bender-Gestalt Görsel Motor Algılama Testi'dir; bireyin **görsel-motor koordinasyonunu** geometrik şekilleri kopyalama yoluyla değerlendirir.

Cevap: D

15. Psikolojik danışman, danışanın **akademik uyum, aile ilişkileri, kişilerarası ilişkiler ve gelecek kaygıları** gibi yaşam alanlarına ilişkin duygusal durumunu hızlı biçimde değerlendirmek istemektedir. Bu amaçla danışana **başlangıcı verilmiş cümlelerden oluşan bir form verilip bunları tamamlaması istenmiştir**. Bu tür teknikler yarı-projektif niteliktedir ve bireyin düşünce, duygu ve tutumlarını kısa ifadelerle ortaya koymasını sağlar. Soruda özellikle **40 maddeden oluşan standart bir form** kullanıldığı belirtilmiştir. Bu özellikler, psikolojik değerlendirmede yaygın kullanılan **Rotter Cümle Tamamlama Testi'nin** temel özellikleriyle örtüşmektedir.

A seçeneği doğru cevaptır. Rotter Cümle Tamamlama Testi, 40 maddeden oluşan ve bireyin yaşam alanlarına ilişkin duygu ve düşüncelerini ortaya çıkarmayı amaçlayan yarı-projektif bir tekniktir.

B seçeneği Beier Cümle Tamamlama Testi'dir; daha çok çocuk ve ergenlerle kullanılan farklı bir formdur ve yapısı soruda verilenle tam örtüşmez.

C seçeneği Tematik Algılama Testi'dir (TAT); bireylerden **resimli kartlara bakarak hikâye oluşturmaları** istenir.

D seçeneği Çocuklar İçin Tematik Algılama Testi'dir (CAT); yine **resimli kartlar ve hikâye anlatımı** temellidir.

E seçeneği Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri'dir (MMPI); **objektif ve çoktan seçmeli maddelerden oluşan kapsamlı bir kişilik testidir**.

Cevap: A

1. Bir ilkokul öğrencisinde öğrenme güçlüğü şüphesi bulunan psikolojik danışman, öğrencinin **görsel algı ve motor becerilerini bir arada kullanma yeteneğini** değerlendirmek istemektedir. Bu amaçla öğrenciye geometrik şekillerden oluşan karmaşık desenlerin bulunduğu **dokuz kart** gösterilmiş ve öğrenciden bu desenleri boş bir kâğıda mümkün olduğunca doğru biçimde **kopya etmesi** istenmiştir. Ayrıca puanlamada çizimlerde ortaya çıkan **dönüklük, bozulma, birleşme veya ayrılma hataları** gibi ölçütlerin dikkate alındığı belirtilmiştir. Bu özellikler, bireyin **görsel-motor bütünleşmesini** değerlendirmeyi amaçlayan ve özellikle **nörolojik işlev bozukluklarının belirlenmesinde** kullanılan **Bender-Gestalt Görsel Motor Algılama Testinin** temel uygulama özellikleriyle örtüşmektedir. **Doğru cevap D seçeneğidir.**

A seçeneği **Cattell Uluslararası Zeka Ölçeği**'dir; akıcı zekâyı ölçmeye yönelik kültürden görece bağımsız bir zekâ testidir ve görsel-motor çizim kopyalama temelli değildir.

B seçeneği **Gesell Gelişim Ölçeği**'dir; çocukların motor, dil ve uyumsal davranış gibi gelişim alanlarını değerlendiren bir gelişim ölçeğidir.

C seçeneği **Stanford-Binet Zeka Ölçeği**'dir; bireyin genel zihinsel kapasitesini ölçen kapsamlı bir zekâ testidir.

E seçeneği **Denver Gelişimsel Tarama Testi**'dir; 0-6 yaş çocuklarda gelişimsel gecikmeleri taramak için kullanılan bir gelişim tarama testidir.

Cevap: D

2. Uzmanın kullandığı test **Wechsler Çocuklar İçin Zekâ Ölçeği (WISC-IV)**'tür. Bu test, **6 yaş 0 ay ile 16 yaş 11 ay** arasındaki çocukların bilişsel yeteneklerini değerlendirmek amacıyla kullanılan bireysel bir zekâ testidir. WISC-IV yalnızca tek bir genel zekâ puanı vermek yerine bireyin bilişsel performansını **sözel kavrama, algısal akıl yürütme, çalışma belleği ve işlemleme hızı** olmak üzere dört temel endeks üzerinden değerlendirir. Böylece öğrencinin güçlü ve zayıf bilişsel alanları ayrıntılı biçimde ortaya konabilir ve özellikle **öğrenme güçlüğü tanı süreçlerinde** ayrıntılı bir bilişsel profil elde edilir. **Doğru cevap C seçeneğidir.**

Stanford-Binet Zekâ Ölçeği, bireyin genel zihinsel kapasitesini ölçen kapsamlı bir bireysel zekâ testidir; ancak soruda belirtilen **dört endeksli yapı** WISC-IV'e özgü biçimde ifade edilmiştir.

Leiter Uluslararası Performans Ölçeği, özellikle **dil kullanımından bağımsız performans temelli değerlendirme** yapmak amacıyla geliştirilmiş bir zekâ testidir ve sözel kavrama gibi alanları değerlendirmez.

Goodenough-Harris Bir İnsan Çiz Testi, çocuğun çizdiği insan figüründen hareketle bilişsel gelişim hakkında ipuçları elde etmeyi amaçlayan bir çizim testidir ve kapsamlı bir zekâ testi değildir.

Denver Gelişim Tarama Testi, küçük çocuklarda **gelişimsel gecikmeleri taramak** amacıyla kullanılan bir gelişim tarama aracıdır; bireysel zekâ testi niteliği taşımaz.

Cevap: C

3. Uzmanın kullandığı teknik **Beier Cümle Tamamlama Testi**'dir. Bu test, bireyin çeşitli yaşam alanlarındaki **uyum, tutum ve olası çatışmalarını** ortaya çıkarmak amacıyla kullanılan yarı-projektif bir tekniktir. Testte bireye yarım bırakılmış cümleler verilerek bunları tamamlaması istenir ve verilen yanıtlar uzman tarafından niteliksel olarak değerlendirilir. Literatürde testin **A ve B olmak üzere iki formu** bulunmaktadır. **A formu 56 eksik cümleden oluşur ve yaklaşık 8-16 yaş arasındaki çocuklara uygulanır; B formu ise 67 eksik cümleden oluşur ve daha ileri yaşlardaki çocuk ve ergenlere uygulanır.** Maddeler özellikle **aile, sosyal ilişkiler, cinsel tutumlar ve okul/iş yaşamı** gibi bireyin temel uyum alanlarını ortaya koyacak şekilde düzenlenmiştir. Soruda belirtilen **67 yarım bırakılmış cümle** ve bu alanlara ilişkin değerlendirme yapılması, kullanılan tekniğin **Beier Cümle Tamamlama Testi** olduğunu göstermektedir. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

Rotter Cümle Tamamlama Testi, yarı-projektif bir teknik olmakla birlikte **40 maddeden oluşur** ve bireyin çeşitli yaşam alanlarına ilişkin duygu ve tutumlarını ortaya çıkarmayı amaçlar; soruda belirtilen 67 maddelik yapı ile örtüşmez.

Tematik Algılama Testi (TAT), bireylerden resimli kartlara bakarak **hikâye oluşturmalarının istendiği projektif bir testtir**; cümle tamamlama biçiminde uygulanmaz.

Louisa Düss Psikanalitik Hikâye Testi, çocuk-

lara anlatılan hikâyelerin devamını getirmeleri ya da yorumlamaları esasına dayanan **psikanalitik temelli projektif bir tekniktir**.

Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri (MMPI), bireyin **kişilik özelliklerini ve psikopatolojik belirtilerini** değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş, çok sayıda **doğru-yanlış maddeden oluşan objektif bir kişilik envanteridir**; yarım bırakılmış cümlelerin tamamlanmasına dayalı bir teknik değildir.

Cevap: B

4. Psikolojik danışmanın uyguladığı test **Stanford-Binet Zekâ Ölçeği**'dir. Bu testin kökeni, **Binet ve Simon tarafından geliştirilen ilk standardize zekâ testlerine** dayanır ve zekâyı ölçmeye yönelik tarihsel açıdan en önemli bireysel testlerden biridir. Test, zekânın değerlendirilmesinde **Zekâ Yaşı (Z.Y.) kavramının ortaya çıkmasına** temel oluşturmuş ve klasik **zekâ katsayısı formülünün** geliştirilmesinde kullanılmıştır. Günümüzdeki versiyonları farklı yaş gruplarına uygun görevler içerir ve yaklaşık **2 yaşından yetişkinliğe kadar geniş bir yaş aralığında** uygulanabilmesiyle bilinir. Bu özellikler soruda verilen tarihsel vurgu, geniş yaş aralığı ve zekâ yaşı kavramı ile doğrudan örtüşmektedir. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

Wechsler Çocuklar İçin Zekâ Ölçeği (WISC-IV), 6 yaş ile 16 yaş 11 ay arasındaki çocukların bilişsel yeteneklerini ölçmek amacıyla geliştirilen bireysel bir zekâ testidir ve **sözel kavrama, algısal akıl yürütme, çalışma belleği ve işlemleme hızı** gibi endeks puanları sunar.

Denver Gelişim Tarama Testi, 0-6 yaş çocuklarda **gelişimsel gecikmeleri taramak** amacıyla kullanılan bir gelişim tarama aracıdır; bireysel zekâ testi değildir.

Bender-Gestalt Görsel Motor Algılama Testi, bireyin **görsel algı ile motor koordinasyonunun bütünleşmesini** değerlendiren bir çizim testidir ve nörolojik işlev bozukluklarını belirlemede kullanılır.

Metropolitan Olgunluk Testi, çocukların özellikle **okula hazırbulunuşluk ve okul olgunluğu düzeylerini** değerlendirmek amacıyla kullanılan bir testtir.

Cevap: B

5. Psikolojik danışmanın seçtiği test **Leiter Uluslararası Performans Ölçeği**'dir. Bu test, bireyin bilişsel yeteneklerini **dil kullanımından bağımsız olarak** değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir performans zekâ testidir. Uygulama sırasında **sözel yönerge verilmez ve bireyden sözel yanıt beklenmez**; bunun yerine yönergeler **jestler ve işaretlerle** gösterilir ve bireyden görsel eşleştirme, sıralama, desen tamamlama gibi **manipülatif ve görsel görevleri** yerine getirmesi istenir. Bu özellikleri sayesinde test, özellikle **işitme engeli olan, dil ve konuşma güçlüğü yaşayan veya farklı kültürlerden gelen bireylerin bilişsel yeteneklerini değerlendirmede** yaygın biçimde kullanılmaktadır. Soruda belirtilen tamamen **sözel olmayan uygulama biçimi** ve dil becerisinden bağımsız değerlendirme özelliği, bu testin temel ayırt edici özelliğidir. **Doğru cevap A seçeneğidir.**

Wechsler Çocuklar İçin Zekâ Ölçeği (WISC-IV), çocukların bilişsel yeteneklerini değerlendiren bireysel bir zekâ testidir; ancak uygulamada **sözel yönergeler ve sözel alt testler** bulunmaktadır.

Stanford-Binet Zekâ Ölçeği, bireyin genel zihinsel kapasitesini ölçen kapsamlı bir bireysel zekâ testidir ve değerlendirme sürecinde **sözel içerikli görevler** de yer alır.

McCarthy Yetenekler Ölçeği, 2,5-8,5 yaş arası çocukların bilişsel ve motor yeteneklerini değerlendiren bir gelişim ve yetenek ölçeğidir; dil kullanımından tamamen bağımsız bir performans testi değildir.

Bayley Zihinsel Gelişim Ölçeği, özellikle **0-3 yaş arası bebek ve küçük çocukların zihinsel ve motor gelişimini** değerlendirmek amacıyla kullanılan bir gelişim ölçeğidir.

Cevap: A

6. Psikolojik danışmanın kullandığı envanter **Edwards Kişisel Tercih Envanteri**'dir. Bu envanter, **Henry Murray'in ihtiyaç kuramına** dayanarak geliştirilmiştir ve bireyin temel **güdüsel ihtiyaçlarını ve motivasyonel eğilimlerini** ölçmeyi amaçlar. Envanterde maddeler **ikili karşılaştırmalı (zorunlu seçim)** biçiminde sunulur; bireyden her seferinde iki ifade arasından kendisine daha uygun olanı seçmesi istenir. Bu yöntem, bireyin **toplum tarafından onaylanacak cevapları verme eğilimini azaltmayı** hedefler. Envanter, Murray'in tanımladığı **15 temel insan ihtiyacını** (başarma, düzen, yakınlık, özerklik, saldırganlık vb.) değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir ve özellikle bireyin **güdüsel ve motivasyonel tercihlerini** ortaya koymada kullanılır. Bu özellikler soruda verilen açıklamalarla örtüşmektedir. **Doğru cevap D seçeneğidir.**

Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri, bireyin **kişilik özelliklerini ve psikopatolojik belirtilerini** değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş, doğru-yanlış maddelerden oluşan kapsamlı bir objektif kişilik envanteridir.

Hacettepe Kişilik Envanteri, bireyin **kişisel ve sosyal uyum düzeylerini** değerlendirmeyi amaçlayan bir kişilik envanteridir.

Kendini Değerlendirme Envanteri, bireyin **kendilik algısı ve kişisel özelliklerine ilişkin değerlendirmelerini** ortaya koymayı amaçlayan bir ölçme aracıdır.

Kendini Kabul Envanteri, bireyin **kendini kabul düzeyini ve benlik algısını** değerlendirmeye yönelik bir ölçme aracıdır.

Cevap: D

7. Uzmanın kullandığı test **Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri**'dir. Bu envanter, bireyin **kişilik özelliklerini ve psikopatolojik eğilimlerini** değerlendirmek amacıyla geliştirilen objektif ve standardize edilmiş bir kişilik testidir. Test, **567 maddeden** oluşur ve bireyden her maddeye **"doğru" veya "yanlış"** şeklinde yanıt vermesi istenir. Değerlendirme sürecinde hipokondriazis, depresyon, histeri ve psikopatik sapma gibi **klinik alt ölçekler** kullanılarak bireyin psikolojik özelliklerine ilişkin bir profil oluşturulur. Ayrıca bireyin testi yanıtlarken **samimi olup olmadığını değerlendirmek amacıyla L, F ve K geçerlik ölçekleri** de kullanılır. Bu özellikler soruda verilen açıklamalarla doğrudan örtüşmektedir. **Doğru cevap C seçeneğidir.**

Kendini Kabul Envanteri, bireyin **kendini kabul düzeyini ve benlik algısını** değerlendirmeye yönelik bir ölçme aracıdır; kapsamlı psikopatoloji alt ölçekleri içermez.

Tematik Algılama Testi, bireylerden resimli kartlara bakarak **hikâyeler oluşturmalarının istendiği projektif bir kişilik testidir**; doğru-yanlış maddelerden oluşan objektif bir envanter değildir.

Ruhsal Belirti Tarama Listesi (SCL-90-R), bireyin son dönemde yaşadığı **psikolojik belirtilerin düzeyini** taramak amacıyla kullanılan bir belirti tarama ölçeğidir; kişilik profili oluşturmaya yönelik kapsamlı klinik ölçek yapısına sahip değildir.

Edwards Kişisel Tercih Envanteri, **Henry Murray'in ihtiyaç kuramına** dayanan ve bireyin **motivasyonel ihtiyaçlarını** ölçmeyi amaçlayan bir kişilik envanteridir.

Cevap: C

8. Uzmanın kullandığı teknik **Rorschach Mürekkep Lekesi Testi**'dir. Bu test, bireyin **bilinçdışı süreçlerini, algı biçimlerini ve duygusal yaşantılarını** ortaya çıkarmayı amaçlayan projektif bir kişilik testidir. Testte bireye **simetrik yapıda mürekkep lekeleri bulunan toplam 10 kart** sırayla gösterilir ve bireyden her bir lekenin kendisine **neye benzediğini ya da neyi çağrıştırdığını serbest çağrışım yoluyla ifade etmesi** istenir. Değerlendirme sürecinde verilen yanıtlar; **algının içeriği, şekil kullanımı, renk kullanımı ve hareket algısı** gibi belirleyiciler üzerinden analiz edilerek bireyin kişilik yapısına ilişkin kapsamlı bir yorum yapılır. Soruda belirtilen **belirsiz mürekkep lekeleri, 10 kart kullanımı ve serbest çağrışım yöntemi**, bu testin ayırt edici özellikleridir. **Doğru cevap A seçeneğidir.**

Beier Cümle Tamamlama Testi, bireye yarım bırakılmış cümlelerin verilerek tamamlanmasının istendiği yarı-projektif bir tekniktir; mürekkep lekeleri kullanılmaz.

Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri, bireyin **kişilik özelliklerini ve psikopatolojik eğilimlerini** değerlendiren, doğru-yanlış maddelerden oluşan objektif bir kişilik envanteridir.

Çocuklar İçin Tematik Algılama Testi, çocuklara gösterilen resimli kartlar üzerinden **hikâye anlatmalarının istendiği projektif bir testtir**; mürekkep lekeleri kullanılmaz.

Edwards Kişisel Tercih Envanteri, bireyin **motivasyonel ihtiyaçlarını** ölçmeye yönelik, zorunlu seçimli maddelerden oluşan objektif bir kişilik envanteridir.

Cevap: A

9. Uzmanın kullandığı teknik **Tematik Algılama Testi (TAT)**'tir. Bu test, bireyin **güdülerini, ihtiyaçlarını, duygusal çatışmalarını ve kişilerarası ilişkilerdeki algılarını** ortaya çıkarmayı amaçlayan projektif bir kişilik tekniğidir. Testte bireye **insan figürleri ve sosyal durumlar içeren, anlamı belirsiz resimli kartlar** gösterilir ve bireyden bu kartlara ilişkin **bir hikâye oluşturması** istenir. Danışandan hikâyenin **öncesini, o anda neler olduğunu, karakterlerin duygu ve düşüncelerini ve olayın nasıl sonuçlanacağını** anlatması beklenir. Bu süreçte bireyin kendi **ihtiyaçlarını, çatışmalarını ve içsel yaşantılarını oluşturduğu hikâyelere yansıtacağı** varsayımına dayanılarak yorum yapılır. Soruda belirtilen **resimli kartlar, hikâye oluşturma ve içsel süreçlerin yansıtılması** özellikleri bu testin temel uygulama biçimiyle örtüşmektedir. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

Rorschach Mürekkep Lekesi Testi, bireye gösterilen **belirsiz mürekkep lekelerine** verdiği çağrışımlar üzerinden kişilik değerlendirmesi yapılan projektif bir tekniktir.

Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri, bireyin **kişilik özelliklerini ve psikopatolojik belirtilerini** değerlendirmek amacıyla geliştirilen, doğru-yanlış maddelerden oluşan objektif bir kişilik envanteridir.

Beier Cümle Tamamlama Testi, bireye verilen **yarım bırakılmış cümleleri tamamlaması** yoluyla bireyin uyum alanlarını ve tutumlarını ortaya koymayı amaçlayan yarı-projektif bir tekniktir.

Edwards Kişisel Tercih Envanteri, bireyin **motivasyonel ihtiyaçlarını** ölçmeye yönelik zorunlu seçimli maddelerden oluşan objektif bir kişilik envanteridir.

Cevap: B

10. **Rorschach Mürekkep Lekesi Testi**, bireyin kişilik özelliklerini ve psikolojik işleyişini ortaya çıkarmayı amaçlayan **projektif bir değerlendirme tekniğidir**. Testte bireye anlamı belirsiz, simetrik **mürekkep lekelerinden oluşan kartlar** gösterilir ve bireyden bu lekelerin kendisine neyi çağrıştırdığını söylemesi istenir. Projektif tekniklerin temel varsayımına göre birey, **belirsiz ve yapılandırılmamış uyarıcılara kendi iç dünyasını, duygularını, çatışmalarını ve algı biçimini yansıtır**. Bu nedenle değerlendirme, bireyin verdiği yanıtların içerik, algısal belirleyiciler ve yorum biçimleri üzerinden yapılır. Bu açıklama Rorschach testinin temel ilkesini doğrudan tanımlamaktadır. **Doğru cevap A seçeneğidir.**

B seçeneği, bireyin **bilinçli düşünce süreçlerini ve rasyonel kararlarını analiz etmeye** yöneliktir; bu yaklaşım daha çok bilişsel değerlendirmelerde görülür, projektif testlerin amacı değildir.

C seçeneği, bireyin **standart uyarıcılara verdiği tipik davranışsal tepkilerin gözlemlenmesini** ifade eder; bu yaklaşım davranışçı değerlendirme yöntemleriyle ilişkilidir.

D seçeneği, bireyin **sözel ifadelerinde ortaya çıkan temaların analiz edilmesini** ifade eder; bu durum daha çok anlatı analizleri veya bazı projektif hikâye teknikleriyle ilişkilidir.

E seçeneği, bireyin **geçmiş yaşantılarını ve travmatik olaylarını doğrudan sorgulamaya** dayalı bir görüşme yaklaşımını ifade eder; Rorschach testinin temel yöntemi değildir.

Cevap: A

11. Okul psikolojik danışmanının kullandığı teknik **Çocuklar İçin Tematik Algılama Testi**'dir. Bu test, çocukların **duygusal yaşantılarını, kişilerarası ilişkilerini ve aile içi algılarını** ortaya çıkarmayı amaçlayan projektif bir değerlendirme tekniğidir. Uygulamada çocuğa **insan ya da hayvan figürlerinin yer aldığı, anlamı tam belirli olmayan resimli kartlar** gösterilir ve bu resimler hakkında **bir öykü anlatması** istenir. Çocuğun oluşturduğu hikâyeler; karakterlerin duygu ve düşünceleri, ilişkileri ve olayların gelişimi üzerinden yorumlanarak çocuğun **aile ilişkileri, duygusal ihtiyaçları ve içsel çatışmaları** hakkında bilgi elde edilir. Soruda belirtilen **hayvan veya insan figürlü belirsiz resimler ve hikâye anlatma yöntemi**, bu testin temel uygulama biçimini tanımlamaktadır. **Doğru cevap A seçeneğidir.**

Goodenough İnsan Çizim Testi, çocuktan **bir insan resmi çizmesinin istendiği** ve bilişsel gelişime ilişkin ipuçları elde etmeyi amaçlayan bir çizim testidir.

Louisa Düss Psikanalitik Hikaye Testi, çocuğa anlatılan **kısa hikâyelerin devamını getirmesinin istendiği** psikanalitik temelli projektif bir tekniktir; resimli kartlara dayanmaz.

Beier Cümle Tamamlama Testi, bireyin **yarım bırakılmış cümleleri tamamlaması** yoluyla tutum ve uyum alanlarını ortaya koymayı amaçlayan yarı-projektif bir tekniktir.

Rorschach Mürekkep Lekesi Testi, bireyin **belirsiz mürekkep lekelerine verdiği çağrışımlar** üzerinden kişilik özelliklerinin yorumlandığı projektif bir testtir.

Cevap: A

12. Psikolojik danışmanın uygulamayı planladığı **yetenek testleri**, bireyin belirli alanlardaki **doğuştan gelen veya geliştirilebilir potansiyelini ve öğrenme kapasitesini** ortaya çıkarmayı amaçlayan ölçme araçlarıdır. Psikolojik ölçme literatüründe yetenek testleri; bireyin **hangi alanlarda güçlü olduğunu belirlemek**, **mesleki ve akademik yönlendirme yapmak** ve bireyin potansiyeline uygun **eğitim veya meslek seçeneklerini belirlemede** kullanılmaktadır. Buna karşılık yetenek testleri, öğrencinin dersteki başarısızlığının nedenlerini doğrudan belirlemek ya da öğrencinin sosyal uyum düzeyini değerlendirmek için kullanılan araçlar değildir; bu amaçlar daha çok **başarı testleri, gözlem, görüşme veya kişilik-uyum ölçekleri** ile değerlendirilir.

Bu nedenle **öğrencinin hangi alanlarda daha fazla potansiyeli olduğunu görmek (II)** ve **öğrenciye uygun üst öğrenim kurumlarını belirlemede yardımcı olmak (IV)** yetenek testlerinin temel kullanım amaçlarıdır.

Cevap: C

13. Psikolojik danışmanın kullandığı teknik **Çocuklar İçin Tematik Algılama Testi**'dir. Bu test, çocukların **duygusal yaşantılarını, kişilerarası ilişkilerini ve içsel çatışmalarını** ortaya çıkarmayı amaçlayan projektif bir değerlendirme tekniğidir. Testte çocuğa **insan ya da insan davranışı sergileyen hayvan figürlerinin bulunduğu belirsiz resimli kartlar** gösterilir ve çocuktan her kartla ilgili **bir hikâye oluşturması** istenir. Çocuğun anlattığı hikâyelerdeki karakterler, olayların gelişimi, duygular ve çatışmalar analiz edilerek çocuğun **aile ilişkilerine dair algıları, kaygıları ve gelişimsel çatışmaları** hakkında yorum yapılır. Soruda özellikle **insan kılığına girmiş hayvan figürleri içeren kartlar ve hikâye anlatma yöntemi** vurgulandığı için kullanılan projektif teknik bu testtir. **Doğru cevap D seçeneğidir.**

Rorschach Mürekkep Lekesi Testi, bireyin **belirsiz mürekkep lekelerine verdiği çağrışımlar** üzerinden kişilik özelliklerinin yorumlandığı projektif bir tekniktir.

Goodenough-Harris Bir İnsan Çiz Testi, çocuktan **bir insan resmi çizmesinin istendiği** ve bilişsel gelişime ilişkin ipuçları elde etmeyi amaçlayan bir çizim testidir.

Beier Cümle Tamamlama Testi, bireyin **yarım bırakılmış cümleleri tamamlaması** yoluyla tutum ve uyum alanlarını değerlendirmeye yönelik yarı-projektif bir tekniktir.

Bender-Gestalt Görsel Motor Algılama Testi, bireyin **görsel algı ile motor koordinasyonunun bütünleşmesini** değerlendiren bir çizim testidir.

Cevap: D

14. **Başarı testleri**, bireyin belirli bir öğretim sürecinin ardından **öğrenmiş olduğu bilgi ve becerileri** ölçmek amacıyla kullanılan testlerdir. Eğitimde ölçme ve değerlendirme literatürüne göre bu testler, öğrencilerin **belirli bir ders veya öğrenme ünitesindeki kazanımları ne ölçüde edindiğini belirlemek** ve aynı zamanda **uygulanan öğretim programlarının etkililiğini değerlendirmek** amacıyla kullanılır. Buna karşılık doğuştan gelen potansiyel yetenekleri belirlemek **yetenek testlerinin**, öğrencilerin ilgi alanlarını ve mesleki yönelimlerini belirlemek ise **ilgi envanterlerinin** amacıdır.

Bu nedenle **öğrencilerin belirli bir öğrenme ünitesindeki kazanımlarını değerlendirmek (I)** ve **öğretim programlarının etkililiğini ölçmek (III)** başarı testlerinin temel kullanım amaçları arasında yer alır.

Cevap: B

15. **Tematik Algılama Testi (TAT)**, bireyin **ihtiyaçlarını, güdülerini, duygusal çatışmalarını ve kişilerarası ilişkilerdeki algılarını** ortaya çıkarmayı amaçlayan projektif bir değerlendirme tekniğidir. Testte bireye **insan figürleri ve sosyal durumların yer aldığı, anlamı tam belirli olmayan resimli kartlar** gösterilir. Bireyden bu resimler hakkında **bir hikâye oluşturması**, olayın öncesini, o anda neler olduğunu ve sonrasında ne olacağını anlatması istenir. Bu yaklaşımın temel varsayımı, bireyin oluşturduğu hikâyelere **kendi içsel yaşantılarını, ihtiyaçlarını ve çatışmalarını yansıtacağıdır**. Bu nedenle TAT'ın temel uygulama anlayışı, bireyin belirsiz resimler üzerinden hikâye anlatarak iç dünyasını ortaya koymasıdır.

A seçeneği, kelime çağrışımları yoluyla bilinçdışı süreçleri ortaya çıkarmaya yönelik teknikleri ifade eder.

B seçeneği, bireyin **mürekkep lekelerine verdiği algısal yanıtların yorumlanmasına dayanan Rorschach Mürekkep Lekesi Testi**nin uygulama anlayışını tanımlar.

C seçeneği, bireyin davranışsal tepkilerini **standart ölçekler aracılığıyla ölçen objektif testlere** özgü bir yaklaşımdır.

E seçeneği, bireyin **tamamlanmamış cümleleri tamamlamasına dayanan cümle tamamlama tekniklerini** tanımlar.

Cevap: D

1. **Çocuklar İçin Algılama Testi (CAT)**, çocukların **duygusal yaşantılarını, güdülerini, içsel çatışmalarını ve kişilerarası ilişkilerini** ortaya çıkarmayı amaçlayan projektif bir değerlendirme tekniğidir. Testte çocuklara **insan davranışı sergileyen hayvan figürlerinin bulunduğu belirsiz resimli kartlar** gösterilir ve çocuktan bu resimler hakkında **bir hikâye anlatması** istenir. Bu yaklaşımın temel varsayımı, çocuğun oluşturduğu hikâyelere **kendi duygularını, korkularını, ihtiyaçlarını ve çatışmalarını yansıtacağıdır**. Bu nedenle testin uygulama anlayışı, çocuğun hayvan figürlü resimler üzerinden öyküler anlatarak **iç dünyasını yansıtmasını sağlamaya** dayanır.

   A seçeneği, kelime çağrışımlarına dayalı teknikleri ifade eder.

   B seçeneği, bireyin **mürekkep lekelerine verdiği yanıtların yorumlanmasına dayanan Rorschach Mürekkep Lekesi Testi**nin uygulama anlayışını tanımlar.

   C seçeneği, bireyin davranışlarını **gözlem yoluyla değerlendiren davranışsal ölçme yöntemlerine** özgüdür.

   D seçeneği, bireyin **yarım bırakılmış cümleleri tamamlamasına dayanan cümle tamamlama tekniklerini** ifade eder.

   Cevap: E

2. **Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri (MMPI)**, kişilik özelliklerini ve psikopatolojik eğilimleri ölçmek amacıyla geliştirilmiş **objektif bir kişilik envanteridir**. Test çok sayıda **doğru-yanlış biçiminde yanıtlanan maddelerden** oluşur ve puanlama standart klinik ve geçerlik ölçekleri üzerinden yapılır. Bu nedenle yapısı gereği objektif testlere örnektir.

   Rorschach Mürekkep Lekesi Testi, bireyin **belirsiz mürekkep lekelerine verdiği çağrışımların yorumlanmasına dayanan projektif bir tekniktir.**

   Tematik Algı Testi (TAT), bireyin **belirsiz resimler hakkında hikâyeler anlatması** yoluyla içsel süreçlerinin yorumlandığı projektif bir testtir.

   İnsan Çiz Testi, bireyin çizdiği insan figürünün özelliklerinden hareketle yorum yapılan **projektif çizim testleri** arasında yer alır.

   Cümle Tamamlama Testleri, bireyin yarım bırakılmış cümleleri tamamlamasına dayanan ve çoğunlukla **yarı-projektif teknikler** olarak kabul edilen değerlendirme araçlarıdır.

   Cevap: E

3. **Projektif teknikler**, bireyin **belirsiz ve yapılandırılmamış uyarıcılara verdiği yanıtlar aracılığıyla içsel süreçlerini, duygularını ve çatışmalarını yansıtacağı** varsayımına dayanan değerlendirme araçlarıdır. Bu tekniklerde bireyden doğrudan ve yapılandırılmış cevaplar istenmediği için kişi genellikle kendini **daha serbest ve dolaylı biçimde ifade edebilir**. Ayrıca projektif testlerin yorumlanması, verilen yanıtların içerik ve sembolik anlamlarının analizini gerektirdiğinden **uygulayıcıda yüksek düzeyde klinik deneyim ve yorumlama becerisi** gerektirir. Buna karşılık projektif tekniklerde yanıtlar bireyin **bilinçli ve rasyonel düşünce süreçlerini doğrudan yansıtmaz**, daha çok bilinçdışı süreçlerin yansımaları olarak kabul edilir. Ayrıca bu tekniklerin **geçerlik ve güvenilirlik düzeyleri objektif testlere kıyasla genellikle daha sınırlıdır**.

   Bu nedenle projektif tekniklerin ortak özellikleri arasında **yer almayan** ifadeler **II ve IV** numaralı öncüllerdir.

   Cevap: C

4. **Beier Cümle Tamamlama Testi**, bireyin çeşitli yaşam alanlarına ilişkin **tutumlarını, duygularını, çatışmalarını ve uyum alanlarını** ortaya çıkarmayı amaçlayan yarı-projektif bir değerlendirme tekniğidir. Testte bireyden yarım bırakılmış cümleleri tamamlaması istenir ve verilen yanıtlar niteliksel olarak analiz edilir. Yorumlama sürecinde özellikle **tekrarlayan temalar, duygusal ton, olumsuz ya da çatışma içeren ifadeler** dikkate alınır. Bu tekrar eden içerikler bireyin bazı konulara karşı **yoğun duygusal yük taşıdığını, bastırılmış ya da çözümlenmemiş çatışmalar yaşayabileceğini** ve bu durumla başa çıkarken kullandığı **savunma mekanizmalarına** dair ipuçları verir. Bu nedenle testte ortaya çıkan tematik tekrarlar bireyin içsel çatışmalarını ve psikolojik savunmalarını anlamada önemli bilgiler sağlar.

A seçeneği, zekâ düzeyini ölçmeye yönelik testlerin amacını ifade eder; cümle tamamlama teknikleri zekâ değerlendirmesi için kullanılmaz.

C seçeneği, bireyin sosyal olarak onaylanacak cevapları verme eğilimini ifade eder; bu daha çok bazı objektif kişilik envanterlerinde incelenen bir özelliktir.

D seçeneği, bireyin fiziksel sağlık durumuna ilişkindir; cümle tamamlama teknikleri bu tür bir değerlendirme amacı taşımaz.

E seçeneği, akademik başarı potansiyelini ifade eder; bu alan daha çok başarı veya yetenek testleriyle değerlendirilir.

Cevap: B

5. **Louisa Düss Psikanalitik Hikaye Testi**, çocukların **bilinçdışı çatışmalarını, kaygılarını ve gelişimsel dönemlere özgü duygusal sorunlarını** ortaya çıkarmayı amaçlayan projektif bir tekniktir. Bu testte çocuğa belirli temalar içeren **kısa ve tamamlanmamış öyküler** sunulur. Çocuktan bu öykülerin **nasıl devam edeceğini veya nasıl sonuçlanacağını anlatması** istenir. Testin temel varsayımı, çocuğun öyküyü tamamlarken **kendi içsel çatışmalarını, korkularını ve duygusal yaşantılarını hikâyeye yansıtacağıdır**. Bu nedenle teknik, çocukların yarım bırakılmış hikâyeleri tamamlaması yoluyla iç dünyalarını ortaya koymalarına dayanır.

A seçeneği, hayvan figürleri içeren kartlar üzerinden hikâye anlatımına dayanan **Çocuklar İçin Algılama Testi**'nin özelliğini tanımlar.

B seçeneği, belirsiz resimler hakkında hikâye anlatmaya dayanan Tematik Algılama Testi'nin (TAT) temel uygulama anlayışını ifade eder.

D seçeneği, bireyin mürekkep lekelerine verdiği yanıtların yorumlanmasına dayanan **Rorschach Mürekkep Lekesi Testi**'ni tanımlar.

E seçeneği, davranışların gözlenmesine dayalı **davranışsal değerlendirme yöntemlerini** ifade eder.

Cevap: C

6. İlgi envanterleri, bireyin **hangi alanlara, etkinliklere ve mesleklere ilgi duyduğunu** belirlemek amacıyla kullanılan ölçme araçlarıdır. Bu envanterler bireyin ilgi alanlarını ortaya koyarak **mesleki yönlendirme ve eğitim planlamasında** yardımcı olur. Ancak ilgi envanterleri bireyin **yeteneklerini veya becerilerini doğrudan ölçmez**; bu nedenle tek başına birey için en uygun mesleği kesin olarak belirlemez. Meslek seçimi sürecinde ilgi envanterlerinin sonuçları genellikle **yetenek testleri, başarı düzeyi ve bireysel özelliklerle birlikte** değerlendirilir.

A seçeneği, ilgi envanterlerinin bireyin **ilgi duyduğu eğitim programlarını belirlemede kullanılabileceğini** ifade eder ve doğrudur.

B seçeneği, ilgi envanterlerinin **bireyin becerilerini doğrudan ölçerek en uygun mesleği belirlediğini** ifade eder; bu doğru değildir çünkü beceriler yetenek testleriyle ölçülür.

C seçeneği, ilgi envanterlerinin bireyin **farklı etkinliklere yönelik motivasyon ve tercihlerini anlamaya yardımcı olabileceğini** ifade eder ve doğrudur.

D seçeneği, ilgi envanterlerinin bireye **meslek seçimi sürecinde alternatifler sunabileceğini** ifade eder ve doğrudur.

E seçeneği, bireyin **ilgi alanlarının zaman içinde değişebileceğinin** dikkate alınması gerektiğini ifade eder ve doğrudur.

Cevap: B

7. Tanımlanan ölçme aracı **Kuder İlgi Alanı Tercih Envanteri**'dir. Bu envanter, bireyin **mesleki ilgi alanlarını nesnel biçimde belirlemek** amacıyla kullanılan bir ilgi envanteridir ve özellikle **zorunlu seçim formatı** ile bilinir. Testte bireye **üç farklı etkinlik aynı anda sunulur** ve bireyden bu seçenekler arasından **en çok ve en az tercih ettiği etkinliği işaretlemesi** istenir. Bu yöntem bireyin farklı alanlara yönelik **göreli ilgi düzeylerini** ortaya koymayı amaçlar. Envanter **üçlü gruplar hâlinde düzenlenmiş 504 maddeden oluşur** ve bireyin ilgisini **açık hava, el işi, hesap, ilim, ikna, sanat, edebiyat, müzik, sosyal ve büro** olmak üzere **10 mesleki alanda** ölçer. Bu özellikler soruda verilen tanımla örtüşmektedir. **Doğru cevap D seçeneğidir.**

Strong İlgi Envanteri, bireyin mesleki ilgi alanlarını belirlemeye yönelik bir envanterdir ancak üçlü zorunlu seçim formatında değildir.

Holland Mesleki Tercih Envanteri, bireyin mesleki ilgilerini **altı kişilik-meslek tipine** göre değerlendirir.

Thurstone İlgi Envanteri, bireyin çeşitli meslek alanlarına yönelik ilgilerini ölçer fakat üçlü zorunlu seçim biçiminde yapılandırılmamıştır.

Gazete Haberleri Testi, bireyin **gazete veya dergilerdeki haber başlıkları arasından ilgisini çekenleri seçmesi** yoluyla ilgi alanlarını belirlemeye yönelik **bir tekniktir**.

Cevap: D

8. Tanımlanan envanter **Strong Mesleki İlgi Envanteri**'dir. Bu envanter, bireyin **mesleklere, okul derslerine, boş zaman etkinliklerine ve farklı insan tiplerine yönelik ilgilerini** belirlemek amacıyla kullanılan kapsamlı bir mesleki ilgi envanteridir. Envanter **317 maddeden oluşur** ve sonuçlar **6 genel mesleki tema, 25 temel ilgi ölçeği, 211 mesleki ölçek, 4 kişilik tipi ölçeği ve 3 uygulama endeksi** üzerinden raporlanır. En ayırt edici özelliği, bireyin ilgi profilini **belirli mesleklerde çalışan ve işlerinden doyum sağlayan kişilerin ilgi profilleriyle karşılaştırarak** yorumlamasıdır. Bu yönüyle mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığında en kapsamlı ve köklü araçlardan biridir. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

Kuder Kariyer Keşfi, bireyin kariyer planlamasına yardımcı olmak amacıyla geliştirilen bir ilgi envanteridir ancak soruda belirtilen ölçek yapısına sahip değildir.

Kuder İlgi Alanı Tercih Envanteri, bireyin ilgi alanlarını **üçlü zorunlu seçim formatı** ile ölçen ve 10 temel ilgi alanını değerlendiren bir envanterdir.

Holland'ın Mesleki Kişilik Tipleri Envanteri, bireyin mesleki ilgilerini **Gerçekçi, Araştırıcı, Sanatçı, Sosyal, Girişimci ve Geleneksel** olmak üzere altı kişilik-meslek tipine göre değerlendirir.

Thurstone İlgi Envanteri, bireyin farklı meslek alanlarına yönelik ilgilerini ölçen bir ilgi envanteridir ancak soruda verilen kapsamlı ölçek yapısıyla örtüşmez.

Cevap: B

9. **İlgi envanterleri**, bireyin hangi etkinliklere, derslere ve mesleklere ilgi duyduğunu belirlemek amacıyla kullanılan ölçme araçlarıdır. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde bu envanterler; öğrencilerin **ilgi alanlarını fark etmelerine yardımcı olmak**, **meslek ve eğitim seçenekleri hakkında farkındalık kazandırmak** ve **kariyer planlama sürecine destek olmak** amacıyla kullanılır. İlgi envanterleri öğrencinin **ilgi eğilimlerini** ortaya koyar; ancak öğrencinin **akademik başarı düzeyini ölçmek** ya da başarıya engel olan bilişsel veya duygusal sorunları belirlemek için kullanılmaz. Bu tür değerlendirmeler daha çok **başarı testleri, yetenek testleri, gözlem ve psikolojik değerlendirme yöntemleri** ile yapılır.

A seçeneği, ilgi envanterlerinin öğrencilerin **ilgi alanlarını belirleyerek ders seçimi ve mesleki yönlendirmeye yardımcı olma** amacını ifade eder ve doğrudur.

B seçeneği, öğrencinin **meslek alanlarına yönelik farkındalığını artırma ve motivasyonunu destekleme** amacını ifade eder ve doğrudur.

C seçeneği, öğrencilerin **kendilerini tanımalarına ve gerçekçi kariyer hedefleri belirlemelerine katkı sağlamayı** ifade eder ve doğrudur.

D seçeneği, ilgi envanteri sonuçlarının **yetenek bilgileriyle birlikte değerlendirilerek uygun eğitim ve meslek seçeneklerine yönlendirmeye yardımcı olabileceğini** ifade eder ve doğrudur.

E seçeneği, öğrencilerin **akademik başarı düzeyini ve buna engel olan bilişsel veya duygusal problemleri belirlemeyi** ifade eder; bu ilgi envanterlerinin amacı değildir.

Cevap: E

10. Tanımlanan ölçme aracı **Thurstone İlgi Envanteri**'dir. Bu envanter, bireyin **işlere ve etkinliklere yönelik tutumlarını** belirleyerek mesleki ilgi alanlarını ortaya koymayı amaçlayan bir ilgi envanteridir. Envanter **12 yaşından büyük bireylere uygulanabilir** ve **bireysel ya da grup uygulamasına** uygundur. Testte bireyin ilgileri **10 ana mesleki ilgi alanı** altında değerlendirilir. Envanter **100 maddeden oluşur** ve bireyden bazı maddelerde **iki etkinlik arasından birini seçmesi**, bazı maddelerde ise etkinliğe yönelik **üçlü bir tutum belirtmesi** istenir. Uygulama süresinin kısa olması (yaklaşık 30 dakikanın altında) nedeniyle özellikle **okullardaki rehberlik hizmetlerinde pratik bir şekilde kullanılabilir** ve elde edilen ilgi profili meslek seçimi sürecinde yol gösterici bilgiler sağlar. Bu özellikler soruda verilen tanımla örtüşmektedir. **Doğru cevap C seçeneğidir.**

Strong Mesleki İlgi Envanteri, bireyin ilgi profilini **mesleklerinde başarılı ve doyumlu olan kişilerin ilgi profilleriyle karşılaştırarak** yorumlayan kapsamlı bir mesleki ilgi envanteridir.

Kuder Mesleki Tercih Envanteri, bireyin ilgi alanlarını belirlemek için **zorunlu seçimli üçlü madde formatını** kullanan ve farklı mesleki alanlara yönelik göreli ilgi düzeylerini ölçen bir envanterdir.

Holland Mesleki Kişilik Envanteri, bireyin mesleki ilgilerini **Gerçekçi, Araştırıcı, Sanatçı, Sosyal, Girişimci ve Geleneksel** olmak üzere altı mesleki kişilik tipine göre değerlendirir.

Akademik Benlik Kavramı Ölçeği, bireyin **akademik yeterlik algısını ve kendine ilişkin akademik değerlendirmelerini** ölçmeye yönelik bir ölçektir.

Cevap: C

11. Tanımlanan ölçme aracı **Gazete Haberleri Testi**'dir. Bu test, **Prof. Dr. Hasan Tan** tarafından geliştirilmiş ve bireyin **mesleki ve genel ilgi alanlarını günlük hayattaki gazete okuma davranışı üzerinden belirlemeyi** amaçlayan bir ilgi ölçme tekniğidir. Testte bireye gerçek gazete başlıklarını andıran **haber başlıkları bloklar hâlinde sunulur** ve bireyden bu başlıklar arasından **en çok okumak istediği ve en az ilgisini çeken haberi seçmesi** istenir. Bu seçimler analiz edilerek bireyin **bilimsel, sosyal, ekonomik, sanatsal, politik ve spor gibi alanlara yönelik ilgi profili** belirlenir. Özellikle **ortaöğretim düzeyindeki öğrencilerin mesleki ilgi eğilimlerini ortaya koymak** amacıyla rehberlik ve kariyer danışmanlığında kullanılmaktadır. Soruda özellikle **gazete kupürleri veya haber başlıkları üzerinden tercih yapılması** vurgulandığı için tanımlanan araç bu testtir. **Doğru cevap D seçeneğidir.**

Strong Mesleki İlgi Envanteri, bireyin ilgi profilini **mesleklerinde başarılı ve doyumlu olan kişilerin ilgi profilleriyle karşılaştırarak** yorumlayan kapsamlı bir mesleki ilgi envanteridir.

Akademik Benlik Kavramı Ölçeği, bireyin **akademik yeterlik algısını ve akademik benlik değerlendirmesini** ölçmeye yönelik bir ölçektir.

Kuder Mesleki Tercih Envanteri, bireyin ilgi alanlarını **zorunlu seçimli maddeler** aracılığıyla ölçen bir envanterdir.

Thurstone İlgi Envanteri, bireyin **mesleki alanlara yönelik ilgi ve tutumlarını** ölçen bir ilgi envanteridir.

Cevap: D

12. Soruda tanımlanan ölçek **Akademik Benlik Kavramı Ölçeği (ABKÖ)**'dir. Bu ölçek **Prof. Dr. Yıldız Kuzgun** tarafından geliştirilmiş olup bireyin **sözel, sayısal, şekil-uzay ve göz-el koordinasyonu gibi alanlarda kendi yeteneklerini nasıl algıladığını** ölçmeyi amaçlayan bir öz-bildirim ölçeğidir. Ölçek bireyin gerçek yeteneğini ölçmez; **kendisini bu alanlarda ne kadar başarılı gördüğünü** belirler. Bu nedenle özellikle **eğitsel ve mesleki yönlendirme süreçlerinde**, öğrencilerin hangi alanlarda kendilerini güçlü gördüklerini belirlemek için kullanılır. Soruda vurgulanan **4 temel yetenek alanı (sözel, sayısal, şekil-uzay, göz-el koordinasyonu)** bu ölçeğin temel yapısını tanımlamaktadır.

Gazete Haberleri Testi, bireyin gazete başlıkları arasından seçim yaparak **ilgi alanlarını belirlemeye** yönelik bir tekniktir.

Kendini Değerlendirme Envanteri, bireyin **yetenek, ilgi ve mesleki değerlerini birlikte değerlendiren** ve **170 maddeden oluşan** çok boyutlu bir kariyer envanteridir.

Kendini Keşfetme Ölçeği, bireyin **kendini tanıma ve farkındalık düzeyini** değerlendirmeye yönelik ölçme araçları arasında yer alır.

Mesleki Yönelim Envanteri, **Muharrem Kepçeoğlu** tarafından geliştirilmiş bir **ilgi envanteridir** ve **60 madde ile 360 seçenekten** oluşur.

Cevap: D

13. Tanımlanan envanter **Mesleki Yönelim Envanteri (MYE)**'dir. Bu envanter **Prof. Dr. Muharrem Kepçeoğlu** tarafından geliştirilmiş ve bireyin **mesleki faaliyetlere yönelik ilgi eğilimlerini** belirlemek amacıyla kullanılan bir ilgi envanteridir. Envanterin yapısı **60 maddeden** oluşur ve her maddede bireye **birbiriyle rekabet eden 6 farklı seçenek** sunulur. Birey bu seçeneklerden **kendisine en uygun olan yalnızca birini** seçer. Böylece toplamda **360 farklı seçenekten elde edilen veriler** analiz edilerek bireyin mesleki ilgi ve yönelimleri belirlenir. Bu yapı özellikle **lise öğrencilerinin yükseköğretim tercih eğilimlerini belirlemede** rehberlik hizmetlerinde kullanılmaktadır. Soruda verilen **60 madde ve 360 seçenekten oluşan yapı** bu envanteri açıkça tanımlamaktadır.

Gazete Haberleri Testi, bireyin gazete başlıkları arasından seçim yaparak **ilgi alanlarını belirlemeye** yönelik bir tekniktir.

Akademik Benlik Kavramı Ölçeği, bireyin **sözel, sayısal, şekil-uzay ve göz-el koordinasyonu alanlarında kendi yetenek algısını** ölçen bir öz-bildirim ölçeğidir.

Kuder Mesleki Tercih Envanteri, bireyin ilgi alanlarını **zorunlu seçimli maddeler** aracılığıyla ölçen bir mesleki ilgi envanteridir.

Strong Mesleki İlgi Envanteri, bireyin ilgi profilini **mesleklerinde başarılı ve doyumlu olan kişilerin ilgi profilleriyle karşılaştırarak** yorumlayan kapsamlı bir ilgi envanteridir.

Cevap: E

14. Tanımlanan ölçme aracı **Kendini Değerlendirme Envanteri (KDE)**'dir. Bu envanter **Prof. Dr. Yıldız Kuzgun** tarafından geliştirilmiş ve bireyin **meslek seçimi sürecinde önemli olan yetenek, ilgi ve mesleki değerlerini birlikte değerlendirmeyi** amaçlayan çok boyutlu bir kariyer envanteridir. Envanter özellikle bireyin **kendi kendini tanıma sürecini desteklemek** amacıyla hazırlanmış olup uygulama ve puanlaması büyük ölçüde **bireyin kendisi tarafından yapılabilecek bir formatta** düzenlenmiştir. Ölçek **3 yetenek alanı (sözel, sayısal, şekil-uzay)**, **11 ilgi alanı** ve **9 mesleki değer alanı** olmak üzere **toplam 23 alt boyuttan** oluşur. Bu boyutların her biri **10 maddelik gruplarla ölçülür** ve envanterin tamamı **230 maddeden** oluşur. Bu yapısı sayesinde bireyin **hangi alanlarda kendini yeterli gördüğü, nelerden hoşlandığı ve bir meslekten ne beklediği** birlikte değerlendirilerek kariyer danışmanlığı sürecinde kapsamlı bir profil oluşturulur. Soruda verilen **23 alt boyut ve 230 maddeden oluşan yapı ile yetenek-ilgi-mesleki değerleri birlikte ölçme özelliği** bu envanteri tanımlamaktadır.

Strong Mesleki İlgi Envanteri, bireyin ilgi profilini **mesleklerinde başarılı ve doyumlu olan kişilerin ilgi profilleriyle karşılaştırarak** yorumlayan kapsamlı bir mesleki ilgi envanteridir.

Akademik Benlik Kavramı Ölçeği, bireyin **sözel, sayısal, şekil-uzay ve göz-el koordinasyonu alanlarında kendi yetenek algısını** ölçen bir öz-bildirim ölçeğidir.

Gazete Haberleri Testi, bireyin gazete başlıkları arasından seçim yaparak **ilgi alanlarını belirlemeye** yönelik bir tekniktir.

Thurstone İlgi Envanteri, bireyin **mesleki alanlara yönelik ilgi ve tutumlarını** ölçen bir ilgi envanteridir.

Cevap: D

15. Tanımlanan envanter **Kendini Keşfetme Envanteri**'dir. Bu envanter, **John Holland'ın Kişilik-Çevre Uyumu Kuramı'na** dayanılarak geliştirilmiş bir kendini değerlendirme aracıdır. Kurama göre bireyler sahip oldukları kişilik özelliklerine uygun **mesleki çevrelerde** daha başarılı ve doyumlu olurlar. Envanter bireyin mesleki eğilimlerini **Holland'ın belirlediği altı kişilik tipi** (Gerçekçi, araştırıcı, sanatçı, sosyal, girişimci ve geleneksel) üzerinden değerlendirir. Yapısal olarak **etkinlikler, yeterlilikler ve meslekler** gibi bölümlerden oluşur ve bireyden bu maddelere yönelik tercihlerini belirtmesi istenir. Testin sonunda bireyin en yüksek puanı aldığı üç tip belirlenir ve bu sonuç **üç harften oluşan Holland kodu** şeklinde ifade edilerek bireyin mesleki yönelimini gösterir. Soruda belirtilen **6 kişilik tipi ve üç harfli Holland kodu** bu envanteri tanımlamaktadır.

Strong Mesleki İlgi Envanteri, bireyin ilgi profilini mesleklerinde başarılı ve doyumlu olan kişilerin ilgi profilleriyle karşılaştırarak yorumlayan kapsamlı bir mesleki ilgi envanteridir.

Akademik Benlik Kavramı Ölçeği, bireyin **sözel, sayısal, şekil-uzay ve göz-el koordinasyonu alanlarında kendi yetenek algısını** ölçen bir öz-bildirim ölçeğidir.

Thurstone İlgi Envanteri, bireyin farklı meslek alanlarına yönelik **ilgi ve tutumlarını** ölçen bir ilgi envanteridir.

Gazete Haberleri Testi, bireyin gazete başlıkları arasından seçim yaparak **ilgi alanlarını belirlemeye** yönelik bir tekniktir.

Cevap: E

1. Tanımlanan ölçme aracı **Kuder İlgi Alanları Tercihi Envanteri**'dir. Bu envanter **Frederic Kuder** tarafından geliştirilmiş bir **ilgi envanteridir** ve kariyer danışmanlığı sürecinde bireyin hangi faaliyetlere daha fazla ilgi duyduğunu belirlemeyi amaçlar. Envanteri diğer ilgi envanterlerinden ayıran en önemli özellik **zorunlu seçmeli üçlü madde yapısıdır**. Testte bireye **üç etkinlikten oluşan gruplar** sunulur ve birey bu üç seçenekten **en çok sevdiği ve en az sevdiği etkinliği** işaretler. Soruda belirtilen yapı **168 üçlü grup ve toplam 504 etkinlik** içeren **Kuder Genel İlgi Envanteri (Kuder-E)** formunun özellikleriyle örtüşmektedir. Elde edilen sonuçlar bireyin ilgilerini **10 temel ilgi alanı** altında değerlendirerek kariyer profili oluşturur. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

Strong Mesleki İlgi Envanteri, Edward Strong tarafından geliştirilen bir ilgi envanteridir. Bireyin meslekler, dersler ve boş zaman etkinliklerine yönelik ilgilerini ölçer ve sonuçları **mesleklerinde başarılı ve doyumlu kişilerin ilgi profilleriyle karşılaştırarak** yorumlar.

Gazete Haberleri Testi, Hasan Tan tarafından geliştirilen bir ilgi belirleme tekniğidir. Bireye **gazete haber başlıkları** sunulur ve en çok ilgisini çeken başlıkları seçmesi istenir; böylece ilgi alanları belirlenir.

Kendini Keşfetme Envanteri, John Holland'ın kişilik-çevre uyumu kuramına dayanır. Bireyin mesleki eğilimlerini **6 kişilik tipi** üzerinden değerlendirir ve sonuç **üç harften oluşan Holland kodu** ile ifade edilir.

Thurstone İlgi Envanteri, L. L. Thurstone tarafından geliştirilmiş olup mesleki ilgileri **faktör analizi ile belirlenen 10 temel alan** altında değerlendirir. Genellikle **100 ikili meslek çifti** içeren maddelerden oluşur ve birey iki meslekten hangisini tercih ettiğini belirtir.

Cevap: B

2. Soruda verilen özellikler **23 resimli karttan oluşması**, **resimlere bakarak hikâye anlatılmasının istenmesi** ve **uygulamanın iki farklı güne yayılabilmesi** gibi özelliklerle **Resim Yorumlama Testi**'ni tanımlamaktadır. Bu test **Delbert C. Beier** tarafından geliştirilmiş **projektif (yansıtmalı) bir testtir**. Test **23 resimli karttan oluşur** ve birey kartlardaki sosyal sahneler hakkında hikâyeler anlatarak **aile ilişkileri, sosyal uyum, korkular ve içsel çatışmalarını** yansıtır. Test **tipik performans** niteliğindedir ve genellikle **5-6 yaş ve üzeri çocuklara** uygulanır.

Rorschach Mürekkep Lekesi Testi: Hermann Rorschach tarafından geliştirilmiştir. Test **10 mürekkep lekesi kartından** oluşur ve bireyin bu belirsiz lekeleri nasıl yorumladığına göre kişilik özellikleri değerlendirilir.

Tematik Algı Testi: Henry A. Murray ve Christiana Morgan tarafından geliştirilmiştir. Test **30 resim ve 1 boş karttan** oluşur ve bireyin resimler üzerinden oluşturduğu hikâyeler aracılığıyla **ihtiyaçlar, güdüler ve içsel çatışmalar** analiz edilir.

Çocuk Algılama Testi: Leopold Bellak ve Sonya Bellak tarafından geliştirilmiştir. Test **hayvan figürleri içeren 10 karttan** oluşur ve özellikle **3-10 yaş arası çocukların** aile ilişkileri ve temel çatışmalarını değerlendirmek için kullanılır.

Goodenough-Harris Adam Çizme Testi: Florence Goodenough ve Dale Harris tarafından geliştirilmiştir. Çocuktan **bir insan resmi çizmesi** istenir ve çizimdeki ayrıntılar çocuğun **bilişsel olgunluğu** hakkında bilgi verir.

Cevap: A

3. Standart başarı testleri ile öğretmen yapımı başarı testleri arasındaki en temel fark **standartlaştırma sürecidir**. Standart başarı testleri geliştirilirken **test maddelerinin hazırlanması, uygulanması, puanlanması ve sonuçların yorumlanması belirli bilimsel kurallara bağlanır ve geniş bir temsilî örneklem üzerinde normlar oluşturulur**. Böylece elde edilen puanlar bireyin yalnızca kendi sınıfındaki öğrencilerle değil, **norm grubuyla karşılaştırılarak** yorumlanabilir. Bu özellik, standart başarı testlerinin en belirgin ve ayırt edici özelliğidir. **C seçeneği doğrudur.**

A) **Sınavın temel amacının öğrenilen bilgileri ölçmesi:** Bu özellik hem **öğretmen yapımı başarı testlerinde hem de standart başarı testlerinde** bulunur; ayırt edici bir özellik değildir.

B) **Yalnızca bilişsel alanı ölçmesi:** Başarı testleri çoğunlukla bilişsel alanı ölçse de bu durum **standart testlere özgü değildir**.

D) **Çoktan seçmeli veya doğru-yanlış maddeler kullanması:** Öğretmen yapımı testlerde de bu tür maddeler kullanılabilir; bu nedenle ayırt edici bir özellik değildir.

E) **Maddelerin kolaydan zora sıralanması:** Bu, test hazırlama sürecinde tercih edilen bir düzenleme olabilir ancak **standart testleri diğerlerinden ayıran temel özellik değildir**.

Cevap: C

4. Soruda verilen özellikler **A ve B olmak üzere iki eşdeğer formunun bulunması**, **toplam 45 mürekkep lekesi kartından oluşması**, **her karta yalnızca tek yanıt verilmesinin zorunlu olması** ve yanıtların **22 farklı değişken üzerinden nicel olarak puanlanması** gibi ayırt edici nitelikleriyle **Holtzman Mürekkep Lekesi Testini** tanımlamaktadır. Bu test **Wayne H. Holtzman** tarafından geliştirilmiş **projektif (yansıtmalı) bir kişilik değerlendirme aracıdır**. Test **45 mürekkep lekesi kartından oluşur ve A ile B olmak üzere iki paralel forma sahiptir**. Uygulamada bireyden **her karta yalnızca tek yanıt vermesi istenir**; bu özellik testin **psikometrik güvenirliğini artırmak amacıyla** geliştirilmiştir. Verilen yanıtlar **22 farklı değişken üzerinden sistematik biçimde puanlanarak bireyin kişilik özelliklerine ilişkin nicel bir profil** oluşturulur.

Rorschach Mürekkep Lekesi Testi: Hermann Rorschach tarafından geliştirilmiştir. Test **10 mürekkep lekesi kartından** oluşur ve birey her karta **birden fazla yanıt verebilir**. Bireyin **belirsiz mürekkep lekelerini nasıl algıladığı ve yorumladığı** üzerinden kişilik özellikleri değerlendirilir.

Tematik Algı Testi: Henry A. Murray ve Christiana Morgan tarafından geliştirilmiştir. Test **30 resimli kart ve 1 boş karttan** oluşur. Bireyden resimlere bakarak **hikâyeler oluşturması** istenir ve bu hikâyeler aracılığıyla **ihtiyaçlar, güdüler ve içsel çatışmalar** analiz edilir.

Çocuk Algılama Testi: Leopold Bellak ve Sonya Bellak tarafından geliştirilmiştir. Test **hayvan figürleri içeren 10 karttan** oluşur ve özellikle **3-10 yaş arası çocukların aile ilişkileri ve temel çatışmalarını** değerlendirmek amacıyla kullanılır.

Louisa Düss Psikanalitik Hikâye Testi: Louisa Düss tarafından geliştirilmiştir. Test **10 kısa hikâyeden** oluşur ve çocukların **duygusal çatışmalarını ve bilinçdışı süreçlerini** değerlendirmeyi amaçlayan **sözel projektif bir tekniktir**.

Cevap: C

5. Soruda verilen özellikler **öğrencilerin seçecekleri mesleklere karşı geliştirdikleri duygusal tepkiyi, inançları ve genel olumlu ya da olumsuz yönelimlerini belirleme** amacıyla ilgilidir. Ayrıca metinde bu yönelimlerin **motivasyon ve değer yargılarını yansıtan öğrenilmiş eğilimler** olduğu vurgulanmaktadır. Ölçme ve değerlendirme literatüründe **bir nesneye, mesleğe ya da duruma yönelik duygusal, bilişsel ve davranışsal eğilimler "tutum" kavramı ile açıklanır**. Bu nedenle bireylerin **mesleklere yönelik olumlu ya da olumsuz değerlendirmelerini, inançlarını ve duygusal yönelimlerini** belirlemek için en uygun ölçme aracı **tutum ölçekleridir**. Tutum ölçekleri genellikle **Likert tipi derecelendirme biçiminde hazırlanır** ve bireyin belirli bir konuya ilişkin **öğrenilmiş eğilimlerini** ortaya koymayı amaçlar. **Doğru cevap tutum ölçekleridir.**

Standart başarı testleri: Bireylerin **belirli bir ders ya da öğretim programındaki akademik başarı düzeylerini** ölçmek amacıyla kullanılan ölçme araçlarıdır.

Zekâ testleri: Bireyin **genel zihinsel kapasitesini ve bilişsel potansiyelini** ölçmeye yönelik testlerdir.

İlgi envanterleri: Bireylerin **hangi etkinlik ve meslek alanlarına ilgi duyduklarını** belirlemek için kullanılır.

Yetenek testleri: Bireyin **belirli alanlardaki beceri ve performans potansiyelini** ölçmeyi amaçlayan testlerdir.

Cevap: D

6. Soruda verilen durumda **ergenlik döneminde ilgi alanlarının henüz istikrar kazanmadığı ve zaman içinde değişebildiği** vurgulanmaktadır. Mesleki rehberlik literatürüne göre **ilgi envanterleri bireyin o andaki ilgi ve motivasyon düzeyini gösteren bir "anlık profil" sunar**. Bu nedenle elde edilen sonuçlar **kesin ve değişmez kariyer kararları olarak değil, bireyin kendini tanımasına yardımcı olan bir keşif sürecinin parçası olarak** değerlendirilmelidir. Psikolojik danışman, envanter sonuçlarını **bireyin kendini keşfetmesini destekleyen, esnek ve gelişime açık yönlendirmeler için bir veri kaynağı olarak** kullanmalıdır. **Doğru cevap ilgi envanteri sonuçlarını bireyin mevcut ilgi ve motivasyon düzeyini gösteren bir anlık durum olarak değerlendirmeyi ifade eden B seçeneğidir.**

Standart başarı testleri: Bireyin **belirli derslerdeki akademik öğrenme düzeyini ve başarı performansını** ölçer; mesleki ilgi yönelimlerini doğrudan belirlemez.

Zekâ testleri: Bireyin **genel zihinsel kapasitesi, akıl yürütme gücü ve bilişsel potansiyeli** hakkında bilgi verir.

İlgi envanterleri: Bireyin **hangi etkinlik ve meslek alanlarına ilgi duyduğunu** belirlemeye yönelik araçlardır; ancak özellikle ergenlik döneminde bu ilgi alanları **değişebilir ve zamanla gelişebilir**.

Yetenek testleri: Bireyin **belirli alanlardaki performans potansiyelini ve beceri düzeyini** ölçmeyi amaçlayan ölçme araçlarıdır.

Cevap: B

7. Soruda verilen özellikler **psikopatolojik belirtilerin hızlı biçimde taranması amacıyla geliştirilmiş olması**, **53 maddeden oluşması**, **son bir hafta içindeki belirtilerin 5 dereceli Likert tipi ölçekle değerlendirilmesi** ve **anksiyete, depresyon, somatizasyon, hostilite ve olumsuz benlik kavramı gibi belirtileri ölçmesi** gibi ayırt edici niteliklerdir. Ayrıca uygulama sonunda **bireyin genel belirti düzeyini gösteren Genel Semptom Şiddet İndeksi (GSI)** hesaplanabilmesi de önemli bir özelliktir. Bu özellikler **Leonard R. Derogatis tarafından geliştirilen Kısa Semptom Ölçeği'ni** tanımlamaktadır. Ölçek özellikle **araştırmalarda ve zamanın sınırlı olduğu klinik tarama çalışmalarında kullanılan, 53 maddelik kısa bir psikopatoloji tarama aracıdır**. **Doğru cevap kısa semptom ölçeğidir.**

Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri: Hathaway ve McKinley tarafından geliştirilmiştir. Bireyin **kişilik özelliklerini ve psikopatolojik eğilimlerini geniş kapsamlı biçimde değerlendiren** çok boyutlu bir kişilik envanteridir.

Beck Depresyon Envanteri: Aaron T. Beck tarafından geliştirilmiştir ve bireydeki **depresyon belirtilerinin şiddetini** ölçmeye yönelik bir öz-bildirim ölçeğidir.

Belirti Tarama Listesi (SCL-90-R): Leonard R. Derogatis tarafından geliştirilmiştir ve **90 maddeden oluşan** kapsamlı bir psikopatoloji tarama ölçeğidir.

Durumluk Sürekli Kaygı Envanteri: Spielberger tarafından geliştirilmiştir ve bireyin **durumluk ve sürekli kaygı düzeylerini** ölçmeyi amaçlar.

Cevap: E

8. Soruda **mesleki yönlendirmede ilgi envanteri sonuçlarının doğru ve etkili kullanımı** sorulmakta ve **uygun olmayan uygulama** istenmektedir. Mesleki rehberlik literatürüne göre **ilgi envanterleri bireyin hangi etkinlik ve meslek alanlarına ilgi duyduğunu gösteren araçlardır**, ancak meslek seçimi yalnızca ilgiye dayandırılmaz. Sağlıklı bir mesleki karar sürecinde **ilgi, yetenek, kişilik özellikleri, değerler ve bireyin çevresel koşulları birlikte değerlendirilmelidir**. Bu nedenle ilgi envanteri sonuçlarını **kariyer kararında tek ve en önemli belirleyici olarak kabul etmek ve yetenek ile kişilik gibi diğer önemli faktörleri ikinci plana atmak** mesleki rehberlik ilkelerine uygun değildir. **Bu nedenle doğru cevap E seçeneğidir.**

A seçeneği: İlgi envanteri sonuçlarını bireyin **meslek hedefleri ve beklentileriyle karşılaştırmak**, değerlendirme sürecinde **tutarlılık analizi yapmak** açısından uygun bir uygulamadır.

B seçeneği: Sadece yüksek puanlı alanlara değil, **düşük ilgi puanı alınan alanların nedenlerini de tartışmak**, bireyin kendini daha iyi tanımasına yardımcı olacağı için uygun bir yaklaşımdır.

C seçeneği: Bireyin yüksek ilgi duyduğu alanları

daha ayrıntılı araştırması ve o alanda çalışan kişilerle görüşmesi meslek araştırması sürecini destekleyen uygun bir rehberlik uygulamasıdır.

D seçeneği: İlgi alanlarının özellikle gelişim dönemlerinde **değişebilir olduğunu vurgulamak**, ilgi envanterlerinin yorumlanmasında önemli bir ilkedir.

Cevap: E

9. Soruda verilen özellikler **bireyin ruh sağlığına ilişkin belirtileri kapsamlı biçimde taramak amacıyla kullanılması**, **klinik tanı koymak için tek başına yeterli olmaması ve daha çok tarama ile tedavi sürecini izleme amacıyla kullanılması**, **genellikle 17 yaş ve üzerindeki bireylere uygulanması** ve özellikle **9 temel psikopatoloji boyutunu ölçmeye odaklanması** gibi ayırt edici niteliklerdir. Bu özellikler **Leonard R. Derogatis tarafından geliştirilen Semptom Kontrol Listesi (SCL-90-R)** ölçeğini tanımlamaktadır. Bu ölçek **90 maddeden oluşan, bireyin son dönemde yaşadığı psikolojik belirtilerin düzeyini değerlendiren kapsamlı bir psikopatoloji tarama aracıdır** ve **somatizasyon, obsesif-kompulsif belirtiler, kişilerarası duyarlılık, depresyon, anksiyete, hostilite, fobik anksiyete, paranoid düşünce ve psikotizm** olmak üzere **dokuz temel belirti boyutunu** ölçer. **Doğru cevap semptom kontrol listesidir (SCL-90-R).**

Beck Depresyon Envanteri: Aaron T. Beck tarafından geliştirilmiştir ve bireydeki **depresyon belirtilerinin şiddetini** ölçmeye yönelik bir öz bildirim ölçeğidir.

Kısa Semptom Envanteri: Leonard R. Derogatis tarafından geliştirilmiş olup **53 maddeden oluşan**, psikopatolojik belirtileri hızlı biçimde taramak için kullanılan kısa bir ölçektir.

Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri: Hathaway ve McKinley tarafından geliştirilmiş olup bireyin **kişilik özelliklerini ve psikopatolojik eğilimlerini** geniş kapsamlı biçimde değerlendiren bir kişilik envanteridir.

Louisa Düss Psikanalitik Hikâye Testi: Louisa Düss tarafından geliştirilmiş **10 hikâyeden oluşan projektif bir testtir** ve çocukların duygusal çatışmalarını değerlendirmeyi amaçlar.

Cevap: D

10. Soruda verilen özellikler bireydeki depresif belirtilerin varlığını ve şiddetini hızlı biçimde belirlemek amacıyla kullanılan bir kendini değerlendirme aracı olması, depresyonun bilişsel, duygusal, motivasyonel ve somatik boyutlarını kapsaması, toplam 21 maddeden oluşması ve her maddede belirtinin şiddetine göre sıralanmış dört ifade seçeneğinin bulunması gibi ayırt edici niteliklerdir. Bu özellikler **Aaron T. Beck tarafından geliştirilen Beck Depresyon Ölçeğini** tanımlamaktadır. Bu ölçek **21 maddeden oluşan ve her maddede 0-3 arasında derecelendirilen dört seçenek bulunan bir öz bildirim ölçeğidir**. Ölçekten elde edilen toplam puan **depresyon belirtilerinin şiddetini nicel olarak belirlemeye yardımcı olur**, ancak tek başına klinik tanı koymak için kullanılmaz ve daha çok tarama ile tedavi sürecini izleme amacıyla kullanılır. **Doğru cevap Beck Depresyon Ölçeğidir.**

Louisa Düss Psikanalitik Hikâye Testi: Louisa Düss tarafından geliştirilmiş **10 hikâyeden oluşan projektif bir testtir** ve çocukların bilinçdışı çatışmalarını değerlendirmeyi amaçlar.

Kısa Semptom Envanteri: Leonard R. Derogatis tarafından geliştirilen ve **53 maddeden oluşan** psikopatolojik belirtileri hızlı biçimde taramak amacıyla kullanılan bir ölçektir.

Belirti Tarama Listesi (SCL-90-R): Leonard R. Derogatis tarafından geliştirilmiş olup **90 maddeden oluşan** ve bireyin psikopatolojik belirtilerini geniş kapsamlı biçimde değerlendiren bir tarama ölçeğidir.

Durumluk Sürekli Kaygı Envanteri: Charles D. Spielberger tarafından geliştirilmiş olup bireyin **durumluk ve sürekli kaygı düzeylerini** ölçmeyi amaçlayan bir ölçektir.

Cevap: C

11. Soruda verilen özellikler **Raymond Cattell tarafından faktör analizi yöntemi kullanılarak geliştirilmiş olması**, psikopatolojiyi değil **normal kişilik özelliklerini ölçmeye odaklanması** ve bireyin **kaygı, baskınlık, duygusal istikrar, sosyal cesaret gibi temel kişilik boyutlarını** değerlendirmesi gibi ayırt edici niteliklerdir. Ayrıca sonuçların **kişilik profili** şeklinde yorumlanması da bu envanterin önemli bir özelliğidir. Bu özellikler **Raymond B. Cattell tarafından geliştirilen 16 Faktör Kişilik Envanteri'ni (16PF)** tanımlamaktadır. Bu envanter, faktör analizi ile belirlenen **16 temel kişilik boyutunu** ölçen bir kendini değerlendirme aracıdır ve bireyin normal kişilik özelliklerini çok boyutlu biçimde değerlendirmeyi amaçlar.

Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri: Hathaway ve McKinley tarafından geliştirilmiştir ve daha çok **psikopatolojik eğilimleri** değerlendirmeye yönelik bir kişilik envanteridir.

Beş Faktör Kişilik Envanteri: Kişiliği **beş temel boyutta** (dışadönüklük, uyumluluk, sorumluluk, duygusal dengelilik, deneyime açıklık) açıklayan modele dayalıdır.

Edwards Kişisel Tercih Envanteri: Allen L. Edwards tarafından geliştirilmiş olup **Murray'ın psikojenik ihtiyaçlar kuramına** dayalı olarak bireyin ihtiyaç ve güdülerini ölçmeyi amaçlar.

Durumluk Sürekli Kaygı Envanteri: Spielberger tarafından geliştirilmiştir ve bireyin **durumluk ve sürekli kaygı düzeyini** ölçer.

Cevap: E

12. Soruda verilen özellikler **bireyin kişisel ve sosyal uyum düzeylerini ölçmeyi amaçlaması**, **toplam 168 maddeden oluşması**, yanıtların **"Evet / Hayır" biçiminde alınması** ve envanterin **kendini gerçekleştirme, duygusal kararlılık, aile ilişkileri ve antisosyal eğilimler gibi sekiz alt ölçeğe sahip olması** gibi ayırt edici niteliklerdir. Bu özellikler **İbrahim Ethem Özgüven tarafından geliştirilen Hacettepe Kişilik Envanteri'ni** tanımlamaktadır. Bu envanter bireyin **kişisel uyum ve sosyal uyum düzeylerini** değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş olup **8 alt ölçekten ve toplam 168 maddeden oluşur**. Alt ölçeklerden elde edilen **yüksek puanlar ilgili alanda daha yüksek uyumu** gösterir.

Belirti Tarama Listesi (SCL-90-R): Leonard R. Derogatis tarafından geliştirilmiş olup **90 maddeden oluşan** ve psikopatolojik belirtileri tarayan bir ölçektir.

Beş Faktör Kişilik Envanteri: Kişiliği **dışadönüklük, uyumluluk, sorumluluk, duygusal dengelilik ve deneyime açıklık** olmak üzere beş temel boyutta değerlendiren modele dayanır.

Edwards Kişisel Tercih Envanteri: Allen L. Edwards tarafından geliştirilmiş olup **Murray'ın psikojenik ihtiyaçlar kuramına** dayalı olarak bireyin ihtiyaç ve güdülerini ölçer.

Durumluk Sürekli Kaygı Envanteri: Charles D. Spielberger tarafından geliştirilmiş olup bireyin **durumluk ve sürekli kaygı düzeyini** ölçer.

Cevap: D

13. Soruda **standart başarı testlerinin temel kullanım amaçlarından biri olmayan durum** sorulmaktadır. Standart başarı testleri öğrencilerin **belirli bir ders veya öğretim programındaki bilgi ve beceri düzeylerini ölçmek**, öğretim programının **hedeflerine ulaşılıp ulaşılmadığını değerlendirmek**, öğrencilerin başarılarını **norm grubuyla karşılaştırarak yorumlamak** ve bazı durumlarda **yerleştirme ve seçme süreçlerinde ölçüt olarak kullanmak** amacıyla geliştirilmiştir. Buna karşılık öğrencilerin **motivasyon, merak ve kişisel tercih eğilimlerini belirlemek** standart başarı testlerinin amacı değildir; bu tür özellikler daha çok **ilgi envanterleri ve tutum ölçekleri** ile değerlendirilir. Bu nedenle doğru olmayan ifade **B seçeneğidir**.

A seçeneği: Öğrencilerin belirli bir ders ya da alandaki **akademik kazanımlarını belirlemek**, standart başarı testlerinin temel kullanım amaçlarından biridir.

C seçeneği: Öğretim programının **hedeflerine ulaşılıp ulaşılmadığını değerlendirmek** ve programın etkililiğini incelemek için başarı testlerinden yararlanılabilir.

D seçeneği: Başarı testleri bazı durumlarda **yerleştirme ve seçme süreçlerinde ölçüt olarak** kullanılabilir.

E seçeneği: Öğrencinin performansını **geniş ve temsilî bir norm grubuyla karşılaştırarak yorumlamak**, standart testlerin önemli özelliklerinden biridir.

Cevap: B

14. Soruda **ilgi envanterlerinin kullanım amaçları arasında yer almayan durum** sorulmaktadır. İlgi envanterleri bireyin **hangi etkinlik ve meslek alanlarına ilgi duyduğunu**, hangi alanlarda **daha fazla doyum ve motivasyon yaşayabileceğini** belirlemek amacıyla kullanılır. Bu araçlar mesleki rehberlik sürecinde bireyin **hoşlandığı alanları keşfetmesine yardımcı olur**, eğitim ve meslek seçiminde **alternatif seçenekler hakkında farkındalık kazandırır** ve bireyin yönelimleri hakkında rehberlik hizmetlerine veri sağlar. Ancak ilgi envanterleri bireyin **bilişsel kapasitesini veya hangi alanlarda üstün performans gösterebileceğini** doğrudan ölçmez; bu özellikler daha çok **yetenek ve zekâ testleri** ile belirlenir. Bu nedenle doğru olmayan ifade **C seçeneğidir**.

A seçeneği: İlgi envanterleri bireyin **hangi eğitim ve meslek alanlarına yönelme eğiliminde olduğunu** göstererek mesleki planlama için ipuçları sağlayabilir.

B seçeneği: Bireyin **kişisel doyum sağlayabileceği ve motive olacağı meslek alanlarını** belirlemek ilgi envanterlerinin temel kullanım amaçlarından biridir.

D seçeneği: Öğrencinin **derslere ve etkinliklere yönelik ilgi alanlarını anlamak**, eğitim ortamını düzenleme ve rehberlik çalışmalarında yararlı bilgiler sağlayabilir.

E seçeneği: Bireyin **hoşlandığı alanları keşfetmesine yardımcı olmak** ve mesleki rehberlik sürecinde alternatif seçenekler sunmak ilgi envanterlerinin temel amaçları arasındadır.

Cevap: C

15. Soruda **tutum envanterlerinin doğasına ilişkin doğru olmayan ifade** sorulmaktadır. Tutumlar bireyin bir nesneye, kişiye ya da duruma yönelik **duygusal, bilişsel ve davranışsal eğilimlerini** ifade eden psikolojik yapılardır ve **doğrudan gözlemlenemez**. Bu nedenle tutumlar genellikle **öz bildirim temelli ölçeklerle** ölçülür ve ölçek sonuçları bireyin **belirli bir zamandaki tutum eğilimini** yansıtır. Tutum ölçekleri çoğunlukla **Likert tipi derecelendirme yöntemleriyle** hazırlanır ve öğrencilerin **derslere, okula, mesleklere veya çeşitli sosyal konulara yönelik tutumlarını** belirlemek için kullanılabilir. Buna karşılık tutumların ölçülmesinde kullanılan araçların geçerlik ve güvenirliğinin **standart başarı testlerinden daha yüksek olması gerektiği** şeklinde bir beklenti yoktur. Çünkü tutumlar **dolaylı ölçülen psikolojik özelliklerdir** ve ölçümü başarı testlerine göre daha karmaşık olabilir. Bu nedenle doğru olmayan ifade **A seçeneğidir**.

B seçeneği: Tutumların doğrudan gözlenemeyen içsel eğilimler olması nedeniyle **öz bildirim temelli ölçeklerle ölçülmesi** doğru bir ifadedir.

C seçeneği: Tutumlar **zaman içinde değişebilir** ve ölçüm sonuçları bireyin belirli bir andaki eğilimini yansıtır.

D seçeneği: Tutum ölçekleri çoğunlukla **Likert tipi derecelendirme yöntemleriyle** hazırlanır.

E seçeneği: Tutum envanterleri öğrencilerin **derslere, okula, mesleklere veya sosyal konulara yönelik duygusal yönelimlerini** belirlemek amacıyla kullanılabilir.

Cevap: A

1. Soruda, tutum ölçekleri içinde **bireyin bir sosyal, etnik ya da ırksal gruba yönelik kabul veya ret düzeyini**, **en yakın kişisel ilişkiden en uzak ilişkiye doğru hiyerarşik bir sıralama ile** ölçen klasik araç sorulmaktadır. Bu tanım, doğrudan **sosyal mesafe kavramına dayanan** ve bireyin bir gruba ne ölçüde yakın ilişki kurmayı kabul ettiğini belirleyen **Bogardus Sosyal Mesafe Ölçeği**'ni ifade eder. Bu ölçekte maddeler, **evlilik gibi en yakın ilişkiden başlayarak komşuluk, vatandaşlık gibi daha uzak ilişkilere doğru sıralanır** ve bireyin tutumunun sınırları bu **hiyerarşik yapı** üzerinden belirlenir. **Bu nedenle doğru cevap B seçeneğidir.**

A seçeneği: Thurstone Eşit Görünen Aralıklar Ölçeği, maddelerin uzmanlar tarafından derecelendirilmesiyle oluşturulan ve **eşit aralıklı kabul edilen** bir tutum ölçeğidir; ancak **sosyal mesafe ve ilişki yakınlığına dayalı hiyerarşik sıralama içermez**.

C seçeneği: Guttman Ölçekleme Tekniği, **kümülatif (birikimli) yapıdadır** ve maddeler zorluk ya da şiddet düzeyine göre sıralanır; ancak bu teknik **özgül olarak sosyal mesafeyi ölçmez**.

D seçeneği: Likert tipi ölçekler, bireyin ifadelere katılma derecesini belirlediği ve **puanların toplanmasıyla genel tutumun hesaplandığı** ölçeklerdir; **hiyerarşik sosyal ilişki düzeyi içermez**.

E seçeneği: Beş Faktör Kişilik Envanteri, bireyin **kişilik özelliklerini ölçer**, tutum ölçmeye yönelik bir araç değildir.

Cevap: B

2. Soruda, tutum ölçümünde kullanılan tekniklerden **Guttman ölçeklemesinin en belirgin ve ayırt edici yapısal özelliği** sorulmaktadır. Guttman ölçeği, **birikimli (kümülatif) ve tek boyutlu** bir yapıya sahiptir. Temel mantığı, maddelerin **en zayıf tutumdan en şiddetli tutuma doğru hiyerarşik olarak sıralanmasıdır**. Bu yapı içinde birey, daha yüksek düzeyde (daha şiddetli) bir maddeyi kabul ediyorsa, **kendinden önce gelen tüm daha düşük düzeydeki maddeleri de kabul etmiş sayılır**. Bu zorunlu kabul ilişkisi, tekniğin ayırt edici özelliğidir. **Doğru cevap C seçeneğidir.**

A seçeneği: Thurstone Eşit Görünen Aralıklar Ölçeği'ne aittir. Maddeler uzmanlar tarafından derecelendirilir ve **medyan değerlere göre eşit aralıklı kabul edilir**, Guttman'daki kümülatif yapı bulunmaz.

B seçeneği: Likert tipi ölçekleri ifade eder. Bireyler her maddeye **katılma derecelerini belirtir ve toplam puan elde edilir**; ancak **hiyerarşik ve birikimli yapı yoktur**.

D seçeneği: Guttman ölçeklemede temel ölçüt **ölçeklenebilirlik katsayısıdır**. Yalnızca **Cronbach alfa güvenirlik katsayısına bakılması yeterli değildir** ve bu ifade tekniğin doğasına uygun değildir.

E seçeneği: Guttman ölçeğinde maddeler **rastgele değil, hiyerarşik ve sistematik biçimde düzenlenir**; bu nedenle ifade yanlıştır.

Cevap: C

3. Soruda, **Türkiye'nin ilk yerli zekâ ölçeği**, **Türk kültürüne uygun normlarla geliştirilmiş**, **Cattell-Horn-Carroll (CHC) kuramına dayanan** ve **4-12 yaş aralığındaki çocuklara uygulanan** bir ölçme aracı tanımlanmaktadır. Ayrıca testin **Genel Zekâ Endeksi**, **Sözel Potansiyel Endeksi** ve **Görsel Potansiyel Endeksi** gibi alt boyutlara dayalı ayrıntılı değerlendirme sunması ve **üstün zekâ ile öğrenme güçlüğü riskini belirlemede kullanılması** da ayırt edici özelliklerdir. Bu özellikler doğrudan **Anadolu-Sak Zekâ Ölçeği (ASİS)**'i tanımlar. **Doğru cevap D seçeneğidir.**

A seçeneği: Kaufman Kısa Zekâ Testi, bireyin genel zihinsel kapasitesini hızlı biçimde değerlendirmeye yönelik bir araçtır; ancak **yerli değildir ve Türk normlarına göre geliştirilmemiştir**.

B seçeneği: Wechsler Çocuklar İçin Zekâ Ölçeği, dünyada yaygın kullanılan bireysel bir zekâ testidir; ancak **Türkiye'de geliştirilmemiştir** ve soru kökündeki yerli olma özelliğini karşılamaz.

C seçeneği: Stanford-Binet Zekâ Ölçeği, klasik ve kapsamlı bir zekâ testidir; fakat **yerli değildir ve CHC temelli Türk normlu özgün bir test değildir**.

D seçeneği: Anadolu-Sak Zekâ Ölçeği, **Türkiye'nin ilk yerli zekâ testi**, **CHC kuramına dayalı**, **4-12 yaş grubuna yönelik**, **genel, sözel ve görsel potansiyel endeksleri raporlayan** bir ölçektir ve tanımla tamamen örtüşür.

E seçeneği: Goodenough-Harris Bir İnsan Çiz Testi, çocuğun çizimleri üzerinden bilişsel gelişime dair çıkarım yapan **projektif/dolaylı bir değerlendirme aracıdır**, kapsamlı bir zekâ ölçeği değildir.

Cevap: D

4. Soruda, mesleki yönlendirmede ilgi envanteri sonuçlarına dayalı **gerçekçi bir kariyer planlamasında dikkate alınmasına gerek olmayan değişken** sorulmaktadır. Mesleki rehberlikte temel yaklaşım; bireyin **ilgi, yetenek (başarı), kişilik ve değerler** gibi psikolojik özellikleri ile **mesleklerin gereklilikleri ve iş dünyasının koşullarını** birlikte değerlendirmektir. Bu çerçevede bireyin mesleki uygunluğunu belirleyen değişkenler doğrudan onun psikolojik özellikleri ve mesleğin yapısıyla ilişkilidir. Buna karşılık **aile gelirinin ve mal varlığının meslek seçimi üzerindeki etkisi**, daha çok çevresel ve dolaylı bir faktördür; bireyin mesleğe uygunluğunu belirleyen temel bir değişken değildir. Bu nedenle kariyer planlamasında **dikkate alınması zorunlu değildir. Doğru cevap D seçeneğidir.**

A seçeneği: Akademik başarı ve standart test puanları, bireyin ilgili alanda **başarı potansiyelini (yetenek boyutunu)** gösterir ve ilgi ile birlikte değerlendirilmesi gereken temel değişkenlerdendir.

B seçeneği: Kişilik envanteri sonuçları, bireyin **çalışma ortamı tercihleri, sosyal etkileşim düzeyi ve problem çözme biçimi** hakkında bilgi verir ve meslek-kişi uyumu açısından kritik öneme sahiptir.

C seçeneği: Meslekten beklentiler ve iş değerleri, bireyin **iş doyumu ve mesleki tatmini** açısından belirleyicidir ve kariyer planlamasında mutlaka dikkate alınır.

E seçeneği: Mesleklerin istihdam olanakları, maaş düzeyi ve iş piyasasındaki durumu, kariyer planlamasının **gerçekçilik ve uygulanabilirlik boyutunu** oluşturur ve önemli çevresel değişkenlerdir.

Cevap: D

5. Soruda, **bireyi tanıma hizmetlerinin temel ilkelerine aykırı olan ifade** sorulmaktadır. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde bireyi tanıma; **tüm öğrencilere yönelik**, **gelişimsel ve önleyici** bir süreçtir. Bu hizmetler yalnızca problem yaşayan bireylere değil, **her öğrencinin kendini tanımasına ve geliştirmesine yardımcı olmayı** amaçlar. Buna karşılık yalnızca **duygusal sorun yaşayan öğrencilerle çalışılması gerektiğini** ifade eden yaklaşım, rehberliğin **kapsayıcılık ve gelişimsel olma ilkelerine aykırıdır**. **Doğru cevap A seçeneğidir.**

B seçeneği: Bireyi tanımanın temel amacı, öğrencinin kendini anlamasına yardımcı olmaktır, bu ifade rehberlik hizmetlerinin özüne uygundur.

C seçeneği: Elde edilen verilerin öğrencinin hazır oluşluk düzeyine göre paylaşılması, etik ve gelişimsel uygunluk açısından doğru bir ilkedir.

D seçeneği: Kullanılan ölçme araçlarının öğrencinin gelişim düzeyine uygun olması, geçerlik ve uygunluk açısından temel bir ilkedir.

E seçeneği: Gizlilik ilkesi, bireyi tanıma hizmetlerinin en temel etik ilkelerinden biridir ve mutlaka korunmalıdır.

Cevap: A

6. Soruda, ilkokul düzeyindeki (**4. sınıf**) öğrencilere uygulanan bir ilgi envanterinden elde edilen sonuçların, öğrencilerin gerçek davranışlarıyla **örtüşmemesi** dikkat çekmektedir. Öğrenciler envanterde "ilgi yok" şeklinde yanıt verirken, daha sonra **sınıf içi etkinliklerde belirgin ilgi ve merak göstermektedir**. Bu durum, kullanılan ölçme aracının öğrencilerin **gelişimsel özelliklerine uygun olmadığını**, yani çocukların **soyut öz-bildirim gerektiren maddeleri sağlıklı değerlendiremediğini** gösterir. İlkokul düzeyindeki bireylerde ilgi daha çok **davranışsal gözlemler ve somut etkinlikler üzerinden** ortaya çıkar. Bu nedenle yapılan hata, ölçme aracının gelişim düzeyine uygunluğunun göz ardı edilmesidir. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

A seçeneği: Verilerin planlı kullanımı ile ilgili bir sorun vurgulanmamaktadır; problem verinin elde edilme biçimindedir.

C seçeneği: Gizlilik ilkesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

D seçeneği: Bütüncül değerlendirme ile ilişkili bir yön olsa da, parçanın temel problemi verilerin birlikte yorumlanmasından ziyade **ölçme aracının uygun olmamasıdır**.

E seçeneği: Süreklilik ilkesi ihlal edilmemiştir; aksine süreç içinde farklı gözlemler ortaya çıkmıştır.

Cevap: B

7. Soruda öğretmenin yaptığı uygulama incelendiğinde, **internet üzerinden bulduğu bir kaygı ölçeğini doğrudan uyguladığı**, sonuçları sınıflandırdığı ve buna göre **müdahale kararı aldığı** görülmektedir. Oysa kaygı gibi duygusal özellikleri ölçen psikolojik testler, **uygulama, puanlama ve yorumlama açısından uzmanlık gerektirir** ve bu tür araçlar yalnızca **bu konuda eğitim almış kişiler tarafından** kullanılmalıdır. Öğretmenin bu süreci kendi başına yürütmesi, bireyi tanıma ilkelerine aykırıdır. **Doğru cevap A seçeneğidir.**

A seçeneği: Psikolojik testler yalnızca bu konuda eğitim almış kişiler tarafından uygulanmalıdır ve bu ilke doğrudan ihlal edilmiştir.

B seçeneği: Yönetimle paylaşım ilk bakışta gizlilik sorunu gibi görünse de, okul içi profesyonel paylaşımlar belirli etik sınırlar içinde yapılabilir; burada asıl ihlal bu değildir.

C seçeneği: Bu ilke daha çok **yorumlama sürecine** ilişkindir; oysa problem, yorumdan önceki aşamada yani **uygulama yetkisindedir**.

D seçeneği: Ekip çalışması önemlidir ancak burada eksik olan şey ekip değil, **uzmanlık bilgisidir**.

E seçeneği: Farklı tekniklerin birlikte kullanılması elbette beklenir; fakat bu senaryoda temel sorun, kullanılan tekniğin **yanlış kişi tarafından uygulanmasıdır**, yöntem çeşitliliği değil.

Cevap: A

8. Soruda verilen ifadelerin **tipik performans testleriyle ölçülüp ölçülemeyeceği** sorgulanmaktadır. Tipik performans testleri; bireyin **ne yapabildiğini değil, nasıl davrandığını, neyi tercih ettiğini ve eğilimlerini** ortaya koyar. Yani **ilgi, tutum, kişilik özellikleri** gibi yapıları ölçer. Buna karşılık başarı ve beceriye dayalı olanlar **maksimum performans testleri** kapsamındadır.

I. **öncül** (**mantık ve strateji oyunlarından hoşlanma**) bireyin **ilgi ve tercihlerini** yansıtır, bu nedenle tipik performans kapsamında değerlendirilir.

II. **öncül** (**harfleri doğru yazabilme**) doğrudan bir **beceri/başarı göstergesidir**, yani maksimum performans testleriyle ölçülür.

III. **öncül** (**küçük nesneleri dikkatle birleştirebilme**) bir **psikomotor beceriyi** ifade eder, bu da maksimum performans kapsamındadır.

IV. **öncül** (**sınıf arkadaşlarıyla grup etkinliklerini tercih etme**) bireyin **sosyal eğilimini ve tercihlerini** yansıtır, dolayısıyla tipik performansla ölçülür.

Bu analiz doğrultusunda tipik performans kapsamında olanlar I ve IV'tür. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

A seçeneği: II. öncül beceri içerdiği için bu seçenek uygun değildir. **B seçeneği:** I ve IV, **ilgi ve tercihleri yansıttığı için** tipik performansa uygundur. **C seçeneği:** Her iki öncül de beceriye dayalıdır; tipik performans değildir. **D seçeneği:** II. öncül beceri olduğu için bu kombinasyon hatalıdır. **E seçeneği:** III. öncül beceri içerir; yalnızca IV uygun olurdu, bu yüzden yanlış kombinasyondur.

Cevap: B

9. Parçada Selin Hanım'ın süreci incelendiğinde, verilerin **toplandığı, analiz edildiği ve öğretmenlerle paylaşılarak öğretim sürecine yansıtıldığı** görülmektedir. Ancak dikkat çekici nokta, elde edilen bilgilerin **öğrencilerin kendilerine dönük bir farkındalık geliştirmesine hizmet etmemesidir**. Oysa bireyi tanıma hizmetlerinin temel amacı, sadece çevreyi (öğretmeni) bilgilendirmek değil, **bireyin kendini tanımasına ve içgörü geliştirmesine yardımcı olmaktır**. Süreçte bu boyut eksik bırakılmıştır. **Doğru seçenek A'dır.**

B seçeneği: Veriler bireysel değil, **sınıf düzeyinde ve eğitsel amaçla** paylaşılmıştır; bu durum doğrudan gizlilik ihlali olarak yorumlanmaz.

C seçeneği: Kullanılan araçların gelişim düzeyine uygun olmadığına dair bir ipucu verilmemiştir.

D seçeneği: İki farklı araç kullanılarak veri toplanmış, yani **çoklu veri kaynağına başvurulmuştur**.

E seçeneği: Sürecin sürekliliğine aykırı bir durum belirtilmemiştir; aksine sonuçlar öğretim sürecine aktarılmıştır.

Cevap: A

10. Parçada psikolojik danışmanın bir ölçek uyguladığı, verileri analiz ettiği ve rapor hazırladığı görülmektedir. Bu süreç genel olarak rehberlik hizmetleriyle uyumludur. Ancak kritik nokta, **ölçek sonuçlarına dayanarak öğrenciler hakkında kesin yargılara varılmasıdır**. Psikolojik ölçme araçları, özellikle tutum ve eğilimleri ölçen ölçekler, **kesin tanı koymaz; olasılık ve eğilim bildirir**. Bu nedenle elde edilen veriler **yorumlanırken temkinli olunmalı**, farklı veri kaynaklarıyla desteklenmeden **kesin hüküm verilmemelidir**. Bu ilkenin ihlali söz konusudur. **Doğru seçenek D'dir.**

A seçeneği: Psikolojik danışmanlar ölçme araçlarını kullanma konusunda eğitimlidir; ayrıca parçada eğitim almamış olduğuna dair bir bilgi yoktur.

B seçeneği: Okul yönetiminin öğrencilerin durumunu öğrenmek istemesi, rehberlik hizmetlerinin planlanması açısından olağandır.

C seçeneği: İlk bakışta gizlilik ihlali gibi düşünülebilir; ancak soruda bunun yapıldığı kesin olarak belirtilmemiştir.

E seçeneği: Raporun öneriler içermesi, rehberlik hizmetlerinin **önleyici ve geliştirici yönüyle uyumludur**.

Cevap: D

11. Parçada psikolojik danışmanın, ilgi envanteri sonuçlarına dayanarak öğrencilerden **belirli meslekleri seçmelerini istemesi**, ilgi envanterlerinin kullanım amacına uygun değildir. İlgi envanterleri bireye **kesin meslek önerisi yapmak için değil**, onun **ilgi alanlarını fark etmesini sağlamak ve bu alanlara uygun meslek seçeneklerini tanıtmak** için kullanılır. Özellikle öğrencilerin ilgilerinin birden fazla alana yönelmesi (sanat + sosyal alan gibi), meslek seçiminde **esnek ve keşfe dayalı bir rehberlik sürecini** gerektirir. Bu nedenle en uygun kullanım, sonuçları **bilgilendirme ve farkındalık kazandırma amacıyla değerlendirmektir**. **Doğru seçenek B'dir.**

A seçeneği: Bu yaklaşım süreklilik açısından doğru olabilir; ancak sorunun odağı **sonuçların nasıl kullanılacağıdır**, ölçümün tekrarı değil.

C seçeneği: İlgi envanterini yalnızca akademik başarıyla sınırlamak, meslek seçimini **tek boyuta indirger** ve yeterli değildir.

D seçeneği: İlgi envanterine dayanarak doğrudan meslek önermek, **yönlendirici ve sınırlayıcı** bir yaklaşımdır.

E seçeneği: İlgileri kararsız görünen öğrencilerde envanter sonuçlarını yok saymak yerine, **daha fazla rehberlik yapılması gerekir**.

Cevap: B

12. Parçada vurgulanan temel nokta, öz bildirim temelli envanterlerin **öğrencinin kendi özelliklerini fark etmesine katkı sağlaması** ve farklı alanlara ilişkin **çok boyutlu veri sunmasıdır**. Bu tür araçların birlikte kullanılmasının amacı, bireyin yalnızca tek bir yönünü değil; **ilgi, tutum ve kişisel özelliklerini bütüncül biçimde görmesini ve kendisi üzerine düşünmesini sağlamaktır**. Yani süreç, dış değerlendirmeden çok **öz-farkındalık ve içgörü geliştirmeye** yöneliktir. **Doğru seçenek E'dir.**

A seçeneği: Akademik başarıyı ölçmek ve performansla ilişkilendirmek, daha çok **başarı testlerinin** alanına girer.

B seçeneği: Öz bildirim araçları, dış gözlemi doğrulamak için değil, **bireyin kendi algısını ortaya koymak için** kullanılır.

C seçeneği: Bu araçlar meslek seçimine katkı sağlar; ancak **doğrudan başarıyı belirlemek gibi kesin bir amaç taşımaz**.

D seçeneği: Uyum düzeyini objektif biçimde ölçmek, öz bildirim araçlarının temel amacı değildir; çünkü bu araçlar **öznel değerlendirmeye dayanır**.

Cevap: E

13. Parçada Murathan Bey'in, bazı öğrencilerin **akademik başarılarının genel yetenek düzeylerinin üzerinde olduğunu fark etmesi**, rehberlik açısından dikkat edilmesi gereken bir durumdur. Bu tür durumlarda rehberlik anlayışı, yüzeydeki başarıya odaklanmak yerine, **bu başarının altında yatan psikolojik ve duygusal süreçleri anlamayı** gerektirir. Çünkü yüksek başarı bazen **baskı, kaygı ya da mükemmeliyetçilik gibi riskli faktörlerden kaynaklanabilir**. Bu nedenle en uygun yaklaşım, öğrencilerle **bireysel görüşmeler yaparak durumu derinlemesine incelemek** olacaktır. **Doğru seçenek D'dir.**

A seçeneği: Öğrencileri örnek göstermek, diğer öğrenciler üzerinde **olumsuz karşılaştırma ve baskı oluşturabilir**.

B seçeneği: Başarıyı daha da artırmaya odaklanmak, mevcut durumun nedenlerini anlamadan **yük bindirmek** anlamına gelebilir.

C seçeneği: Öğrencileri akranlarına rehber yapmak, onların kendi ihtiyaçlarını göz ardı ederek **rol yüklemeye** neden olabilir.

E seçeneği: Çalışma yöntemlerini paylaşmak faydalı olabilir; ancak bu yaklaşım, sorunun **kaynağını anlamaya yönelik değildir**.

Cevap: D

14. Soruda verilen bulgulara göre, **6. sınıfta uzamsal ve sözel yetenekler arasında 0.61 gibi yüksek bir ilişki**, lise son sınıfta ise **0.28 gibi daha düşük bir ilişki** bulunmuştur. Bu durum, yaş ilerledikçe bu iki yetenek alanı arasındaki ilişkinin **zayıfladığını**, yani yeteneklerin başlangıçta daha bağlantılıyken zamanla **birbirinden daha bağımsız hale geldiğini** gösterir. Bu durum gelişim sürecinde yeteneklerin **farklılaşması** olarak açıklanır. **Doğru seçenek E'dir.**

A seçeneği: Verilen bilgi, yeteneklerin ne kadar hızlı geliştiğini değil, **birbirleriyle olan ilişki düzeyini** göstermektedir.

B seçeneği: İlişki ters yönlü değildir; sadece **gücü azalmıştır**, yani pozitif ilişki devam etmektedir.

C seçeneği: Genel yetenek düzeyi hakkında bir bilgi yoktur; yalnızca iki yetenek arasındaki ilişki ele alınmıştır.

D seçeneği: Çevresel etkenlere dair herhangi bir veri sunulmamıştır; bu nedenle böyle bir çıkarım yapılamaz.

Cevap: E

15. Soruda verilen ipuçları; **67 eksik cümleden oluşması**, **A ve B formlarının bulunması** ve yanıtların **olumlu, olumsuz, nötr olarak sınıflandırılması**dır. Bu özellikler doğrudan **Beier Cümle Tamamlama Testi**ne aittir. Beier testi, bireyin **aile ilişkileri, otoriteye bakışı, ilgi alanları ve duygusal eğilimlerini** ortaya koyan, **yansıtma temelli ve cümle tamamlama formatında** bir ölçme aracıdır. Ayrıca **A ve B formlarının bulunması ve 56-67 madde içermesi** ayırt edici özelliğidir. **Doğru seçenek B'dir.**

Louisa Düss Psikanalitik Hikâye Testi: 10 hikâyeden oluşur ve bireyin öyküleri tamamlaması istenir; cümle tamamlama yapısı yoktur.

Rotter Cümle Tamamlama Testi: Cümle tamamlama tekniğidir ancak **40 maddeden oluşur ve A-B form yapısı bulunmaz**.

Çocuklar İçin Algılama Testi (CAT): Resim kartlarına dayalıdır, bireyden hikâye oluşturması beklenir; cümle tamamlama içermez.

Rorschach Mürekkep Lekesi Testi: Mürekkep lekelerine verilen tepkiler üzerinden değerlendirme yapılır; yapı tamamen farklıdır.

Cevap: B

1. Soruda verilen ipuçları; **6 yaşındaki bir çocuğa uygulanması**, **hayvan figürlerinin yer aldığı kartların kullanılması** ve **her kart için hikâye anlatmasının istenmesi**dir. Bu özellikler doğrudan **Çocuklar İçin Algılama Testi'ne (CAT)** aittir. CAT, özellikle çocuklarda **aile ilişkileri, duygusal çatışmalar ve içsel yaşantıları anlamak amacıyla** kullanılan, **10 hayvan figürlü karttan oluşan projektif bir testtir**. **Doğru seçenek D'dir.**

Louisa Düss Psikanalitik Hikâye Testi: 10 hikâyeden oluşur, kartlara değil sözlü hikâyelere dayanır.

Tematik Algı Testi (TAT): İnsan figürlerinin yer aldığı kartlarla uygulanır ve daha çok **ergen ve yetişkinlere yöneliktir**.

Beier Cümle Tamamlama Testi: Eksik cümleleri tamamlama esasına dayanır, kart ve hikâye anlatımı içermez.

Rorschach Mürekkep Lekesi Testi: Mürekkep lekelerine verilen tepkiler üzerinden değerlendirme yapılır, hayvan figürlü kartlar yoktur.

Cevap: D

2. Soruda ilgi envanterlerinin kullanımına ilişkin **yanlış ifade** sorulmaktadır. İlgi envanterleri, bireyin **hangi alanlara yöneldiğini, nelerden hoşlandığını ve hangi etkinliklere ilgi duyduğunu** belirlemeye yönelik araçlardır. Ancak bu araçlar **yetenek ölçmez**; yani bireyin bir alanda ne kadar başarılı olabileceğini değil, o alana **yönelimini** ortaya koyar. Bu nedenle ilgi envanterleri aracılığıyla **yetenek düzeyinin belirlenebileceğini söylemek hatalıdır**. **Doğru seçenek C'dir.**

A seçeneği: İlgi envanterleri, bireyin **hoşlandığı etkinlikleri belirlemede** doğrudan kullanılır.

B seçeneği: Meslek seçimi sürecinde ilgi, temel değişkenlerden biridir; bu nedenle bu tür envanterler **önemli veri sağlar**.

D seçeneği: İlgi alanları gelişimsel olarak değişebilir; bu yüzden **farklı dönemlerde yeniden ölçüm yapılması** uygun bir yaklaşımdır.

E seçeneği: İlgi envanteri sonuçları tek başına yeterli değildir; **diğer tekniklerle birlikte değerlendirilmesi** gerekir.

Cevap: C

3. Soruda bireyi tanıma ve değerlendirme tekniklerinin uygulanmasında **dikkat edilmesi gereken ilkeler arasında yer almayan** ifade sorulmaktadır. Ölçme araçlarında temel ilke, aracın **standart koşullarda uygulanmasıdır**. Testin yönergesi, uygulama biçimi ve içeriği **değiştirilemez**; aksi durumda testin **geçerliği ve güvenirliği bozulur**. Bu nedenle öğrencinin düzeyine uygun olmayan bir testte yapılması gereken, yönergeyi değiştirmek değil, **uygun bir ölçme aracı seçmektir**. Bu ifade ilkelere aykırıdır. **Doğru seçenek E'dir.**

A seçeneği: Gizlilik, bireyi tanıma sürecinin **temel etik ilkelerinden biridir** ve mutlaka korunmalıdır.

B seçeneği: Ölçme aracının amaca uygun seçilmesi, **geçerli ve anlamlı sonuçlar elde etmek için zorunludur**.

C seçeneği: Uygulama öncesinde bireyin bilgilendirilmesi, sürecin **etik ve şeffaf yürütülmesini sağlar**.

D seçeneği: Sonuçların öğrencinin gelişimini destekleyecek şekilde kullanılması, rehberliğin **geliştirici işlevine uygundur**.

Cevap: E

4. Soruda yetenek testleriyle ilgili **yanlış bilgi** sorulmaktadır. Yetenek testleri, bireyin **potansiyelini ve belirli alanlardaki performans kapasitesini** ölçer ve bu nedenle **gelecekteki başarıyı yordamada** kullanılabilir. Ayrıca hazırlanması ve uygulanması **uzmanlık gerektirir** ve meslek seçiminde **ilgi ve tutumlarla birlikte değerlendirilmesi gerekir**. Bununla birlikte yetenek testleri **öğrenme eksikliklerini doğrudan saptamak için kullanılan araçlar değildir**; bu amaç daha çok **başarı testlerinin** kapsamına girer. Bu nedenle D seçeneği yanlıştır. **Doğru seçenek D'dir.**

A seçeneği: Test geliştirme ve uygulama süreci **uzmanlık gerektirir**, bu doğru bir ifadedir.

B seçeneği: Yaş ilerledikçe yeteneklerin **farklılaşması ve görece bağımsızlaşması**, gelişimsel psikolojide kabul edilen bir durumdur.

C seçeneği: Meslek seçiminde **yetenek, ilgi ve tutumun birlikte değerlendirilmesi** gerekir, bu doğru bir yaklaşımdır.

E seçeneği: Yetenek testleri, bireyin gelecekteki başarısını **yordamada önemli araçlardır**, bu da doğru bir bilgidir.

Cevap: D

5. Soruda, anekdot (vaka kaydı) tutulurken yapılan **yorum katma hatası** sorgulanmaktadır. Anekdot kayıtlarında temel ilke, **yalnızca gözlenebilir davranışların nesnel biçimde yazılması**, yorum ve çıkarım yapılmamasıdır. Seçenekler incelendiğinde birinde davranışın ötesine geçilerek **kişilik özelliğine yönelik çıkarım yapıldığı** görülmektedir. "Sorumluluk bilincinin gelişmediğini açıkça gösteriyor" ifadesi, gözlem değil **yoruma dayalı bir genellemedir** ve bu nedenle ilkelere aykırıdır. **Doğru seçenek C'dir.**

A seçeneği: Davranışlar **olduğu gibi ve gözlenebilir biçimde aktarılmıştır**, yorum yoktur.

B seçeneği: Gözlenen davranış ve yüz ifadesi **betimlenmiştir**, çıkarım yapılmamıştır.

D seçeneği: Fiziksel davranışlar **nesnel şekilde kaydedilmiştir**, yorum içermez.

E seçeneği: Zaman belirtilerek yapılan kayıt, **doğrudan gözleme dayalıdır**, yorum bulunmaz.

Cevap: C

6. Soruda psikodramaya ilişkin **doğru olmayan ifade** sorulmaktadır. Psikodrama, bireyin iç dünyasını **rol alma, canlandırma ve eylem yoluyla ifade ettiği**, **spontanlık ve yaratıcılığın teşvik edildiği** bir yaklaşımdır. Süreçte terapist yönlendirici olsa da amaç, danışana hazır bir çözüm dayatmak değil; **bireyin kendi yaşantılarını keşfetmesi ve içgörü geliştirmesidir**. Bu nedenle "yalnızca terapistin belirlediği çözümü uygulatmak" ifadesi psikodramanın doğasına aykırıdır. **Doğru seçenek B'dir.**

A seçeneği: Psikodramanın temelinde bireyin **rol ve eylem yoluyla kendini ifade etmesi** vardır.

C seçeneği: Olayların dramatize edilmesi sayesinde **farklı bakış açıları ortaya çıkar ve içgörü gelişir**.

D seçeneği: Rol değiştirme teknikleriyle **empati geliştirme** önemli bir kazanımdır.

E seçeneği: Psikodrama, **spontanlık ve yaratıcılığı merkeze alarak** bireyin sorunlarını deneyimlemesine olanak tanır.

Cevap: B

7. Verilen ifadede psikolojik danışman, bireyi tanıma çalışmalarının **sadece problem yaşayan öğrencilere değil, tüm öğrencilere yönelik olması gerektiğini** vurgulamaktadır. Bu, rehberlik hizmetlerinin **gelişimsel ve kapsayıcı** bir anlayışa dayandığını, her öğrencinin **kendini tanıma, potansiyelini fark etme ve bilinçli seçimler yapma sürecine destek olmayı** amaçladığını gösterir. Yani vurgu, rehberliğin yalnızca sorun çözmeye değil, **tüm bireylerin gelişimine katkı sağlamaya yönelik** olmasıdır. **Doğru seçenek A'dır.**

B seçeneği: Bu ifade daha çok bireyin farklı yönlerinin izlenmesine vurgu yapar; ancak **tüm öğrencilere yönelik olma** ilkesini tam karşılamaz.

C seçeneği: Sadece **başarısız öğrenciler üzerine odaklanır**, oysa parçada bunun aksine bir vurgu vardır.

D seçeneği: Sosyal uyum önemli bir alan olsa da ifade **genel ilkeyi değil, belirli bir boyutu** yansıtır.

E seçeneği: Öğrencileri sınıflandırmaya dayalı bir yaklaşım olup, **kapsayıcılık ilkesine uygun değildir**.

Cevap: A

8. Parçada öğretmenin tuttuğu notlara bakıldığında, Burak'ın davranışlarının **belirli durumlar içinde, zaman ve bağlam verilerek, ayrıntılı ve betimleyici biçimde kaydedildiği** görülmektedir. Örneğin grup çalışması, uyarılma durumu ve belirli bir etkinlikte yaşanan olaylar **olduğu gibi aktarılmış**, yani davranışlar doğal akışı içinde kayıt altına alınmıştır. Bu özellikler, bireyin belirli bir olay sırasındaki davranışlarının **sistematik ve betimleyici biçimde yazıldığı olay kaydı (anekdot)** tekniğini gösterir. **Doğru seçenek B'dir.**

Otobiyografi: Bireyin **kendi yaşamını kendisinin yazması** esasına dayanır; burada öğretmen tarafından tutulmuş kayıt vardır.

Dereceleme ölçeği: Davranışlar **puanlama ya da derecelendirme ile** değerlendirilir; metinde böyle bir yapı yoktur.

Görüşme: Karşılıklı **soru-cevap süreci** içerir; burada gözleme dayalı yazılı kayıt söz konusudur.

Sosyometri: Grup içindeki **sosyal ilişkileri ve tercihleri** belirlemeye yöneliktir; bireysel davranış betimlemesi içermez.

Cevap: B

9. Soruda okul müdürünün amacı, öğrencilerin yaşadığı sorunların (**disiplin, arkadaş ilişkileri, devamsızlık**) **okul genelinde ne kadar yaygın olduğunu sistematik biçimde belirlemektir**. Bu tür durumlarda ihtiyaç duyulan şey, bireysel derinlemesine veri değil; **geniş gruplardan hızlı, düzenli ve karşılaştırılabilir veri toplamak**tır. Bu amaçla en uygun teknik, öğrencilerde görülen sorunların **varlığını ve yaygınlığını tarayan** araçlardır. Problem tarama listeleri tam olarak bu işlevi görür; okul genelinde hangi problemlerin ne düzeyde görüldüğünü **nicel ve sistematik biçimde ortaya koyar**. **Doğru seçenek C'dir.**

Sosyometri: Daha çok **grup içi sosyal ilişkileri ve tercihleri** belirlemek için kullanılır; problem yaygınlığını saptamak için uygun değildir.

Görüşme: Derinlemesine bilgi sağlar ancak **geniş kitlelerde hızlı ve sistematik tarama** için pratik değildir.

Anekdot: Bireysel davranışların **betimsel kaydıdır**, genellenebilir veri sunmaz.

Özellik kayıt çizelgesi: Belirli özelliklerin **var/yok şeklinde işaretlenmesine** dayanır; kapsamlı problem alanlarını taramada sınırlı kalır.

Cevap: C

10. Soruda **arzu listesi tekniğine** uygun olmayan öneri sorulmaktadır. Arzu listesi; öğrencilerin **isteklerini, beklentilerini ve duygusal ihtiyaçlarını yazılı olarak ifade etmelerine** dayanan, **yansıtıcı ve öz-bildirim temelli** bir tekniktir. Bu teknikte **canlandırma, rol oynama veya sahneleme yoktur**. Buna karşılık "sosyal problemleri canlandırarak çözüm yolları bulma" ifadesi **sosyodrama tekniğine** aittir. Bu nedenle bu öneri arzu listesiyle uyumsuzdur. **Doğru seçenek D'dir.**

A seçeneği: Güven ilişkisi kurulmadan öğrencilerin kendini açması zor olur; bu nedenle uygun bir öneridir.

B seçeneği: Soruların hayal gücünü desteklemesi, öğrencinin **iç dünyasını daha rahat ifade etmesini sağlar**.

C seçeneği: İsteklerin serbestçe ifade edilmesi, tekniğin **temel amacıdır**.

E seçeneği: Paylaşım yapmak isteyen öğrencilerin rehberlik servisine yönlendirilmesi, **destekleyici ve etik bir yaklaşımdır**.

Cevap: D

11. Soruda anekdot (olay kaydı) tekniğinin temel ilkesi vurgulanmaktadır: **Yalnızca gözlenebilir davranışların yazılması, yorum ve çıkarımdan kaçınılması**. Anekdot kayıtlarında "gördüm-duydum" düzeyinde somut veriler yer almalı; bireyin içsel durumuna yönelik **çıkarım içeren ifadeler kullanılmamalıdır**. Seçenekler incelendiğinde yalnızca birinde doğrudan gözlenemeyen bir duyguya yönelik **yorum yapıldığı** görülür. "Utanmış görünüyordu" ifadesi, gözlem değil **yorumdur** ve bu nedenle ilkeye aykırıdır. **Doğru seçenek E'dir.**

A seçeneği: Öğrencinin söylediği ifade **doğrudan aktarılmıştır**, yorum yoktur.

B seçeneği: Gözlenebilir bir davranış **nesnel biçimde betimlenmiştir**.

C seçeneği: Sözel davranış **olduğu gibi kaydedilmiştir**, çıkarım içermez.

D seçeneği: Davranış ve yüz ifadesi **gözleme dayalı olarak verilmiştir**, yorum yapılmamıştır.

Cevap: E

12. Soruda yapılandırılmış otobiyografi tekniği uygulanırken **karşılaşılamayacak bir sorun** sorulmaktadır. Yapılandırılmış otobiyografide konular ve sorular **danışman tarafından önceden belirlenir**, böylece veriler daha **standart ve karşılaştırılabilir** hâle getirilir. Dolayısıyla "konuların öğrenciler tarafından belirlenmesi" bu tekniğin doğasına aykırıdır ve böyle bir durum zaten söz konusu değildir. Bu nedenle bu ifade, karşılaşılabilecek bir sorun olarak değerlendirilemez. **Doğru seçenek C'dir.**

A seçeneği: Yazılı anlatım becerilerindeki farklılıklar, verilerin **eşit ve sağlıklı yorumlanmasını zorlaştırabilir**.

B seçeneği: Öz-bildirim tekniklerinde sık görüldüğü gibi öğrenciler **kendilerini daha olumlu göstermek için bilgileri değiştirebilir**.

D seçeneği: Özellikle küçük yaş gruplarında ya da isteksiz öğrencilerde **yüzeysel ve kısa yanıtlar** alınabilir.

E seçeneği: Tek bir teknikle elde edilen veriler yeterli olmayabilir; bu nedenle **başka tekniklerle desteklenmezse yanlış yorumlar yapılabilir**.

Cevap: C

13. Soruda verilen uygulamada çocuklara **"sihirli güçlerin olsaydı neleri değiştirmek isterdin?"** gibi hayal gücünü harekete geçiren bir soru yöneltilmekte ve onların **istek, korku ve özlemlerini ifade etmeleri** sağlanmaktadır. Bu tür sorular, bireyin iç dünyasını ortaya koymak için kullanılan **arzu (istek) listesi tekniğinin** tipik örneklerindendir. Bu teknik özellikle çocuklarda **duygusal gereksinimleri, beklentileri ve özlemleri ortaya çıkarmaya** yöneliktir ve verilen uygulama bu yapıyla tamamen örtüşmektedir. **Doğru seçenek D'dir.**

Kime göre ben neyim?: Daha çok bireyin **başkalarının kendisi hakkındaki algılarını değerlendirmesine** yöneliktir.

Görüşme: Karşılıklı etkileşime dayalıdır; burada ise **belirli bir yansıtıcı soru üzerinden yazılı/sözlü ifade alma** söz konusudur.

Oyun terapisi: Çocuğun oyun yoluyla kendini ifade etmesine dayanır; bu senaryoda yapılandırılmış bir soru vardır.

Özellik kayıt çizelgesi: Belirli davranışların **var-yok ya da sıklık düzeyinde işaretlenmesine** dayanır.

Cevap: D

14. Soruda psikolojik danışmanın yaptığı işlem incelendiğinde, önce **"sorumluluk" gibi belirli bir özelliği tanımladığı**, ardından gözlemlerine dayanarak **hangi öğrencilerin bu özelliği gösterdiğini işaretlediği** görülmektedir. Bu yapı, belirli özelliklerin **var/yok ya da gözlenip gözlenmediği şeklinde sistematik olarak kaydedildiği** tekniklere karşılık gelir. Bu tanım doğrudan **özellik kayıt çizelgesi**ni ifade eder. **Doğru seçenek A'dır.**

Anekdot: Davranışların **ayrıntılı ve betimleyici biçimde yazılması**dır; burada böyle bir anlatım yoktur.

Otobiyografi: Bireyin **kendi yaşamını yazması** esasına dayanır; gözlemci kaydı değildir.

Görüşme: Karşılıklı konuşma ve soru-cevap süreci içerir; gözleme dayalı işaretleme yoktur.

Sosyometri: Grup içindeki **sosyal ilişkileri ve tercihleri** belirlemeye yöneliktir; bireysel özellik işaretleme içermez.

Cevap: A

15. Verilen öncüller tekniklerin tanımlarına göre eşleştirildiğinde:

I. öncül, aile içi ilişkileri ve etkileşim örüntülerini grafiksel olarak gösteren bir yapıdan bahseder; bu doğrudan **genogram**dır.

II. öncül, bireyin **kendini ve başkalarını nasıl algıladığını ortaya koymaya** yönelik bir tekniktir; bu tanım **kime göre ben neyim** tekniğine aittir.

III. öncül ise bireyin bir durumu **sahneleyerek, grup önünde deneyimlemesi ve çözüm araması** sürecini anlatır; bu da **psikodrama**dır.

Bu eşleştirme sırasıyla **Genogram - Kime Göre Ben Neyim - Psikodrama** şeklindedir.

Cevap: A

1. Parçada Selin ve Duru'nun **birbirleriyle ve sınıftaki diğer öğrencilerle konuşmadıkları**, yani **hiçbir sosyal bağ kurmadıkları** açıkça belirtilmektedir. Sosyometri açısından bu durum, bireylerin grup içinde **hiç tercih edilmemesi ve kimseyle ilişki kurmaması**, yani **"yalnız (izole)"** konumda olmaları anlamına gelir.

Bu nedenle:nI. öncül (**ikili alt grup**) olamaz; çünkü böyle bir yapı için **en azından birbirlerini seçmeleri ve ilişki kurmaları gerekir**. II. öncül (**zincirsel ilişki**) söz konusu değildir; çünkü ortada **herhangi bir bağlantı ağı yoktur**. III. öncül (**yalnızlar**) doğru tanımlamadır.

Bu değerlendirmeye göre **doğru seçenek C'dir.**

A seçeneği: İkili alt grup için karşılıklı ilişki gerekir; burada yoktur.

B seçeneği: Zincirsel yapı en az üç kişiyle oluşur; bu durumla uyuşmaz.

D seçeneği: Her iki ifade de yanlış varsayıma dayanır.

E seçeneği: İkili alt grup olmadığı için bu seçenek de hatalıdır.

Cevap: C

2. Parçada psikolojik danışmanın öğrenciyi **birebir konuşma yerine doğal ortamda (teneffüs, grup etkinliği)** izlediği ve davranışları **sistemli biçimde kaydettiği** belirtilmektedir. Bu durum, bireyin davranışlarının **doğal bağlamda, planlı ve sistematik olarak izlenmesi** anlamına gelir. Bu tanım doğrudan **gözlem tekniğini** ifade eder. **Doğru seçenek B'dir.**

Görüşme: Öğrenci konuşmaktan kaçındığı için bu teknik etkili değildir; zaten kullanılmamıştır.

Sosyometri: Grup içi **sosyal ilişkileri ve tercihleri** belirlemeye yöneliktir, doğrudan davranış gözlemi değildir.

Otobiyografi: Bireyin **kendini yazılı olarak ifade etmesi** esasına dayanır.

Anket: Öz-bildirim temelli veri toplama aracıdır; gözleme dayalı değildir.

Cevap: B

3. Soruda otobiyografide aynı olayın **farklı bölümlerde çelişkili duygularla anlatılması** dikkat çekmektedir. Otobiyografi gibi **öz-bildirim ve yansıtıcı tekniklerde**, bu tür tutarsızlıklar genellikle hata ya da yalan olarak değil, bireyin yaşantıya ilişkin **çelişkili, karmaşık ve henüz bütünleşmemiş duygularının bir yansıması** olarak değerlendirilir. Özellikle aynı olaya hem üzüntü hem de haz atfedilmesi, danışanın o deneyimi **duygusal olarak işlemeye devam ettiğini** gösterir. Bu nedenle en uygun yorum, öğrencinin bu olaya ilişkin **karmaşık ve çözülmemiş duygular taşıdığıdır**. **Doğru seçenek E'dir.**

A seçeneği: Bellek sorunu olsa anlatımda **bilgi eksikliği ya da yanlışlık** beklenir; burada duygusal çelişki vardır.

B seçeneği: Dikkatsizlik, bu düzeyde **anlamsal çelişkiyi** açıklamak için yeterli değildir.

C seçeneği: Doğrudan yalan söyleme yorumu yapmak, **klinik olarak aceleci ve hatalı bir çıkarım** olur.

D seçeneği: Anlatım becerisi zayıf olabilir; ancak burada sorun dil değil, **duygusal içeriktir**.

Cevap: E

4. Parçada öğrencilerden **birlikte çalışmak istedikleri üç arkadaşın adını yazmalarının istenmesi** ve bu verilerle sınıfın **sosyal ağ yapısının çıkarılması**, bireylerin **karşılıklı seçimlerine dayalı ilişkilerini, alt grupları, liderleri ve dışlananları belirlemeye** yönelik bir uygulamadır. Bu özellikler, Moreno tarafından geliştirilen **sosyometri tekniğine** aittir. **Doğru seçenek A'dır.**

Gözlem: Bireyin davranışları **doğal ortamda, planlı ve sistematik biçimde izlenerek kaydedilir**. Katılımlı ya da katılımsız olabilir ve özellikle **davranışın ortaya çıkış biçimini ve sıklığını anlamaya** yöneliktir.

Kime göre ben neyim?: Bireyin **kendi algısı ile başkalarının onu nasıl algıladığını karşılaştırmalı olarak ortaya koyan** bir tekniktir. Bu sayede **benlik algısı ile sosyal algı arasındaki farklar** incelenir.

Derecelendirme ölçeği: Belirli özelliklerin **belirli dereceler üzerinden puanlanmasına** dayanır. Genellikle öğretmen ya da gözlemci tarafından

doldurulur ve bireyin **özellik düzeyini nicel olarak belirlemeyi** amaçlar.

Kimdir bu?: Bu teknikte bireyden, verilen özelliklere uygun kişileri **grup içinden seçmesi istenir**. Amaç, bireyin **diğer insanları nasıl algıladığını ve grup üyeleri hakkındaki değerlendirmelerini** ortaya koymaktır.

Cevap: A

5. Soruda öğrencilerin **gerçek durumlarını gizleyerek toplum tarafından kabul edilen, olumlu cevapları işaretledikleri** belirtilmektedir. Bu durum, bireyin **sosyal olarak istenen/ kabul edilen yanıtları verme eğilimi** olan **sosyal kabul (sosyal istenirlik) hatasını** ifade eder. **Doğru seçenek B'dir.**

Cevapların kalıplaşması: Bireyin soruların içeriğine bakmadan **hep aynı tür cevapları verme alışkanlığıdır**.

Toto oynamak: Bireyin **bilmeden, tahmin ederek ya da rastgele işaretleme yapmasıdır**.

Orta yol cevap verme: Bireyin **"kararsızım" gibi orta seçenekleri tercih etmesi ya da soruları boş bırakmasıdır**.

Yanıltma: Bireyin **kendi amacına uygun sonuç elde etmek için bilinçli biçimde cevaplarını çarpıtmasıdır**.

Cevap: B

6. Soruda Can'ın **çoğu soruda "bazen/kararsızım" seçeneklerini işaretlediği ve bazı soruları boş bıraktığı** belirtilmektedir. Bu durum, bireyin **net bir tutum belirtmekten kaçınarak orta seçeneklere yönelmesi ve/veya maddeleri boş bırakması** şeklinde tanımlanan **orta yol cevap verme ya da boş bırakma hatasıdır**. **Doğru seçenek E'dir.**

Sosyal kabul hatası: Bireyin **toplum tarafından onaylanan, olumlu cevapları verme eğilimidir**.

Yanıltma hatası: Bireyin **kendi amacına uygun sonuç elde etmek için bilinçli biçimde cevaplarını çarpıtmasıdır**.

Toto oynama: Bireyin **bilmediği soruları rastgele ya da tahmin ederek işaretlemesidir**.

Cevapların kalıplaşması: Bireyin soruların içeriğinden bağımsız olarak **hep aynı tür cevapları verme alışkanlığıdır**.

Cevap: E

7. Soruda Osman Bey'in, programa kabul edilmek için gereken özellikleri **önceden öğrenip**, envanterdeki soruları **gerçek davranışlarından farklı ve amaca yönelik biçimde yanıtladığı** belirtilmektedir. Bu durum, bireyin **kendi çıkarı doğrultusunda, belirli bir sonuca ulaşmak amacıyla cevaplarını bilinçli biçimde çarpıtması** anlamına gelir ve **yanıltma hatası** olarak tanımlanır. **Doğru seçenek C'dir.**

Sosyal kabul hatası: Bireyin **toplum tarafından onaylanan, olumlu cevapları verme eğilimidir**.

Orta yol cevap verme hatası: Bireyin **"kararsızım" gibi orta seçenekleri tercih etmesi ya da soruları boş bırakmasıdır**.

Toto oynama: Bireyin **bilmeden, rastgele ya da tahmin ederek cevap vermesidir**.

Cevapların kalıplaşması: Bireyin soruların içeriğinden bağımsız olarak **aynı tür cevapları verme alışkanlığıdır**.

Cevap: C

8. Soruda Mert'in, bazı soruları **anlamadığı ve doğru cevaptan emin olamadığı için rastgele işaretleme ve tahmin etme yoluna gittiği** belirtilmektedir. Bu durum, bireyin **bilmediği ya da emin olmadığı maddeleri şansa dayalı olarak cevaplaması** şeklinde tanımlanan **toto oynama hatasını** ifade eder. **Doğru seçenek D'dir.**

Sosyal kabul: Bireyin **toplum tarafından onaylanan, olumlu cevapları verme eğilimidir**.

Orta yol cevap verme: Bireyin **"kararsızım" gibi orta seçenekleri tercih etmesi ya da soruları boş bırakmasıdır**.

Yanıltma: Bireyin **kendi amacına uygun sonuç elde etmek için bilinçli biçimde cevaplarını çarpıtmasıdır**.

Cevapların kalıplaşması: Bireyin soruların içeriğinden bağımsız olarak **aynı tür cevapları verme alışkanlığıdır**.

Cevap: D

9. Soruda Elif'in, soruların içeriğine bakmadan **sistematik biçimde sürekli "evet" seçeneğini işaretlediği** ve farklı boyutlar olmasına rağmen yanıtlarının değişmediği belirtilmektedir. Bu durum, bireyin maddelerin içeriğini dikkate almadan **aynı tür cevapları verme eğilimi** olarak tanımlanan **cevapların kalıplaşması hatasını** ifade eder. **Doğru seçenek E'dir.**

Sosyal kabul: Bireyin **toplum tarafından onaylanan, olumlu cevapları verme eğilimidir**.

Orta yol cevap verme ya da boş bırakma hatası: Bireyin **"kararsızım" gibi orta seçenekleri tercih etmesi ya da soruları boş bırakmasıdır**.

Yanıltma hatası: Bireyin **kendi amacına uygun sonuç elde etmek için bilinçli biçimde cevaplarını çarpıtmasıdır**.

Toto oynama: Bireyin **bilmediği soruları rastgele ya da tahmin ederek cevaplamasıdır**.

Cevap: E

10. Soruda Selin'in, **gerçek davranışlarını gizleyerek kendini daha sorumlu ve katılımcı gösterecek şekilde yanıtlar verdiği** belirtilmektedir. Bu durum, bireyin **kendi amacına uygun bir izlenim oluşturmak için cevaplarını bilinçli biçimde değiştirmesi** anlamına gelir ve ölçme-değerlendirmede **yanıltma hatası** olarak tanımlanır. **Doğru seçenek A'dır.**

Boş bırakma: Bireyin bazı soruları **cevapsız bırakmasıdır**.

Orta yol cevap verme: Bireyin **"kararsızım" gibi orta seçenekleri tercih etmesidir**.

Cevapların kalıplaşması: Bireyin soruların içeriğine bakmadan **aynı tür cevapları verme eğilimidir**.

Toto oynama: Bireyin **rastgele ya da tahmin ederek cevap vermesidir**.

Cevap: A

11. **I. öncül:** Deniz'in soruları anlamakta zorlanıp **boş bırakması ve "kararsızım" seçeneğini işaretlemesi**, bireyin net tutum belirtmekten kaçınarak **orta seçeneklere yönelmesi veya soruları boş bırakması** durumudur. Bu, **orta yol cevap verme (ya da boş bırakma) hatasıdır**.

II. öncül: Mert'in, gerçek düşüncelerini yansıtmayıp **burs komitesinin görmek isteyeceği şekilde yanıt vermesi**, bireyin **belirli bir sonucu elde etmek amacıyla cevaplarını bilinçli biçimde değiştirmesi**dir. Bu durum **yanıltma hatasıdır**.

III. öncül: Elif'in doğru cevaptan emin olamayınca **rastgele işaretleme ve tahmine dayalı yanıt verme davranışı**, bireyin **şansa dayalı cevap vermesi** anlamına gelir. Bu da **toto oynama hatasıdır**.

Cevap: A

12. Parçada danışmanın gözlem sürecinde **aynı planı uygulamadığı**, bazı oturumlarda yalnızca **öne çıkan davranışları**, bazı oturumlarda ise **tüm öğrencilerin ayrıntılı tepkilerini** kaydettiği belirtilmektedir. Bu durum, gözlemlerin **her seferinde sistematik ve tutarlı biçimde kaydedilmediğini** gösterir. Gözlem tekniğinde temel ilke, verilerin **belirlenen plana uygun ve aynı düzeyde sistematiklikle kaydedilmesidir**; aksi hâlde veriler karşılaştırılabilir olmaz ve güvenirlik düşer. Bu nedenle ihlal edilen ilke, **davranışların her seferinde sistematik biçimde kaydedilmesi gerekliliğidir**. **Doğru seçenek A'dır.**

B seçeneği: Gözlemlerin doğal ortamda yapılmadığına dair bir bulgu yoktur.

C seçeneği: İlk bakışta uygun gibi görünse de sorun kriterden çok **kayıt biçiminin tutarsızlığıdır**.

D seçeneği: Gözlemin yalnızca tek kişi ya da grupla sınırlı olması zorunlu değildir.

E seçeneği: Öğrencilerin dikkatinin dağıtıldığına dair bir ipucu verilmemiştir.

Cevap: A

13. **I. öncül:** Eda'nın kendini **öğretmenlerin ve arkadaşlarının beğeneceği şekilde, daha uyumlu ve olumlu gösterecek biçimde yanıt vermesi**, bireyin **toplum tarafından kabul gören cevapları verme eğilimi** olan **sosyal kabul hatasını** gösterir.

II. öncül: Berk'in soruların içeriğine bakmadan **sistematik biçimde hep "hayır" seçeneğini işaretlemesi**, bireyin **aynı tür cevapları tekrar etmesi** şeklinde tanımlanan **cevapların kalıplaşması hatasıdır**.

III. öncül: Selim'in doğru cevaptan emin olamayınca **tahmine dayalı ya da rastgele işaretleme yapması**, bireyin **şansa dayalı cevap vermesi** olan **toto oynama hatasıdır**.

Cevap: E

14. Parçada psikolojik danışmanın, öğrencilerin davranışlarını **doğal sınıf ortamında**, herhangi bir müdahalede bulunmadan **sistemli ve ayrıntılı biçimde izleyip kaydettiği** belirtilmektedir. Ayrıca öğrencilerin **hangi durumlarda nasıl davrandıkları, etkileşim biçimleri ve tepkileri** bütüncül olarak incelenmiştir. Bu özellikler, bireyin davranışlarının **doğal ortamda planlı ve sistematik şekilde izlenmesine dayanan gözlem tekniğini** ifade eder. **Doğru seçenek E'dir.**

Derecelendirme ölçeği: Belirli özelliklerin **önceden belirlenmiş dereceler üzerinden puanlanmasına** dayanır.

Vaka/olay kaydı: Belirli bir **tek olayın ya da dikkat çeken davranışın ayrıntılı betimlenmesi** söz konusudur.

Sosyometri: Grup içindeki **sosyal ilişkiler ve tercihleri belirlemeye** yöneliktir.

Kimdir bu?: Bireyin **diğerlerini nasıl algıladığını** ortaya koyan bir tekniktir.

Cevap: E

15. Parçada öğrencilerden **yaşamlarında etkili olan olayları, kişileri ve duygularını yazılı olarak ifade etmeleri** istenmektedir. Bu uygulama, bireyin **kendi yaşamını, deneyimlerini ve duygularını yazılı biçimde ortaya koymasına** dayanan **otobiyografi tekniğini** ifade eder. Bu teknik, bireyin **benlik farkındalığını ve iç dünyasını anlamaya** yönelik öz-bildirim temelli bir yaklaşımdır. **Doğru seçenek A'dır.**

Kime göre ben neyim?: Bireyin **kendi algısı ile başkalarının onu nasıl algıladığını karşılaştırmaya** yöneliktir.

Kimdir bu?: Bireyin **grup üyelerini belirli özelliklere göre değerlendirmesi** esasına dayanır.

Sosyometri: Grup içindeki **sosyal ilişkileri ve tercihleri belirlemeye** yöneliktir.

Genogram: Aile içindeki **ilişki ve etkileşim örüntülerini grafiksel olarak gösterir**.

Cevap: A

1. Bu soruda derecelendirme ölçeklerinde **güvenirliği artırmaya yönelik önlemler** sorgulanmaktadır. Güvenirlik, ölçme sonuçlarının **tutarlı ve hatalardan arınmış olması** ile ilgilidir. **A, B, C ve D seçenekleri**, ölçme hatalarını azaltarak tutarlılığı artırmaya hizmet eder. Ancak **E seçeneğinde belirtilen "ölçeğin tüm öğrenciler için aynı kişi tarafından doldurulması"**, ilk bakışta farklı değerlendiricilerden kaynaklı değişkenliği ortadan kaldırıyor gibi görünse de, bu durum **tek değerlendiricinin yanlılığını tüm ölçümlere yayarak sistematik hata oluşturur**. Bu da güvenirliği artırmak yerine ölçmenin nesnelliğini zedeler. Bu nedenle doğru cevap **E seçeneğidir**.

A) Uygulayıcılara önceden açıklama yapılması, **puanlama birliğini artırır**.

B) Niteliklerin açık tanımlanması, **yorum farklılıklarını azaltır**.

C) Tarafsız gözlem, **gözlem hatalarını azaltır**.

D) Farklı ortamlarda gözlem, davranışın **tutarlılığını test eder**.

E) Tek değerlendirici kullanımı, **yanlılığı genelleştirir ve sistematik hata oluşturur**.

Cevap: E

2. Parçada psikolojik danışman, öğrencilerin **önceden belirlenmiş davranışlarını (iş birliği, sorumluluk alma, liderlik)** liste hâline getirerek, bu davranışlar ortaya çıktıkça **işaretleme yoluyla sistematik kayıt tutmaktadır**. Bu uygulama, gözlenecek davranışların önceden tanımlandığı ve **var-yok biçiminde işaretlenmesine dayanan yapılandırılmış gözlem yaklaşımı** olan **gözlem listesi** tekniğini ifade eder. Ayrıca farklı oturumlarda kullanılması, davranışların **sürekliliğini ve sıklığını izleme** amacını da göstermektedir. **Doğru cevap D seçeneğidir.**

Kimdir bu?: Bireyin grup üyelerini belirli özelliklere göre değerlendirmesi esasına dayanır.

Kime göre ben neyim?: Bireyin kendisini başkalarının gözünden nasıl algıladığını anlamaya yöneliktir.

Sosyometri: Grup içindeki sosyal ilişkileri ve tercihleri belirlemeye yöneliktir.

Anekdot: Belirli bir davranışın ayrıntılı ve betimleyici biçimde yazılması esasına dayanır.

Cevap: D

3. Parçada Sevim Hanım'ın kullanmak istediği teknik **vaka kaydı (anekdot)** olup bu teknikte temel amaç, gözlenen davranışın **nesnel, betimleyici ve yorumsuz biçimde kaydedilmesidir**. Bu nedenle anekdot kayıtlarında **kişisel yorum ve yargılardan kaçınılması**, yalnızca gözlenen davranışın olduğu gibi aktarılması gerekir. Ancak C seçeneğinde olayın anlatımında **kişisel değerlendirme ve yargılara yer verilmesi gerektiği** ifade edilmiştir ki bu durum tekniğin temel ilkesine aykırıdır. Bu nedenle bu öneri yapılmaz. **Doğru cevap C seçeneğidir.**

A seçeneği: Her anekdot yalnızca bir öğrenciye ilişkin olmalıdır ifadesi anekdot tekniğine uygundur çünkü kayıtların her biri tek bir bireye odaklanarak davranışın doğru ve karışmadan izlenmesini sağlar.

B seçeneği: Olayın geçtiği yer, zaman ve koşullar belirtilmelidir ifadesi anekdot tekniğine uygundur çünkü davranışın hangi ortamda ve hangi şartlarda ortaya çıktığını nesnel biçimde kaydetmeyi sağlar.

D seçeneği: Gözlem sonuçları olayın hemen ardından kaydedilmelidir ifadesi anekdot tekniğine uygundur çünkü unutma ve çarpıtma hatalarını azaltarak daha doğru kayıt tutulmasını sağlar.

E seçeneği: Kayıtlar gizlilik ilkesine uygun korunmalıdır ifadesi anekdot tekniğine uygundur çünkü bireye ait bilgilerin etik kurallar çerçevesinde korunmasını gerektirir.

Cevap: C

4. Parçada psikolojik danışman, öğrencilerin **önceden belirlenmiş davranışlarını detaylı biçimde listelemiş** ve bu davranışların **ne sıklıkta sergilendiğini sistematik olarak kaydetmiştir**. Bu durum yalnızca davranışın varlığını değil, aynı zamanda **frekansını (sıklığını) da izlemeye yönelik** bir değerlendirme sürecini ifade eder. Bu özellikler, davranışların hem **tanımlandığı hem de görülme sıklığının kaydedildiği özellik-kayıt çizelgesi** tekniği ile örtüşmektedir. Bu teknik, bireylerin belirli davranışlar açısından **sistematik ve karşılaştırmalı değerlendirilmesini** sağlar. **Doğru cevap C seçeneğidir.**

Genogram, aile bireyleri arasındaki ilişkileri ve kuşaklar arası etkileşimleri grafiksel olarak göstermeye yönelik bir tekniktir.

Anekdot, davranışların ayrıntılı ve betimleyici biçimde yazıldığı, nitel kayıt tutmaya dayalı bir tekniktir; sıklık ölçümü içermez.

Yapılandırılmış görüşme, önceden belirlenmiş sorularla yürütülen, sözlü veri toplamaya dayalı bir tekniktir.

Kimdir bu?, bireylerin grup üyelerini belirli özelliklere göre değerlendirmesine dayanan bir tekniktir.

Cevap: C

5. Gözlem tekniği, bireyin davranışlarını **doğal ortamında, sistematik ve planlı biçimde incelemeye** dayanan bir veri toplama yöntemidir. Bu teknikte amaç, davranışı **olduğu gibi ve nesnel biçimde kaydetmek**, farklı durumlarda **tutarlılığını incelemek** ve yeterli süre boyunca gözleyerek **davranış örüntülerini ortaya koymaktır**. Bu nedenle gözlem süreci; planlı olmalı, kayıtlar zamanında tutulmalı ve birey farklı koşullarda izlenmelidir.

Buna göre:

I. öncül doğrudur çünkü gözlem kayıtlarının gözlem sırasında ya da hemen sonrasında yapılması, unutma ve çarpıtma hatalarını azaltır.

II. öncül doğrudur çünkü gözlem öncesinde plan yapılması, hangi davranışların nasıl izleneceğini belirleyerek süreci sistematik hâle getirir.

III. öncül doğrudur çünkü bireyin farklı ortam ve durumlarda gözlenmesi, davranışın genellenebilirliği hakkında bilgi verir.

IV. öncül doğrudur çünkü gözlemin yeterli süreyi kapsaması, bireyin davranış örüntülerinin doğru şekilde ortaya konmasını sağlar.

Cevap: E

6. Parçada ilk olarak öğrencilerden birbirlerine ilişkin belirli özellikleri yazmaları istenmektedir. Bu durum, bireylerin grup üyelerini belirli özelliklere göre değerlendirmesine dayanan **kimdir bu?** tekniğini ifade eder. İkinci aşamada ise öğrencilerden sosyal bir çatışmayı canlandırmaları istenmiş ve bu süreçte bireysel tepkiler gözlemlenmiştir. Bu uygulama, grup içinde sosyal durumların canlandırılması ve roller üzerinden farkındalık geliştirilmesine dayanan **sosyodrama** tekniğine karşılık gelir. **Doğru cevap A seçeneğidir.**

Psikodrama, bireyin kendi yaşantılarını ve içsel çatışmalarını sahneleyerek çalışmasına dayanan bir tekniktir.

Gözlem listesi, önceden belirlenen davranışların varlığı ya da sıklığının sistematik biçimde işaretlenmesine dayanır.

Oyun terapisi, özellikle çocukların duygularını oyun yoluyla ifade etmelerine ve çözümlemelerine yönelik terapötik bir yaklaşımdır.

Sosyometri, grup içindeki sosyal ilişkileri, tercihleri ve etkileşim ağını ortaya koymayı amaçlar.

Cevap: A

7. Otobiyografi tekniği, bireyin yaşamındaki önemli olayları, duygularını ve deneyimlerini **yazılı olarak ifade etmesine dayanan öz-bildirim temelli bir yöntemdir**. Bu teknikle amaç, bireyin kendi yaşantısını anlamlandırması, iç dünyasını fark etmesi ve **benlik farkındalığını artırarak kendini tanımasını sağlamaktır**. Bu nedenle doğru cevap **C seçeneğidir.**

Akademik başarıyı ölçme, daha çok başarı testleriyle yapılır; otobiyografi bu amaca hizmet etmez.

Sosyal uyum düzeyini belirleme, gözlem, sosyometri gibi tekniklerle daha doğrudan değerlendirilir.

Mesleki ilgi alanlarını saptama, ilgi envanterleri ile gerçekleştirilir.

Psikolojik sorunları teşhis etme, klinik değerlendirme araçları ve testlerle yapılır; otobiyografi tanı koyma aracı değildir.

Cevap: C

8. Parçada sınıf içinde **bazı öğrencilerin dışlanması, bazılarının ise sürekli etkinliklerde yer alması**, ayrıca **grup içi çatışmaların yaşanması** gibi durumlar vurgulanmaktadır. Bu tür problemler, grup içindeki **sosyal ilişkiler, kabul-red durumları ve etkileşim örüntülerinin** incelenmesini gerektirir. Bu amaçla en uygun teknik, öğrenciler arasındaki **kim kimi seçiyor, kim dışlanıyor** gibi ilişkileri sistematik biçimde ortaya koyan **sosyometri** tekniğidir. Sosyometri, sınıf içindeki sosyal

yapıyı analiz ederek problemli ilişkileri belirlemede öncelikli olarak kullanılır. **Doğru cevap E seçeneğidir.**

Sosyodrama, sosyal durumların canlandırılması yoluyla farkındalık geliştirmeye yöneliktir ancak öncelikle mevcut ilişki yapısını ortaya koymaz.

Anket, bireylerin görüş ve düşüncelerini toplar; doğrudan sosyal ilişki ağını analiz etmez.

İstek listesi, bireylerin tercihlerini sınırlı biçimde ortaya koyar ancak grup dinamiklerini sistematik olarak çözümlemez.

Vaka kaydı, bireysel davranışların ayrıntılı betimlenmesine dayanır; grup içi ilişkileri bütüncül olarak göstermez.

Cevap: E

9. Arzu listesi tekniği, bireyin **isteklerini, beklentilerini ve ulaşmak istediği durumları ifade etmesine dayanan** bir öz-bildirim yöntemidir. Bu teknikle bireyin **doyurulmamış ihtiyaçları, güdüleri, beklentileri ve geleceğe yönelik umutları** ortaya çıkarılarak **kendini tanımasına katkı sağlanır**. Ancak bu teknik, bireyin **yeteneklerini ölçmeye yönelik nesnel bir değerlendirme aracı değildir ve bu ifade yanlıştır**. Bu nedenle doğru cevap **B seçeneğidir.**

A seçeneği: Bireyin doyurulmamış ihtiyaçlarını belirlemek arzu listesi tekniğine uygundur çünkü birey ifade ettiği istekler üzerinden eksik kalan ihtiyaçlarını yansıtır.

C seçeneği: Bireyin güdü ve motivasyon kaynaklarını anlamak arzu listesi tekniğine uygundur çünkü bireyin yönelimleri ve istekleri motivasyon kaynaklarını gösterir.

D seçeneği: Bireyin geleceğe yönelik umutlarını keşfetmek arzu listesi tekniğine uygundur çünkü birey geleceğe dair beklentilerini ifade eder.

E seçeneği: Bireyin kendini tanımasına katkıda bulunmak arzu listesi tekniğine uygundur çünkü birey kendi istek ve ihtiyaçlarının farkına varır.

Cevap: B

10. Parçada psikolojik danışman, öğrencinin ailesini **üç kuşak boyunca incelemek**, aile üyeleri arasındaki **ilişki örüntülerini, çatışmaları ve yakınlık düzeylerini görsel olarak ortaya koymak** istemektedir. Bu amaçla aile yapısının şematik biçimde gösterilmesi ve ilişkilerin analiz edilmesi söz konusudur. Bu özellikler, aile içi ilişkileri **kuşaklar arası olarak grafiksel biçimde gösteren ve etkileşim örüntülerini analiz etmeye imkân tanıyan genogram** tekniği ile örtüşmektedir. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

A seçeneği: Sosyometri tekniği bu duruma uygun değildir çünkü grup içindeki sosyal tercih ve ilişkileri belirler, aile yapısını kuşaklar arası incelemez.

C seçeneği: Sosyal uzaklık ölçeği bu duruma uygun değildir çünkü bireylerin farklı gruplara karşı tutumlarını ölçmeye yöneliktir.

D seçeneği: Otobiyografi tekniği bu duruma uygun değildir çünkü bireyin kendi yaşamını yazılı olarak ifade etmesine dayanır, aile yapısını görselleştirmez.

E seçeneği: Kimdir bu? tekniği bu duruma uygun değildir çünkü bireylerin birbirlerini belirli özelliklere göre değerlendirmesine dayanır.

Cevap: B

11. Parçada öğrencilerden **kaygı ve korkularını gerçek yaşam durumlarına benzer biçimde canlandırmaları** istenmektedir. Bu süreçte bireyler kendi yaşantılarını, duygularını ve içsel çatışmalarını sahneye taşıyarak ifade ederler. Bu özellikler, bireyin **kendi yaşantısını merkeze alarak rol oynama yoluyla duygusal boşalım ve farkındalık kazanmasını sağlayan psikodrama** tekniği ile örtüşmektedir. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

Oyun terapisi, daha çok çocukların duygularını oyun yoluyla ifade etmelerine dayanan terapötik bir yaklaşımdır.

Vaka incelemesi, bireyin yaşadığı bir problemin ayrıntılı biçimde analiz edilmesine dayanır.

Sosyodrama, toplumsal roller ve genel sosyal durumların canlandırılmasına odaklanır, bireyin kendi yaşantısını merkeze almaz.

Otobiyografi, bireyin yaşamını ve duygularını yazılı olarak ifade etmesine dayanır.

Cevap: B

12. Parçada psikolojik danışman, öğrenci hakkında **farklı kaynaklardan (öğretmen görüşmeleri, gözlem, çeşitli etkinliklerde davranış kayıtları)** bilgi toplamakta ve bu verileri **birleştirerek sistematik, kapsamlı ve derinlemesine bir değerlendirme** yapmaktadır. Bu süreç, tek bir veri toplama yöntemiyle sınırlı olmayıp, bireyin durumunu çok yönlü ele almayı içerir. Bu özellikler, farklı veri kaynaklarının bir araya getirilerek bireyin bütüncül olarak analiz edildiği **vaka incelemesi** tekniğini ifade eder. **Doğru cevap D seçeneğidir.**

Kimdir bu?, bireylerin grup üyelerini belirli özelliklere göre değerlendirmesine dayanan bir tekniktir.

Vaka kaydı (anekdot), belirli bir davranışın anlık ve betimleyici biçimde yazılmasıdır; çoklu veri kaynağıyla kapsamlı analiz içermez.

Görüşme, sözlü bilgi toplama sürecidir; tek başına bütüncül değerlendirme sağlamaz.

Problem tarama, bireylerin genel sorun alanlarını belirlemeye yönelik tarama niteliğinde bir tekniktir.

Cevap: D

13. Gözlem tekniği, bireyin davranışlarını **doğal ortamında ve müdahale olmaksızın incelemeye** olanak sağlayan bir yöntemdir. Bu teknik, davranışın **gerçek yaşam koşullarındaki görünümünü ortaya koyma** açısından güçlüdür; ancak gözlemci etkisi tamamen ortadan kaldırılamaz, tüm değişkenler kontrol edilemez ve nedensel sonuçlara kesin olarak ulaşılamaz. Bu nedenle doğru ifade, gözlemin **doğal ortamda davranışı incelemeye imkân tanımasıdır**. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

A seçeneği: Gözlem verilerinin tamamen bağımsız olması doğru değildir çünkü gözlemcinin tutum ve beklentileri ölçümü etkileyebilir.

C seçeneği: Gözlem sırasında tüm bağlam değişkenleri kontrol edilemez; doğal ortamın temel özelliği kontrolün sınırlı olmasıdır.

D seçeneği: Gözlem, nedensel ilişkileri kesin olarak ortaya koymaz; daha çok betimleyici veri sağlar.

E seçeneği: Gözlem yalnızca kısa süreli değil, uzun süreli süreçlerde de kullanılabilir.

Cevap: B

14. Parçada psikolojik danışman, öğrencinin duygularını anlamasına yardımcı olmak için **uygun bir kitap seçmekte**, öğrenciden bu metni okumasını istemekte ve ardından **kitaptaki karakterle kendi yaşantısı arasında bağlantı kurmasını sağlayarak farkındalık geliştirmesine yönelik çalışmalar yaptırmaktadır**. Bu süreçte okuma, tartışma ve yazma etkinlikleri birlikte kullanılarak bireyin **duygusal içgörü kazanması ve kendini ifade etmesi** hedeflenmektedir. Bu özellikler, edebi metinler aracılığıyla bireyin kendini tanımasına ve duygusal iyileşmesine katkı sağlayan **bibliyoterapi** tekniğini ifade eder. **Doğru cevap A seçeneğidir.**

Genogram, aile içi ilişkileri ve kuşaklar arası etkileşimleri grafiksel olarak incelemeye yöneliktir.

Otobiyografi, bireyin kendi yaşamını ve duygularını yazılı olarak ifade etmesine dayanır ancak burada temel araç kitap üzerinden yönlendirmedir.

Psikodrama, bireyin yaşantılarını sahneleme yoluyla canlandırmasına dayanır.

Sosyometri, grup içindeki sosyal ilişkileri ve tercihleri belirlemeye yöneliktir.

Cevap: A

15. Parçada psikolojik danışman, çok sayıda öğrenciden **kısa sürede, standart ve toplu biçimde veri toplamayı** ve bu verilerle öğrencilerin **genel sorun alanlarını belirlemeyi** amaçlamaktadır. Ayrıca elde edilen bilgilerin, hangi alanlarda müdahale gerektiğini ortaya koyması beklenmektedir. Bu özellikler, bireylerin çeşitli yaşam alanlarına ilişkin sorunlarını **geniş kapsamlı ve sistematik biçimde taramaya yönelik** olan **problem tarama envanteri** tekniği ile örtüşmektedir. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

Sosyometri, grup içindeki sosyal ilişkileri ve tercihleri belirlemeye yöneliktir; genel sorun alanlarını kapsamaz.

Görüşme, bireysel ve derinlemesine bilgi sağlar ancak çok sayıda kişiden kısa sürede veri toplamak için uygun değildir.

Kısa semptom envanteri, psikolojik belirtileri (örneğin kaygı, depresyon) ölçmeye yöneliktir; tüm yaşam alanlarını kapsayan genel tarama yapmaz.

Anket, genel bilgi toplamak için kullanılabilir ancak problem tarama envanteri kadar sistematik ve kapsamlı bir sorun belirleme amacı taşımaz.

Cevap: B

1. **Akran değerlendirme,** benzer statüdeki bireylerin birbirlerinin öğrenme ürünlerini veya öğrenme çıktılarının başarısını, niteliğini ve kalitesini önceden belirlenmiş ölçütler doğrultusunda değerlendirmesidir. Barış Bey'in yürüttüğü grup çalışmasında öğrencilerin, diğer gruplar tarafından hazırlanan sunumları belirli ölçütlere göre değerlendirmeleri, akran değerlendirme tekniğinin kullanıldığını göstermektedir. Bu teknikte değerlendirme, bireyin kendi çalışmasına değil, akranlarının ortaya koyduğu öğrenme ürünlerine yöneliktir.

   A seçeneği: Öz değerlendirme, bireyin kendi öğrenme sürecini, performansını veya ortaya koyduğu ürünü belirli ölçütlere göre değerlendirmesidir. Soruda öğrenciler kendi sunumlarını değil, diğer grupların sunumlarını değerlendirmektedir.

   B seçeneği: Performans değerlendirme, bireyin belirli bir görev veya etkinlik sırasında sergilediği performansın değerlendirilmesidir. Soruda değerlendirme, öğrencilerin doğrudan performanslarını gözlemlemekten çok, akranlarının hazırladığı öğrenme ürünlerinin niteliğine yöneliktir.

   D seçeneği: Portfolyo değerlendirme, bireyin belirli bir süreç boyunca ortaya koyduğu çalışmaların sistematik biçimde bir araya getirilerek gelişiminin değerlendirilmesidir. Soruda öğrencilerin gelişim dosyaları değil, diğer grupların hazırladığı sunumlar değerlendirilmektedir.

   E seçeneği: Tanılayıcı değerlendirme, öğrenme sürecinin başında öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerini, ön bilgilerini ve öğrenme gereksinimlerini belirlemek amacıyla yapılır. Soruda ise çalışma sonunda öğrenme ürünlerinin niteliği değerlendirilmektedir.

   Cevap: E

2. **Otobiyografi tekniği,** bireyin yaşamındaki önemli olayları, duygularını ve kendine ilişkin algılarını **yazılı olarak ifade etmesine dayanan öz-bildirim temelli bir yöntemdir**. Bu nedenle değerlendirmede bireyin **duygusal ifadeleri, kendini tanımlama biçimi, yaşantılara yüklediği anlamlar ve geleceğe yönelik beklentileri** gibi içsel süreçler ön plandadır. Ancak **ailenin sosyo-ekonomik düzeyi ve meslekleri**, doğrudan otobiyografik anlatımın çözümlemesinde temel odak değildir ve daha çok başka veri toplama yollarıyla elde edilir; bu nedenle bu ifadeye özellikle dikkat edilmesi gerekmez. **Doğru cevap C seçeneğidir.**

   A seçeneği: Öğrencinin anlattığı olaylar arasındaki duygusal tutarlılık ve çelişkiler otobiyografi tekniğine uygundur çünkü bireyin içsel yaşantısının analiz edilmesini sağlar.

   B seçeneği: Öğrencinin geleceğe yönelik beklentileri ve umut düzeyi otobiyografi tekniğine uygundur çünkü bireyin yönelimleri ve psikolojik durumu hakkında bilgi verir.

   D seçeneği: Öğrencinin kendini tanımlarken kullandığı özellikler otobiyografi tekniğine uygundur çünkü benlik algısını ortaya koyar.

   E seçeneği: Öğrencinin seçtiği olaylar ve bunlara yüklediği anlamlar otobiyografi tekniğine uygundur çünkü bireyin yaşantıları nasıl yorumladığını gösterir.

   Cevap: C

3. **Sosyodrama ve psikodrama arasındaki temel fark,** odak noktalarında ortaya çıkar. **Sosyodrama**, grup içinde ortak yaşanan sosyal durumları, **toplumsal roller ve grup dinamikleri üzerinden** ele almayı amaçlar. Buna karşılık **psikodrama**, bireyin kendi yaşantılarını, içsel çatışmalarını ve duygularını **derinlemesine incelemeye** odaklanır. Bu nedenle sosyodrama daha çok **grup düzeyinde sosyal süreçleri anlamaya**, psikodrama ise **bireysel duygusal süreçleri çözümlemeye** yöneliktir. Bu ayrımı en doğru yansıtan ifade D seçeneğidir.

   A seçeneği: Bu ifade tersine çevrilmiştir; psikodrama bireysel, sosyodrama grup odaklıdır.

   B seçeneği: Her iki teknik de büyük ölçüde doğaçlamaya dayanır; bu şekilde kesin bir ayrım yoktur.

   C seçeneği: Süre açısından böyle net bir ayrım yapılmaz.

   E seçeneği: Yaş gruplarına göre keskin bir ayrım söz konusu değildir.

   Cevap: D

4. Parçada öğrencilerden, farklı sosyal gruplardaki arkadaşlarının kendilerini **nasıl tanımlayacağını düşünmeleri** istenmektedir. Bu uygulama, bireyin **kendi algısı ile başkalarının onu nasıl algıladığına ilişkin düşüncelerini karşılaştırmasına** dayanır. Amaç, bireyin sosyal ortamlara göre değişen **algı farklılıklarını ve benlik algısını** ortaya koymaktır. Bu özellikler, bireyin kendisini başkalarının gözünden değerlendirmesine yönelik olan **kime göre ben kimim?** tekniği ile örtüşmektedir. **Doğru cevap E seçeneğidir.**

Sosyogram, sosyometrik verilerin görsel olarak gösterilmesidir; algı değil ilişki yapısını ortaya koyar.

Kimdir bu?, bireylerin grup üyelerini belirli özelliklere göre değerlendirmesine dayanır.

Sosyodrama, sosyal durumların canlandırılması yoluyla farkındalık geliştirmeye yöneliktir.

Psikodrama, bireyin kendi yaşantılarını sahneleyerek çalışmasına dayanır.

Cevap: E

5. Parçada psikolojik danışman, öğrencinin yaşadığı durumu **derinlemesine, duygusal boyutuyla ve bireyin kendi ağzından** anlamak istemektedir. Ayrıca bu sürecin **esnek ve bireye uyarlanabilir** olması vurgulanmaktadır. Bu özellikler, danışmanın öğrenciyle **yüz yüze, etkileşimli ve gerektiğinde yön değiştirebilen** bir süreçte bilgi toplamasını gerektirir. Bu amaçla en uygun teknik, bireyin duygularını, düşüncelerini ve yaşantılarını doğrudan ifade edebildiği **görüşme** tekniğidir. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

Sosyometri, öğrencinin grup içindeki sosyal konumunu belirler; bireyin iç dünyasını derinlemesine ortaya koymaz.

Otobiyografi, yazılı anlatıma dayanır ve anlık, esnek etkileşim sağlamaz.

Problem tarama listesi, geniş kapsamlı ancak yüzeysel veri sağlar; derinlemesine analiz için uygun değildir.

Özellik kayıt çizelgesi, davranışların varlığı veya sıklığını belirler; duygusal nedenleri ortaya koymaz.

Cevap: B

6. Parçada psikolojik danışman, yaklaşık **1200 öğrenciden kısa sürede**, **standart ve önceden belirlenmiş sorular** aracılığıyla veri toplamak istemektedir. Toplanacak bilgiler de **net, sınırlı ve kategorik (ders çalışma süresi, kaygı yaşanan dersler, önceki eğitim, tercih edilen zaman)** niteliktedir. Bu tür durumlarda en uygun teknik, çok sayıda kişiden **hızlı, ekonomik ve yapılandırılmış biçimde veri toplamayı sağlayan anket** tekniğidir. **Doğru cevap A seçeneğidir.**

Grup görüşmesi, sınırlı sayıda kişiyle derinlemesine veri toplamaya uygundur; geniş kitleler için pratik değildir.

Vaka incelemesi, tek bir bireyin ayrıntılı ve kapsamlı analizine yöneliktir.

Problem tarama listesi, genel sorun alanlarını belirlemeye yöneliktir; burada ise daha spesifik ve planlamaya dönük bilgiler istenmektedir.

Kimdir bu?, bireylerin birbirlerini belirli özelliklere göre değerlendirmesine dayanır.

Cevap: A

7. Parçada psikolojik danışman, öğrenciyle **ilk görüşmede onun genel durumunu anlamak**, yaşadığı sorunları **kendi ağzından dinlemek** ve **güven temelli bir ilişki kurmak** istemektedir. Bu amaçlar, danışman ile öğrenci arasında **doğrudan, esnek ve etkileşimli bir iletişim sürecini** gerektirir. Bu özellikler, bireyin duygu, düşünce ve yaşantılarını ayrıntılı biçimde ifade etmesine olanak tanıyan **görüşme** tekniği ile örtüşmektedir. **Doğru cevap C seçeneğidir.**

Otobiyografi, yazılı anlatıma dayanır ve ilk temas için gerekli etkileşim ve güven ilişkisini doğrudan sağlamaz.

Sosyometri, grup içindeki sosyal ilişkileri belirlemeye yöneliktir.

Projektif testler, bireyin bilinçdışı süreçlerini ortaya koymaya yöneliktir; ilk aşamada tercih edilmez.

Derecelendirme ölçeği, belirli davranışların değerlendirilmesine yöneliktir; derinlemesine bireysel bilgi sağlamaz.

Cevap: C

8. Parçada psikolojik danışman, öğrencinin sınıf içindeki bazı davranışlarını gözlemledikten sonra bu davranışları doğrudan **DEHB gibi klinik bir tanıya dönüştürmekte** ve bunu veliyle paylaşmaktadır. Oysa gözlem tekniği **betimleyici veri toplama** amacına hizmet eder; tek başına **kesin tanı koymaya** yeterli değildir. Tanı koyma süreci, çoklu veri kaynakları, standart ölçme araçları ve klinik değerlendirme gerektirir. Bu nedenle yapılan temel hata, gözlem verilerini **doğrudan tanıya dönüştürmektir**. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

A seçeneği: Gözlemi tek ortamla sınırlamak bir sınırlılık olabilir ancak sorudaki temel hata bu değildir.

C seçeneği: Subjektif yorum yapmak bir hata olabilir; ancak burada asıl problem yorumun doğrudan tanıya dönüştürülmesidir.

D seçeneği: Ön görüşme yapılmaması eksiklik olabilir fakat verilen durumda vurgulanan hata bu değildir.

E seçeneği: Yeterli veri toplamamak önemli bir eksikliktir ancak soruda açıkça tanıya gitme hatası öne çıkmaktadır.

Cevap: B

9. Parçada **kimdir bu?** tekniği ile elde edilen veriler, yalnızca **ön bilgi ve ipucu** niteliğindedir; bu tür bulgular **kesin yargı oluşturmak için yeterli değildir**. Bir öğrencinin birkaç kişi tarafından işaretlenmesi, doğrudan etiketleme ya da müdahale gerektirmez; öncelikle durumun **doğruluğu, bağlamı ve nedenleri** ayrıntılı biçimde incelenmelidir. Bu nedenle psikolojik danışma sürecinde ilk adım, ilgili öğrenci ve diğer öğrencilerle **bireysel görüşmeler yaparak durumu derinlemesine anlamaktır**. Bu yaklaşım hem **etik** hem de **sağlıklı veri toplama** açısından gereklidir. **Doğru cevap C seçeneğidir.**

A seçeneği: Akademik performansı izlemek, sosyal davranış problemini anlamada doğrudan yeterli değildir.

B seçeneği: Genel kural hatırlatması yapılabilir ancak bireysel durumu anlamadan önce yeterli değildir.

D seçeneği: Veli toplantısında genel konuya değinmek dolaylı bir adımdır; öncelik bireysel değerlendirmedir.

E seçeneği: Sportif etkinliklere yönlendirme, sorun anlaşılmadan yapılacak yüzeysel bir müdahaledir.

Cevap: C

10. Gözlem tekniği, bireyin davranışlarını **doğal ortamında, planlı ve sistematik biçimde incelemeye** dayanır. Bu süreçte davranışların **zamanında kaydedilmesi**, gözlemin **önceden planlanması**, bireyin **farklı ve doğal ortamlarda izlenmesi** ve gözlemin **yeterli bir süreyi kapsaması** esastır.

Buna göre öncüller incelendiğinde:

I. öncül doğrudur çünkü kayıtların gözlem sırasında ya da hemen sonrasında yapılması, unutma ve çarpıtmayı azaltır.

II. öncül yanlıştır çünkü gözlemde neyin gözleneceği önceden belirlenmelidir; bu durum sürecin sistematik olmasını sağlar.

III. öncül doğrudur çünkü bireyin farklı ve doğal ortamlarda gözlenmesi, davranışın tutarlılığı hakkında bilgi verir.

IV. öncül doğrudur çünkü gözlem belirli bir süreci kapsamalı, anlık izlenimlerle sınırlı kalmamalıdır.

Cevap: D

11. Parçada psikolojik danışman, öğrencilerden **kısa sürede, kolay uygulanabilir, puanlanabilir ve sayısal veri sağlayan** bir teknikle bilgi toplamak istemektedir. Ayrıca elde edilen verilerin **istatistiksel olarak analiz edilebilmesi** ve **çok sayıda öğrenciye uygulanabilmesi** vurgulanmaktadır. Bu özellikler, yapılandırılmış sorularla **hızlı, ekonomik ve nicel veri toplamayı sağlayan anket** tekniği ile örtüşmektedir. **Doğru cevap D seçeneğidir.**

Görüşme, derinlemesine ve nitel veri sağlar; zaman alıcıdır ve büyük gruplar için pratik değildir.

Psikodrama, bireyin yaşantılarını canlandırmaya dayalıdır; ölçme ve sayısal veri üretme amacı taşımaz.

Gözlem, davranışları doğal ortamda incelemeye yöneliktir; standart ve hızlı puanlama sağlamaz.

Genogram, aile ilişkilerini kuşaklar arası inceleyen bir tekniktir.

Cevap: D

12. Parçada öğrencilerden, geçmişte yaşadıkları önemli bir olayı ve bu olayın kendilerini nasıl etkilediğini **yazılı olarak ifade etmeleri** istenmektedir. Bu uygulama, bireyin **yaşantılarını, duygularını ve kendisi için anlamlı olayları yazılı biçimde ortaya koymasına dayanan öz-bildirim temelli** bir süreci ifade eder. Bu özellikler, bireyin iç dünyasını ve yaşam deneyimlerini anlamaya yönelik olan **otobiyografi** tekniği ile örtüşmektedir. **Doğru cevap C seçeneğidir.**

Anket, yapılandırılmış sorularla genellikle sayısal veri toplar; derinlemesine kişisel anlatım içermez.

Sosyometri, grup içindeki sosyal ilişkileri ve tercihleri belirlemeye yöneliktir.

Gözlem, davranışların doğal ortamda izlenmesine dayanır.

Görüşme, sözlü ve etkileşimli veri toplama sürecidir; burada yazılı ifade esastır.

Cevap: C

13. Gözlem tekniği, bireyin davranışlarını **doğal ortamında ve gerçek yaşam koşulları içinde, olduğu gibi incelemeye** olanak sağlayan bir yöntemdir. Bu teknik, davranışın **müdahale edilmeden gözlenmesini** ve bağlamıyla birlikte değerlendirilmesini mümkün kılar; ancak gözlemci etkisi tamamen ortadan kaldırılamaz, veriler her zaman eşit derecede güvenilir değildir ve doğrudan sayısal veri üretmek temel amacı değildir. Bu nedenle doğru ifade, gözlemin **doğal yaşam koşullarında davranışı incelemeye imkân tanımasıdır**. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

A seçeneği: Gözlemcinin önyargılarından tamamen bağımsız olmak mümkün değildir.

C seçeneği: Gözlemlerin tek kişi tarafından yapılması zorunlu değildir; aksine birden fazla gözlemci güvenirliği artırabilir.

D seçeneği: Gözlem verileri doğrudan sayısal değildir; daha çok betimleyici niteliktedir.

E seçeneği: Gözlem verileri her birey için aynı düzeyde güvenilir olmayabilir.

Cevap: B

14. Parçada psikolojik danışman, öğrencinin **iç dünyasını, gizli kalmış duygu ve düşüncelerini, kaygılarını ve doyurulmamış ihtiyaçlarını** anlamak istemekte ve bunu **dolaylı, yorumlamaya açık ve kendini anlatmaya dayalı bir yolla** gerçekleştirmeyi hedeflemektedir. Bu özellikler, bireyin yaşamını, duygularını ve deneyimlerini **serbest ve derinlemesine biçimde yazılı olarak ifade etmesine olanak tanıyan otobiyografi** tekniği ile örtüşmektedir. Otobiyografi, yapılandırılmış tekniklere göre daha **zengin, derin ve yorumlanabilir veri** sunar. **Doğru cevap D seçeneğidir.**

Problem tarama listesi, genel sorun alanlarını yüzeysel ve sınırlı biçimde belirler; derinlemesine veri sağlamaz.

Yapılandırılmış görüşme, önceden belirlenmiş sorularla sınırlıdır; esneklik ve derinlik daha düşüktür.

Kime göre ben neyim?, bireyin başkalarının kendisini nasıl algıladığını anlamaya yöneliktir.

Anket, kısa ve standart cevaplara dayanır; yorumlamaya açık zengin veri sunmaz.

Cevap: D

15. Parçada uygulanan teknikle öğrencilerin **popülerlik düzeyleri, dışlanma durumları ve alt gruplar** gibi sınıf içi sosyal yapı hakkında **nicel veriler** elde edilmektedir. Bu özellikler, grup içindeki **çekim, reddedilme ve sosyal ilişkileri sistematik olarak ortaya koyan sosyometri** tekniğine aittir. Ancak soruda da vurgulandığı gibi bu teknik, yalnızca mevcut ilişki ağını gösterir; öğrencilerin **neden dışlandıkları ya da neden popüler oldukları gibi nedensel açıklamalar sunmaz**. Bu nedenle doğru eşleştirme **sosyometri - nedenleri açıklayamama sınırlılığıdır**. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

Kimdir bu?, bireylerin birbirlerini belirli özelliklere göre değerlendirmesine dayanır; benlik algısını ölçme temel amacı değildir.

Vaka kaydı, belirli davranışların ayrıntılı betimlenmesine dayanır; grup yapısını nicel olarak ortaya koymaz.

Derecelendirme ölçeği, belirli özelliklerin derecelendirilmesini sağlar; verilen sınırlılık doğrudan buna özgü değildir.

Anket, yazılı veri toplar; ancak soruda belirtilen durum sosyal ilişki ağını analiz etmeye yöneliktir.

Cevap: B

1. **Vaka kaydı (anekdot) tekniğinde** temel ilke, gözlenen davranışların **nesnel, yorumsuz ve doğrudan gözlenebilir biçimde kaydedilmesidir**. Bu nedenle kayıtlarda **çıkarım, yorum veya kişilik özelliği atfetme** yer almamalı; yalnızca **görülen ve duyulan davranışlar** yazılmalıdır. B seçeneğinde ise öğrencinin davranışı, "**sosyal becerilerinin zayıf olması**" gibi **yoruma ve çıkarıma dayalı bir ifadeyle açıklanmıştır**. Bu durum, tekniğin objektiflik ilkesine aykırıdır. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

   A seçeneği: Bu ifade anekdot tekniğine uygundur çünkü gözlenebilir davranışlar doğrudan ve yorumsuz biçimde aktarılmıştır.

   C seçeneği: Bu ifade anekdot tekniğine uygundur çünkü davranış somut ve gözlenebilir şekilde betimlenmiştir.

   D seçeneği: Bu ifade anekdot tekniğine uygundur çünkü davranışlar gözleme dayalı olarak aktarılmıştır (duygusal tepki gözlenebilir ipuçlarıyla verilmiştir).

   E seçeneği: Bu ifade anekdot tekniğine uygundur çünkü öğrencinin davranışı ve ardından gelen tepki nesnel biçimde ifade edilmiştir.

   Cevap: B

2. **Görüşme tekniği,** psikolojik danışman ile danışan arasında **yüz yüze, etkileşimli ve esnek bir süreçte** yürütülür. Bu teknik, yalnızca söylenenleri değil; **beden dili, mimik, ses tonu gibi sözel olmayan ipuçlarını da gözlemleme** imkânı sunar. Bu yönüyle görüşme, diğer birçok test dışı teknikten farklı olarak bireyin **duygusal durumunu ve içsel süreçlerini daha derinlemesine anlamayı** sağlar. Bu nedenle görüşmenin en güçlü yönlerinden biri, **sözel ve sözel olmayan ipuçlarını birlikte değerlendirme olanağı sunmasıdır**. **Doğru cevap E seçeneğidir.**

   A seçeneği: Görüşme tamamen objektif veri sunmaz; öznel ifadeler içerir.

   B seçeneği: Görüşme yorum ve yargılardan tamamen bağımsız değildir.

   C seçeneği: Görüşme zaman alıcıdır; kısa sürede çok sayıda kişiye ulaşmak için uygun değildir.

   D seçeneği: Verilen bilgilerin doğruluğu her zaman kolayca kontrol edilemez.

   Cevap: E

3. Parçada psikolojik danışman; **gözlem listesi (öğretmenlerden), otobiyografi (öğrenciden) ve görüşme (veliyle)** gibi farklı teknik ve kaynaklardan elde ettiği bilgileri **bir araya getirerek öğrenciyi çok yönlü ve bütüncül biçimde değerlendirmektedir**. Bu süreç, tek bir veri toplama aracına değil, **çoklu veri kaynaklarının sistematik olarak bütünleştirilmesine** dayanır. Bu özellikler, bireyin sorununu kapsamlı biçimde analiz etmeyi amaçlayan **vaka incelemesi** tekniğini ifade eder. **Doğru cevap C seçeneğidir.**

   Vaka kaydı, belirli bir davranışın anlık ve betimleyici biçimde yazılmasıdır; çoklu veri kaynağını birleştirmez.

   Vaka konferansı, uzmanların bir araya gelerek vaka hakkında tartıştığı bir süreçtir; veri toplama değil, değerlendirme toplantısıdır.

   Psikodrama, bireyin yaşantılarını canlandırmasına dayanan bir tekniktir.

   Toplu dosya sistemi, öğrencilerle ilgili bilgilerin düzenli biçimde saklandığı bir kayıt sistemidir.

   Cevap: C

4. Parçada psikolojik danışman, ergenlerin **kimlik arayışı ve yaşamın anlamı** gibi konular üzerinde çalışmasını, **farklı yaşam öyküleri ve anlatılar üzerinden içgörü kazanmalarını** ve sorunlarının evrenselliğini fark etmelerini amaçlamaktadır. Bu süreçte özellikle **edebiyat ve sanat ürünlerinden yararlanma** vurgulanmaktadır. Bu özellikler, bireyin kitaplar ve hikâyeler aracılığıyla kendini keşfetmesini ve duygusal farkındalık geliştirmesini sağlayan **bibliyoterapi** tekniği ile örtüşmektedir. **Doğru cevap D seçeneğidir.**

   Vaka kaydı, belirli davranışların gözlenip betimlenmesine dayanır.

   Sosyometri, grup içindeki sosyal ilişkileri ve tercihleri belirlemeye yöneliktir.

   Otobiyografi, bireyin kendi yaşamını yazılı olarak ifade etmesine dayanır; edebi metinler üzerinden ilerlemez.

   Veli görüşmesi, aileden bilgi toplamaya yönelik bir tekniktir.

   Cevap: D

5. Sosyometri tekniği, grup içindeki **sosyal çekim, reddedilme, alt gruplar ve bireylerin statülerini nicel olarak ortaya koyan** bir tekniktir. Ancak bu teknik yalnızca **mevcut ilişki yapısını gösterir**; bireylerin neden dışlandığı ya da alt grupların **hangi nedenlerle oluştuğu gibi nedensel açıklamalar sunmaz**. Bu nedenle sosyometrik verilerle **ilişkilerin yapısı belirlenebilir ancak bu yapıların nedenleri kesin olarak açıklanamaz**. Bu doğrultuda, izole öğrencinin dışlanma gerekçesini ve kliklerin neden oluştuğunu belirlemek mümkün değildir. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

A seçeneği: Sınıf içindeki sosyal çekim ve reddetme örüntüleri sosyometri ile belirlenebilir.

C seçeneği: Sınıfın sosyal yapısının parçalanma düzeyi nicel olarak ortaya konabilir.

D seçeneği: Öğrencilerin sosyometrik statüleri (popüler, reddedilen, izole vb.) belirlenebilir.

E seçeneği: Alt grupların ve kliklerin varlığı tespit edilebilir.

Cevap: B

6. **Vaka incelemesi tekniği,** birey hakkında **çok sayıda kaynaktan (görüşme, gözlem, otobiyografi, testler vb.) veri toplayıp bunları bütüncül biçimde analiz etmeye** dayanır. Bu kapsamlı yapı, tekniğin en güçlü yönü olmakla birlikte uygulamada önemli bir sınırlılığı da beraberinde getirir. Farklı veri kaynaklarının toplanması, düzenlenmesi ve analiz edilmesi süreci **uzun zaman gerektirir ve emek/maliyet açısından yük oluşturur**. Bu nedenle vaka incelemesinin yaygın kullanımını en çok sınırlayan durum, **zaman alıcı ve maliyetli olmasıdır**. **Doğru cevap E seçeneğidir.**

A seçeneği: Vaka incelemesi çoğunlukla nitel veri içerir ancak bu durum tek başına kullanımını engelleyen temel sınırlılık değildir.

B seçeneği: Vaka incelemesi yüzeysel değil, aksine derinlemesine bilgi sağlar.

C seçeneği: Birden fazla uzmanın katkısı olabilir ancak tek başına yürütülememesi zorunlu değildir.

D seçeneği: Etik riskler vardır ancak bu durum tüm teknikler için geçerlidir ve temel sınırlılık değildir.

Cevap: E

7. **Otobiyografi tekniği,** bireyin **yaşantılarını, duygularını ve kendine ilişkin algılarını yazılı olarak ifade etmesine** dayanır ve bu nedenle değerlendirme sürecinde elde edilen veriler **yorumlamaya açıktır ancak kesin yargılar için tek başına yeterli değildir**. Özellikle biçimsel özellikler (yazım hataları, üslup vb.), bireyin **zeka düzeyi hakkında doğrudan ve kesin çıkarım yapmak için güvenilir bir ölçüt değildir**. Bu tür bir yaklaşım, hem bilimsel açıdan hatalıdır hem de ölçme ilke ve sınırlarını ihlal eder. Bu nedenle bu yaklaşım kaçınılması gereken bir yorum biçimidir. **Doğru cevap C seçeneğidir.**

A seçeneği: Bireyin kendini ne ölçüde sansürlediğini değerlendirmek, otobiyografinin geçerliğini anlamak açısından uygundur.

B seçeneği: Farklı kaynaklardan doğrulama yapmak, verinin güvenirliğini artırmaya yönelik doğru bir yaklaşımdır.

D seçeneği: Kronolojik ve duygusal tutarlılığı incelemek, metnin anlamlandırılması açısından uygundur.

E seçeneği: Metindeki temaları belirlemek ve bunları bireyin sorunlarıyla ilişkilendirmek, yorumlama sürecinin önemli bir parçasıdır.

Cevap: C

8. Parçada psikodrama uzmanı, Ege'nin **kendi farkında olmadığı sözel olmayan davranış örüntülerini dışarıdan görmesini** ve bu davranışların karşı taraf üzerindeki etkisini fark etmesini amaçlamaktadır. Bu hedef, bireyin kendi davranışını bir başkası tarafından **aynı şekilde taklit edilerek izlenmesi** ile sağlanır. Bu teknik, psikodramada **"ayna (mirroring)"** olarak adlandırılır ve bireyin **kendine yönelik içgörüsünü artırmada** oldukça etkilidir. Bu nedenle doğru seçenek, Ege'nin davranışlarının bir yardımcı ego tarafından aynen canlandırılmasıdır. **Doğru cevap D seçeneğidir.**

A seçeneği: Bu, "çiftleme (doubling)" tekniğidir; bireyin ifade edemediği iç sesini dile getirmeye yöneliktir.

B seçeneği: Bu, "rol değiştirme (role reversal)" tekniğidir; karşı tarafın bakış açısını anlamayı sağlar.

C seçeneği: Bu, geleceğe projeksiyon yapmaya dayalı bir tekniktir; mevcut davranış örüntüsünü fark ettirmez.

E seçeneği: Bu, boş sandalye tekniğidir; daha çok Gestalt yaklaşımında kullanılır.

Cevap: D

9. Parçada sınıf öğretmeni tarafından iletilen bilgiler **ön gözlem ve sınırlı veri** niteliğindedir. Psikolojik danışmanın amacı ise öğrencinin **sorunun kaynağını, duygusal durumunu ve yaşantılarını derinlemesine anlamaktır**. Bu nedenle ilk aşamada yapılması gereken, öğrenciyle **yüz yüze, esnek ve derinlemesine bilgi toplamaya olanak tanıyan görüşme** yapmaktır. Ayrıca elde edilen bilgilerin **toplu dosya ve diğer kayıtlarla desteklenmesi**, değerlendirmeyi daha kapsamlı hâle getirir. Bu yaklaşım, hem **birincil kaynaktan veri elde etmeyi** hem de **çoklu veri ile doğrulamayı** içerdiği için en uygun başlangıçtır. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

A seçeneği: Problem tarama listesi yüzeysel veri sağlar; ilk aşamada derinlemesine bilgi için yeterli değildir.

C seçeneği: Derecelendirme ölçeği davranış sıklığını gösterir ancak sorunun nedenini ortaya koymaz.

D seçeneği: Sorun netleştirilmeden yönlendirme yapmak erken ve uygun değildir.

E seçeneği: Tek kaynağa dayanarak hareket etmek yeterli ve sağlıklı bir değerlendirme sağlamaz.

Cevap: B

10. **Psikolojik danışmanın öğrencilerden sınıfta en çok espri yapan, yardıma ihtiyaç duyan ve derslerde en başarılı olan arkadaşlarının isimlerini yazmalarını istemesi, öğrencilerin birbirlerine atfettikleri özellikleri belirlemeye yöneliktir.** Öğrencilerin belirli özellikleri taşıdığını düşündükleri sınıf arkadaşlarını belirtmeleri, **"Kimdir bu?" tekniğinin kullanıldığını göstermektedir.** "Kimdir bu?" tekniği, bireylerin grup üyeleri tarafından hangi kişilik özellikleri, davranışlar ve sosyal niteliklerle tanımlandığını ortaya çıkarmayı amaçlayan bir bireyi tanıma tekniğidir. **Bu teknik sayesinde bireylerin grup içindeki algılanış biçimleri ve sosyal özellikleri hakkında bilgi edinilir.**

A seçeneği: "Kime göre ben neyim?" tekniği, bireyin kendisini başkalarının gözünden nasıl algıladığını belirlemeyi amaçlar. Bu teknikte bireyin kendisine ilişkin algıları ile başkalarının bireye ilişkin algıları karşılaştırılabilir. Soruda öğrencilerin kendilerini değerlendirmeleri değil, sınıf arkadaşlarını belirli özelliklerle tanımlamaları istenmektedir.

B seçeneği: Sosyometri, grup üyeleri arasındaki kişiler arası tercihleri, seçimleri ve ilişki örüntülerini belirlemeyi amaçlar. Bireylerin birlikte çalışmak, arkadaşlık kurmak veya belirli bir etkinlikte yer almak istedikleri kişileri seçmeleri esas alınır. Soruda herhangi bir tercih veya seçim ilişkisi belirlenmemektedir.

D seçeneği: Akran değerlendirme, bireylerin akranlarının öğrenme ürünlerini, performanslarını veya yeterliliklerini önceden belirlenmiş ölçütler doğrultusunda değerlendirmesidir. Soruda öğrencilerin öğrenme ürünleri ya da performansları değerlendirilmemektedir.

E seçeneği: Psikodrama, bireyin yaşantılarını, duygularını ve kişiler arası çatışmalarını dramatik canlandırmalar yoluyla ele almayı amaçlayan bir tekniktir. Soruda herhangi bir dramatik canlandırma veya yaşantının sahnelenmesi söz konusu değildir.

Cevap: C

11. Parçada kullanılan **kime göre ben neyim** tekniğinde, bireyin bir özelliğe ilişkin **kendi değerlendirmesi ile başkalarının kendisi hakkındaki değerlendirmesine dair algısı** karşılaştırılmaktadır. Bu teknikten elde edilen veriler, bireyin **gerçek benlik algısı (kendi değerlendirmesi)** ile **sosyal benlik algısı (başkalarının onu nasıl gördüğüne dair algısı)** arasındaki **uyum ya da farklılık düzeyini** doğrudan ortaya koyar. Bu nedenle analiz sonucunda ulaşılabilecek temel yargı, bu iki algı arasındaki **tutarlılık düzeyidir**. **Doğru cevap A seçeneğidir.**

B seçeneği: Klik oluşum nedenleri bu teknikle belirlenemez; bu daha çok sosyometri ile ilişkilidir.

C seçeneği: Popülerlik ve dışlanma durumu sosyometrik tekniklerle belirlenir.

D seçeneği: Nedensel kişilik örüntüleri bu teknikle doğrudan ortaya konulamaz.

E seçeneği: Duygusal çatışmaların yoğunluğu bu teknikle ölçülmez.

Cevap: A

12. Sosyometri tekniği, grup içindeki **sosyal ilişkileri, çekim-reddedilme durumlarını, alt grupları ve grup yapısını** ortaya koymaya yönelik bir tekniktir. Bu teknik sayesinde sınıf içindeki **gizli sosyal dinamikler**, olası **çatışma alanları** ve **grup bütünlüğü** analiz edilebilir. Dolayısıyla sosyometrinin temel kullanım amacı, bir grubun **ilişki ağını ve sosyal yapısını çözümlemektir**. Bu nedenle doğru cevap **E seçeneğidir.**

A seçeneği: Bireyin kişisel ve ailevi travmalarını belirlemek sosyometri ile değil, görüşme ve klinik tekniklerle yapılır.

B seçeneği: Bu durum "kime göre ben neyim" tekniği ile ilgilidir.

C seçeneği: Kaygı türlerini hızlı taramak anket veya tarama ölçekleri ile yapılır.

D seçeneği: Bu durum derecelendirme ölçekleri ile ilgilidir.

Cevap: E

13. Parçada öğrenciler, kurgusal karakterin yaşadığı durumu **kendi yaşantılarıyla karşılaştırmakta**, karakterin duygularını ve deneyimlerini **içselleştirerek kendilerini onun yerine koymaktadır**. Bu durum, bibliyoterapi sürecinde bireyin karakterle **duygusal ve durumsal benzerlik kurduğu**, yani kendisini karakterin yerine koyarak bağlantı kurduğu aşamayı ifade eder. Bu aşama **özdeşleşme** olarak adlandırılır ve içgörü ya da evrenselleştirme aşamalarından önce gerçekleşir. **Doğru cevap A seçeneğidir.**

Katarsis, bastırılmış duyguların boşalımıyla ilgilidir; burada vurgu karşılaştırma ve kendini karakter yerine koymadır.

Evrenselleştirme, bireyin sorunun yalnızca kendisine ait olmadığını fark etmesidir.

İç görü, çözüm yollarını fark ederek yeni bir anlayış geliştirmeyi ifade eder.

Uygulama, öğrenilenlerin gerçek yaşama aktarılmasıdır.

Cevap: A

14. Vaka kaydı (anekdot) tekniğinde temel ilke, gözlenen davranışların **nesnel, betimleyici ve yorumsuz biçimde** kaydedilmesidir. Kayıtlarda yalnızca **görülen ve duyulan davranışlar** yer almalı, gözlemcinin **yorumları, çıkarımları ve neden atıfları** bulunmamalıdır. Verilen kayıtta ise "**Ahmet çok sinirliydi**" ve "**ailesi tarafından yeterince disipline edilmediğini gösteriyor**" gibi ifadeler, **yorum ve nedensel çıkarım** içermektedir. Bu durum, objektiflik ilkesinin ihlal edildiğini gösterir. **Doğru cevap D seçeneğidir.**

A seçeneği: Anekdot yalnızca olumlu davranışlara değil, dikkat çeken tüm davranışlara odaklanabilir.

B seçeneği: Anekdotlar genellikle belirli ve dikkat çekici olayları kaydeder; uzun örüntü şart değildir.

C seçeneği: Gelişim düzeyi önemli olsa da sorudaki ihlal bu değildir.

E seçeneği: Kayıtların zamanında tutulması önemlidir ancak verilen hatanın kaynağı bu değildir.

Cevap: D

15. **Görüşme tekniği,** psikolojik danışma sürecinde bireyle **yüz yüze ve etkileşimli bir iletişim kurulmasını** sağlar. Bu sayede danışman, yalnızca bireyin ifade ettiği düşünce ve duyguları değil; aynı zamanda **beden dili, mimikler, ses tonu gibi sözel olmayan ipuçlarını da anlık olarak gözlemleyip yorumlayabilir**. Bu özellik, bireyin duygusal durumunu ve içsel süreçlerini **daha derin ve bütüncül biçimde anlamaya** olanak tanır ve görüşmeyi diğer tekniklerden ayıran en güçlü yönlerden biridir. **Doğru cevap E seçeneğidir.**

A seçeneği: Bu özellik anket gibi tekniklere aittir; görüşme zaman alıcıdır.

B seçeneği: Görüşme tamamen objektif değildir; sübjektif yorumlar içerebilir.

C seçeneği: Okuma yazma bilmeyenlere uygulanabilmesi bir avantajdır ancak ayırt edici en güçlü özellik değildir.

D seçeneği: Görüşme genellikle zaman ve maliyet açısından daha verimli değildir.

Cevap: E

1. Parçada psikolojik danışman, ergene **duygusal içgörü kazandırmak ve yaşadığı sorunun evrenselliğini fark ettirmek** amacıyla bir roman önermektedir. Bibliyoterapi sürecinde seçilecek materyalin; danışanın **kendisiyle özdeşleşebileceği**, yaşadığı probleme **benzer temalar içeren**, **gerçekçi çözüm yolları sunan** ve **gelişim düzeyine uygun** olması gerekir. Ancak romanın **didaktik, öğüt verici ve doğrudan doğruyu dikte eden bir yapıda olması**, danışanın içgörü geliştirmesini engeller ve süreci yüzeyselleştirir. Bu nedenle böyle bir özellik aranmamalıdır. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

A seçeneği: Danışanın karakterle özdeşleşmesini kolaylaştırdığı için uygun bir özelliktir.

C seçeneği: Problemin benzerinin işlenmesi, farkındalık ve ilişkilendirme açısından önemlidir.

D seçeneği: Gerçekçi çözüm yolları, danışanın içgörü geliştirmesine katkı sağlar.

E seçeneği: Dil ve düzeyin uygun olması, sürecin etkili olabilmesi için gereklidir.

Cevap: B

2. Parçada psikolojik danışman, öğrencinin **iç dünyasını, gizli kalmış duygu ve düşüncelerini, kaygılarını ve doyurulmamış ihtiyaçlarını** anlamak istemekte ve bunu **dolaylı, yorumlamaya açık ve kendini anlatmaya dayalı bir yolla** gerçekleştirmeyi hedeflemektedir. Bu özellikler, bireyin yaşantılarını ve duygularını **serbest, derinlemesine ve yorumlanabilir biçimde yazılı olarak ifade etmesine olanak tanıyan otobiyografi** tekniği ile örtüşmektedir. Otobiyografi, yapılandırılmış tekniklere göre **daha zengin ve derin veri** sağlar. **Doğru cevap A seçeneğidir.**

Problem tarama listesi, genel sorun alanlarını yüzeysel ve sınırlı biçimde belirler.

Kimdir bu?, bireylerin birbirlerini belirli özelliklere göre değerlendirmesine dayanır.

Derecelendirme ölçeği, belirli davranışların derecelendirilmesine yöneliktir.

Anket, kısa ve standart cevaplara dayanır; derinlemesine veri sunmaz.

Cevap: A

3. Otobiyografi tekniğinde birey, yaşamındaki önemli olayları, duygularını, düşüncelerini ve kendine dair algılarını **öznel bir bakış açısıyla yazılı olarak ifade eder**. Bu nedenle bireyin **ihtiyaçları, karşılaştığı güçlükler ve bunlarla nasıl başa çıktığı, kendine atfettiği özellikler** gibi konular hakkında bilgi elde edilebilir. Ancak otobiyografi, bireyin **gerçek performansı ile potansiyeli (yetenek-başarı uyumu)** arasında nesnel bir karşılaştırma yapmaya imkân vermez; bu tür değerlendirmeler daha çok testler ve objektif ölçme araçlarıyla yapılır. Bu nedenle bu soruya otobiyografi ile doğrudan cevap bulunamaz. **Doğru cevap A seçeneğidir.**

B seçeneği: İhtiyaçlar, bireyin yazdıkları üzerinden çıkarılabilir.

C seçeneği: Güçlüklerle başa çıkma biçimi, anlatılan yaşantılardan anlaşılabilir.

D seçeneği: Çevrenin beklentileri, bireyin algısı üzerinden dolaylı olarak öğrenilebilir.

E seçeneği: Bireyin kendine atfettiği tipik davranışlar metinden çıkarılabilir.

Cevap: A

4. Anketlerde güvenirliği artırmak için soruların **açık, anlaşılır, sınırlı ve katılımcıyı rahatsız etmeyecek nitelikte** olması gerekir. Özellikle **aşırı kişisel ve özel sorular**, katılımcıların **dürüst yanıt vermekten kaçınmasına**, soruları boş bırakmasına veya sosyal olarak kabul edilebilir cevaplar vermesine yol açar. Bu durum, elde edilen verilerin **tutarlılığını ve doğruluğunu düşürerek güvenirliği zedeler**. Bu nedenle bu tür soruların fazla kullanılması güvenirliği olumsuz etkiler. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

A seçeneği: Amaç ve yönerge açıklamak, uygulamanın anlaşılmasını sağlar ve güvenirliği artırır.

C seçeneği: Anketin kısa tutulması, dikkat dağılmasını azaltarak daha tutarlı yanıtlar alınmasını sağlar.

D seçeneği: Açık uçlu soruların sınırlı tutulması, puanlama ve değerlendirmede tutarlılığı artırır.

E seçeneği: Konunun sınırlandırılması, ölçülmek istenen özelliğin daha net değerlendirilmesini sağlar.

Cevap: B

5. Parçada öğretmen, öğrencilerden **"dileklerini" ifade etmelerini istemekte**, yani onların **isteklerini, beklentilerini ve içsel ihtiyaçlarını** ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Bu tür sorular, bireyin **doyurulmamış ihtiyaçlarını, yönelimlerini ve arzularını** yansıttığı için **arzu listesi** tekniği ile örtüşür. Bu teknik, özellikle çocukların iç dünyasını dolaylı yoldan anlamada kullanılır. **Doğru cevap A seçeneğidir.**

Beier cümle tamamlama testi, yarım bırakılmış cümlelerin tamamlanmasına dayanır; dilek sorma şeklinde değildir.

Anekdot, gözlenen davranışların betimlenerek kaydedilmesidir.

Görüşme, yüz yüze sözlü veri toplamaya dayanır; burada yapılandırılmış bir dilek ifadesi söz konusudur.

Öz değerlendirme formu, bireyin kendini belirli ölçütlere göre değerlendirmesine dayanır.

Cevap: A

6. Bu, testin tüm bireylere **aynı koşullarda, aynı maddelerle ve aynı yönergelerle uygulanmasını** gerektirir. Test maddelerinin değiştirilmesi, çıkarılması ya da farklılaştırılması durumunda ölçme aracının **geçerliği ve güvenirliği bozulur** ve elde edilen sonuçlar bilimsel değerini kaybeder. Bu nedenle öğrencinin kaygısını azaltma amacıyla test maddelerini değiştirmek, test kullanım ilkelerine aykırıdır. **Doğru cevap D seçeneğidir.**

A seçeneği: Test sonuçlarının kimlerle ve hangi amaçlarla paylaşılacağının belirlenmesi etik ilkelere uygundur.

B seçeneği: Test sonuçlarının nesnel ölçütlere göre yorumlanması, bilimsel değerlendirme açısından gereklidir.

C seçeneği: Birden fazla test kullanmak, daha kapsamlı ve bütüncül değerlendirme sağlar.

E seçeneği: Standart uygulama koşullarına uyulması, testlerin güvenirliği için temel bir ilkedir.

Cevap: D

7. Zaman çizelgesi, bireyin gün içinde yaptığı etkinlikleri **tür ve süre açısından sistematik biçimde kaydetmeye** dayanır. Bu teknikle öğrencinin **hangi etkinliklere zaman ayırdığı**, yani **hobileri, ilgileri, sosyal faaliyetleri ve dolaylı olarak mesleki eğilimleri** hakkında çıkarım yapılabilir. Ancak bu teknik, bireyin **iç dünyasına, bilinçdışı süreçlerine veya içsel çatışmalarına** dair doğrudan bilgi sunmaz. Bu tür derin psikolojik süreçler, daha çok projektif ya da derinlemesine tekniklerle anlaşılır. Bu nedenle doğru cevap **C seçeneğidir.**

A seçeneği: Hobiler, zaman ayrılan etkinliklerden anlaşılabilir.

B seçeneği: İlgi alanları, tekrar eden faaliyetlerden çıkarılabilir.

D seçeneği: Sosyal faaliyetler, gün içindeki etkinliklerden görülebilir.

E seçeneği: Mesleki eğilimler, ilgi ve etkinlik tercihlerinden dolaylı olarak çıkarılabilir.

Cevap: C

8. Parçada psikolojik danışman, uygulanan rehberlik programı sonrasında öğrencilerin **kazandıkları becerileri ne düzeyde kullandıklarını ve kendilerinde ne tür bir gelişim olduğunu** belirlemek istemektedir. Bu amaç, bireyin kendi davranışlarını, değişimini ve kazanımlarını **kendi algısı üzerinden değerlendirmesine** dayanır. Bu nedenle en uygun teknik, bireyin kendi gelişimini ve performansını **kendi değerlendirmesiyle ortaya koymasını sağlayan öz değerlendirme formu**dur. **Doğru cevap E seçeneğidir.**

Kime göre ben neyim?, bireyin kendisi ile başkalarının algılarını karşılaştırmaya yöneliktir.

Kimdir bu?, bireylerin birbirlerini belirli özelliklere göre değerlendirmesine dayanır.

Arzu listesi, bireyin istek ve ihtiyaçlarını ortaya koyar.

Sosyometri, grup içindeki sosyal ilişkileri analiz eder.

Cevap: E

9. Problem tarama envanteri bireyin belli başlı üzüntülerini, ihtiyaçlarını, sağlık, beden gelişimi, okul, ev, aile, meslek, gelecek, insan ilişkileri, toplumsal değer ve tutumları, kişilik özellikleri gibi alanlarla ilgili **problemlerini genişlemesine saptama ve yardım sunma amacıyla hazırlanmış bilgi toplama aracıdır.** Özellikle okul rehberlik hizmetleri plan ve programını hazırlamadan önce kullanılması uygundur. Bu envanter, öğrencilerin yaşadığı sorunları genel ve tarama düzeyinde belirlemeye yöneliktir. **Klinik tanı koyma amacı taşımaz.** Bu nedenle **doğru cevap D seçeneğidir.**

A seçeneği: Öğrencilerin problem alanlarını genel düzeyde belirlemek, bu envanterlerin temel kullanım amacıdır.

B seçeneği: Risk grubundaki öğrencileri ayırt etmeye yardımcı olur; çünkü yüksek puanlar müdahale gereksinimine işaret eder.

C seçeneği: Elde edilen veriler, okul rehberlik programlarının planlanmasında doğrudan kullanılır.

E seçeneği: Belirlenen problem alanlarına göre bireysel ya da grupla rehberliğe yönlendirme yapılmasını sağlar.

Cevap: D

10. Parçada sınıf içinde **çatışmalar, dışlanma ve alt grupların (kliklerin) oluştuğu** belirtilmektedir. Bu tür durumlarda amaç, grup içindeki **kim kime yakın, kim kim tarafından reddediliyor, kim izole durumda** gibi **sosyal ilişki örüntülerini hızlı ve sistematik biçimde ortaya koymaktır**. Bu amaçla en uygun teknik, grup üyeleri arasındaki **çekim ve itim ilişkilerini analiz ederek sosyal yapıyı görünür hâle getiren sosyometri** tekniğidir. Sosyometri, elde edilen verilerle sınıf içindeki **klikleri, dışlanan öğrencileri ve sosyal statüleri** belirleyerek müdahale planı oluşturmayı sağlar. **Doğru cevap C seçeneğidir.**

Vaka kaydı, bireyin belirli bir davranışının **olduğu anda, ayrıntılı ve betimleyici biçimde yazılmasıdır**; daha çok bireysel davranış analizi için kullanılır ve grup içi ilişki ağını ortaya koymaz.

Görüşme, bireyin duygu, düşünce ve yaşantılarını **derinlemesine anlamaya yönelik yüz yüze bir tekniktir**; ancak tek tek uygulandığı için sınıfın tamamındaki sosyal yapıyı hızlı ve bütüncül biçimde göstermez.

Problem tarama listesi, öğrencilerin **genel sorun alanlarını (akademik, sosyal, duygusal vb.) belirlemek için** kullanılır; ilişkilerin yönünü ve grup içi etkileşimleri ortaya koymaz.

Otobiyografi, bireyin yaşamını ve iç dünyasını **yazılı olarak ifade etmesine dayanan** bir tekniktir; bireysel farkındalık sağlar ancak sosyal ilişki örüntülerini analiz etmez.

Cevap: C

11. Parçada öğretmen, öğrencinin **anne, baba ve öğretmen gibi önemli kişilerin gözünde kendisini nasıl algıladığını** öğrenmek istemektedir. Bu durum, bireyin **kendi algısı ile başkalarının onu nasıl gördüğüne dair algısını karşılaştırmaya** dayanır. Bu özellik, doğrudan **kime göre ben neyim** tekniğini ifade eder. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

Kimdir bu?, öğrencilerin birbirlerini belirli özelliklere göre değerlendirmesine dayanır; bireyin kendine yönelik algısını değil, **başkalarının birbirine yüklediği özellikleri** ortaya koyar.

Anekdot, öğrencinin dikkat çeken davranışlarının **nesnel ve yorumsuz biçimde kaydedilmesini** sağlar; benlik algısı hakkında doğrudan bilgi vermez.

Sosyometri, sınıf içindeki **çekim-reddedilme ilişkilerini ve sosyal statüleri** ortaya koyar; kimlerin tercih edildiğini veya dışlandığını belirler.

Sosyal uzaklık ölçeği, öğrencilerin birbirlerine olan **yakınlık-uzaklık derecelerini belirleyerek grup içindeki sosyal yapı, kabul ve dışlanma düzeylerini ortaya koyar**; ancak benlik algısını ölçmez.

Cevap: B

12. Genogram (soy ağacı) tekniği, bireyin ailesini **kuşaklar arası ilişkiler, etkileşim örüntüleri ve duygusal bağlar açısından grafiksel olarak incelemeye** yarar. Bu teknikle birey, ailesindeki **rol dağılımlarını, ilişki biçimlerini ve aile üyelerinin yaşamı üzerindeki etkilerini** fark eder. Özellikle bireyin kararları ve yönelimleri üzerinde ailenin nasıl bir etkisi olduğunu anlamaya yardımcı olur. Bu nedenle genogram, öğrencinin **geleceğe yönelik seçimlerinde aile etkisini görmesini** sağlar. **Doğru cevap E seçeneğidir.**

A seçeneği: Bu durum "kime göre ben neyim" tekniği ile ilgilidir; akran algısını inceler.

B seçeneği: Ailenin bireyi nasıl algıladığını doğrudan ölçmez; daha çok ilişki örüntüsünü gösterir.

C seçeneği: Günlük davranışları belirlemek zaman çizelgesi ile yapılır.

D seçeneği: Savunma mekanizmaları daha çok klinik ve derinlemesine tekniklerle anlaşılır.

Cevap: E

13. Parçada öğretmenler, öğrencilerin sınıf içindeki özelliklerini **görülme sıklığına göre kaydetmek**, bu verileri **sayısal hâle getirmek** ve sonuçları ailelerle paylaşmak istemektedir. Ayrıca değerlendirme sürecinde öğretmenlerin **yüksek puan verme eğilimi** göstermesi de dikkat çekmektedir. Bu durum, davranışların belirli dereceler üzerinden puanlandığı ve **nicel verilere dönüştürüldüğü** bir yapıyı ifade eder. Bu özellikler, öğrencilerin belirli özelliklerinin **derecelendirilerek puanlanmasını sağlayan derecelendirme ölçeği** tekniği ile örtüşmektedir. **Doğru cevap E seçeneğidir.**

Kişilik testi, standart psikolojik testlerdir ve öğretmenler tarafından bu şekilde uygulanmaz.

Gözlem listesi, davranışların var-yok şeklinde işaretlenmesine dayanır; derecelendirme içermez.

Anekdot, davranışların ayrıntılı ve betimleyici biçimde yazılmasıdır; sayısal veri üretmez.

Özellik kayıt çizelgesi, davranışların sıklığını kaydetmeye yöneliktir ancak derecelendirme ve puanlama vurgusu bu kadar belirgin değildir.

Cevap: E

14. Parçada öğretmenlerin, öğrencilerin davranışlarını değerlendirirken **genellikle yüksek puan verme eğiliminde oldukları** belirtilmektedir. Bu durum, değerlendiren kişinin ölçme sürecine **kendi eğilimlerini ve yanlılığını yansıtması** anlamına gelir. Derecelendirme ölçeklerinde sık görülen bu hata, bireyin gerçek performansından bağımsız olarak **sürekli yüksek (ya da düşük) puan verme eğilimi** göstermesidir ve **kişisel yanlılık** kapsamına girer. **Doğru cevap A seçeneğidir.**

Anlam hatası, ölçülen özelliğin yanlış anlaşılmasıyla ilgilidir; burada böyle bir durum yoktur.

Mantık hatası, bir özelliğe bakarak başka bir özelliğin de aynı düzeyde olduğunu varsaymaktır.

Gözlem yetersizliği, yeterli veri olmadan değerlendirme yapmaktır.

Genelleme hatası, tek bir davranıştan yola çıkarak genel yargıya varmaktır.

Cevap: A

15. **Gözleme dayalı tekniklerde** hataları azaltmak için gözlemin **planlı, sınırlı, net tanımlanmış ve yeterli süreye yayılmış** olması gerekir. Gözlenecek özelliklerin çok fazla sayıda olması ve kısa sürede gözlenmeye çalışılması, dikkatin dağılmasına ve **yüzeysel, hatalı veri toplanmasına** yol açar. Bu nedenle gözlenecek özelliklerin **sınırlı ve odaklı olması** gerekir. Dolayısıyla çok sayıda özelliği kısa sürede gözlemeye çalışmak yarar sağlamaz. **Doğru cevap E seçeneğidir.**

A seçeneği: Yeterli sayıda gözlem yapmak, daha güvenilir veri elde etmeyi sağlar.

B seçeneği: Özelliğin açık ve herkes tarafından aynı anlaşılır olması, yorum farklılıklarını azaltır.

C seçeneği: Birden fazla gözlemci kullanmak, gözlemci hatalarını azaltır ve güvenirliği artırır.

D seçeneği: Gözlenemeyen (soyut) özelliklerden kaçınmak, nesnelliği artırır.

Cevap: E

1. İlkokul düzeyinde öğrencilerin belirli bir **özelliğe sahip olup olmadığını sistematik ve nesnel biçimde belirlemek** amacıyla kullanılan en uygun araç, **özellik kayıt çizelgesidir**. Bu teknik, önceden tanımlanmış davranış ya da özelliklerin (örneğin resim yeteneğine ilişkin göstergelerin) gözlenip "var-yok" ya da işaretleme yoluyla kaydedilmesine dayanır ve özellikle **gözlenebilir becerilerin belirlenmesinde** kullanılır. Bu nedenle öğretmenin öğrencilerde resim yeteneğinin bulunup bulunmadığını belirleme amacına en uygun teknik **D seçeneğidir**.

A seçeneği: Görüşme, bireyin duygu, düşünce ve yaşantılarını sözlü olarak ortaya koymaya yöneliktir; **performans ya da yetenek belirlemede doğrudan uygun değildir**.

B seçeneği: Örnek olay tekniği, bireyin belirli bir durumunun derinlemesine incelenmesini içerir; **tarama ve sınıf geneline yönelik belirleme amacıyla kullanılmaz**.

C seçeneği: Anekdot, belirli davranışların doğal ortamda betimlenmesidir; **sistematik ve tüm öğrencileri kapsayan ölçme amacı için sınırlıdır**.

E seçeneği: Ev ziyareti, öğrencinin aile ve çevre koşullarını tanımaya yöneliktir; **akademik ya da sanatsal yetenek belirlemede doğrudan bir ölçme aracı değildir**.

Cevap: D

2. Sosyogram incelendiğinde 9, 16, 17, 18 ve 5 nolu öğrencilerin tek yönlü olarak birbirlerini seçmedikleri ve **zincirsel ilişki oluşmadığı** görülmektedir. **Zincirleme ilişki:** Karşılıklı ilişki göstermeyen art arda tek yönlü tercih oluşturmadır. Bu nedenle **E seçeneğindeki ifade doğru değildir.**

A) 19 nolu öğrencinin grupta hiç kimse tarafından seçilmediği ve dışlanmış olduğu görülmektedir.

B) Grupta bazı öğrencilerin karşılıklı olarak birbirlerini seçtiği ve karşılıklı ilişkiler kurduğu görülmektedir.

C) Grupta en çok seçilen 1 nolu öğrenci olduğu için grubun lideridir denilebilir.

D) 4 ve 12 nolu öğrenciler karşılıklı birbirlerini seçtiği için aralarında yakın bir ilişki olduğu söylenebilir.

Cevap: E

3. **Psikodrama,** Jacob L. Moreno tarafından geliştirilen ve temel olarak **sahne, protagonist (başrol oyuncusu), yardımcı egolar (yardımcı oyuncular) ve izleyici (grup)** olmak üzere dört ana ögeye dayanan bir tekniktir. Bu yaklaşımda süreç **spontanlık ve doğaçlama** üzerine kuruludur; önceden belirlenmiş bir metin ya da plan bulunmaz. Bu nedenle **"senaryo" psikodramanın temel ögeleri arasında yer almaz**. Doğru cevap **E seçeneğidir**.

A seçeneği: Sahne, bireyin yaşantılarını canlandırdığı fiziksel veya sembolik ortamdır ve temel ögelerden biridir.

B seçeneği: Protagonist, yaşantısını ortaya koyan ve çalışmanın merkezinde yer alan kişidir.

C seçeneği: Yardımcı oyuncular (yardımcı egolar), protagonistin yaşamındaki önemli kişileri temsil eder.

D seçeneği: İzleyici, süreci izleyen ve gerektiğinde geri bildirim sağlayan grup üyeleridir.

Cevap: E

4. **Sosyodrama,** Jacob L. Moreno tarafından geliştirilen ve **bireyden çok grup dinamiklerini, sosyal rolleri ve gruplar arası ilişkileri ele alan** bir tekniktir. Psikodramadan farklı olarak odak noktası bireyin iç dünyası değil, **toplumsal roller ve grup etkileşimleridir**. Bu nedenle sosyodrama en iyi **gruplar arası ilişkileri konu alan teknik** olarak tanımlanır. Doğru cevap **A seçeneğidir**.

B seçeneği: Kişiler arası ilişkileri derinlemesine ele alma, daha çok psikodramanın odak noktasıdır.

C seçeneği: Grup içindeki mesafeyi belirleme, sosyal uzaklık ölçeğinin amacıdır.

D seçeneği: Grup içi ilişki örüntüsünü ortaya koyma, sosyometrinin temel işlevidir.

E seçeneği: Bireylerin ilgi ve hoşlanmalarını belirleme, ilgi envanterleri veya anketlerle yapılır.

Cevap: A

5. Psikolojik danışma görüşmelerinde etkili iletişim için soruların **açık, net ve tek anlamlı** olması esastır. Çok anlamlı, muğlak ya da farklı yorumlara açık sorular, danışanın kendini ifade etmesini zorlaştırır ve görüşmenin amacından sapmasına neden olur. Bu nedenle **soruların birkaç anlam çıkarılabilecek şekilde hazırlanması uygun değildir** ve görüşmenin başarısı açısından dikkat edilmesi gereken bir ilke değildir. Doğru cevap **C seçeneğidir**.

A seçeneği: Danışanın konudan sapması durumunda, onu nazikçe tekrar odağa yönlendirmek görüşmenin etkililiğini artırır.

B seçeneği: Danışanın sıkıldığını fark etmek önemlidir; ancak bu durumda görüşmeyi tamamen kesmek yerine süreci yeniden yapılandırmak gerekir.

D seçeneği: Görüşmenin gereksiz yere uzatılmaması ve amaca uygun sürede tutulması etkililik açısından önemlidir.

E seçeneği: Görüşme zamanı ve yerinin birlikte belirlenmesi, danışanın sürece katılımını ve gönüllülüğünü artırır.

Cevap: C

6. Otobiyografi, bireyin kendini ifade etmesine dayalı bir **kendini tanıma tekniğidir** ve elde edilen veriler genellikle **ipuçları niteliğindedir; doğrudan kesin yargı oluşturmak için yeterli değildir**. Bu nedenle psikolojik danışman, dikkat çekici bir durum fark ettiğinde ilk olarak **bilgiyi doğrudan kaynağından doğrulamak ve derinleştirmek amacıyla öğrenciyle bireysel görüşme yapmalıdır**. Gülnur'un annesinden hiç söz etmemesi ve babasına ilişkin olumsuz ifadeleri, danışman için önemli bir ipucudur; ancak bu durumun anlamını netleştirmek için en uygun adım **görüşme yoluyla öğrencinin duygu ve düşüncelerini keşfetmektir**. Doğru cevap **B seçeneğidir**.

A seçeneği: Ev ziyareti daha ileri bir aşamada ve gerekli görüldüğünde başvurulabilecek bir tekniktir; ilk adımda tercih edilmez.

C seçeneği: Bireysel psikolojik danışma sürecine başlamak için önce sorunun kapsamı ve niteliği netleştirilmelidir.

D seçeneği: Öğretmenlerden bilgi almak dolaylı bir kaynaktır; öncelik doğrudan öğrencinin kendisidir.

E seçeneği: Aileyi okula davet etmek, öğrencinin mahremiyetini zedeleyebilir ve erken bir müdahale olur.

Cevap: B

7. Sosyometri, grup içi ilişki örüntülerini belirlemek amacıyla kullanılan ve **tek bir ölçüt (kriter) üzerinden yapılan tercihlere dayanan** bir tekniktir. Her uygulamada birden fazla farklı içerikte soru sorulması, her biri için **farklı ilişki ağları ve sosyogramlar** ortaya çıkarır ve sonuçların yorumlanmasını güçleştirir. Soruda Füsun Hanım'ın birden fazla farklı duruma ilişkin soru sorması, **tek ölçüt ilkesini ihlal etmesine** ve bu nedenle farklı örüntülerle karşılaşmasına yol açmıştır. Doğru cevap **D seçeneğidir**.

A seçeneği: Kalabalık gruplarda uygulama zorlaşabilir; ancak sorudaki güçlüğün nedeni bu değildir.

B seçeneği: Açıklamaların net olması önemlidir; ancak verilen durumda böyle bir sorun belirtilmemiştir.

C seçeneği: Öğrencilerin birbirini tanıması gerekir; fakat soruda buna aykırı bir durum yoktur.

E seçeneği: Sosyometri sonuçları uygulandığı döneme özgüdür; bu durum yorum güçlüğünün nedeni değildir.

Cevap: D

8. Sosyometrik statülerde **"çatışmalı" bireyler**, grup içinde **bir kısım tarafından yoğun biçimde tercih edilirken diğer bir kısım tarafından yoğun biçimde reddedilen** bireylerdir. Yani hem yüksek düzeyde olumlu seçim hem de yüksek düzeyde olumsuz seçim alırlar. Soruda Necla'nın sınıfın yarısı tarafından üst düzeyde seçilmesi ve diğer yarısı tarafından reddedilmesi, **eş zamanlı yüksek kabul ve yüksek reddedilme durumunu** gösterir. Bu nedenle doğru cevap **E seçeneğidir**.

A seçeneği: Popüler bireyler, yüksek kabul görür ancak düşük düzeyde reddedilirler.

B seçeneği: Reddedilen bireyler, çoğunlukla olumsuz seçim alır ve düşük kabul görürler.

C seçeneği: İhmal edilen (göz ardı edilen) bireyler hem az tercih edilir hem de az reddedilir.

D seçeneği: Ortalama bireyler, ne belirgin şekilde kabul edilir ne de reddedilir.

Cevap: E

9. Kimdir Bu? tekniği, akran değerlendirmesine dayalı olarak bireyin **sosyal çevresi tarafından nasıl algılandığını** ortaya koymayı amaçlar. Öğrencilere belirli özelliklere (yardımsever, lider, dışlanan vb.) yönelik sorular sorularak, sınıf arkadaşlarının birbirlerini bu özellikler açısından nasıl tanımladıkları belirlenir. Dolayısıyla bu tekniğin temel amacı, **öğrencinin arkadaşlarının gözünden en belirgin kişilik ve sosyal özelliklerini ortaya koymaktır**. Doğru cevap **C seçeneğidir**.

A seçeneği: İlişki örüntülerini belirleme, sosyometrinin temel amacıdır.

B seçeneği: Sınıfta çatışma olup olmadığını belirlemek dolaylı olarak elde edilebilir; ancak temel amaç değildir.

D seçeneği: Klikleri belirleme, yine sosyometri ve sosyogram analizine özgü bir durumdur.

E seçeneği: Benlik imgesi, bireyin kendi algısını ifade eder; "Kimdir Bu?" ise akran algısına dayanır.

Cevap: C

10. Psikolojik danışmanın, danışana yaşadığı problemle ilgili **uygun bir kitap okumasını önererek farkındalık kazandırmayı, baş etme becerilerini geliştirmeyi ve içgörü oluşturmayı amaçlaması** bibliyoterapi tekniğinin temel özelliğidir. Bibliyoterapi, bireyin yaşadığı sorunlara benzer içeriklere sahip yazılı materyaller aracılığıyla **duygusal ve bilişsel süreçlerini desteklemeyi** hedefler. Bu nedenle verilen durum doğrudan **bibliyoterapiye** örnektir. Doğru cevap **A seçeneğidir**.

B seçeneği: Otobiyografi, bireyin kendi yaşam öyküsünü yazmasıdır; dışarıdan kitap önerilmesiyle ilgili değildir.

C seçeneği: Sosyometri, grup içi ilişkileri ve tercihleri belirlemeye yöneliktir.

D seçeneği: Kimdir Bu?, akranların birbirlerini belirli özelliklere göre değerlendirmesine dayanır.

E seçeneği: Kime göre ben neyim?, bireyin farklı kişilere göre kendini nasıl algıladığını belirlemeye yönelik bir tekniktir.

Cevap: A

11. **Vaka incelemesi** sürecinde elde edilen bilgilerin, ilgili uzmanlar ve paydaşlarla birlikte **çok yönlü olarak tartışıldığı ve çözüm yollarının ortaklaşa belirlendiği toplantılar "vaka konferansı"** olarak adlandırılır. Soruda Ayça Hanım'ın öğrenci hakkında topladığı bilgileri bir toplantıda ilgililerle değerlendirerek çözüm yolları belirlemesi, doğrudan **vaka konferansı** sürecini ifade etmektedir. Doğru cevap **B seçeneğidir**.

A seçeneği: Veli konferansı, velilere yönelik bilgilendirme ve eğitim amaçlı toplantılardır; vaka tartışma süreci değildir.

C seçeneği: Kimdir Bu?, akran değerlendirmesine dayalı bireyi tanıma tekniğidir.

D seçeneği: Portfolyo, öğrencinin ürünlerinin sistemli biçimde bir araya getirildiği dosyadır.

E seçeneği: Otobiyografi, bireyin kendi yaşamını yazılı olarak ifade etmesidir.

Cevap: B

12. **Yapılandırılmış görüşme,** soruların ve uygulama sürecinin **önceden planlandığı, standartlaştırıldığı ve belirli bir sıraya bağlı kalındığı** bir tekniktir. Bu nedenle görüşmeci, soruları değiştirmez ve süreçten sapmaz; bu durum **esnekliği sınırlar**. Dolayısıyla beklenmeyen bir bilgi ortaya çıktığında görüşmenin dışına çıkmak yapılandırılmış görüşmenin özelliği değildir; bu özellik daha çok **serbest (yapılandırılmamış) görüşmeye** aittir. Doğru cevap **E seçeneğidir**.

A seçeneği: Standart yapı, özellikle deneyimsiz görüşmeciler için süreci kolaylaştırır.

B seçeneği: Soruların sabit olması, görüşmeci yanlılığını azaltır.

C seçeneği: Standart veri toplama, bilgilerin düzenlenmesini ve karşılaştırılmasını kolaylaştırır.

D seçeneği: Aynı form farklı çalışmalarda tekrar kullanılabilir.

Cevap: E

13. Veli görüşmeleri, **bilgi toplama ve iş birliği kurma amacıyla yürütülen, nesnel ve tarafsız bir değerlendirme süreci**dir. Bu süreçte psikolojik danışmanın, elde ettiği verileri **yorum katmadan, yargılamadan ve erken çıkarımlar yapmadan** dinlemesi esastır. Görüşme sırasında çıkarım yapmaya çalışmak, **görüşmeci yanlılığına ve hatalı değerlendirmelere** yol açabilir. Bu nedenle çıkarım yaparak dinlemek, görüşmenin amacına uygun değildir. Doğru cevap **C seçeneğidir**.

A seçeneği: Görüşmenin uygun düzeyde doğal bir akışta yürütülmesi iletişimi kolaylaştırır.

B seçeneği: Görüşmenin amacının açıkça ifade edilmesi, sürecin sağlıklı ilerlemesini sağlar.

D seçeneği: Terapötik becerilerden (empati, aktif dinleme gibi) yararlanmak iletişimi güçlendirir.

E seçeneği: Görüşmenin uygun ve gizliliği sağlayan bir ortamda yapılması gereklidir.

Cevap: C

14. Okul psikolojik danışmanları öğrencileri tanımaya başlarken öncelikle **genel ve temel bilgileri sistematik biçimde toplamak** isterler. Bu amaçla en uygun araç, öğrencinin kimlik, aile, sağlık, akademik ve sosyal bilgilerini **standart ve toplu şekilde sunan öğrenci tanıma fişidir**. Bu araç, diğer tekniklere geçmeden önce **ön bilgi (ön tarama) sağlaması açısından temel başvuru kaynağıdır**. Doğru cevap **D seçeneğidir**.

A seçeneği: Otobiyografi, öğrencinin kendini ifade etmesine dayanır; başlangıçta genel bilgi toplamak için ilk tercih değildir.

B seçeneği: Gözlem, davranışları doğal ortamda incelemeye yöneliktir; temel bilgileri toplamada sınırlıdır.

C seçeneği: Görüşme, daha derinlemesine bilgi sağlar; ancak öncelikle genel bilgiler elde edilmelidir.

E seçeneği: Veli görüşmesi, aileden bilgi almak için kullanılır; ilk aşamada temel veri kaynağı değildir.

Cevap: D

15. Kişiliğin **"sosyal uyarıcı olma" yönünü** esas alan yaklaşımlar, bireyin başkaları üzerinde bıraktığı izlenimleri değerlendirmeye odaklanır. Bu kapsamda **derecelendirme ölçekleri, gözlem, görüşme ve "Kimdir Bu?" gibi akran değerlendirmesine dayalı teknikler**, bireyin sosyal çevrede nasıl algılandığını ortaya koymak için kullanılır. Ancak **resim yorumlama testi**, projektif bir teknik olup bireyin bilinçdışı süreçlerini ve iç dünyasını ortaya çıkarmayı amaçlar; başkaları üzerindeki izlenimi ölçmeye yönelik değildir. Bu nedenle doğru cevap **B seçeneğidir**.

A seçeneği: Derecelendirme ölçekleri, bireyin başkaları tarafından nasıl değerlendirildiğini ortaya koyar.

C seçeneği: Görüşme, bireyin sosyal etkileşimde bıraktığı izlenimler hakkında bilgi sağlayabilir.

D seçeneği: Gözlem, bireyin başkaları üzerindeki etkisini doğal ortamda değerlendirmeye olanak tanır.

E seçeneği: Kimdir Bu?, akranların bireyi nasıl algıladığını doğrudan ortaya koyar.

Cevap: B

1. Psikolojik danışmanın öğrencinin **çocukluktan itibaren gelişim sürecini, aile ilişkilerini, eğitim yaşantısını ve sosyal ilişkilerini bütüncül ve ayrıntılı biçimde incelemesi**, bireyin yaşam öyküsünü çok yönlü olarak ele alan **vaka incelemesi (olay incelemesi)** yönteminin temel özelliğidir. Bu yöntem, özellikle problem davranışların nedenlerini anlamada **derinlemesine ve kapsamlı veri toplamayı** amaçlar. Doğru cevap **D seçeneğidir**.

A seçeneği: Kimdir Bu?, akranların bireyi nasıl algıladığını belirlemeye yöneliktir.

B seçeneği: Görüşme, bilgi toplama yollarından biridir; ancak burada kullanılan yöntem tek başına görüşme değildir, daha kapsamlıdır.

C seçeneği: Aile ziyareti, bilgi kaynaklarından biridir; ancak başlı başına yöntem değildir.

E seçeneği: Otobiyografi, bireyin kendi yaşamını yazmasıdır; dış kaynaklı kapsamlı inceleme içermez.

Cevap: D

2. Bireyi tanıma tekniklerinde her aracın ölçtüğü yapı farklıdır. "Kimdir Bu?" tekniği, **akran değerlendirmesine dayalı olarak bireyin başkaları tarafından nasıl algılandığını** ortaya koyar; yani sosyal algı ve sosyal rol hakkında bilgi verir. Ancak **benlik algısı**, bireyin kendini nasıl değerlendirdiği ile ilgilidir ve bu daha çok öz değerlendirme teknikleriyle belirlenir. Bu nedenle "Kimdir Bu?" tekniğinin benlik algısını belirlemek amacıyla kullanıldığını söylemek yanlıştır. Doğru cevap **E seçeneğidir**.

A seçeneği: İlgi testleri, bireyin hoşlanma ve yönelimlerini ölçen uygun araçlardır.

B seçeneği: Tutum envanterleri, bireyin bir nesneye yönelik olumlu-olumsuz değerlendirmesini ölçer.

C seçeneği: Gözlem, öğrencinin tipik davranış örüntülerini belirlemede kullanılır.

D seçeneği: Otobiyografi, bireyin yaşamını yazılı olarak ifade etmesine dayanan doğru bir tanımdır.

Cevap: E

3. Psikolojik danışmanın, danışana yaşadığı durumla ilgili **kitap önererek farkındalık kazandırmayı, içgörü geliştirmeyi ve kendini anlamasını sağlamayı amaçlaması**, bibliyoterapi tekniğinin temel özelliğidir. Bibliyoterapi, bireyin **okuma yoluyla duygusal ve bilişsel süreçlerini desteklemeyi** hedefler ve özellikle kendini sorgulama süreçlerinde sık kullanılır. Bu nedenle verilen durumda uygulanan teknik **bibliyoterapidir**. Doğru cevap **A seçeneğidir**.

B seçeneği: Sosyodrama, grup temelli rol canlandırmalarına dayanır.

C seçeneği: Oyun terapi, özellikle çocuklarla oyun yoluyla yapılan terapötik bir yaklaşımdır.

D seçeneği: Kime göre ben kimim?, bireyin farklı kişilere göre kendini nasıl algıladığını belirlemeye yöneliktir.

E seçeneği: Kimdir Bu?, akranların bireyi nasıl algıladığını ortaya koyar.

Cevap: A

4. Yetenek düzeyine rağmen düşük başarı gösteren öğrencilerde temel yaklaşım, doğrudan bir yönlendirme ya da müdahale yapmak değil; öncelikle **başarıyı etkileyen etkenleri (motivasyon, aile, duygusal durum, öğrenme güçlüğü, çalışma alışkanlıkları vb.) sistematik biçimde belirlemektir**. Rehberlik hizmetlerinde bilimsel yaklaşım gereği, **sorunun nedenleri belirlenmeden yapılan müdahaleler yüzeysel ve etkisiz kalabilir**. Bu nedenle en uygun adım, nedenleri ortaya koyup buna göre bireye özgü yardım planı oluşturmaktır. Doğru cevap **C seçeneğidir**.

A seçeneği: İlgi envanteri, yöneltme için kullanılabilir; ancak sorun nedenleri belirlenmeden erken bir yönlendirme olur.

B seçeneği: Alt programa yönlendirme, akademik yetersizlik kesinleşmeden uygun değildir.

D seçeneği: Kaynaştırma eğitimi, özel gereksinimi olan bireyler içindir; her düşük başarı durumu için geçerli değildir.

E seçeneği: Psikolojik danışma yararlı olabilir; ancak önce problemin kaynağı netleştirilmelidir.

Cevap: C

5. **Otobiyografi,** bireyin kendi yaşam öyküsünü yazılı olarak ifade etmesine dayanan ve **davranışların arkasındaki psikolojik süreçleri, ihtiyaçları, duygu ve düşünceleri ortaya koymayı amaçlayan** bir tekniktir. Bu nedenle bu teknikle bireyin **ihtiyaçları ve bastırılmış duygu-düşünceleri hakkında derinlemesine bilgi elde edilebilir**. Ancak kimlerin kimlerle iş birliği yaptığı sosyometri ile; davranışların sıklığı ise daha çok gözlem gibi tekniklerle belirlenir. Bu nedenle doğru cevap **I ve II'dir**.

I. Otobiyografi, bireyin davranışlarının arkasındaki ihtiyaçları anlamaya olanak sağlar.

II. Bastırılmış duygu ve düşünceler hakkında ipuçları sunar.

III. Grup içi ilişki ve iş birliği örüntüleri sosyometri ile belirlenir.

IV. Davranış sıklığı gözlem gibi tekniklerle ölçülür.

Cevap: A

6. Problem tarama listesi **tanı koymak için değil, problem alanlarını belirlemek ve yönlendirme yapmak için kullanılan bir tarama aracıdır**. Bu teknikte elde edilen veriler **ön değerlendirme niteliğindedir ve mutlaka görüşme, gözlem gibi diğer tekniklerle desteklenmelidir**. Danışmanın doğrudan tanı koyması, tekniğin amacını aşan ve yöntemsel olarak hatalı bir kullanımdır. **Doğru cevap C seçeneğidir.**

A seçeneği: Yılın başında uygulanması, rehberlik hizmetlerini planlamak için uygundur.

B seçeneği: Elde edilen verilere göre program planlamak tekniğin temel amaçlarındandır.

D seçeneği: Risk grubunu belirlemek problem tarama listesinin önemli işlevlerinden biridir.

E seçeneği: Grup rehberliği konularını belirlemek için kullanılması doğru bir yaklaşımdır.

Cevap: C

7. Sosyometri tekniğinde temel amaç **grup içi sosyal ilişkileri doğru ve güvenilir şekilde ortaya koymaktır**. Bu nedenle uygulamada bazı temel kurallar vardır: öğrencilerin doğru cevap verebilmesi için **gizlilik sağlanmalı**, elde edilen sonuçların ise **zamana bağlı olduğu ve değişebileceği** bilinmelidir. Ayrıca sosyometri yalnızca sosyal ilişkileri ölçtüğü için **bireyin tüm özelliklerine genellenemez**. Bu çerçevede doğru olan ifadeler I ve IV'tür. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

I. öncül: Sosyometri uygulamasında öğrencilerin dürüst cevap verebilmesi için gizlilik güvencesi verilmelidir ifadesi **doğrudur**.

II. öncül: Sosyometri sonuçları çok zaman için geçerlidir ifadesi **yanlıştır**.

III. öncül: Özellikle çok kalabalık gruplara uygulandığında etkili sonuçlar verir ifadesi **yanlıştır**.

IV. öncül: Elde edilen bilgiler bireyin tüm özelliklerine genellenemez ifadesi **doğrudur**.

Cevap: B

8. Psikolojik danışmanın amacı, öğrencilerin **şimdiki özellik ve tercihleri üzerinde önceki kuşak aile bireylerinin etkisini incelemektir**. Bu tür kuşaklar arası ilişkileri, aile yapısını ve aktarımı sistematik biçimde ortaya koyan teknik **genogramdır**. Genogram, bireyin ailesini birkaç kuşak boyunca inceleyerek **ilişki örüntülerini ve aktarım süreçlerini** analiz etmeye olanak sağlar. Bu nedenle en uygun teknik **B seçeneğidir**.

A seçeneği: Kimdir Bu?, akranların bireyi nasıl algıladığını belirlemeye yöneliktir.

C seçeneği: Derecelendirme ölçeği, belirli özelliklerin düzeyini puanlamaya yöneliktir.

D seçeneği: Otobiyografi, bireyin kendi yaşam öyküsünü anlatmasına dayanır; kuşaklar arası sistematik analiz içermez.

E seçeneği: Ev ziyareti, aile ortamını tanımaya yardımcı olur ancak kuşaklar arası yapı ve örüntüyü sistematik olarak göstermez.

Cevap: B

9. Verilen durumda öğretmen, sınıf içinde **kimlerin kimlerle oturmak istemediğini, dışlanmaları ve grup içi ilişki örüntülerini** anlamaya çalışmaktadır. Bu tür durumlarda amaç, öğrenciler arasındaki **karşılıklı seçimler, reddedilmeler ve sosyal yapı (klikler, dışlananlar vb.)** hakkında bilgi elde etmektir. Bu bilgileri en sistematik ve doğrudan ortaya koyan teknik **sosyometridir**. Bu nedenle doğru cevap **B seçeneğidir**.

A seçeneği: Anket, genel görüş ve düşünceleri belirler; ilişkisel yapı ve karşılıklı tercihleri göstermez.

C seçeneği: Kime göre ben neyim?, bireyin farklı kişilere göre kendini nasıl algıladığını belirler.

D seçeneği: Kimdir Bu?, akran algılarını ortaya koyar ancak karşılıklı ilişki örüntülerini net biçimde vermez.

E seçeneği: Problem tarama envanteri, genel sorun alanlarını belirler; grup içi ilişkileri analiz etmez.

Cevap: B

10. Soruda tanımlanan test; **çocuğun dil gelişimini ölçen, resimler aracılığıyla kelime/kavram bilgisini değerlendiren ve her maddede 4 resimden oluşan seçenekler sunan** bir yapıdadır. Ayrıca **100 kart ve kayıt formu** içermesi, bireyin söylenen kelimeye uygun resmi seçmesine dayanan klasik yapıyı gösterir. Bu özellikler **Peabody Kelime Hazinesi Testi**nin tipik özellikleridir. Bu nedenle doğru cevap **D seçeneğidir**.

A seçeneği: WPPSI, genel zekâyı ölçen kapsamlı bir zeka testidir; yalnızca kelime bilgisini ölçmez.

B seçeneği: Goodenough-Harris testi, çocuğun çizdiği insan resmi üzerinden zihinsel gelişimi değerlendirir.

C seçeneği: Thurstone testi, birden fazla zihinsel yeteneği ölçen grup testidir.

E seçeneği: Denver, gelişimsel alanları (motor, dil, sosyal vb.) tarayan genel bir gelişim testidir; bu kadar spesifik yapı içermez.

Cevap: D

11. Kişinin kendisinin de farkında olmadığı, bilinçdışı süreçlere ait duygu, düşünce ve çatışmaları ortaya çıkarmayı amaçlayan testler **projektif testlerdir**. Bu testler, bireyin belirsiz uyaranlara verdiği tepkiler üzerinden **bilinçdışı dinamikleri analiz etmeye** çalışır. Verilen seçenekler içinde bu özelliğe sahip olan test **Rorschach Mürekkep Lekesi Testi**'dir. Bu nedenle doğru cevap **E seçeneğidir**.

A seçeneği: MMPI, bireyin kişilik özelliklerini ve psikopatolojisini ölçen objektif bir envanterdir; bilinçdışı süreçleri doğrudan ortaya çıkarmaz.

B seçeneği: Edwards Kişisel Tercih Envanteri, bireyin ihtiyaç ve güdülerini ölçer; öz-bildirim esaslıdır.

C seçeneği: Beş Faktör Kişilik Ölçeği, kişilik boyutlarını değerlendiren yapılandırılmış bir ölçektir.

D seçeneği: Kendini Kabul Envanteri, bireyin kendine yönelik tutumunu ölçer; bilinçdışı içeriklere odaklanmaz.

Cevap: E

12. Soruda tanımlanan teknik; çocukların bilinçdışı çatışmalarını, korkularını ve duygusal sorunlarını ortaya çıkarmak amacıyla **hikâye temelli ve çocukların anlayabileceği şekilde yapılandırılmış projektif bir araçtır**. Bu özellikler **Louisa Düss Psikanalitik Hikâye Testi**'ne aittir. Bu test, Louisa Düss tarafından geliştirilmiş olup **10 kısa öyküden oluşur** ve çocuklardan bu öyküleri tamamlamaları ya da yorumlamaları istenir. Verilen yanıtlar üzerinden çocuğun **bilinçdışı çatışmaları, kaygıları ve duygusal ihtiyaçları** analiz edilir. Bu nedenle doğru cevap **C seçeneğidir**.

A seçeneği: Çocuklar İçin Algılama Testi (CAT), çocukların resimli kartlara bakarak hikâye oluşturmasına dayanır; hazır öyküler içermez.

B seçeneği: Beier Cümle Tamamlama Testi, yarım bırakılmış cümlelerin tamamlanması esasına dayanır.

D seçeneği: İnsan Çizim Testi, çizim yoluyla duygusal ve bilişsel ipuçları elde etmeyi amaçlar.

E seçeneği: Rotter Cümle Tamamlama Testi, bireyin cümleleri tamamlamasıyla kişilik özellikleri hakkında bilgi verir.

Cevap: C

13. **Yetenek testleri,** bireyin belirli bir alandaki **potansiyelini, performans kapasitesini ve gelişim düzeyini** ölçmeyi amaçlayan testlerdir. Verilen seçenekler incelendiğinde yalnızca **Denver Gelişimsel Tarama Testi**, çocukların **gelişimsel (motor, dil, sosyal vb.) yeteneklerini tarayan** bir testtir. Bu nedenle doğru cevap **A seçeneğidir**.

B seçeneği: MMPI, kişilik özellikleri ve psikopatolojiyi ölçen bir envanterdir.

C seçeneği: Edwards Kişisel Tercih Envanteri, bireyin ihtiyaç ve güdülerini ölçer.

D seçeneği: Beş Faktör Kişilik Ölçeği, kişilik boyutlarını değerlendirir.

E seçeneği: Kendini Kabul Envanteri, bireyin kendine yönelik tutumunu ölçer.

Cevap: A

14. **İlgi envanterleri,** bireyin **hangi alanlara ilgi duyduğunu ve hangi mesleklere yönelim gösterebileceğini** belirlemeye yönelik araçlardır. Verilen seçenekler içinde bu özelliğe sahip olan **Mesleki Yönelim Envanteri**dir. Bu nedenle doğru cevap **D seçeneğidir**.

A seçeneği: Edwards Kişisel Tercih Envanteri, bireyin ihtiyaç ve güdülerini ölçer. **Bir kişilik envanteridir.**

B seçeneği: Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeği, bireyin kişilik boyutlarını değerlendirir. **Bir kişilik testidir.**

C seçeneği: Kendini Kabul Envanteri, bireyin kendine yönelik tutumunu ölçer. **Bir kişilik/benlik envanteridir.**

E seçeneği: 16PF Kişilik Envanteri, bireyin temel kişilik özelliklerini ölçer. **Bir kişilik testidir.**

Cevap: D

15. Verilen durumda öğretmen, öğrencilerden **birlikte çalışmak istedikleri arkadaşlarını tercih sırasına göre yazmalarını** istemektedir. Bu tür sorular, bireylerin **birbirlerini seçme ve reddetme durumlarına dayalı olarak grup içi ilişki örüntülerini ortaya koyan sosyometri tekniğinin** tipik uygulamasıdır. Bu nedenle doğru cevap **E seçeneğidir**.

A seçeneği: Kime göre ben neyim?, bireyin farklı kişilere göre kendini nasıl algıladığını belirler.

B seçeneği: Kimdir Bu?, akranların belirli özelliklere göre birbirlerini değerlendirmesine dayanır.

C seçeneği: Sosyodrama, grup içinde rol canlandırmaya dayalı bir tekniktir.

D seçeneği: Bibliyoterapi, kitaplar yoluyla farkındalık kazandırmayı amaçlar.

Cevap: E

1. Soruda tanımlanan teknik; **okuma-yazma bilmeyenlere uygulanabilmesi, çok çeşitli konularda bilgi sağlaması ve uygulama sırasında esneklik göstererek kapsamının değiştirilebilmesi** özelliklerini taşımaktadır. Bu özellikler, **görüşme tekniğinin** temel nitelikleridir. Görüşme, sözlü iletişime dayandığı için okuma-yazma gerektirmez ve özellikle serbest görüşmelerde süreç içinde yön değiştirilebilir. Bu nedenle doğru cevap **C seçeneğidir**.

A seçeneği: Anket, yazılıdır ve okuma-yazma gerektirir.

B seçeneği: Gözlem, davranışları izlemeye dayanır; doğrudan soru-cevap yoluyla çok çeşitli bilgi toplamaz.

D seçeneği: Sosyometri, grup içi ilişkileri belirlemeye yöneliktir.

E seçeneği: Kimdir Bu?, akran değerlendirmesine dayanır.

Cevap: C

2. Soruda psikolojik danışman, öğrencilerin mesleklere yönelik **duygu, düşünce ve davranış eğilimlerini** belirlemek istemektedir. Bu ifade doğrudan **tutum kavramına** karşılık gelir. Tutum envanterleri, bireyin bir nesneye ya da duruma yönelik **olumlu-olumsuz değerlendirme eğilimini** ölçer. Bu nedenle amaca en uygun araç **tutum envanteridir**. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

A seçeneği: Anket, genel bilgi toplamak için kullanılır; tutumları ölçmede yapılandırılmış ve standart değildir.

C seçeneği: Yetenek testleri, bireyin performans kapasitesini ölçer; duygu ve düşünceyi değerlendirmez.

D seçeneği: İlgi envanterleri, bireyin hoşlandığı alanları belirler; tutumdan farklıdır.

E seçeneği: Görüşme, derinlemesine bilgi sağlar; ancak tutumları standart biçimde ölçmez.

Cevap: B

3. Soruda tanımlanan teknik; öğrencinin **tüm özelliklerinin derinlemesine, çok yönlü ve ayrıntılı biçimde incelenmesini** ve bu bilgiler doğrultusunda önemli kararlar alınmasını amaçlamaktadır. Bu özellikler, bireyin yaşam öyküsünü, çevresel koşullarını ve gelişim sürecini bütüncül olarak ele alan **vaka incelemesi** tekniğine aittir. Bu nedenle doğru cevap **C seçeneğidir.**

A seçeneği: Vaka kaydı, bireyle ilgili bilgilerin düzenli biçimde kaydedilmesidir; derinlemesine analiz içermez.

B seçeneği: Vaka konferansı, elde edilen bilgilerin uzmanlarla tartışıldığı toplantıdır.

D seçeneği: Derecelendirme ölçeği, belirli özelliklerin puanlanmasına dayanır; kapsamlı inceleme sağlamaz.

E seçeneği: Projektif testler, bireyin bilinçdışı süreçlerini ortaya koymayı amaçlar; bütüncül yaşam incelemesi değildir.

Cevap: C

4. Verilen durumda ilkokul öğrencilerinde sayısal ve sözel yetenek arasındaki ilişki **0.63**, ortaokulda ise **0.44** bulunmuştur. Korelasyon katsayısının düşmesi, iki değişken arasındaki ilişkinin **zayıfladığını** gösterir. Bu da yaş ve eğitim düzeyi arttıkça sayısal ve sözel yeteneklerin **birbirinden daha bağımsız hâle geldiğini** ifade eder. Bu nedenle doğru cevap **E seçeneğidir.**

A seçeneği: Korelasyonun düşmesi, yeteneklerin azaldığını değil, aralarındaki ilişkinin zayıfladığını gösterir.

B seçeneği: Verilen bilgilerde sayısal ya da sözel yeteneğin artıp azaldığına dair doğrudan bir bulgu yoktur.

C seçeneği: Korelasyonun ters orantılı olduğuna dair bir durum yoktur; sadece ilişkinin gücü değişmiştir.

D seçeneği: İlişkinin azalması, farkın azalması değil, bağımsızlaşmanın artması anlamına gelir.

Cevap: E

5. Toplu dosyadaki bilgiler **gizlilik düzeylerine göre sınıflandırılır**. En yüksek gizlilik düzeyi **dördüncü düzeydir** ve bu bilgiler **toplu dosyada bile açık şekilde bulunmaz, ayrı ve kilitli ortamlarda saklanır**. Bu düzeyde yer alan bilgiler arasında **sosyal hizmet raporları, psikiyatrik incelemeler ve tıbbi kayıtlar** bulunur. Bu nedenle en yüksek gizlilik düzeyine sahip bilgi **sosyal hizmet raporlarıdır**. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

A seçeneği: Öğrencinin sınıf içindeki başarı sırası, üçüncü düzey bilgi olup izinle paylaşılabilir.

C seçeneği: Öğretmenler ve uzmanlar kurulunun tavsiyeleri, üçüncü düzey bilgidir.

D seçeneği: Çocuğun üvey olup olmaması, aile bilgisi olup ikinci düzey kapsamındadır.

E seçeneği: Öğrencinin merak ve hobileri, ikinci düzey bilgidir.

Cevap: B

6. **Sosyometride** hiçbir öğrenci tarafından seçilmeyen bireyler **terk edilen (dışlanan)** olarak adlandırılır. Verilen durumda Mehmet hiç kimse tarafından seçilmemiştir, bu nedenle **terk edilen öğrencidir**. Bu nedenle doğru cevap **D seçeneğidir.**

A seçeneği: Ayşe ve Elif birbirlerini seçtiği için aralarında **iki yönlü ilişki** vardır.

B seçeneği: Zeynep Ayşe'yi seçmiş, ancak karşılık alamamıştır; bu nedenle **tek yönlü ilişki** vardır.

C seçeneği: Reddedilen, olumsuz seçim alan kişidir; burada böyle bir bilgi yoktur.

E seçeneği: Zeynep'in popüler olduğuna dair bir veri yoktur.

Cevap: D

7. Derecelendirme ölçeklerinde **mantık hatası**, birbirinden bağımsız ya da farklı olan özelliklerin, aralarında ilişki varmış gibi düşünülerek **aynı düzeyde puanlanmasıdır**. Soruda Mürüvvet Hanım'ın içerik olarak benzer görünen iki özelliği ayırt edemeyip **aynı derecelere koyması**, bu hatanın tipik örneğidir. Bu nedenle doğru cevap **C seçeneğidir.**

A seçeneği: Genelleme hatası, tek bir özelliğe bakarak genel yargıya varmadır.

B seçeneği: Kişisel yanlılık, sürekli yüksek ya da düşük puan verme eğilimidir.

D seçeneği: Sosyal kabul hatası, bireyin kendini toplumca kabul görecek şekilde sunmasıdır.

E seçeneği: Gözlem yetersizliği, yeterli veri olmadan değerlendirme yapmaktır.

Cevap: C

8. Soruda tanımlanan teknik **Kimdir Bu? tekniğidir**. Bu teknik, akran değerlendirmesine dayanarak öğrencilerin sınıf içindeki sosyal rollerini ve nasıl algılandıklarını ortaya koyar. Ancak elde edilen sonuçlar etik nedenlerle öğrencilere doğrudan açıklanmaz. Bu nedenle **yanlış ifade C seçeneğidir.**

A seçeneği: Kimdir Bu? tekniği akran değerlendirmesine dayanır. Bu ifade doğrudur.

B seçeneği: Bu teknik öğrencilerin sosyal rollerini belirlemede kullanılır. Bu ifade doğrudur.

D seçeneği: Öğrencilerin birbirlerini nasıl algıladıklarını ortaya koyduğu için bu ifade doğrudur.

E seçeneği: Öznel bir teknik olduğu için tek başına kullanıldığında yanıltıcı olabilir. Bu ifade doğrudur.

Cevap: C

9. **Bireyi tanıma sürecinde temel ilke,** bireyin **çok yönlü ve bütüncül olarak değerlendirilmesidir**. Bu nedenle tek bir ölçme aracıyla elde edilen bilgiler yeterli görülmez; farklı tekniklerden elde edilen verilerin birlikte değerlendirilmesi gerekir. Çünkü her teknik bireyin yalnızca belirli bir yönü hakkında bilgi verir. Bu nedenle doğru ifade **tek bir ölçme aracının yeterli olmadığıdır**. **Doğru cevap D seçeneğidir.**

A seçeneği: Bireyi tanıma teknikleri amaç değil, bireyi tanımaya hizmet eden araçlardır. **Bu nedenle ifade yanlıştır.**

B seçeneği: Bireyi tanıma hizmetleri sadece sorunlu öğrencilere değil, tüm öğrencilere yöneliktir. **Bu ifade yanlıştır.**

C seçeneği: Sadece uzman görüşü yeterli değildir; farklı veri kaynakları ve teknikler birlikte kullanılmalıdır. **Bu ifade yanlıştır.**

E seçeneği: Bireyi tanıma teknikleri bireyden bağımsız yorumlanamaz; bireyin özellikleri ve bağlamı dikkate alınmalıdır. **Bu ifade yanlıştır.**

Cevap: D

10. Bireyi tanıma sürecinde temel ilkeler; bireyin **bütüncül değerlendirilmesi, süreklilik, çoklu teknik kullanımı ve bireyin kendini gerçekleştirmesine yardım etme** anlayışına dayanır. Psikolojik testlerin uygulanması ve özellikle **yorumlanması uzmanlık gerektirir**; bu nedenle öğretmenlerin testleri uygulayıp değerlendirmesi uygun değildir. Bu ifade bireyi tanıma ilkelerine aykırıdır. **Doğru cevap E seçeneğidir.**

A seçeneği: Bireyin tüm yönleriyle ele alınması temel ilkedir. **Bu ifade doğrudur.**

B seçeneği: Tek bir araç yeterli değildir; çoklu teknik kullanımı esastır. **Bu ifade doğrudur.**

C seçeneği: Nihai amaç bireyin kendini gerçekleştirmesine yardımcı olmaktır. **Bu ifade doğrudur.**

D seçeneği: Bireyi tanıma hizmetleri süreklilik göstermelidir. **Bu ifade doğrudur.**

Cevap: E

11. Soruda psikolojik danışmanın önerisiyle **öğrenciyle ilgili tüm yetkililerin bir araya gelerek durumu tartışması ve çözüm yolları araması** söz konusudur. Bu durum, elde edilen bilgilerin uzmanlar ve ilgili kişilerle birlikte değerlendirildiği ve kararların ortaklaşa alındığı **vaka konferansı** tekniğini ifade eder. Bu nedenle doğru cevap **D seçeneğidir.**

A seçeneği: Vaka incelemesi, birey hakkında kapsamlı bilgi toplama sürecidir; toplantı ve tartışma boyutunu içermez.

B seçeneği: Vaka kaydı, bilgilerin yazılı olarak kaydedilmesidir.

C seçeneği: Veli görüşmesi, yalnızca aile ile yapılan görüşmedir.

E seçeneği: Psikodrama, rol canlandırmaya dayalı bir tekniktir.

Cevap: D

12. **I. ifadede** bireyin **kendi yaşadığı olayları ve iç dünyasındaki duyguları (kaygı, korku, sevinç gibi) rol alarak yeniden canlandırması** söz konusudur. Bu durum bireyin kendi yaşantısını merkeze aldığı **psikodrama** tekniğini ifade eder. II. ifadede ise bireyden çok grubun ortak yaşadığı bir sosyal durumun, gerçek hayattaki rollerle canlandırılması anlatılmaktadır. Bu da toplumsal ve grup temelli olan **sosyodrama** tekniğidir.

Bu nedenle doğru sıralama **Psikodrama - Sosyodrama** şeklindedir. **Doğru cevap C seçeneğidir.**

İlgi envanteri: Bireyin hangi alanlara ilgi duyduğunu ve hangi mesleklere yönelme eğiliminde olduğunu belirler.

Tutum ölçeği: Bireyin bir konuya karşı olumlu ya da olumsuz eğilimlerini ölçer.

Derecelendirme ölçeği: Bireyin belirli davranış, özellik veya performansını önceden belirlenmiş dereceler üzerinden sistemli biçimde puanlamaya yarar.

Vaka incelemesi: Bireyin yaşam öyküsünü, çevresel koşullarını ve sorunlarını ayrıntılı biçimde analiz eder.

Cevap: C

13. Deniz'in problemi **zamanı planlayamama ve ders çalışma sürecini organize edememe** ile ilgilidir. Bu tür durumlarda öncelikle bireyin **zamanını nasıl kullandığını somut olarak ortaya koymak** gerekir. **Zaman cetveli**, bireyin gün içinde zamanını hangi etkinliklere ne kadar ayırdığını göstererek **planlama sorununu netleştirmeye ve çözüm geliştirmeye** yardımcı olur. Bu nedenle en uygun teknik **zaman cetvelidir**. **Doğru cevap D seçeneğidir.**

Tutum ölçeği: Bireyin bir konuya yönelik duygu ve düşünce eğilimlerini ölçer.

Kişilik testi: Bireyin kişilik özelliklerini değerlendirmeye yöneliktir.

İlgi testi: Bireyin ilgi alanlarını ve yönelimlerini belirler.

Problem tarama envanteri: Bireyin genel sorun alanlarını geniş kapsamlı olarak belirler; spesifik zaman kullanımı sorununu doğrudan analiz etmez.

Cevap: D

14. Soruda, gözlemcinin bir özelliğe dayanarak onunla ilişkili olduğunu düşündüğü başka bir özelliği de aynı şekilde değerlendirmesi söz konusudur. Öğrencinin başarılı olması, onun mutlaka zeki olduğu anlamına gelmez; başarı farklı nedenlere bağlı olabilir. Ancak gözlemci bu iki özelliği mantıksal olarak ilişkili kabul edip aynı derecede puanlamıştır. Bu durum derecelendirme ölçeklerinde görülen **mantık hatasına** örnektir. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

Kişisel yanlılık hatası: Gözlemcinin kendi önyargı, değer ve tutumlarının değerlendirmeye yansımasıdır.

Hareleme hatası: Bireyin tek bir özelliğinden hareketle diğer tüm özelliklerinin aynı yönde değerlendirilmesidir.

Anlam hatası: Ölçekteki ifadelerin yanlış anlaşılması sonucu ortaya çıkar.

Gözlem yetersizliği hatası: Yeterli ve sistemli gözlem yapılmadan değerlendirme yapılmasıdır.

Cevap: B

15. Soruda tanımlanan teknik, öğrencilerin **belirli bir alandaki davranışlarını sistemli şekilde belirlemek ve bu davranışların ne ölçüde gösterildiğini saptamak** amacıyla kullanılır. Ayrıca örnekte olduğu gibi **belirli özelliklerin (örneğin üstün yetenek özellikleri) sıralanması ve işaretlenmesi** söz konusudur. Bu yapı, önceden belirlenmiş özelliklerin "var-yok" ya da benzeri şekilde kaydedildiği **özellik kayıt çizelgesi**ne aittir. Bu nedenle doğru cevap **E seçeneğidir.**

Gözlem listesi: Davranışların gözlenmesine yardımcı olur ancak özelliklerin sistematik olarak işaretlenmesine odaklı değildir.

Kimdir bu?: Akranların birbirlerini belirli özelliklere göre değerlendirmesine dayanır.

Anket listesi: Bireyin kendi bildirimine dayalı genel bilgi toplama aracıdır.

Arzu listesi: Bireyin istek ve beklentilerini ortaya koymaya yöneliktir.

Cevap: E

1. **İlgi envanterleri,** bireyin **hangi etkinliklere yöneldiğini**, **nelerden hoşlandığını** ve **hangi alanlara karşı eğilim gösterdiğini** belirlemeye yönelik ölçme araçlarıdır. Ancak bu araçlar **yetenek (başarabilme gücü)** hakkında doğrudan bilgi vermez. İlgi ile yetenek birbirinden farklı iki yapıdır: ilgi, bireyin yönelimini; yetenek ise o alandaki **performans kapasitesini** ifade eder. Bu nedenle bir bireyin bir alana ilgi duyması, o alanda **yetenekli olduğu** anlamına gelmez. Soruda yer alan **C seçeneği**, ilgi envanterlerinin bireyin ilgisi olan alanda yetenekli olduğunu da gösterdiğini belirterek bu iki kavramı hatalı biçimde eşitlemektedir. Bu ifade bilimsel olarak yanlıştır ve **doğru cevap C seçeneğidir.**

   A seçeneği, ilgi ile başarı arasındaki farkı doğru biçimde ortaya koymaktadır. Bir bireyin bir alana ilgi duyması, o alanda başarılı olacağı anlamına gelmez; çünkü başarı, büyük ölçüde **yetenek, çalışma ve öğrenme süreçleriyle** ilişkilidir.

   B seçeneği, ilgi envanterlerinin sınırlılığına işaret eder ve doğrudur. Bireylerin ilgi alanları oldukça geniş ve çeşitliyken, ilgi envanterleri bu ilgileri belirli **kategoriler** çerçevesinde ele alır ve tüm olasılıkları kapsayamaz.

   D seçeneği, rehberlikte çok yönlü değerlendirme ilkesine uygundur. İlgi envanterleri tek başına yeterli değildir; mutlaka **yetenek testleriyle birlikte** kullanılarak daha sağlıklı sonuçlara ulaşılır.

   E seçeneği, ölçme sonuçlarının yorumlanmasına ilişkin doğru bir ilkedir. İlgi envanteri bulguları, bireyin **kişilik özellikleri, akademik durumu, değerleri ve çevresel koşulları** ile birlikte değerlendirilmelidir.

   Cevap: C

2. **Sosyometri,** bireylerin grup içindeki **sosyal ilişkilerini**, **tercihlerini** ve **etkileşim örüntülerini** ortaya koymayı amaçlayan bir tekniktir. Bu tekniğin sağlıklı sonuç verebilmesi için soruların bireyi **gerçek yaşamda karşılaşabileceği durumlar** içinde seçim yapmaya yönlendirmesi gerekir. Aksi hâlde verilen cevaplar, bireyin gerçek sosyal tercihlerini yansıtmaz. Aylin Hanım'ın yönelttiği "Milyarlarca liran olsaydı…" sorusu, öğrencileri **gerçekçi olmayan, hayali bir durum** içine sokmaktadır. Bu nedenle öğrenciler doğal ve içten tercihler yerine **rastlantısal ya da yüzeysel cevaplar** verebilir. Dolayısıyla Aylin Hanım, sosyometri uygulamasında **gerçek yaşam durumlarına dayandırma ilkesine** uygun davranmamıştır ve **doğru cevap D seçeneğidir.**

   A seçeneği, sosyometri sonuçlarının tek başına yeterli olmayacağını vurgular. Gerçekten de sosyometri, bireyi tanımada kullanılan **çok yönlü değerlendirme sürecinin sadece bir parçasıdır**.

   B seçeneği, sosyometrik verilerin **zamana bağlı** olduğunu ifade eder. Grup dinamikleri değişebileceği için sonuçlar yalnızca uygulandığı dönem için geçerlidir.

   C seçeneği, uygulamanın sağlıklı olabilmesi için öğrencilerin birbirlerini **yeterince tanımış olmaları gerektiğini** belirtir. Bu, doğru ve güvenilir veri elde etmek açısından önemlidir.

   E seçeneği, sosyometrinin temel ilkelerinden biri olan **gizlilik ilkesine** işaret eder. Öğrencilerin dürüst cevap verebilmesi için verdikleri yanıtların gizli tutulacağına inanmaları gerekir.

   Cevap: D

3. Birgül Hanım, öğrencilerinin **kendileri için önemli kişilerin (anne, baba, öğretmen gibi) gözünde nasıl algılandıklarını** öğrenmek istemektedir. Yani burada ulaşılmak istenen bilgi, bireyin **başkalarının bakış açısına göre oluşan benlik algısıdır**.

   Bu amaca ulaşmak için en uygun teknik **kime göre ben neyim tekniğidir.** Bu teknik, bireyin kendisini farklı önemli kişilerin gözünden değerlendirerek **algılanan benliği ortaya koymasını** sağlar. **Doğru cevap C seçeneğidir.**

Kimdir bu, bireyin grup içinde **nasıl tanındığını ve hangi özelliklerle eşleştirildiğini** belirlemeye yöneliktir; belirli önemli kişilerin bakış açısını temel almaz.

Anekdot, bireyin davranışlarını **doğal ortamda gözleme dayalı olarak kaydetmeye** yarayan bir tekniktir; algılanan benlik hakkında doğrudan bilgi vermez.

Sosyometri, grup içindeki **sosyal ilişkileri, kabul ve reddedilme durumlarını** ortaya koyar; bireyin başkalarının gözündeki benlik algısını incelemez.

Sosyal uzaklık ölçeği, bireylerin diğer birey ya da gruplara karşı hissettikleri **yakınlık-uzaklık derecesini** belirler; benlik algısıyla ilgili değildir.

Cevap: C

4. **I.** **öncülde** öğrencilerin matematik dersine ilişkin **öğrenme eksikleri** belirlenmek istenmektedir. Bu amaca ulaşmak için **başarı testi** kullanılır. Başarı testleri bireyin belirli bir ders ya da kazanım alanındaki **mevcut öğrenme düzeyini** gösterir.

II. **öncülde** öğrencilerin **IQ düzeyleri** belirlenmek istenmektedir. Bu amaçla **yetenek testi** kullanılır. Yetenek testleri bireyin **zihinsel kapasitesini ve potansiyel performansını** gösterir.

III. **öncülde** öğrencilerin kulüp oyunlarından **hoşlanma düzeyi** belirlenmektedir. Bu durumda **ilgi envanteri** kullanılır. İlgi envanterleri bireyin **hoşlandığı ve yöneldiği alanları** gösterir.

IV. **öncülde** öğrencilerin **kendilerini algılama özellikleri** belirlenmek istenmektedir. Bu amaçla **kişilik testi** kullanılır. Kişilik testleri bireyin **benlik algısı ve kişilik özelliklerini** gösterir.

Cevap: A

5. **I.** **öncülde** öğrencilerin sınıf içindeki **ilişki örüntüsü** belirlenmek istenmektedir. Bu amaca ulaşmak için **sosyometri** kullanılır. Sosyometri bireylerin grup içindeki **sosyal ilişkilerini ve tercihlerini** ortaya koyar.

II. **öncülde** öğrencilerin yaşadıkları evin ve **aile içi ilişkilerin özellikleri** incelenmek istenmektedir. Bu amaçla **ev ziyareti** kullanılır. Ev ziyareti bireyin **aile ortamını ve yaşam koşullarını doğal ortamında** tanımayı sağlar.

III. **öncülde** öğrencilerin okulda yaşadıkları **sorunlar** belirlenmek istenmektedir. Bu durumda **problem tarama listesi** kullanılır. Problem tarama listeleri bireylerin yaşadığı **sorun alanlarını sistematik biçimde belirlemeyi** sağlar.

IV. **öncülde** öğrencilerin arkadaşlarını **hangi özellikleriyle tanıdığı** incelenmektedir. Bu amaçla **kimdir bu** tekniği kullanılır. Kimdir bu tekniği bireylerin birbirlerini **hangi özelliklerle algıladığını ve tanımladığını** ortaya koyar.

Cevap: B

6. **A seçeneği (öğrencinin okuduğu okullar)**, **ikinci düzey gizlilik** kapsamındadır. Bu düzeyde yer alan bilgiler öğrencinin **akademik özgeçmişine** ilişkin olup sorumlu ve yetkili kişilerle paylaşılabilir.

B seçeneği (öğrencinin sınıf içi başarısı), **üçüncü düzey gizlilik** kapsamındadır. Bu bilgiler öğrencinin **okul içindeki performansına** ilişkin olup öğrenci ya da veli onayı olmadan başkalarıyla paylaşılmaz.

C seçeneği (öğrenciye uygulanan standart test sonuçları), **üçüncü düzey gizlilik** kapsamındadır. Bu tür bilgiler bireyin **psikolojik değerlendirme sonuçlarını** içerir ve izinsiz paylaşımı uygun değildir.

D seçeneği (ailenin gelir düzeyi), **ikinci düzey gizlilik** kapsamındadır. Bu bilgiler öğrencinin **sosyoekonomik durumuna** ilişkin olup yalnızca ilgili profesyonellerle paylaşılır.

E seçeneği (öğrenci hakkındaki tıbbi ve yasal incelemeler), **dördüncü düzey gizlilik** kapsamındadır. Bu bilgiler **psikiyatrik, tıbbi ve hukuki değerlendirmeleri** içerir ve toplu dosyada bile yer almayacak kadar yüksek gizlilik gerektirir.

En yüksek gizlilik derecesi **dördüncü düzey** olup bu kapsamda yer alan bilgiler **tıbbi ve yasal incelemelerdir.**

Cevap: E

7. Öğretmen, derecelendirme ölçeği kullanarak öğrencilerin **öz bakım becerilerini değerlendirmiş**, ancak tüm öğrencilere **birbirine benzer puanlar verdiğini** fark etmiştir. Bu durum, değerlendiricinin bireyler arasındaki farkları ayırt edemeyip puanları **orta düzeyde toplaması** anlamına gelir. Bu hata, derecelendirme ölçeklerinde **kişisel yanlılık** kapsamında yer alan **merkezî yığılma hatasıdır**. Kişisel yanlılık; değerlendiricinin puanlamaya kendi eğilimlerini katmasıdır ve bu kapsamda **bonkörlük (yüksek puan verme)**, **cimrilik (düşük puan verme)** ve **merkezî yığılma (orta puanlarda toplama)** gibi türleri içerir. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

Gözlem yetersizliği, birey hakkında **yeterli ve sistemli gözlem yapılmaması** durumudur.

Genelleme, bireyin bir özelliğine bakarak diğer özelliklerini de **aynı yönde değerlendirme (hale etkisi)** eğilimidir.

Mantık hatası, birbiriyle ilişkili olduğu düşünülen özellikleri **otomatik olarak aynı düzeyde değerlendirme** yanılgısıdır.

Anlam hatası, ölçekteki maddelerin ya da ölçütlerin **farklı biçimde yorumlanması** sonucu ortaya çıkar.

Cevap: B

8. Uzman, geliştirdiği ilgi envanterindeki maddelerin **birbiriyle ne kadar uyumlu olduğunu (homojenlik)** ve testin **tek bir özelliği ölçüp ölçmediğini (tek boyutluluk)** incelemek istemektedir. Bu durum doğrudan testin **iç tutarlılığı** ile ilgilidir. İç tutarlılık, test maddelerinin **aynı özelliği ölçme derecesini** ve birbirleriyle olan **uyumunu** ifade eder. **Doğru cevap A seçeneğidir.**

Paralel form güvenirliği, aynı özelliği ölçen iki eşdeğer test formunun **birbirleriyle tutarlılığını** belirlemeye yöneliktir.

Ölçüt geçerliği, testin sonuçlarının **dış bir ölçütle ne kadar ilişkili olduğunu** gösterir.

Test-tekrar test güvenirliği, testin farklı zamanlarda uygulanmasıyla elde edilen sonuçların **zaman içindeki tutarlılığını** ifade eder.

Yapı geçerliği, testin ölçmek istediği **kuramsal yapıyı ne derece doğru temsil ettiğini** ortaya koyar.

Cevap: A

9. Sosyometri sonuçlarında puanlama yapılırken genellikle 1. tercih = 3 puan, 2. tercih = 2 **puan**, **3. tercih = 1 puan** olarak değerlendirilir. Tablodaki "1., 2. ve 3. dereceden seçilme" sayıları bu puanlarla çarpılarak her öğrencinin toplam puanı hesaplanır.

Aygül: (1×3) + (1×2) + (1×1) = **6 puan**

Besen: (1×3) + (0×2) + (1×1) = **4 puan**

Cemil: (1×3) + (1×2) + (2×1) = **7 puan**

Keriman: (1×3) + (1×2) + (0×1) = **5 puan**

Tarkan: (1×3) + (1×2) + (1×1) = **6 puan**

Fazilet: (1×3) + (2×2) + (1×1) = **8 puan**

Bu hesaplamaya göre en yüksek puanı **Fazilet** almıştır.

A seçeneği, Fazilet'in en yüksek puanı aldığını ifade eder ve doğrudur.

B seçeneği, Aygül'ün (6 puan) Keriman'dan (5 puan) daha yüksek puan aldığını belirtir ve doğrudur.

C seçeneği, Cemil'in (7 puan) Tarkan'dan (6 puan) daha yüksek puan aldığını ifade eder ve doğrudur.

D seçeneği, Tarkan (6 puan) ve Aygül'ün (6 puan) eşit puan aldığını belirtir ve doğrudur.

E seçeneği, Besen'in (4 puan) Cemil'den (7 puan) daha yüksek puan aldığını söyler; bu ifade yanlıştır.

Cevap: E

10. **I.** **öncülde** öğrencilerin sınıf içinde **kimlerle yakın ilişki kurduğu ve kimlerin grup dışında kaldığı** belirlenmek istenmektedir. Bu amaca ulaşmak için **sosyometri** kullanılır. Sosyometri bireylerin grup içindeki **sosyal ilişkilerini ve kabul-reddedilme durumlarını** ortaya koyar.

II. **öncülde** öğrencilerin **ev ortamı, yaşam koşulları ve aile yapısı** incelenmek istenmektedir. Bu amaçla **ev ziyareti** kullanılır. Ev ziyareti bireyin **aile ortamını doğal koşullarda tanımayı** sağlar.

III. **öncülde** öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal alanlarda **yaşadıkları sorunlar** belirlenmektedir. Bu durumda **problem tarama listesi** kullanılır. Problem tarama listeleri bireylerin **zorlandıkları alanları sistematik biçimde belirler**.

IV. **öncülde** öğrencilerin kendilerini **başkalarının gözünden nasıl tanımladıkları** incelenmektedir. Bu amaçla **kime göre ben kimim tekniği** kullanılır. Bu teknik bireyin **algılanan benliğini** ortaya koyar.

Bu sıralama **Sosyometri - Ev ziyareti - Problem tarama listesi - Kime göre ben kimim** şeklindedir.

Cevap: B

11. Esra Hanım, öğrencilerin akran zorbalığı düzeylerini belirlemek için **geçerlik ve güvenirliği sağlanmış bir ölçme aracı kullanmış**, sonuçları **isim vermeden sınıf düzeyinde paylaşmış** ve velilere **genel bilgilendirme yapmıştır**. Ancak bazı öğrenciler için **"yüksek zorbalık yapma eğilimi taşıyor"** şeklinde ifadeler kullanması, tek bir ölçme sonucuna dayanarak birey hakkında **kesin ve etiketleyici yargılarda bulunması** anlamına gelir. Rehberlikte temel ilke, birey hakkında **tek bir veri kaynağına dayanarak kesin yargıya varılmaması ve etiketlemeden kaçınılmasıdır**. Bu nedenle ihlal edilen ilke budur. **Doğru cevap D seçeneğidir.**

A seçeneği, kullanılan ölçme aracının **geçerlik ve güvenirlik özelliklerini dikkate almamak** ile ilgilidir; oysa soruda bu özelliklerin sağlandığı açıkça belirtilmiştir.

B seçeneği, bilgilerin **üçüncü kişilerle paylaşılması** ile ilgilidir; ancak burada paylaşım **isim verilmeden ve toplu düzeyde** yapılmıştır.

C seçeneği, öğrencileri **risk grubunda değerlendirerek velileri bilgilendirme** durumudur; bu, rehberliğin **önleyici işlevine uygun** bir uygulamadır.

E seçeneği, **sınıf düzeyinde toplu değerlendirme yapılması** ile ilgilidir; bu yaklaşım **gizlilik ilkesine uygundur**.

Cevap: D

12. Tamer Bey'in geliştirdiği ölçek, **okula aidiyet duygusu** gibi **soyut ve kuramsal bir yapıyı** ölçmeyi amaçlamaktadır. Ancak elde edilen sonuçların **öğretmen gözlemleriyle, görüşmelerle ve öğrencilerin genel tutumlarıyla örtüşmemesi** ve bazı puanların **beklenmeyen, açıklanamayan nitelikte olması**, ölçeğin bu yapıyı **doğru ve tutarlı biçimde temsil edemediğini** göstermektedir. Yani sorun, testin ölçmek istediği **psikolojik yapıyı yakalayamamasıdır**. Bu durum doğrudan **yapı geçerliğinin** zayıf olduğunu gösterir. **Doğru cevap A seçeneğidir.**

B seçeneği, **test-tekrar test güvenirliği**, ölçümün zaman içindeki tutarlılığıyla ilgilidir; soruda zamana bağlı bir karşılaştırma yoktur.

C seçeneği, **ölçüt geçerliği**, test sonuçlarının dış bir ölçütle ilişkisini ifade eder; burada daha geniş biçimde yapının temsil edilememesi söz konusudur.

D seçeneği, **kapsam geçerliği**, test maddelerinin ölçülen alanı ne kadar temsil ettiğini ifade eder; soruda içerik kapsamından değil, yapının yakalanamamasından bahsedilmektedir.

E seçeneği, **iç tutarlılık güvenirliği**, maddelerin birbiriyle uyumunu ifade eder; soruda maddeler arası tutarlılığa dair bir bulgu yoktur.

Cevap: A

13. Zeynep Hanım, Elif'in annesine ergenlik döneminde **özgüven ve sosyal becerilerle ilgili bir kitap okumasını** ve bu kitap üzerinden **farkındalık kazanmasını** önermektedir. Burada kullanılan temel yöntem, bireyin (ya da ebeveynin) yaşadığı durumu **edebi metinler ve karakterler üzerinden anlamlandırmasını sağlamak**tır. Bu yaklaşım **bibliyoterapi tekniğidir.** Bibliyoterapi, bireyin kendine benzer yaşantıları içeren **kitaplar aracılığıyla içgörü kazanmasını ve duygusal farkındalık geliştirmesini** sağlar. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

A seçeneği, **görüşme**, bireyle yüz yüze iletişim kurarak bilgi toplama sürecidir; burada temel araç kitap değildir.

C seçeneği, **otobiyografi**, bireyin kendi yaşamını yazılı olarak anlatmasıdır; bu durumda birey yazı yazmamaktadır.

D seçeneği, **psikodrama**, bireyin yaşantılarını **canlandırma yoluyla** ifade etmesine dayanır; böyle bir uygulama yoktur.

E seçeneği, **gözlem**, bireyin davranışlarını **doğal ortamda izlemeye** dayanır; bu süreçte gözlem yapılmamaktadır.

Cevap: B

14. Yetenek testleri, bireyin **bilişsel kapasitesini, potansiyelini ve belirli alanlardaki performans gücünü** ortaya koymayı amaçlar. Bu testler; bireyin **akademik ve mesleki alanlardaki becerilerini belirleme**, **eğitim ve meslek seçiminde yönlendirme** ve **gelecekteki performansına ilişkin öngörüde bulunma** gibi amaçlarla kullanılır. Ancak bireyin **hoşlandığı etkinlikleri, hobileri ve boş zaman tercihlerini** belirlemek yetenek testlerinin değil, **ilgi envanterlerinin** kapsamına girer. Bu nedenle bu ifade yetenek testlerinin temel kullanım amacı değildir. **Doğru cevap C seçeneğidir.**

A seçeneği, yetenek testlerinin bireyin **potansiyel becerilerini ortaya koyma** işlevine uygundur.

B seçeneği, bireyin **güçlü ve zayıf yönlerini fark etmesini sağlama** açısından yetenek testlerinin kullanım amaçları arasındadır.

D seçeneği, öğrencileri **uygun eğitim programlarına yönlendirmede veri sağlama** işlevini ifade eder ve doğrudur.

E seçeneği, bireyin **gelecekteki performansına ilişkin kestirimde bulunma** işlevine işaret eder ve yetenek testlerinin temel amaçlarındandır.

Cevap: C

15. **I.** **öncülde** Selçuk Bey, öğrencilerin okul ortamına dair düşüncelerini **kısa ve net yanıt gerektiren maddelerle** toplamaktadır. Bu amaca ulaşmak için **anket** kullanılır. Anketler bireylerden **standart ve kısa cevaplar yoluyla bilgi toplamayı** sağlar.

II. **öncülde** Aslı Hanım, öğrencilerin **hoşlandıkları etkinlikleri, ilgi duydukları alanları ve gelecekteki yönelimlerini** belirlemek istemektedir. Bu amaçla **ilgi envanteri** kullanılır. İlgi envanterleri bireyin **yöneldiği ve tercih ettiği alanları** ortaya koyar.

III. **öncülde** Efsun Hanım, öğrencilerin ailelerine yönelik duygu ve düşüncelerini **yarım bırakılmış cümleleri tamamlatarak** derinlemesine anlamaya çalışmaktadır. Bu teknik **arzu listesi (cümle tamamlama tekniği)** olarak adlandırılır. Bu teknik bireyin **iç dünyasına ve duygularına dair ipuçları** verir.

Bu sıralama **Anket - İlgi envanteri - Arzu listesi** şeklindedir.

Cevap: B

1. Psikolojik danışman, geliştirdiği testin **hangi yaş grubuna ve hangi eğitim düzeyine uygun olacağını** belirlemek istemektedir. Bu kararın sağlıklı verilebilmesi için öncelikle hedef kitlenin **yaş özellikleri, gelişim düzeyi ve öğrenme özellikleri** ayrıntılı biçimde incelenmelidir. Çünkü bir ölçme aracının uygunluğu, doğrudan **hedef grubun gelişimsel özellikleriyle uyumuna** bağlıdır. Bu nedenle ilk yapılması gereken işlem budur. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

A seçeneği, maddelerin **anlaşılırlığını uzman görüşüyle değerlendirme** sürecidir; bu, hedef kitle belirlendikten sonra yapılır.

C seçeneği, **pilot uygulama**, testin uygulanabilirliğini denemek için yapılır; ancak öncesinde hedef grup belirlenmelidir.

D seçeneği, maddelerin **ayırt edicilik ve güçlük indekslerini hesaplama**, istatistiksel analiz aşamasıdır ve uygulama sonrasına aittir.

E seçeneği, **kullanım kılavuzu hazırlama**, test geliştirme sürecinin daha sonraki aşamalarındandır.

Cevap: B

2. Test geliştirme uzmanı, ölçeğin **kapsam geçerliğinin düşük olabileceğinden** şüphelenmektedir. Kapsam geçerliği, bir ölçme aracındaki maddelerin ölçülmek istenen özelliğin **tüm önemli boyutlarını ne derece temsil ettiğini** ifade eder. Eğer bir test, ölçtüğü yapının bazı boyutlarını **yetersiz kapsıyorsa** ya da bazı önemli alanları dışarıda bırakıyorsa kapsam geçerliği düşer. Bu nedenle en olası neden, maddelerin akademik motivasyonun **tüm boyutlarını yeterince temsil etmemesidir. Doğru cevap D seçeneğidir.**

A seçeneği, testin farklı zamanlarda farklı sonuçlar vermesi, **test-tekrar test güvenirliği** ile ilgilidir.

B seçeneği, test puanlarının ilgili diğer yapılarla düşük ilişki göstermesi, **yapı geçerliği** ile ilişkilidir.

C seçeneği, farklı uygulayıcıların farklı uygulamalar yapması, **uygulama hatası/güvenirlik** sorunudur.

E seçeneği, testin ilgisiz değişkenlerden etkilenmesi, **geçerliği düşüren dış etkenler** ile ilgilidir ancak doğrudan kapsamla ilgili değildir.

Cevap: D

3. **I.** **öncülde** ölçek maddelerinin kuramsal boyutlarla **uyumuna bakmak için uzman görüşüne başvurulmuştur**. Bu, **kapsam geçerliğine** kanıt sağlar.

II. **öncülde** ölçek puanları ile öğrencilerin başarı notları arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu, testin **dış ölçütle ilişkisini** gösterir ve **ölçüt geçerliğine** kanıt sağlar.

III. **öncülde** akademik öz-yeterliği yüksek ve düşük olduğu bilinen gruplar arasında fark olup olmadığına bakılmıştır. Bu, testin **beklenen grupları ayırt edip etmediğini** gösterir ve **yapı geçerliğine** kanıt sağlar.

IV. **öncülde** aynı testin üç hafta sonra tekrar uygulanmasıyla **test-tekrar test korelasyonu** hesaplanmıştır. Bu işlem **güvenirlik** ile ilgilidir, geçerlik kanıtı değildir.

Bu nedenle geçerliğe **doğrudan kanıt sağlayanlar I, II ve III'tür.**

Cevap: E

4. **I.** **öncülde** bireyin geçmiş yaşantılarını, önemli olayları ve dönüm noktalarını **kendi ifadeleriyle yazılı olarak anlatması** söz konusudur. Bu teknik **otobiyografidir.** Otobiyografi bireyin **yaşam öyküsünü kendi bakış açısıyla ortaya koymasını** sağlar.

II. **öncülde** öğrencilerin aile, sağlık, akademik ve sosyal alanlarda yaşadığı **sorunların topluca belirlenmesi** amaçlanmaktadır. Bu amaçla **problem tarama listesi** kullanılır. Bu teknik bireylerin **zorlandıkları alanları sistematik biçimde belirler.**

III. **öncülde** öğrencinin kendisiyle ilgili algısı, **başkalarının onu nasıl gördüğü üzerinden** anlaşılmak istenmektedir. Bu durumda **kime göre ben kimim tekniği** kullanılır. Bu teknik bireyin **algılanan benliğini** ortaya koyar.

Bu sıralama **Otobiyografi - Problem tarama listesi - Kime göre ben kimim** şeklindedir.

Cevap: E

5. Selin Hanım, geliştirdiği ölçeğin **farklı zamanlarda aynı öğrencilere uygulandığında benzer sonuçlar verip vermediğini** incelemek istemektedir. Bu durum, ölçme aracının **zaman içindeki tutarlılığını** değerlendirmeyi ifade eder. Bu amaçla kullanılan psikometrik özellik **test-tekrar test güvenirliğidir.** Bu güvenirlik türü, aynı testin belirli bir süre sonra tekrar uygulanmasıyla elde edilen puanlar arasındaki **tutarlılığı** inceler. **Doğru cevap A seçeneğidir.**

B seçeneği, **KR-20 ve KR-21 güvenirliği**, test maddelerinin **iç tutarlılığını** ölçer ve genellikle doğru-yanlış türü maddeler için kullanılır.

C seçeneği, **paralel form güvenirliği**, aynı özelliği ölçen iki eşdeğer test formunun **birbirleriyle tutarlılığını** değerlendirir.

D seçeneği, **ölçüt geçerliği**, testin sonuçlarının **dış bir ölçütle ilişkisini** ifade eder.

E seçeneği, **Cronbach alfa güvenirliği**, test maddelerinin **birbiriyle uyumunu (iç tutarlılık)** gösterir.

Cevap: A

6. Emre Bey, 7 yaşındaki Ayşe'ye **hayvan figürlerinin yer aldığı resimli kartlar** göstererek bu durumlara ilişkin **hikâye oluşturmasını**, karakterlerin **duygu ve düşüncelerini anlatmasını** istemektedir. Bu tür uygulamalar, çocuğun **iç dünyasını, ilişkilerini ve çatışmalarını yansıtmasına** olanak sağlayan **projektif testler** kapsamındadır. Özellikle **hayvan figürlü kartlar** kullanılması ve çocuğun hikâye anlatmasının istenmesi, doğrudan **Çocuklar İçin Algı Testini (CAT)** işaret eder. Bu test, çocukların **aile ve akran ilişkilerine dair algılarını ve duygularını ortaya çıkarmayı** amaçlar. **Doğru cevap E seçeneğidir.**

A seçeneği, **Wechsler Çocuklar İçin Zekâ Ölçeği**, bilişsel performansı ölçen bir **zeka testidir**, projektif değildir.

B seçeneği, **Rorschach Mürekkep Lekesi Testi**, belirsiz şekillere verilen tepkilere dayanır; **hayvan temalı hikâye anlatımı** yoktur.

C seçeneği, **Goodenough-Harris Bir İnsan Çiz Testi**, çocuğun **insan resmi çizmesine** dayanır; hikâye anlatımı içermez.

D seçeneği, **Louisa Düss Psikanalitik Hikâye Testi**, hazır öykülerin tamamlatılmasına dayanır; ancak **hayvan kartlarıyla serbest hikâye oluşturma** CAT'e özgüdür.

Cevap: E

7. Test büyükşehir örnekleminde geliştirilmiş ve standartlaştırılmıştır; ancak kıyı kasabasındaki öğrenciler için bazı maddelerin **günlük yaşam deneyimleriyle uyumsuz** olduğu görülmüştür. Bu durum, testte yer alan içeriklerin öğrencilerin **yaşantılarına ve kültürel bağlamına uygun olmaması** anlamına gelir. Böyle bir durumda öğrenciler, okuma-anlama becerilerinden bağımsız olarak, **içeriğe yabancı oldukları için düşük performans gösterebilirler**. Bu da testin ölçmek istediği **okuma-anlama yapısını doğru temsil edememesi**, yani **yapı geçerliğinin zedelenmesi** demektir. Bu nedenle temel gerekçe, testin öğrencilerin gerçek becerisini doğru ölçememesidir. **Doğru cevap A seçeneğidir.**

B seçeneği, **iç tutarlılık**, maddelerin birbiriyle uyumu ile ilgilidir; kültürel uyumsuzluk doğrudan bunu ifade etmez.

C seçeneği, **test-tekrar test güvenirliği** ile ilgilidir; zamana bağlı tutarlılık burada söz konusu değildir.

D seçeneği, **yordama (ölçüt) geçerliği** ile ilgilidir; gelecekteki başarıyı tahmin etme durumu vurgulanmamıştır.

E seçeneği, testin **kültürel olarak taraflı olduğunu** ifade eder; bu durum soruda ima edilse de asıl vurgu bunun yapı geçerliğini bozarak **ölçmenin doğruluğunu etkilemesi** üzerinedir.

Cevap: A

8. **I.** **öncülde** aynı öğrenci grubuna testin iki kez uygulanıp sonuçlar arasındaki ilişkinin incelenmesi söz konusudur. Bu, **test-tekrar test güvenirliğidir** ve doğrudan **güvenirlik kanıtıdır.**

II. **öncülde** test maddeleri ile başarı notları arasındaki ilişki incelenmektedir. Bu durum **ölçüt geçerliği** ile ilgilidir, güvenirlik değildir.

III. **öncülde** farklı gruplar arasında fark olup olmadığına bakılmaktadır. Bu, testin **ayırt ediciliği ve yapı geçerliği** ile ilgilidir.

IV. **öncülde** açık uçlu maddelerin farklı puanlayıcılar tarafından değerlendirilmesi ve aralarındaki uyumun incelenmesi söz konusudur. Bu, **puanlayıcılar arası güvenirliktir** ve doğrudan **güvenirlik kanıtıdır.**

Bu nedenle güvenirliğe doğrudan kanıt sağlayanlar **I ve IV'tür.**

Cevap: C

9. **I.** **öncülde** bireyin farklı ortamlarda (oyun alanı, sınıf, aile vb.) **davranışlarının sistemli biçimde izlenmesi, kaydedilmesi ve bu verilere dayanarak değerlendirme yapılması** söz konusudur. Bu teknik **gözlemdir.** Gözlem, bireyin davranışlarını **doğal ya da yapılandırılmış ortamlarda sistematik olarak inceleme ve kayıt altına alma** sürecidir.

II. **öncülde** bireyin geçmiş ve mevcut yaşantılarını **kendi ifadeleriyle yazılı olarak anlatması** istenmektedir. Bu teknik **otobiyografidir.** Otobiyografi bireyin **yaşam deneyimlerini öznel bakış açısıyla ortaya koymasını** sağlar.

III. **öncülde** bireyin sağlık, aile, okul, sosyal ilişkiler gibi alanlardaki **sorunlarının geniş kapsamlı ve sistemli biçimde belirlenmesi** amaçlanmaktadır. Bu teknik **problem tarama listesidir.** Problem tarama listeleri bireyin **gelişim alanlarındaki güçlüklerini bütüncül olarak saptar.**

IV. **öncülde** bireyin gününü saatlere bölerek yaptığı etkinlikleri yazması söz konusudur. Bu teknik **zaman çizelgesidir.** Zaman çizelgesi bireyin **zamanını nasıl kullandığını ve günlük etkinlik dağılımını analiz etmeyi** sağlar.

Bu teknikler arasında **arzu listesi yer almamaktadır. Arzu listesi**, bireyin **isteklerini, beklentilerini ve ihtiyaçlarını yazılı olarak ifade ettiği**, daha çok **duygusal eğilim ve içsel ihtiyaçları ortaya koymaya yönelik** bir tekniktir.

Cevap: C

10. Sınıfın lideri Sevil'dir ifadesi **doğrudur.** Sevil 10 puan almıştır.

I. Sevil ile Ekrem arasında karşılıklı çekim vardır ifadesi **doğrudur.** İkisi karşılıklı olarak ilk sırada birbirlerini seçmişlerdir.

II. Sezer grupta izole edilmiştir ifadesi **doğrudur.** Sezer hiç kimse tarafından seçilmemiştir.

III. En çok puanı Cüneyt almıştır ifadesi yanlıştır. Cüneyt 9 puan **almıştır.** En çok puanı Sevil almıştır.

IV. Hayri ile Gülay'ın puanları eşittir ifadesi **yanlıştır**. Hayri 5, Gülay 4 puan almıştır.

Cevap: D

11. **I.** **öncülde** bireyin test sırasında dikkatini sürdürememesi ve dikkatsiz yanıtlar vermesi, ölçüm sonuçlarının hem **doğruluğunu (geçerlik)** hem de **tutarlılığını (güvenirlik)** olumsuz etkiler.

II. **öncülde** test maddelerinin bireyin yaş, gelişim ve kültürel düzeyine uygun olmaması, testin ölçmek istediği özelliği **doğru ölçememesine** yol açar; bu durum doğrudan **geçerlik sorunudur** ve dolaylı olarak güvenirliği de etkiler.

III. **öncülde** bireyin motivasyonunun düşük ya da kaygısının yüksek olması, performansı değiştirerek ölçüm sonuçlarının **hem geçerliğini hem güvenirliğini** zedeler.

IV. **öncülde** testin uzun ve karmaşık olması bireyin **yorgun düşmesine** ve hatalı yanıtlar vermesine neden olur; bu da sonuçların **geçerlik ve güvenirliğini** düşürür.

Bu nedenle verilen dört durumun tamamı test sonuçlarını etkileyen faktörlerdir.

Cevap: E

12. I. **öncülde** test sonucuna dayanarak öğrencinin tüm akademik ya da mesleki yönelimini belirlemek, tek bir ölçme aracına dayanarak **kesin ve kapsamlı karar vermek** anlamına gelir. Bu, rehberlik ilkelerine aykırıdır ve **kaçınılması gereken bir uygulamadır.**

II. **öncülde** test sonuçlarını öğrencinin **güçlü yönlerini fark etmesine yardımcı olacak geri bildirim aracı olarak kullanmak**, doğru ve uygun bir yaklaşımdır.

III. **öncülde** öğrencinin gerçek potansiyelini göz ardı ederek yalnızca test puanına göre yönlendirme yapmak, bireyi **tek boyutlu değerlendirme ve etiketleme** anlamına gelir. Bu da **kaçınılması gereken bir uygulamadır.**

IV. **öncülde** testi öğrencinin kendini tanıma sürecine katkı sağlayacak **bir başlangıç verisi olarak ele almak**, rehberlik anlayışına uygun doğru bir yaklaşımdır.

Kaçınılması gerekenler: **I ve III'tür.**

Cevap: B

13. **Projektif teknikler,** bireyin **bilinçdışı süreçlerine, içsel çatışmalarına ve duygularına ulaşmayı** amaçlayan; **belirsiz ve yapılandırılmamış uyaranlara verilen yanıtların yorumlanmasına dayanan** ölçme araçlarıdır. Bu tekniklerde bireyden **standart ve tek doğru yanıt beklenmez**, aksine verilen tepkiler **öznel ve yoruma açıktır**. Bu nedenle projektif testler **yüksek yapılandırılmış ve herkesten aynı yanıtı bekleyen araçlar değildir**. Soruda yer alan **D seçeneği**, projektif tekniklerin tam tersini ifade ettiği için yanlıştır. **Doğru cevap D seçeneğidir.**

A seçeneği, projektif tekniklerin **bilinçdışı süreçlere ulaşma** amacını doğru ifade eder.

B seçeneği, bu tekniklerin **belirsiz uyaranlara dayandığını** doğru biçimde belirtir.

C seçeneği, değerlendirme sürecinin **klinik deneyim ve yorum gerektirdiğini** ifade eder ve doğrudur.

E seçeneği, bireyin daha az savunma kullanarak **spontan tepkiler vermesine olanak sağladığını** belirtir ve projektif tekniklerin temel özelliklerindendir.

Cevap: D

14. Otobiyografi tekniğinde birey, yaşam öyküsünü **kendi bakış açısıyla ve hatırladığı biçimde** aktarır. Bu süreçte en önemli metodolojik sınırlılıklardan biri, bireyin geçmiş yaşantılarını hatırlarken **seçici belleğin devreye girmesi** ve bazı olayları **eksik, çarpıtılmış ya da öznel biçimde** aktarmasıdır. Bu durum anlatımın **nesnelliğini sınırlar** ve elde edilen verinin doğruluğunu etkileyebilir. Bu nedenle doğru seçenek **B seçeneğidir.**

A seçeneği, duygusal tepkilerin değişken olmasıyla ilgilidir; bu durum bir sınırlılık olarak değil, bireyin iç dünyasına dair **anlamlı veri** olarak değerlendirilebilir.

C seçeneği, anlatımın sosyal ilişkiler bağlamında yorumlanabilir olmasının **değerlendirmeyi kolaylaştırdığını** ifade eder; bu bir avantajdır.

D seçeneği, temaların yinelenmesinin danışmana **ipucu sağlaması** ile ilgilidir; bu da sınırlılık değil, **yorum açısından güçlendirici bir özelliktir.**

E seçeneği, olayların neden-sonuç ilişkisi içinde anlatılmasının **yorum gücünü artırdığını** belirtir; bu da olumlu bir özelliktir.

Cevap: B

15. Gülten Hanım, Kerem'e **yarım bırakılmış hikâyeler sunarak bunları tamamlamasını istemektedir.** Hikâyelerin çatışma anında kesilmesi ve çocuğun "sonra ne olur?" şeklinde tamamlaması, psikanalitik kuramda **bilinçdışı çatışmaları, kaygıları ve savunma mekanizmalarını ortaya çıkarmaya yönelik öykü tamamlama tekniğidir.** Bu özellikler doğrudan **Louisa Düss Psikanalitik Hikâye Testi**ne aittir. **Doğru cevap D seçeneğidir.**

A seçeneği (Resim Yorumlama Testi), bireye bir resim gösterilerek bu resim hakkında **yorum yapmasının istenmesine** dayanır. Birey gördüğü sahneyi açıklar; ancak burada olduğu gibi **yarım bırakılmış öyküleri tamamlama** söz konusu değildir.

B seçeneği (Çocuklar İçin Tematik Algı Testi - CAT), çocuklara genellikle **hayvan figürlerinin yer aldığı resimli kartlar** gösterilerek bu sahnelere ilişkin **hikâye oluşturmalarının istenmesine** dayanır. Uyaran **görseldir**, hazır bir öykü metni verilmez.

C seçeneği (Rorschach Mürekkep Lekesi Testi), bireye simetrik mürekkep lekeleri gösterilerek "Bu neye benziyor?" sorusuna verilen yanıtlar üzerinden değerlendirme yapılır. **Serbest çağrışım ve algısal yorumlama** esastır, hikâye kurgulama yoktur.

E seçeneği (Tematik Algı Testi - TAT), bireye **insan figürlerinin yer aldığı resimli kartlar** sunularak bu sahnelere ilişkin **geçmiş, şimdi ve gelecek içeren hikâye anlatması** istenir. Ancak yine uyaran **resimdir**; yarım bırakılmış yazılı öykü tamamlama kullanılmaz.

Cevap: D

1. **Psikolojik testlerin uygulanmasında** en temel ilkelerden biri **standartlaşmadır**. Testler, tüm bireylere **aynı koşullarda, aynı süreyle ve aynı yönergelerle** uygulanmalıdır. Uygulayıcının farklı gruplara göre **test süresini değiştirmesi**, ölçme koşullarını bozarak sonuçların **güvenirliğini ve karşılaştırılabilirliğini** zedeler. Bu nedenle bu ifade doğru değildir. **Doğru cevap B seçeneğidir.**

A seçeneği, test maddelerinin bireyin belirli davranışlarını **nesnel ve standart biçimde ölçmeyi amaçladığını** ifade eder ve doğrudur.

C seçeneği, birden fazla test kullanmanın bireyi **daha kapsamlı değerlendirmeyi** sağladığını belirtir; bu, rehberlikte temel bir ilkedir.

D seçeneği, test uygulamasında **standart koşulların korunmasının güvenirlik için zorunlu olduğunu** vurgular ve doğrudur.

E seçeneği, test sonuçlarına dayanarak birey hakkında **kesin ve etiketleyici yargılardan kaçınılması gerektiğini** ifade eder; bu da doğru bir ilkedir.

Cevap: B

2. Ölçme uzmanı, toplam test puanları **eşit olmasına rağmen** bazı maddelerde erkek öğrencilerin daha yüksek puan aldığını belirlemiştir. Bu durum, farkın bireylerin **gerçek yeteneklerinden değil**, maddelerin belirli bir gruba **avantaj sağlamasından** kaynaklandığını gösterir. Bu tür durumlar **madde yanlılığı (bias)** olarak adlandırılır ve testin farklı gruplar için **eşit ve adil ölçme yapmadığını** gösterir. Dolayısıyla test, grup karşılaştırmalarında **hakkaniyet ilkesini zedeler**. **Doğru cevap C seçeneğidir.**

A seçeneği, yapı geçerliğinin güçlenmesini ifade eder; oysa yanlılık, geçerliği zayıflatır.

B seçeneği, tüm gruplar için eşit geçerlik olduğunu söyler; bu durum yanlılığın tam tersidir.

D seçeneği, iç tutarlılıkla ilgilidir; madde yanlılığı doğrudan bunu artırmaz.

E seçeneği, madde güçlüğünün eşitlenmesini ifade eder; burada tam tersine gruplar arasında farklılık vardır.

Cevap: C

3. Ölçek üç hafta arayla aynı gruba uygulanmış ve iki uygulama arasındaki korelasyonun **düşük çıkması**, ölçme aracının **test-tekrar test güvenirliğinin zayıf olduğunu** gösterir. Yani ölçek, zaman içinde **tutarlı sonuçlar vermemektedir**. Ayrıca ölçek puanlarının öğrencilerin **devam durumu, akademik başarı, çalışma süresi ve danışman görüşleriyle ilişki göstermemesi**, ölçme aracının akademik motivasyonu **gerçek anlamda ölçemediğini**, yani **geçerliğinin düşük olduğunu** gösterir. Bunun yanında bazı maddelerin **"ilgisiz" ve "belirsiz" bulunması**, hem **kapsam hem yapı geçerliğine** ilişkin ciddi sorunlara işaret eder. Dolayısıyla ölçekte hem **güvenirlik (tutarlılık)** hem de **geçerlik (doğru ölçme)** problemi vardır. **Doğru cevap D seçeneğidir.**

A seçeneği, yalnızca güvenirliğin düşük olduğunu söyler; oysa geçerlik de düşüktür.

B seçeneği, güvenirliğin yüksek olduğunu ifade eder; bu yanlıştır çünkü korelasyon düşüktür.

C seçeneği, sorunu kısa süreli değişimlere bağlar; ancak verilen bulgular bunu desteklemez.

E seçeneği, testin başka bir yapıyı ölçtüğünü iddia eder; buna dair bir kanıt yoktur.

Cevap: D

4. **I. ifade:** 5 numaralı davranış sütunu incelendiğinde, bu davranış için en fazla seçilen öğrencinin **Hanife olduğu** görülmektedir. Bu nedenle ifade **doğrudur.**

II. ifade: Toplam anılma sayıları dikkate alındığında, grupta en fazla seçilen öğrencinin **Aytekin olmadığı** anlaşılmaktadır. Bu nedenle ifade **yanlıştır.**

III. ifade: Mesude'nin bazı davranışlarda hem kendisini işaretlediği hem de diğerleri tarafından aynı davranışlarla ilişkilendirildiği görülmektedir. Bu durum, **bireyin kendine ilişkin algısı ile grubun algısı arasında örtüşme olduğunu** gösterir. Bu nedenle ifade **doğrudur.**

IV. ifade: Lider, grupta en fazla seçilen öğrencidir. Tablo incelendiğinde bu özelliğin **Zeki'de olmadığı** görülmektedir. Bu nedenle ifade **yanlıştır.**

V. ifade: Pelin'in tabloda diğer öğrenciler tarafından seçildiği görülmektedir. Bu nedenle **dışlanmış (hiç seçilmeyen) bir öğrenci değildir**. Bu ifade **yanlıştır.**

Bu değerlendirmelere göre **I. ve III. öncül doğrudur.**

Cevap: B

5. Figen Hanım, öğrencileri **doğal ortamlarında gözlemekte**, önceden belirlenmiş davranışları **var/yok şeklinde sistematik olarak işaretlemekte** ve yorum eklememektedir. Bu özellikler **özellik kayıt çizelgesine (kontrol listesi)** aittir. Bu teknik, belirli davranışların **nesnel ve yapılandırılmış biçimde kaydedilmesini** sağlar. **Doğru cevap A seçeneğidir.**

Kimdir bu, öğrencilerin birbirlerini belirli özellikler açısından **tanımladıkları ve eşleştirdikleri**, grup içi algıyı ortaya koyan bir tekniktir.

Anket, bireylerden belirli konular hakkında **yazılı sorular aracılığıyla sistematik bilgi toplama** yöntemidir.

Vaka incelemesi, bireyin **geçmiş yaşantıları, aile yapısı, çevresi ve mevcut durumu ile birlikte çok yönlü ve derinlemesine incelenmesini** kapsayan bir tekniktir.

Anekdot kaydı, bireyin belirli bir davranışının **olay gerçekleştiği anda ayrıntılı ve betimleyici biçimde yazılması** esasına dayanır; yorumdan çok **olayın tanımlanmasına** odaklanır.

Cevap: A

6. Psikodrama sahnesinde Nil, duygularını ifade ederken **donma yaşamış**, yani içsel yaşantısını dışa vurmakta zorlanmıştır. Bu noktada Elif, Nil'in yanına geçerek onun **beden duruşunu ve ses tonunu taklit etmiş**, ardından Nil'in söyleyemediği duyguları **onun iç sesiymiş gibi ifade etmiştir**. Bu teknik, danışanın ifade edemediği duygu ve düşüncelerin **başka biri tarafından dile getirilmesi** esasına dayanır ve psikodramada **eşleme** olarak adlandırılır. **Doğru cevap A seçeneğidir.**

Rol değişimi, danışanın başka bir kişinin rolüne geçerek olayı o kişinin bakış açısından canlandırmasıdır.

Ayna, danışanın kendi davranışını dışarıdan izleyebilmesi için başka birinin onun rolünü canlandırmasıdır.

Yardımcı ego, psikodramada danışanın yaşantısını sahnede canlandırmasına yardımcı olan kişidir; bu bir teknik değil, roldür.

Boş sandalye, danışanın karşısında biri varmış gibi konuşarak içsel çatışmalarını ifade etmesini sağlayan tekniktir.

Cevap: A

7. Danışman, öğrenciden **görsel olarak sunulan şekilleri aynen kopyalamasını istemekte** ve bu süreçte özellikle **görsel algı, motor koordinasyon, organizasyon ve nörolojik temelli sapmalar** üzerinde durmaktadır. Bu özellikler, doğrudan **Bender Gestalt Görsel Motor Algı Testi**nin kullanım amacını yansıtır. Bu test, bireyin **görsel-motor entegrasyonunu** ve olası **nörogelişimsel güçlükleri** değerlendirmede kullanılır. **Doğru cevap E seçeneğidir.**

Ankara Gelişim Tarama Envanteri (AGTE), 0-6 yaş çocukların **genel gelişim alanlarını (dil, motor, sosyal)** taramak için kullanılan bir ölçektir.

Metropolitan Okul Olgunluğu Testi, çocuğun ilkokula **hazırbulunuşluk düzeyini** değerlendirmeye yöneliktir.

Goodenough Harris Bir İnsan Çiz Testi, çocuğun çizdiği insan figürü üzerinden **zihinsel gelişim düzeyi** hakkında çıkarım yapmayı amaçlar.

Gesell Gelişim Figürleri Testi, çocukların **gelişimsel olgunluk düzeylerini** şekil kopyalama yoluyla değerlendirmeye yöneliktir ancak nörolojik sapmaları inceleme odağı Bender kadar belirgin değildir.

Cevap: E

8. **Bireysel testlerde** uygulayıcı, ölçme sürecinin **aktif ve belirleyici bir parçasıdır**; uygulama, gözlem, puanlama ve yorumlama süreçleri **uzmanlık gerektirir**. Bu nedenle bireysel testlerde yapılacak hatalar ölçme sürecini **ciddi biçimde etkileyebilir**. Soruda yer alan **E seçeneği**, bireysel testlerde uzmanlık gereksiniminin düşük olduğunu ve hataların etkisinin sınırlı olduğunu ifade ederek bu temel ilkeye ters düşmektedir. Bu nedenle yanlış ifade **E seçeneğidir.**

A seçeneği, bireysel testlerde uygulayıcının **davranışları doğrudan gözlemlediğini ve kayıt tuttuğunu** doğru biçimde ifade eder.

B seçeneği, grup testlerinin **geniş kitlelere uygulanabilen ve düşük müdahale gerektiren standart araçlar** olduğunu doğru açıklar.

C seçeneği, bireysel testlerde klinik gözlemlerin **yorumlamaya katkı sağlayarak ölçme hatalarını azaltabileceğini** ifade eder ve doğrudur.

D seçeneği, grup testlerinde uygulayıcının rolünün **sınırlı ancak standardizasyon açısından kritik** olduğunu doğru biçimde belirtir.

Cevap: E

9. Elif Hanım'ın kullandığı teknik **otobiyografidir** ve bu teknikte birey yaşam öyküsünü **kendi bakış açısıyla, seçerek ve anlamlandırarak** aktarır. Bu nedenle en temel sınırlılıklardan biri, bireyin hangi olayları anlatacağına **öznel biçimde karar vermesi** ve bazı olayları **ön plana çıkarıp bazılarını dışarıda bırakmasıdır**. Bu durum verinin **seçici ve yanlı olmasına** yol açabilir ve değerlendirmeyi etkiler. Bu nedenle doğru seçenek **C seçeneğidir.**

A seçeneği, duygusal yoğunluğun analizi kolaylaştırmasını ifade eder; bu bir **sınırlılık değil avantajdır.**

B seçeneği, anlatımın akıcı olmasının değerlendirmeyi kolaylaştırdığını belirtir; bu da **olumlu bir özelliktir.**

D seçeneği, ilişkilerin anlatı içinde belirginleşmesini ifade eder; bu durum **analiz açısından değerli bir veridir.**

E seçeneği, temaların ortaya çıkmasının danışmana ipucu sağlamasını ifade eder; bu da **yorumlamayı güçlendiren bir özelliktir.**

Cevap: C

10. **Psikolojik testlerin** kullanımında **gizlilik ve etik ilkeler**, uygulama öncesinde açık biçimde belirlenmeli ve danışana bildirilmelidir. Test sonuçlarının **kimlerle, hangi amaçla paylaşılacağı** sonradan değil, süreç başında netleştirilmelidir. Bu nedenle paylaşımın uygulama sonrasında belirlenmesi, etik ilkelere aykırıdır ve doğru bir yaklaşım değildir. **Doğru cevap E seçeneğidir.**

A seçeneği, testlerin **standart uygulama koşullarına bağlı kalınması gerektiğini** ifade eder ve doğrudur.

B seçeneği, testlerin **sistemli ve nesnel veri elde etmek amacıyla uygulanmasını** vurgular ve doğrudur.

C seçeneği, birden fazla test kullanmanın **daha bütüncül değerlendirme** sağlayacağını belirtir ve doğrudur.

D seçeneği, test sonuçlarına dayanarak birey hakkında **kesin ve etiketleyici yargılardan kaçınılması gerektiğini** ifade eder ve doğrudur.

Cevap: E

11. **Projektif teknikler, belirsiz ve yapılandırılmamış uyaranlara verilen tepkilerin yorumlanmasına** dayanır ve bu nedenle değerlendirme süreci çoğunlukla **nitel ve klinik yorum gerektirir**. Bu testlerde standart, nesnel ve herkes için aynı şekilde işleyen **yüksek düzey sayısal puanlama sistemleri** bulunmaz; sonuçlar daha çok **yorumlayıcı analizlerle** değerlendirilir. Bu nedenle projektif tekniklerin objektif testler gibi güçlü ve standartlaştırılmış **sayısal karşılaştırmalar sağlaması** beklenmez. Bu ifade yanlıştır. **Doğru cevap D seçeneğidir.**

A seçeneği, belirsiz uyaranlar sayesinde bireyin **içsel süreçlerini yansıtmasının kolaylaştığını** doğru ifade eder.

B seçeneği, bireyin testin amacını tam bilmemesinin **sosyal istenirlik etkisini azaltabileceğini** belirtir ve doğrudur.

C seçeneği, projektif tekniklerin yorumlanmasının **yüksek düzey klinik uzmanlık gerektirdiğini** ifade eder ve doğrudur.

E seçeneği, yanıt çeşitliliğinin fazla olması nedeniyle **nitel analizlerin ön planda olduğunu** belirtir ve doğrudur.

Cevap: D

12. Psikolojik danışman, Derya'nın bazı maddelerde beklenen davranışları göstermediğini fark etmesine rağmen, "**disiplinli öğrenciler liderlikte de başarılıdır**" şeklinde genel bir izlenime dayanarak değerlendirme yapmıştır. Burada danışman, bireyin **tek bir olumlu özelliğinden (disiplinli olması)** etkilenerek diğer bir özelliği (**liderlik**) de aynı yönde değerlendirmiştir. Bu durum, bireyin bir özelliğinin diğer özelliklerine **genellenmesi** anlamına gelir ve **hale etkisi** olarak adlandırılır. **Doğru cevap A seçeneğidir.**

Mantık hatası, birbirine ilişkili olduğu düşünülen özellikleri otomatik olarak birlikte değerlendirme eğilimidir; ancak burada daha baskın olan durum, tek bir özelliğin diğerlerine genellenmesidir.

Kişisel yanlılık, değerlendiricinin kendi önyargılarını puanlamaya katmasıdır.

Anlam hatası, ölçütlerin farklı yorumlanmasından kaynaklanır.

Cömertlik hatası, tüm bireylere olduğundan yüksek puan verme eğilimidir.

Cevap: A

13. Selin Hanım, gözlem sırasında gerçekleşen davranışları **olduğu gibi kaydetmek yerine**, olayın **sırasını ve neden-sonuç ilişkisini değiştirerek** yeniden yazmıştır. Gerçekte öğrenci önce **omzuna dokunmuş**, ardından arkadaşının tepkisi üzerine bağırmışken; kayıtta "**sinirlenip omzuna vurmuş**" şeklinde hem **sıra değiştirilmiş** hem de **yorum eklenmiştir**. Bu durum, gözlenen davranışların **zamanı, sırası ve bağlamının karıştırılarak yanlış düzen içinde rapor edilmesi** anlamına gelir. Bu nedenle yapılan hata **derleme hatasıdır. Doğru cevap E seçeneğidir.**

Halo etkisi, bireyin bir özelliğinden etkilenerek diğer özelliklerini de aynı yönde değerlendirme eğilimidir.

Mantık hatası, birbiriyle ilişkili olduğu varsayılan özellikleri **bağımsız değerlendirememe** durumudur.

Merkezi eğilim hatası, tüm değerlendirmeleri **orta düzeyde toplama** eğilimidir.

Kişisel yanlılık hatası, gözlemcinin kendi **duygu ve önyargılarını değerlendirmeye yansıtmasıdır.**

Cevap: E

14. Demet Hanım, gözlem sırasında Arda'nın birden fazla davranışını (arkadaşlarının sözünü kesme, izinsiz eşya alma, kısa süreli davranış düzeltme) görmesine rağmen, gözlem formuna **yalnızca tek bir davranışı** yazmış ve diğer önemli davranışları **kayıt altına almamıştır**. Bu durum, gözlenen bazı davranışların **dikkatten kaçması ya da göz ardı edilmesi nedeniyle kaydedilmemesi** anlamına gelir. Bu tür hata **ihmal hatasıdır. Doğru cevap D seçeneğidir.**

Derleme hatası, gözlenen olayların **sırasının ve bağlamının karıştırılarak yanlış düzenlenmesi** durumudur.

Mantık hatası, birbiriyle ilişkili olduğu varsayılan özellikleri **birlikte değerlendirme eğilimidir.**

Genelleme hatası, tek bir davranıştan yola çıkarak birey hakkında **genel yargıya varılmasıdır.**

Cömertlik hatası, bireylere **olduğundan daha yüksek değerlendirme yapılmasıdır.**

Cevap: D

15. Özgür Bey gözlemi yaptıktan **birkaç gün sonra kayıt tutmuştur** ve bu süreçte olayın ayrıntılarını (itişme, öğretmenin müdahalesi, sürecin akışı) **eksik hatırlayarak yalnızca genel bir ifade yazmıştır**. Bu durum, gözlem ile kayıt arasındaki zaman farkı nedeniyle bilgilerin **unutulması ya da eksik/çarpıtılmış hatırlanması**dır. Bu tür hata **unutma (yakınlık) hatasıdır. Doğru cevap C seçeneğidir.**

Hale etkisi, bireyin bir özelliğinden hareketle diğer özelliklerine genelleme yapılmasıdır.

Cömertlik hatası, bireyleri olduğundan **daha yüksek değerlendirme eğilimidir.**

Mantık hatası, ilişkisiz özellikleri **birbirine bağlayarak değerlendirme** durumudur.

Gözlem yetersizliği hatası, davranışın **yeterli süre ve farklı durumlarda gözlemlenmemesi** sonucu ortaya çıkar.

Cevap: C

1. Ayla Hanım, öğrencinin **"sorumluluk alma"** davranışını gözlemlemiş; ancak **"düzenli çalışma"** davranışı gerçekte düşük olmasına rağmen, "**görevini yapan öğrenci zaten düzenlidir**" şeklinde bir varsayımla iki özelliği **birbiriyle ilişkilendirerek** aynı yönde puanlamıştır. Burada gözlemci, bağımsız değerlendirilmesi gereken iki özelliği **kendi zihinsel çağrışımıyla ilişkilendirmiş** ve ayırt edememiştir. Bu durum **mantık (ilişkilendirme) hatasıdır. Doğru cevap B seçeneğidir.**

Genelleme hatası, tek bir davranıştan hareketle birey hakkında **genel ve kapsamlı yargıya varılmasıdır**. Örneğin "bir kez görevini yaptı, her zaman sorumludur" gibi geniş genellemeler yapılır.

Mantık hatası, gözlemcinin iki özelliği **birlikte bulunması gerekir gibi düşünerek ilişkilendirmesi**dir. Örneğin "düzenli olan mutlaka sorumludur" ya da bu soruda olduğu gibi "sorumlu olan mutlaka düzenlidir" şeklinde değerlendirme yapılır.

Derleme hatası, gözlenen davranışların **sırasını, zamanını veya bağlamını karıştırarak yanlış biçimde kaydedilmesidir**.

Kişisel yanlılık hatası, gözlemcinin kendi **duygu, değer ve önyargılarını değerlendirmeye katmasıdır**. Bu kapsamda bonkörlük, cimrilik ve merkeze yığılma görülebilir.

İhmal hatası, gözlem sırasında gerçekleşen bazı davranışların **dikkatten kaçması ve kayıt altına alınmamasıdır**.

Cevap: B

2. **I.** **öncülde** gözlemcinin objektif davranmayıp kendi **duygu, tutum ve yargılarına göre değerlendirme yapması** söz konusudur. Bu durum **kişisel yanlılık hatasıdır.**

II. **öncülde** gözlem sırasında bazı olay ve yaşantıların **dikkate alınmaması, kayıt altına alınmaması** ifade edilmektedir. Bu durum **ihmal hatasıdır.**

III. **öncülde** gözlenen olayların **sırasının, yerinin ve zamanının karıştırılması** söz konusudur. Bu durum **derleme hatasıdır.**

Bu nedenle doğru sıralama: **Kişisel yanlılık - İhmal - Derleme** şeklindedir.

Cevap: A

3. Elif Hanım, gözlem formunda **geniş ve çok boyutlu tanımlanan "sosyal uyum" kavramını**, yalnızca **arkadaşlık kurma girişimi** olarak yorumlamış ve diğer boyutları dikkate almamıştır. Yani gözlemci, ölçmesi gereken davranışın **kapsamını ve anlamını doğru kavrayamamış**, kavramı daraltarak yanlış yorumlamıştır. Bu durum **anlam hatasıdır. Doğru cevap C seçeneğidir.**

İhmal hatası, gözlem sırasında bazı davranışların **dikkatten kaçması ve kayıt altına alınmamasıdır**.

Kişisel yanlılık, gözlemcinin kendi **duygu ve tutumlarına göre değerlendirme yapmasıdır.**

Anlam hatası, gözlenen davranışın **ne anlama geldiğinin yanlış yorumlanması**dır.

Mantık hatası, farklı özelliklerin **birbirine bağlı olduğu varsayılarak birlikte değerlendirilmesidir.**

Hale etkisi, bir özelliğin diğer özelliklere **genellenerek tüm değerlendirmeyi etkilemesi**dir.

Cevap: C

4. Uzman, çalışanın **ilk mülakattaki olumlu izleniminden (etkileyici ve kendinden emin tavır)** etkilenmiş ve bu tek özelliği, diğer tüm bağımsız özelliklere (**ekip çalışması, problem çözme, detaylara dikkat**) genelleyerek yüksek puanlar vermiştir. Yani bireyin bir özelliği, diğer özelliklerin değerlendirilmesini **genel olarak etkilemiştir**. Bu durum **hale etkisi (genelleme hatası)**dır. **Doğru cevap A seçeneğidir.**

Kişisel yanlılık, değerlendiricinin kendi duygu ve tutumlarını değerlendirmeye katmasıdır.

Gözlem yetersizliği, bireyin davranışlarının **yeterli süre ve farklı ortamlarda gözlemlenmemesi**dir.

Unutma hatası, gözlem ile kayıt arasında zaman farkı nedeniyle bilgilerin **eksik ya da hatalı hatırlanmasıdır.**

Mantık hatası, iki özelliğin **birlikte bulunması gerektiği varsayılarak ilişkilendirilmesidir.**

Cevap: A

5. Öğretmen, Ahmet'i **kişisel olarak olumlu değerlendirdiği için** onun düşük performansını tolere etmekte ve notlarını yükseltirken; Ayşe'yi **sevmediği için** aynı performansa rağmen daha düşük not vermektedir. Yani değerlendirme, öğrencilerin **gerçek performansına göre değil**, öğretmenin **kişisel duygu, tutum ve önyargılarına göre** yapılmaktadır. Bu durum doğrudan **kişisel yanlılık hatasıdır. Doğru cevap B seçeneğidir.**

Hale etkisi, bir öğrencinin tek bir özelliğinden etkilenerek diğer tüm özelliklerinin aynı yönde değerlendirilmesidir.

Derleme hatası, gözlenen davranışların **sırasının veya bağlamının karıştırılmasıdır.**

İhmal hatası, bazı davranışların **dikkatten kaçması ve kayıt altına alınmamasıdır.**

Anlam hatası, değerlendirilen özelliğin **yanlış yorumlanması veya kapsamının yanlış anlaşılmasıdır.**

Cevap: B

6. Yönetici, çalışanların performansını değerlendirirken yalnızca **bir aylık sınırlı veri ve birkaç gözleme** dayanmış, yılın geri kalanındaki **farklı zaman dilimlerini ve performans örüntülerini dikkate almamıştır**. Bu durum, davranışın yeterli **süre, sıklık ve farklı bağlamlarda gözlemlenmemesi** anlamına gelir. Dolayısıyla değerlendirme, bireyin gerçek performansını yansıtmaz. Bu hata **gözlem yetersizliği hatasıdır. Doğru cevap D seçeneğidir.**

Mantık hatası, özellikler arasında **gerçek olmayan ilişkiler kurularak birlikte değerlendirme yapılmasıdır.**

Anlam hatası, gözlenen davranışın **ne anlama geldiğinin yanlış yorumlanmasıdır.**

Hale etkisi, bir özelliğin diğer özelliklere **genellenerek tüm değerlendirmeyi etkilemesidir.**

Unutma hatası, gözlem ile kayıt arasında zaman farkı nedeniyle bilgilerin **eksik ya da hatalı hatırlanmasıdır.**

Cevap: D

7. Müdür, çalışanın **sunum becerisinin iyi olmasından hareketle**, bununla doğrudan ilişkili olmayan **analitik düşünme becerisinin de yüksek olması gerektiğini varsaymıştır**. Yani iki özelliğin **zorunlu olarak birlikte bulunması gerektiği** yönünde bir çıkarım yapmış ve bu varsayıma dayanarak değerlendirme yapmıştır. Bu durum, özellikler arasında **gerçekte zorunlu bir ilişki yokken ilişki kurma** anlamına gelir ve **mantık (ilişkilendirme) hatasıdır. Doğru cevap E seçeneğidir.**

Hale etkisi, bir özelliğin diğer özelliklere **genellenerek tüm değerlendirmeyi etkilemesi** durumudur.

Kişisel yanlılık, değerlendiricinin kendi **duygu ve tutumlarını değerlendirmeye yansıtmasıdır.**

Gözlem yetersizliği, davranışın **yeterli süre ve farklı ortamlarda gözlemlenmemesi** durumudur.

Derleme hatası, davranışların **sırasının, zamanının veya bağlamının karıştırılmasıdır.**

Cevap: E

8. Değerlendirme formundaki **"inisiyatif alma"** kriteri, gözlemciler tarafından **farklı anlamlarda yorumlanmıştır** (amirine danışmadan karar verme, yeni fikir üretme, problem çözme vb.). Bu durum, ölçülmek istenen davranışın **tanımının net ve somut olmaması** nedeniyle ortaya çıkmıştır. Gözlemciler, aynı kavramı **farklı biçimde anlamlandırdığı için** puanlar arasında tutarsızlık oluşmuştur. Bu tür hata **anlam hatasıdır. Doğru cevap B seçeneğidir.**

İhmal hatası, bazı davranışların **dikkatten kaçması ve kayıt altına alınmaması** durumudur.

Derleme hatası, gözlenen olayların **sırasının, zamanının veya bağlamının karıştırılmasıdır.**

Hale etkisi, bir özelliğin diğer özelliklere **genellenerek değerlendirmeyi etkilemesidir.**

Kişisel yanlılık, gözlemcinin kendi **duygu ve tutumlarını değerlendirmeye katmasıdır.**

Cevap: B

9. Derya Hanım, öğrencilerin sosyal medya kullanımına ilişkin **genellenebilir, nicel veri toplamak**, öğrenciler arasında **karşılaştırma yapmak** ve verileri **istatistiksel olarak analiz etmek** istemektedir. Ayrıca hem **yapılandırılmış maddeler** (frekans, önem, tutum düzeyi) hem de öğrencilerin kendilerini ifade edebileceği bazı ifadeler kullanmayı planlamaktadır. Bu özellikler, geniş gruplardan **standart ve çok boyutlu veri toplamaya uygun** olan **anket tekniğini** işaret eder. **Doğru cevap C seçeneğidir.**

Sosyometri, grup içindeki **sosyal ilişkileri ve tercihleri** belirlemek için kullanılır.

Tutum ölçeği, bireylerin belirli bir konuya yönelik **tutum düzeylerini ölçmeye** odaklanır; kapsamı daha dardır.

Problem tarama envanteri, bireylerin yaşadığı **sorun alanlarını belirlemek** amacıyla kullanılır.

Görüşme, derinlemesine ve nitel veri sağlar; ancak **genellenebilir ve istatistiksel analiz için uygun geniş veri** sağlamada sınırlıdır.

Cevap: C

10. Mühendis, projeyi değerlendirirken nesnel verilere bakmak yerine, projeyi yürüten kişinin **kendisiyle aynı üniversiteden mezun olmasına** dayanarak olumlu değerlendirme yapmaktadır. Yani değerlendirme, bireyin **gerçek performansına değil**, değerlendiricinin **kişisel yakınlık, benzerlik ve öznel tutumlarına** dayanmaktadır. Bu durum "**bana benzeyenler iyidir**" düşüncesiyle ortaya çıkan ve değerlendirmeye **kişisel önyargıların yansıması** olan **kişisel yanlılık hatasıdır. Doğru cevap D seçeneğidir.**

Merkezi yığma hatası, tüm değerlendirmeleri **orta düzeyde toplama** eğilimidir.

Mantık hatası, iki özelliğin **birlikte bulunması gerektiği varsayılarak ilişkilendirilmesidir.**

Gözlem yetersizliği, yeterli **süre ve veriyle gözlem yapılmamasıdır.**

Hale etkisi, bir özelliğin diğer özelliklere **genellenerek tüm değerlendirmeyi etkilemesidir.**

Cevap: D

11. Müdür, "**iletişim becerisi yüksek olan herkes yüksek satış yapar**" şeklinde **zorunlu olmayan bir ilişkiyi varmış gibi kabul etmiş** ve bu varsayıma dayanarak değerlendirme yapmıştır. Oysa bu iki özellik arasında **zorunlu bir nedensellik yoktur** ve veriler de bunu desteklememektedir. Bu durum, özellikler arasında **gerçekte olmayan bir ilişki kurma ve birlikte bulunmaları gerektiğini varsayma** hatasıdır. Bu nedenle yapılan hata **mantık (ilişkilendirme) hatasıdır. Doğru cevap C seçeneğidir.**

Anlam hatası, ölçülen özelliğin **yanlış yorumlanması** durumudur.

Hale etkisi, bir özelliğin diğer özelliklere **genellenerek tüm değerlendirmeyi etkilemesidir.**

Gözlem yetersizliği, davranışın **yeterli süre ve farklı koşullarda gözlemlenmemesi**dir.

Unutma hatası, gözlem ile kayıt arasında zaman farkı nedeniyle bilgilerin **eksik ya da hatalı hatırlanmasıdır.**

Cevap: C

12. Soru, **dağılımın normalden saparak özellikle uçlarda yığılma göstermesine neden olmayacak durumu** sormaktadır. Yani uçlara yığılma oluşturmayan, aksine **puanların birbirine yakın toplandığı** bir durumu bulmamız gerekir.

D seçeneğinde, fiziksel uygunluk düzeyi **birbirine çok benzer bireylerden oluşan bir grup** söz konusudur ve bu grubun testten **benzer puanlar üretmesi beklenir**. Bu durumda dağılım uçlara yayılmaz; aksine **puanlar merkezde toplanır** ve varyans düşer. Dolayısıyla bu durum, soruda belirtilen **uçlarda yığılma (aşırı değerlerin artması)** durumunu ortaya çıkarma olasılığı **en düşük olan** durumdur. **Doğru cevap D seçeneğidir.**

A seçeneği, zor test + düşük performans grubu → **alt uçta yığılma** oluşturabilir.

B seçeneği, öz-yeterliği yüksek bireylerde **yüksek puanlara yönelim** → üst uçta yığılma oluşturabilir.

C seçeneği, sosyal beğenirlik → maddelerin **yüksek puanlanması** → üst uçta yığılma oluşturur.

E seçeneği, ayırt ediciliği düşük maddeler → bireyler arasındaki farkları yansıtamaz ve bazı durumlarda **uç değerlerin anlamlı biçimde ayrışmamasına rağmen dağılımın bozulmasına** yol açabilir.

Cevap: D

13. Soru, puan dağılımının **normalden sapmasına neden olmayan durumu** sormaktadır. Yani seçenekler içinde **çarpıklık (pozitif/negatif sapma) oluşturmayan** durumu belirlemek gerekir.

E seçeneğinde, test maddelerinin ayırt ediciliğinin tüm örneklemde **benzer düzeyde olması** ifade edilmektedir. Bu durum, testin bireyler arasındaki farkları **tutarlı ve dengeli biçimde ayırt edebildiğini** gösterir ve dağılımın yapısını bozmaz. Yani bu özellik, tek başına **puanların belirli bir yöne yığılmasına (çarpıklığa)** neden olmaz. Bu nedenle doğru cevap **E seçeneğidir.**

A seçeneği, düşük başarı düzeyine sahip gruba kolay test uygulanması → **yüksek puanlarda yığılma (negatif çarpıklık)** oluşturur.

B seçeneği, örneklemin büyük kısmının özelliği yüksek düzeyde taşıması → **üst uçta yığılma** oluşturur.

C seçeneği, sosyal beğenirlik → **yüksek puanlara yönelim** ve dağılımda sapma oluşturur.

D seçeneği, grup normlarının puanlamayı etkilemesi → **sistematik sapma** oluşturur.

Cevap: E

14. Ayla Hanım'ın bulgularına bakıldığında; öğrencilerin **benzer ve tekrar eden yanıtlar vermesi**, bazı maddelerde verilen cevapların **gözlemle örtüşmemesi**, ayrıca öğrencilerin **soruları tam anlamadıklarını ifade etmesi**, anket maddelerinin **yanlış anlaşılması ya da yüzeysel/otomatik yanıtlanması** sorununu göstermektedir. Bu durum, elde edilen verinin **ölçmek istenen özelliği doğru yansıtmamasına**, yani **geçerliliğin düşmesine** yol açar. Bu nedenle temel sınırlılık **maddelerin yanlış anlaşılması veya yüzeysel yanıtlanmasıdır. Doğru cevap A seçeneğidir.**

B seçeneği, anketlerin geniş gruplara uygulanabilmesiyle ilgilidir; bu durum doğrudan bir sınırlılık değildir.

C seçeneği, sosyal kabul eğiliminin veri duyarlılığını artırdığını söyler; aksine bu durum **yanlılık oluşturur.**

D seçeneği, anketlerin nitel veri toplamadaki sınırlılığına değinir; ancak soruda temel problem bu değildir.

E seçeneği, anonimlik veri çeşitliliğini azaltır ifadesi yanlıştır; anonimlik genellikle **daha dürüst yanıtları teşvik eder.**

Cevap: A

15. Soru, **ölçme aracından elde edilen puanların güvenirliğine doğrudan kanıt sağlayan çalışmaları** sormaktadır. Güvenirlik; ölçmenin **tutarlılığı ve kararlılığı** ile ilgilidir.

I. **öncülde**, aynı gruba üç hafta arayla uygulama yapılıp korelasyon hesaplanmıştır. Bu, **test-tekrar test güvenirliğidir** ve doğrudan güvenirlik kanıtıdır.

II. **öncülde**, maddelerin akademik başarı ile ilişkisi incelenmiştir. Bu durum **ölçüt geçerliğine** girer, güvenirlik değildir.

III. **öncülde**, farklı sosyoekonomik gruplar karşılaştırılmıştır. Bu durum **yapı geçerliği (bilinen gruplar yöntemi)** ile ilgilidir.

IV. **öncülde**, iki puanlayıcı arasındaki tutarlılık incelenmiştir. Bu, **puanlayıcılar arası güvenirliktir** ve doğrudan güvenirlik kanıtıdır.

Bu nedenle doğru seçenek **I ve IV**'tür.

Cevap: C

1. Psikolojik danışman, öğrencilerin **günlük yaşantılarında karşılaştıkları olaylara verdikleri duygusal tepkileri**, bu tepkilerin **zaman içindeki değişimini** ve bireyin **kendi ifadelerine dayalı içsel süreçlerini** ortaya koymak amacıyla öğrencilerden belirli bir süre boyunca **düzenli yazılı kayıt tutmalarını** istemektedir. Toplanan verilerin **nitel içerik analiziyle değerlendirilmesi**, bu tekniğin bireyin **öznel deneyimini, duygu-düşünce örüntülerini ve kendilik algısını süreç içinde izlemeye** yönelik olduğunu gösterir. Bu özellikler, bireyin yaşantılarını kendi ifadeleriyle, zamana yayılmış biçimde kaydetmesine dayanan; **içgörü, farkındalık ve duygusal derinlik sağlayan anı defteri (günlük)** tekniğinin ayırt edici özellikleridir. **Bu nedenle doğru cevap B seçeneğidir.**

Otobiyografi, bireyin yaşamını geçmişten bugüne bütüncül olarak anlatmasıdır; süreç içinde düzenli ve anlık kayıt tutma özelliği yoktur.

Olay kaydı (Anekdot), gözlemci tarafından belirli davranışların nesnel biçimde kaydedilmesine dayanır; bireyin öznel yaşantısını kendi ifadeleriyle yazması söz konusu değildir.

Arzu listesi, bireyin istek ve beklentilerini ortaya koyar; duygu, düşünce ve davranışların zaman içindeki değişimini izlemeye yönelik değildir.

Yarım cümle tamamlama, yarı projektif bir teknik olup bireyin iç dünyasına ilişkin dolaylı ipuçları sağlar; ancak düzenli, süreç temelli yazılı kayıt ve değişim takibi içermez.

Cevap: B

2. Soruda, arzu listesi uygulaması sonrasında öğrencilerin **farklı uzunluklarda, farklı ifade biçimlerinde ve değişen soyutluk düzeylerinde** yanıtlar verdikleri; bu nedenle danışmanın verileri **sınıflandırmakta, yorumlamakta ve karşılaştırmakta zorlandığı** vurgulanmaktadır. Bu durum, arzu listesi tekniğinin **yapılandırılmamış veri üretmesi** nedeniyle elde edilen bilgilerin **standartlaştırılamaması ve sistematik analizinin güçleşmesi** ile ilgilidir. **Bu nedenle doğru cevap B seçeneğidir.**

A) Sosyal kabul eğilimi, bireyin toplumca onaylanan cevaplara yönelmesi durumudur; soruda böyle bir vurgu yoktur.

C) Yazılı ifade becerisi, tekniğin doğrudan bir sınırlılığı değildir; aksine birey kendini ifade eder, sorun yapıdan kaynaklıdır.

D) Zaman alıcılık, uygulama süresiyle ilgilidir; burada sorun analiz ve karşılaştırma güçlüğüdür.

E) Duygusal ihtiyaçları ortaya koyma, arzu listesinin işlevlerinden biridir; sınırlılık bu değildir.

Cevap: B

3. Soruda, öğretmenlerin öğrencilerle ilgili belirli özellikleri **önceden hazırlanmış bir forma işaretleyerek** değerlendirdiği ve bu değerlendirmelerin **öğrenciyi tanıyan kişilerin kanaatlerine dayandığı** belirtilmektedir. Bu durum, özellik kayıt çizelgesinin **gözlemci yargılarına dayalı** bir teknik olduğunu (I) ve kullanılan özelliklerin **alan uzmanları tarafından önceden belirlenmiş** olduğunu (II) gösterir. **Bu nedenle I. ve II. ifadeler doğrudur.** Ancak bu teknik, bireysel farklılıkları **sayısal puanlama ile değil**, daha çok **var-yok / gözlendi-gözlenmedi** şeklinde ortaya koyar; bu nedenle (III) doğru değildir. **III. ifade**, sayısal puanlama vurgusu nedeniyle yanlıştır; bu özellik daha çok derecelendirme ölçeklerine aittir.

Cevap: C

4. Soru, genogram tekniğine ilişkin **yanlış ifadeyi** sormaktadır. Genogram; aile üyeleri arasındaki **duygusal bağları, ilişkisel örüntüleri ve kuşaklar arası aktarımı** görselleştiren, aynı zamanda **aile yapısı ve önemli yaşam olaylarını bütüncül biçimde anlamaya** yardımcı olan bir haritalama aracıdır. Ancak genogram, bireylerin **kişilik özelliklerini ölçen, karşılaştıran ve sayısal puanlar üreten bir değerlendirme aracı değildir**. Bu nedenle E seçeneğinde verilen ifade genogramın doğasına aykırıdır. **Bu nedenle doğru cevap E seçeneğidir.**

A seçeneği, danışanın aile üyeleri arasındaki duygusal bağları, iletişim örüntülerini ve kuşaklar arası aktarım süreçlerini görünür kılma işlevini doğru ifade eder.

B seçeneği, kritik yaşam olaylarının aile sistemi üzerindeki etkisini anlamada kullanılmasını doğru yansıtır.

C seçeneği, genogramın aile yapısı ve alt sistemlere ilişkin hipotez geliştirmeye katkısını doğru belirtir.

D seçeneği, üç kuşak boyunca fiziksel ve psikolojik sağlık öykülerini bütüncül şekilde değerlendirmeye imkân tanımasını doğru ifade eder.

Cevap: E

5. Soru, verilen üç farklı amaca karşılık gelen tekniklerin **işlevlerine göre doğru eşleştirilmesini** istemektedir.

I. **öncül:** Öğrencilerin birbirlerine ilişkin **algıladıkları sosyal özellikleri ortaya çıkarma**, bireylerin sınıf arkadaşlarını nasıl tanımladıklarını, onlara hangi özellikleri atfettiklerini belirlemeye yöneliktir. Bu tür veriler, öğrencilerin birbirlerini etiketleme ve algılama biçimlerini ortaya koyan **Kimdir bu?** tekniği ile elde edilir. Bu teknikte öğrenciler, verilen özelliklere uygun gördükleri arkadaşlarını seçerek sosyal algılarını yansıtır.

II. **öncül:** Sınıf içinde **seçimler, dışlanmalar ve alt grupları belirleme**, öğrenciler arasındaki sosyal ilişkilerin yapısını, kimlerin tercih edildiğini ya da dışlandığını ortaya koymayı amaçlar. Bu tür ilişkisel ağları sistematik biçimde gösteren teknik **Sosyometri**dir. Sosyometri sayesinde sınıf içindeki sosyal yapı, liderler, yalnızlar ve alt gruplar belirlenebilir.

III. **öncül:** Öğrencilerin yaşadıkları bir iletişim problemini **roller üzerinden canlandırmaları**, bireysel değil grup temelli yaşantıların sahnelenmesine dayanır. Bu durum, sosyal etkileşimlerin ve grup içi sorunların dramatizasyon yoluyla ele alındığı **Sosyodrama** tekniğine karşılık gelir. Sosyodrama, özellikle grup içi çatışmaları ve iletişim sorunlarını görünür kılmada etkilidir.

Cevap: B

6. Onur'un, kendisine uygun olmayan maddelerde bile öğretmenleri ve ailesi tarafından **onaylanacağını düşündüğü seçenekleri işaretlemesi**, bireyin gerçek özelliklerinden ziyade **toplumsal olarak kabul gören, beğenilen cevaplara yönelmesi** durumudur. Bu durum, envanterlerde sık görülen ve bireyin kendini olduğundan farklı, daha olumlu gösterme eğilimini ifade eden **sosyal kabul hatası (sosyal beğenirlik)** kapsamındadır. **Bu nedenle doğru cevap E seçeneğidir.**

Toto oynamak, bireyin maddeleri rastgele işaretlemesi durumudur; bilinçli bir şekilde olumlu görünme çabası içermez.

Yanıltma hatası, bireyin testi kasıtlı olarak yanlış yönlendirmesi ya da gerçeğe aykırı cevaplar vermesidir; burada temel vurgu sosyal onay alma değildir.

Maddeleri boş bırakma, bireyin bazı sorulara cevap vermemesi durumudur; soruda böyle bir durum yoktur.

Çoktan seçmeli yanıtların kalıplaşması, bireyin sürekli aynı seçeneği işaretleme eğilimidir; sosyal kabul motivasyonu ile açıklanmaz.

Cevap: E

7. Soruda öğretmenlerden, öğrencilerin belirli davranışları **hangi sıklıkla sergilediklerini 1-5 arasında puanlamaları** istenmektedir. Ayrıca maddelerin **önceden belirlenmiş olması** ve her bir davranışın **ayrı ayrı derecelendirilmesi**, gözlemlerin **sayısal verilere dönüştürüldüğünü** gösterir. Bu durum, nitel gözlemleri nicelleştirerek bireyin davranışlarını **sistematik ve dereceli biçimde değerlendirmeye** olanak sağlayan **derecelendirme ölçeğ**inin temel özelliğidir. Bu tür ölçekler özellikle öğrencilerin **sosyal uyum, davranış sıklığı ve performans düzeylerini izlemek** amacıyla kullanılır. **Bu nedenle doğru cevap B seçeneğidir.**

Kimdir bu?, öğrencilerin birbirlerini belirli özelliklere göre seçmeleri yoluyla **sosyal algı ve akran değerlendirmesini** ortaya koyar; sayısal derecelendirme içermez.

Sosyal mesafe ölçeği, bireylerin diğer bireylere karşı **yakınlık-uzaklık düzeylerini (kabul/ret)** belirlemeye yöneliktir; davranış sıklığını puanlamaz, daha çok sosyal ilişki mesafesini ölçer.

Gözlem formu, belirli davranışların **varlığını ya da yokluğunu kaydetmeye** yöneliktir; çoğu zaman sistematik dereceli puanlama içermez, daha çok betimsel veri sağlar.

Sosyometri, grup içinde **kim kimi seçiyor, kim dışlanıyor, alt gruplar nasıl oluşuyor** gibi ilişkisel yapıyı ortaya koyar; dereceli puanlama yerine tercih ve seçim temellidir.

Cevap: B

8. Soru, **arzu listesi tekniğinin** uygulanmasına ilişkin **uygun olmayan öneriyi** sormaktadır. Arzu listesi; öğrencilerin **ilgi, ihtiyaç ve isteklerini serbest ve öznel biçimde ifade etmelerine** olanak tanıyan, **açık uçlu ve yapılandırılmamış** bir tekniktir. Bu nedenle uygulamada **yaş düzeyine uygunluk, güvenli ortam ve serbest ifade** esastır. Ancak D seçeneğinde, öğrencilerin birbirlerini seçmelerini gerektiren **sosyometrik maddeler eklenmesi** önerilmektedir. Bu durum, arzu listesi tekniğinin doğasını değiştirir ve onu başka bir teknikle (sosyometri) karıştırır. **Bu nedenle doğru cevap D seçeneğidir.**

A seçeneği, soruların yaş düzeyine uygun ve anlaşılır olması gerektiğini ifade eder; bu, tekniğin sağlıklı uygulanması için gereklidir.

B seçeneği, güvenli ortamın sağlanmasının öğrencilerin gerçek ifadelerini artıracağını vurgular; bu, tekniğin temel koşullarındandır.

C seçeneği, elde edilen verilerin eğitim sürecine yansıtılmasını önerir; bu, rehberlik hizmetlerinin işlevine uygundur.

E seçeneği, açık uçlu sorularla öğrencilerin iç dünyalarını doğal biçimde ifade etmelerini sağlamayı içerir; bu, arzu listesinin temel özelliğidir.

Cevap: D

9. Psikodrama; bireyin yaşantılarını **rol oynama ve canlandırma yoluyla** ele aldığı, grup temelli bir psikolojik danışma tekniğidir. Süreç üç temel aşamadan oluşur: **ısınma (grubun hazırlanması ve spontanlığın artırılması)**, **eylem (yaşantının sahnelenmesi ve canlandırılması)** ve **paylaşım (grup üyelerinin kendi duygularını ifade etmesi)**.

Soruda verilen uygulamalar bu aşamalarla şu şekilde örtüşmektedir:

İlk olarak grup üyelerinin **spontanlıklarını artırmaya yönelik etkinlikler yapılması**, **ısınma aşamasına** karşılık gelir.

Ardından protagonistin yaşantısının **sahne üzerinde canlandırılması**, **eylem aşamasıdır**.

Son olarak grup üyelerinin yaşantıyı tartışmadan yalnızca **kendi duygularını ifade etmeleri**, **paylaşım aşamasını** gösterir.

Cevap: A

10. Soruda danışman, öğrencilerin **okul iklimine ilişkin algılarını** belirlemek amacıyla yapılandırılmış bir form kullanmış; öğrencilerden **"katılıyorum/katılmıyorum", "çok sık/hiç"** gibi seçeneklerle **kendi görüşlerini ifade etmeleri** istenmiştir. Bu durum, bireylerin tutum, algı ve görüşlerini **öz-bildirim yoluyla** toplamak amacıyla kullanılan **anket tekniğini** gösterir. Uygulama sonrasında bazı öğrencilerin **rastgele işaretleme yapması (toto)** ve bazılarının **daha olumlu görünmek için gerçeğe uygun olmayan cevaplar vermesi (sosyal kabul)**, öz-bildirim temelli ölçmelerde görülen **yanlılıkların geçerliği sınırlamasın**a işaret eder. **Bu nedenle doğru cevap E seçeneğidir.**

Kontrol listesi, davranışların var-yok biçiminde işaretlenmesine dayanır; öznel algıları bu şekilde dereceli olarak ölçmez.

Sosyometri, grup içi seçimler ve ilişkiler üzerinden veri toplar; tutum ve algıları bu biçimde ölçmez.

Tutum ölçeği, belirli bir konuya yönelik tutumları ölçer; ancak soruda genel olarak okul iklimine ilişkin çok boyutlu öz-bildirim söz konusudur ve verilen sınırlılık doğrudan bu seçeneğe özgü değildir.

Derecelendirme ölçeği, genellikle gözlemci (öğretmen vb.) tarafından yapılan puanlamalara dayanır; burada öğrencilerin kendi beyanları söz konusudur.

Cevap: E

11. Soruda, öğrencilerin **geleceğe yönelik hedeflerini ifade etmekte zorlandıkları**, kendilerini anlatırken **çekingen davrandıkları** ve bu nedenle onların **ilgi ve motivasyonlarını doğal, zorlamasız ve basit bir biçimde ifade edebilecekleri** bir teknik arandığı belirtilmektedir. Ayrıca öğrencilerin **soyut düşünme becerilerinin sınırlı olduğu** vurgulanmıştır. Bu özellikler, karmaşık yapıdan uzak, öğrencinin **kendi istek ve hayallerini serbestçe ifade etmesine olanak tanıyan arzu listesi** tekniğini işaret eder. Arzu listesi, özellikle küçük yaş gruplarında bireyin **isteklerini, ilgilerini ve geleceğe yönelik beklentilerini doğal biçimde ortaya koymasını** sağlar. **Bu nedenle doğru cevap B seçeneğidir.**

Otobiyografi, bireyin yaşamını bütüncül ve ayrıntılı biçimde anlatmasını gerektirir; ilkokul düzeyinde soyut ve zorlayıcı olabilir.

Kime göre ben neyim?, bireyin başkaları tarafından nasıl algılandığını ortaya koyar; bireyin kendi istek ve hedeflerini belirlemeye yönelik değildir.

İlgi envanteri, yapılandırılmış ve çoğunlukla daha üst yaş gruplarına uygun ölçme araçlarıdır; küçük yaşta soyut kalabilir.

Görüşme, doğrudan iletişime dayalıdır; ancak öğrencinin yazılı ve serbest ifade ihtiyacını bu kadar doğal ve düşük baskıyla karşılamaz.

Cevap: B

12. **Psikodrama,** bireylerin yaşantılarını **rol oynama ve sahneleme yoluyla**, yüksek düzeyde **duygusal katılım ve grup etkileşimi** içinde ele aldığı bir tekniktir. Bu süreçte katılımcıların **kendini ifade edebilmesi, spontan davranabilmesi ve duygusal yoğunluğu tolere edebilmesi** gerekir. Soruda bazı öğrencilerin sahneye çıkmak istememesi, kendini ifade edememesi ve duygusal yoğunluğu taşıyamaması, psikodramanın gerektirdiği bu **yüksek katılım ve etkileşim düzeyine uyum sağlayamama** durumunu göstermektedir. **Bu nedenle doğru cevap B seçeneğidir.**

A seçeneği, değerlendirme süreciyle ilgilidir; soruda süreçte yaşanan katılım problemi vurgulanmaktadır.

C seçeneği, psikodramanın doğasına aykırıdır; psikodrama grup temelli bir tekniktir.

D seçeneği, psikodramanın yapısını yanlış tanımlar; süreç spontanlığa dayanır, önceden belirlenmiş senaryolar yoktur.

E seçeneği, süreyle ilgilidir; soruda süreye değil katılım ve duygusal süreçlere ilişkin güçlük vardır.

Cevap: B

13. **Psikodrama,** bireyin yaşantılarını rol oynama, sahneleme ve dramatizasyon yoluyla ele aldığı, grup temelli bir psikolojik danışma tekniğidir. Temel amacı, bireyin **duygularını ifade etmesini, içgörü kazanmasını, farkındalık geliştirmesini ve alternatif davranışlar denemesini** sağlamaktır. Süreçte spontanlık, yaratıcılık ve etkileşim ön plandadır.

Ayna tekniği: Danışanın yaşantısı başka bir grup üyesi tarafından sahnelenir ve danışan kendi davranışını dışarıdan izler. Amaç, bireyin **kendini gözlemlemesi, farkındalık ve içgörü kazanmasıdır**.

Rol değiştirme: Danışan, yaşantısındaki başka bir kişinin rolüne geçerek onun duygu ve düşüncelerini ifade eder. Amaç, **empati geliştirmek ve farklı bakış açılarını anlamaktır**.

Eşleme: Danışanın yanında duran bir grup üyesi, onun ifade edemediği duygu ve düşünceleri dile getirir. Amaç, **bastırılmış ya da fark edilmeyen duyguların ortaya çıkmasını sağlamaktır**.

Tek başına konuşma: Danışan sahnede düşüncelerini yüksek sesle ifade eder. Amaç, **içsel süreçlerin görünür hâle gelmesi ve duygusal farkındalığın artmasıdır**.

Bu parçada önce danışanın rolünü başka birine devretmesiyle **ayna tekniği**, ardından başka bir kişinin protogonistin yerine geçerek onun duygularını ifade etmesiyle **rol değiştirme tekniği** kullanılmıştır.

Cevap: C

14. Soruda öğrencilerden **başlangıcı verilmiş ifadeleri kendi duygu ve düşüncelerine göre tamamlamaları** istenmekte ve elde edilen yanıtların **içsel çatışmalar, korkular, benlik algısı ve gizli tutumlar** açısından **içerik analiziyle incelenmesi** planlanmaktadır. Bu yapı, bireyin iç dünyasına ilişkin verileri **dolaylı (projektif) biçimde ortaya çıkaran**, başı ya da sonu boş bırakılan cümlelerin tamamlatılmasıyla uygulanan **yarım cümle tamamlama tekniğini** tanımlar. Bu teknik; öğrencilerin **duygu, düşünce ve yaşantılarını doğal, kendiliğinden ve tehdit oluşturmadan ifade etmelerini** sağlar, aynı zamanda **gözlemlenemeyen içsel süreçlere ulaşmada** etkili bir araçtır. **Bu nedenle doğru cevap D seçeneğidir.**

Otobiyografi, bireyin yaşamını bütüncül ve ayrıntılı biçimde anlatmasını gerektirir; yapılandırılmış cümle tamamlama içermez.

Kimdir bu?, öğrencilerin birbirlerini belirli özelliklere göre seçmesiyle sosyal algıyı ortaya koyar; içsel süreçleri doğrudan yansıtmaz.

Sosyometri, grup içi ilişkileri ve seçimleri belirler; bireyin duygusal içeriğini incelemez.

Görüşme, yüz yüze veri toplama sürecidir; yarım bırakılmış ifadelerin tamamlatılmasına dayalı projektif yapı içermez.

Cevap: D

15. Soruda anı defteri tekniğiyle öğrencilerden **günlük yaşantılarını, bu yaşantılar sırasında hissettiklerini ve verdikleri tepkileri düzenli olarak yazmaları** istenmekte; elde edilen verilerden **tekrar eden temalar, ilişkisel örüntüler ve duygu düzenleme süreçleri** analiz edilmektedir. Bu durum, anı defterinin bireyin yaşantılarını **doğal akışı içinde**, **zaman boyutuyla birlikte** ve **duygu-düşünce-davranış bütünlüğüyle** ortaya koymasını sağladığını gösterir. Bu teknik, özellikle danışma sürecinde **derinlemesine ve nitel veri sağlayarak formülasyon yapmaya imkân tanır**. **Bu nedenle doğru cevap E seçeneğidir.**

A seçeneği, akran ilişkilerindeki statüyü nesnel olarak belirlemeye yöneliktir; bu sosyometriye aittir.

B seçeneği, davranışın sıklık ve süresini sistematik kaydetmeye dayanır; bu daha çok gözlem ve kayıt tekniklerine özgüdür.

C seçeneği, hızlı ve yüzeysel bilgi toplamayı ifade eder; anı defteri derinlemesine veri sağlar.

D seçeneği, yalnızca bilişsel değerlendirmeye indirger; oysa anı defteri duygu ve davranış boyutlarını da içerir.

Cevap: E

1. Soruda öğrencilerin **sosyal durumları canlandırmaları ve grupça etkileşime girmeleri** beklenmesine rağmen bazı öğrencilerin **sürece katılmadığı, pasif kaldığı ve etkileşimin düşük olduğu** belirtilmektedir. Bu durum, grup temelli dramatizasyon ve etkileşim tekniklerinin (sosyodrama/psikodrama) doğası gereği **aktif katılım, gönüllülük ve etkileşime açıklık gerektirmesi** ile ilgilidir. Katılım isteği düşük olduğunda süreç derinleşmez ve hedeflenen etkileşim düzeyine ulaşılamaz. **Bu nedenle doğru cevap D seçeneğidir.**

A seçeneği, geribildirim yapısına odaklanır; sorunda temel problem katılım eksikliğidir.

B seçeneği, senaryo sınırlılığı ile ilgilidir; bu tür teknikler çoğunlukla spontanlığa dayanır.

C seçeneği, değerlendirme ile ilgilidir; soruda süreçteki katılım sorunu vurgulanmaktadır.

E seçeneği, gerçeklik düzeyiyle ilgilidir; temel sorun etkileşim ve katılım düşüklüğüdür.

Cevap: D

2. Soruda öğrencilerin **aile, okul, arkadaşlık, benlik ve gelecek beklentileri gibi birden fazla yaşam alanına ilişkin bilgileri**, **yapılandırılmış bir form aracılığıyla** ve **kendi öznel değerlendirmelerine dayalı olarak** ifade etmeleri istenmektedir. Ayrıca amaç; bu verilerle **risk gruplarını erken tespit etmek**, **rehberlik planını oluşturmak** ve öğrencilerin **güçlü/zayıf yönlerini çok boyutlu olarak belirlemektir**. Bu özellikler, bireyin yaşamını farklı alanlardan sistematik biçimde değerlendirmesini sağlayan, **öz-bildirim temelli ve yapılandırılmış** bir araç olan **Yaşam Pencerem anketini** tanımlar. **Bu nedenle doğru cevap A seçeneğidir.**

Kime göre ben kimim?, bireyin başkaları tarafından nasıl algılandığını ortaya koyar; çok boyutlu yaşam alanlarını kapsamaz.

Kimdir bu?, öğrencilerin birbirlerini belirli özelliklere göre seçmesine dayanır; öznel yaşam değerlendirmesi sağlamaz.

Genogram, aile ilişkilerine ve kuşaklar arası örüntülere odaklanır; okul, arkadaşlık ve benlik gibi tüm alanları kapsamaz.

Arzu listesi, bireyin isteklerini serbest biçimde ifade etmesini sağlar; yapılandırılmış ve çok boyutlu sistematik veri sunmaz.

Cevap: A

3. Soruda öğrencilerin **akran zorbalığı gibi grupça yaşanan bir sosyal problemi**, **rol alarak canlandırmaları**, ardından **farklı bakış açılarını tartışmaları ve ortak çözüm yolları geliştirmeleri** vurgulanmaktadır. Ayrıca odak, bireysel iç çatışmalar değil, **grubun ortak sorunu ve sosyal farkındalık**tır. Bu özellikler, toplumsal ve grup temelli sorunların **rol oynama ve dramatizasyon yoluyla ele alındığı sosyodrama tekniğini** tanımlar. **Bu nedenle doğru cevap B seçeneğidir.**

Grupla psikolojik danışma, bireylerin kişisel sorunlarına odaklanır; burada grup sorunu ön plandadır.

Psikodrama, daha çok bireyin içsel yaşantılarına ve kişisel çatışmalarına odaklanır.

Grup rehberliği, bilgi verme ve farkındalık kazandırma içerir; dramatizasyon zorunlu değildir.

Etkileşim grubu, kişiler arası ilişkileri geliştirmeye yöneliktir; yapılandırılmış rol canlandırma içermez.

Cevap: B

4. Psikodrama, bireyin yaşantılarını **rol oynama ve dramatizasyon yoluyla** ele aldığı; içgörü, farkındalık ve duygusal ifade geliştirmeyi amaçlayan bir tekniktir.

Tek başına konuşma: Danışanın sahnede yalnız kalarak düşüncelerini **yüksek sesle ifade etmesi**dir. Amaç, içsel süreçleri görünür kılmak ve farkındalık sağlamaktır.

Ayna tekniği: Danışanın rolünü bir başkasına devredip kendi davranışlarını **dışarıdan izlemesi**dir. Amaç, kişinin kendini gözlemlemesi ve içgörü kazanmasıdır.

Eşleme: Danışanın ifade etmekte zorlandığı duygu ve düşüncelerin, başka bir grup üyesi tarafından **tamamlayıcı biçimde dile getirilmesi**dir. Amaç, bastırılmış ya da fark edilmeyen duyguları açığa çıkarmaktır.

Bu parçada sırasıyla danışanın düşüncelerini ifade etmesi (**tek başına konuşma**), rolünü devredip kendini izlemesi (**ayna**) ve duygularının başkası tarafından tamamlanması (**eşleme**) uygulanmıştır.

Cevap: A

5. **Sosyogram incelendiğinde;** Zeynep, Fatma, Ayhan ve Sümeyye arasında tek yönlü bir seçim olduğu görülmektedir. Bu aralarında zincirsel bir ilişki olduğunu göstermektedir. **I. öncül doğrudur.** Grupta en çok tercih edilen öğrenci Özden'dir ve grubun lideri statüsüne sahiptir. **II. ifade de doğrudur.** Eray ve Ünal birbirlerini 2. derecede değil ilk derecede tercih etmişlerdir. **Bu nedenle III. öncül yanlıştır.** Grupta diğerlerinden izole küçük alt gruplar bulunmamaktadır. Bu nedenle klik varlığından söz edilemez. **IV öncül yanlıştır.** Gülcan Sümeyye'yi ilk tercih olarak seçmiştir. Bu nedenle **V. öncüldeki** üçüncü tercih olarak seçmiştir ifadesi de yanlıştır.

Cevap: A

6. Soruda öğrencilerden "birlikte çalışmak istedikleri üç arkadaşlarını yazmaları" istenmekte ve bu verilerle sınıf içindeki **tercihler, dışlanmalar, alt gruplar ve liderlik yapıları** ortaya çıkarılmaktadır. Bu tür veriler, bireyler arası ilişkilerin seçimler yoluyla analiz edilmesine dayanır ve grubun sosyal yapısını sistematik biçimde ortaya koyar. Bu özellikler **sosyometri tekniğinin** temelini oluşturur. **Bu nedenle doğru cevap A seçeneğidir.**

Sosyodrama, grup üyelerinin ortak yaşadığı sosyal sorunları (örneğin zorbalık, iletişim problemleri) rol oynama ve canlandırma yoluyla ele aldığı bir tekniktir. Amaç, grup düzeyinde farkındalık oluşturmak ve çözüm yollarını deneyimlemektir.

Psikodrama, bireyin kendi yaşantılarını sahneleyerek içsel çatışmalarını, duygularını ve deneyimlerini keşfetmesini sağlayan bir tekniktir. Süreç genellikle ısınma, eylem ve paylaşım aşamalarından oluşur.

Anekdot kaydı, bireyin belirli bir davranışının gözlemci tarafından nesnel ve betimsel şekilde kaydedilmesine dayanır.

Kimdir bu?, öğrencilerin birbirlerini belirli özelliklere göre seçmeleriyle sosyal algıları ortaya koyan bir tekniktir.

Cevap: A

7. Soruda iki sınıf arasında yaşanan **gruplar arası dışlama ve güç mücadelesi gibi sosyal bir sorun**, öğrenciler tarafından **grupça canlandırılmakta**, farklı rollere girilerek **olayın gelişimi dramatize edilmekte** ve süreç sonunda **grupça değerlendirme ve tartışma yapılmaktadır**. Odak bireysel iç çatışmalar değil, **grubun ortak yaşadığı sosyal problem ve buna yönelik farkındalık geliştirme**dir. Bu özellikler, sosyal sorunların rol oynama yoluyla ele alındığı **sosyodrama tekniğini** tanımlar. **Bu nedenle doğru cevap C seçeneğidir.**

Vaka kaydı, bireyin belirli davranışlarının gözlemci tarafından yazılı olarak kaydedilmesine dayanır.

Psikodrama, bireyin kendi yaşantılarını ve içsel çatışmalarını sahneleme yoluyla ele alır.

Sosyometri, grup içindeki seçimleri, ilişkileri ve sosyal yapıyı belirlemeye yönelik bir tekniktir.

Grup tartışması, belirli bir konu üzerinde sözlü etkileşimle fikir alışverişi yapılmasını içerir; dramatizasyon zorunlu değildir.

Cevap: C

8. Soruda öğrenci; farklı kişilerle yaşadığı durumları **sahneleyerek canlandırmakta**, ardından ifade etmekte zorlandığı duygular **"iç ses" aracılığıyla (eşleme)** dışsallaştırılmakta ve son aşamada **kendi davranışlarını dışarıdan gözlemleyerek (ayna)** değerlendirmektedir. Odak, öğrencinin **kendi yaşantıları ve içsel çatışmalarıdır**. Bu yapı, rol oynama, içgörü ve duygusal farkındalık geliştirmeyi amaçlayan **psikodrama tekniğini** gösterir. **Bu nedenle doğru cevap B seçeneğidir.**

Sosyodrama, grupça yaşanan sosyal sorunların dramatizasyon yoluyla ele alındığı bir tekniktir.

Kimdir bu?, bireylerin birbirlerini belirli özelliklere göre seçmeleriyle sosyal algıları ortaya koyar.

Sosyometri, grup içi ilişkileri, tercihleri ve sosyal yapıyı belirlemeye yöneliktir.

Yaratıcı drama, eğitimsel amaçlarla kullanılan, doğaçlama ve canlandırmaya dayalı bir etkinliktir; terapötik teknik yapı içermez.

Cevap: B

9. Soruda öğrenci, anne, kendisi ve öğretmeni gibi farklı kişilerin rollerine girerek her birinin **duygu ve düşünce dünyasını deneyimlemektedir**. Bu durum, bireyin başkasının yerine geçerek onun bakış açısını anlamasını ve empati geliştirmesini sağlayan **rol değiştirme tekniğini** ifade eder. Rol değiştirme, psikodramada bireyin ilişkisel örüntülerini fark etmesine ve farklı perspektifleri deneyimlemesine imkân tanır. **Bu nedenle doğru cevap D seçeneğidir.**

Eşleme, bireyin ifade edemediği duygu ve düşüncelerin başka bir grup üyesi tarafından dile getirilmesidir.

Ayna, bireyin kendi davranışlarını dışarıdan gözlemlemesini sağlar.

Tek başına konuşma, bireyin içsel düşüncelerini yüksek sesle ifade etmesine dayanır.

Paylaşım, canlandırma sonrasında grup üyelerinin kendi duygularını ifade ettiği aşamadır.

Cevap: D

10. Soruda protagonistin sahnedeki rolü bir **yardımcı benliğe devredilerek**, kendi davranışlarını **dışarıdan izlemesi sağlanmıştır**. Bu süreç, bireyin kendi yaşantısını ve davranışlarını dışarıdan gözlemleyerek **farkındalık ve içgörü kazanmasını** amaçlayan **ayna tekniğini** ifade eder. **Bu nedenle doğru cevap A seçeneğidir.**

Rol değiştirme, bireyin başka bir kişinin rolüne girerek onun bakış açısını deneyimlemesini sağlar.

Eşleme, bireyin ifade edemediği duygu ve düşüncelerin başka bir grup üyesi tarafından dile getirilmesidir.

Isınma, psikodrama sürecinde katılımcıların çalışmaya hazırlanmasını sağlayan başlangıç aşamasıdır.

Dramatizasyon, yaşantıların sahnelenmesi sürecini genel olarak ifade eder, özel bir teknik değildir.

Cevap: A

11. Soruda **protagonistin ifade etmekte zorlandığı duygu ve düşünceler,** bir grup üyesinin onun yanında yer alarak **onun ağzından dile getirmesiyle** görünür hâle getirilmektedir. Protagonistin bu ifadeleri **onaylaması ya da düzeltmesi**, sürecin onun içsel yaşantısını açığa çıkarmaya hizmet ettiğini gösterir. Bu özellikler, danışanın ifade edemediği içeriklerin başka bir kişi tarafından tamamlandığı **eşleme (double) tekniğini** tanımlar. **Bu nedenle doğru cevap C seçeneğidir.**

Ayna, bireyin kendi davranışlarını dışarıdan gözlemlemesini sağlar.

Rol değiştirme, bireyin başka bir kişinin rolüne girerek onun bakış açısını deneyimlemesidir.

Tek başına konuşma, bireyin düşüncelerini sahnede yüksek sesle ifade etmesidir.

Paylaşım, canlandırma sonrasında grup üyelerinin kendi duygularını ifade ettiği aşamadır.

Cevap: C

12. "**Bazı önemli ayrıntıları gözden kaçırma**" ifadesi, görüşme sırasında önemli bilgi ve ipuçlarının fark edilmemesi durumudur. Bu durum **ihmal hatasıdır**; çünkü kişi bazı verileri yeterince önemsemeyerek göz ardı etmiştir.

"**Bazı söylediklerini olduğu gibi hatırlamayıp kaydetmeme**" ifadesi, bilgilerin hatırlanırken değiştirilmesi, eksik ya da farklı biçimde aktarılmasıdır. Bu durum **derleme hatasıdır**; çünkü veri doğru şekilde toplanamamış ve aslına uygun yansıtılamamıştır.

"**Bazı davranışların üzerinde fazla durma**" ifadesi ise belirli davranışların abartılması ve diğerlerinin geri planda bırakılmasıdır. Bu durum **tanıma hatasıdır**; çünkü bazı özellikler seçici biçimde öne çıkarılmıştır.

Bu sıralama **İhmal - Derleme - Tanıma** şeklindedir.

Cevap: B

13. Soruda **bibliyoterapi** için kitap seçerken **hangi kriterin öncelikli olduğu** sorulmaktadır. Bibliyoterapide temel amaç, danışanın kendini metinle **özdeşleştirebilmesi**, süreci **anlayabilmesi** ve içerikten **yarar sağlayabilmesidir**. Bu nedenle seçilecek kitabın danışanın **yaşına ve gelişim düzeyine uygun olması**, **dilinin anlaşılır olması** ve **kültürel olarak tanıdık olması** en temel kriterdir; aksi durumda danışan metinle bağ kuramaz ve süreç işlevini kaybeder. **Bu nedenle doğru cevap A seçeneğidir.**

B seçeneği, popülerlik ve karmaşıklığa odaklanır; terapötik uygunluk içermez.

C seçeneği, danışanın sorunuyla ilgisiz içerik önerir; özdeşim kurulamaz.

D seçeneği, ağır akademik içerik sunar; ergen düzeyine uygun değildir.

E seçeneği, ilgisiz ve olumsuz içerik vurgular; terapötik fayda sağlamaz.

Cevap: A

14. Soruda ergenlerin **ilgi alanlarının değişken olduğu** vurgulanmakta ve bu durumda ilgi envanterlerinin **nasıl kullanılmasının uygun olacağı** sorulmaktadır. İlgi envanterleri, ergenlik döneminde kesin meslek seçimi yaptırmak için değil; öğrencilerin **ilgi alanlarını tanımalarına, farkındalık kazanmalarına ve meslek alanlarını keşfetmelerine** yardımcı olmak amacıyla kullanılır. Bu nedenle en uygun yaklaşım, envanter sonuçlarını **bilgilendirme ve yönlendirme aracı olarak kullanmaktır**. **Bu nedenle doğru cevap B seçeneğidir.**

A seçeneği, ilgileri sık ölçüp tek bir mesleğe yönlendirme yapar; bu, ilgilerin değişken doğasına aykırıdır.

C seçeneği, ilgiyi yeteneğe indirger; oysa ilgi ve yetenek ayrı boyutlardır.

D seçeneği, ölçme araçlarını tamamen dışlar; bu bilimsel yaklaşım değildir.

E seçeneği, ilgi envanterlerini tamamen reddeder; bu da rehberlik ilkesine aykırıdır.

Cevap: B

15. Soru, verilen sosyometrik tabloya göre öğrencilerin **seçilme, reddedilme ve ilişkisel yapıları** doğru yorumlamayı gerektirir.

I. ifade: "Sınıfın en esprili öğrencisi Gülşah'tır." Sosyometri verisi yalnızca **tercih ve ilişkiyi** gösterir; "esprili olma" gibi kişilik özelliği çıkarılamaz. **Yanlıştır.**

II. ifade: "Kazım, Jale ve Sertan'ın seçilme puanları eşittir." Tablo incelendiğinde bu üç öğrencinin aldığı tercih sayıları ve puanları **eşit düzeydedir**. **Doğrudur.**

III. ifade: "Selvi reddedilen bir öğrencidir." Selvi'nin tercih edilmediği ve seçimlerde geri planda kaldığı görülmektedir; bu durum **reddedilme/düşük tercih edilme** göstergesidir. **Doğrudur.**

IV. ifade: "Emine dışlanan bir öğrencidir." Emine bazı öğrenciler tarafından tercih edilmiştir; tamamen dışlanmış değildir. **Yanlıştır.**

V. ifade: "Ferdi ve Gülşah ilk sırada birbirlerini seçmiştir." Karşılıklı ve aynı sırada seçim yoktur. **Yanlıştır.**

VI. ifade: "Grupta zincirsel bir ilişki vardır." Belirgin bir zincir (A→B→C→D gibi) net biçimde oluşmamıştır. **Yanlıştır.**

Bu durumda doğru ifadeler **II ve III**'tür.

Cevap: A